ЄВРОПЕЙСЬКА
КОМІСІЯ

Брюссель, 4.11.2026
SWD(2026) 699 final

РОБОЧИЙ ДОКУМЕНТ СЛУЖБ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ КОМІСІЇ

Звіт щодо України за 2026 рік

що супроводжує документ

ПОВІДОМЛЕННЯ КОМІСІЇ ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ПАРЛАМЕНТУ, РАДІ, ЄВРОПЕЙСЬКОМУ ЕКОНОМІЧНОМУ І СОЦІАЛЬНОМУ КОМІТЕТУ ТА КОМІТЕТУ РЕГІОНІВ

Повідомлення 2026 року щодо політики розширення ЄС

{COM(2026) 690 final} - {SWD(2026) 690 final} - {SWD(2026) 691 final} - {SWD(2026) 692 final} - {SWD(2026) 693 final} - {SWD(2026) 694 final} - {SWD(2026) 695 final} - {SWD(2026) 696 final} - {SWD(2026) 697 final} - {SWD(2026) 698 final} - {SWD(2026) 700 final}

Зміст

1. ВСТУП 3

1.1. Контекст 3

1.2. Основні висновки звіту 4

1.3. Поточний стан переговорів про вступ 25

2. Кластер 1: Основи процесу вступу 25

2.1. Функціонування демократичних інституцій та реформа державного управління 25

2.1.1. Демократія 25

2.1.2. Реформа державного управління 29

2.2 Верховенство права та основоположні права 33

2.2.1 Розділ 23 - Судова влада та основоположні права 33

2.2.2 Розділ 24 - Юстиція, свобода та безпека 55

2.3. Економічні критерії 69

2.3.1. Наявність функціонуючої ринкової економіки 69

2.3.2. Спроможність витримувати конкурентний тиск і дію ринкових сил у межах ЄС 74

2.4. Публічні закупівлі, статистика та фінансовий контроль 76

Розділ 5 - Публічні закупівлі 76

Розділ 18 - Статистика 78

Розділ 32 - Фінансовий контроль 79

3. Добросусідські відносини та регіональне співробітництво 80

4. Безпека, оборона та стійкість 82

5. Спроможність брати на себе зобов'язання, що випливають із членства 84

Кластер 2: Внутрішній ринок 84

Розділ 1 - Вільний рух товарів 84

Розділ 2 - Свобода пересування працівників 85

Розділ 3 - Право на заснування та свобода надання послуг 86

Розділ 4 - Вільний рух капіталу 86

Розділ 6 – Корпоративне право 87

Розділ 7 - Право інтелектуальної власності 88

Розділ 8 - Конкурентна політика 89

Розділ 9 - Фінансові послуги 90

Розділ 28 - Захист прав споживачів та охорона здоров'я 91

Кластер 3: Конкурентоспроможність та інклюзивне зростання 94

Розділ 10 - Цифрова трансформація та медіа 93

Розділ 16 - Оподаткування 95

Розділ 17 - Економічна та монетарна політика 96

Розділ 19 - Соціальна політика та зайнятість 97

Розділ 20 - Підприємництво та промислова політика 99
Розділ 25 - Наука та дослідження 100
Розділ 26 - Освіта та культура 101
Розділ 29 - Митний союз 102
Кластер 4: Зелений порядок денний та стала взаємопов'язаність 103
Розділ 14 - Транспортна політика 103
Розділ 15 - Енергетика 105
Розділ 21 - Транс'європейські мережі 107
Розділ 27 - Довкілля та зміна клімату 108
Кластер 5: Ресурси, сільське господарство та згуртованість 111
Розділ 11 - Сільське господарство та розвиток сільських територій 112
Розділ 12 - Безпечність харчових продуктів, ветеринарна та фітосанітарна політика 113
Розділ 13 - Рибальство та аквакультура 114
Розділ 22 - Регіональна політика та координація структурних інструментів 115
Розділ 33 - Фінансові та бюджетні положення 117
Кластер 6: Зовнішні відносини 118
Розділ 30 - Зовнішні відносини 118
Розділ 31 - Зовнішня політика та політика безпеки і оборони 118
Додаток I - Відносини між ЄС та Україною 120
Додаток II - Статистичний додаток 123

1. ВСТУП[1]

1.1. Контекст

Україна й надалі стикалася з наслідками агресивної війни Росії, зокрема з тяжкою енергетичною кризою в перші місяці 2026 року та щоденними атаками на цивільні об'єкти.

Україна продовжувала просуватися на шляху до вступу до ЄС після подання заявки у 2022 році та офіційного відкриття переговорів про вступ у червні 2024 року. Після завершення двостороннього скринінгу acquis ЄС у вересні 2025 року на міжурядовій конференції 15 червня було офіційно відкрито кластер 1 «Основи процесу вступу», 14 липня 2026 року – кластер 6 «Зовнішні відносини», а 13 жовтня 2026 року – кластер 2 «Внутрішній ринок» і кластер 3 «Конкурентоспроможність та інклюзивне зростання». За оцінкою Комісії, усі інші кластери готові до відкриття. У квітні 2026 року Україна ухвалила Національну програму адаптації законодавства України до acquis ЄС (NPAA). Україна зберігала відданість порядку денному євроінтеграційних реформ, зокрема продовжуючи демонструвати дієвість своєї інституційної системи боротьби з корупцією та загалом незалежне й ефективне функціонування спеціалізованих антикорупційних органів. Занепокоєння викликає уповільнення ухвалення законодавчих рішень протягом звітного періоду. Водночас із кінця літа посилилася увага до реформ і фактичного виконання умов у сфері державної політики, передбачених Інструментом підтримки України (Ukraine Facility) та Позикою на підтримку України (Ukraine Support Loan). У жовтні 2026 року Україна та Комісія створили спільну робочу групу для сприяння Україні у прискоренні виконання проміжних контрольних показників, що забезпечить просування ключових реформ у сферах верховенства права та боротьби з корупцією.

Регулярний політичний та економічний діалог між ЄС та Україною продовжувався в межах Угоди про асоціацію та поглибленої і всеохоплюючої зони вільної торгівлі, а також у рамках спільних органів, створених відповідно до цієї Угоди. Подальшому зміцненню цього діалогу сприяла реалізація Інструменту підтримки України (Ukraine Facility), зокрема надання фінансової допомоги та виконання індикаторів Плану України, пов'язаних із комплексом цільових реформ у ключових секторах, спрямованих на стимулювання зростання, залучення пріоритетних інвестицій і просування європейської інтеграції.

Від початку агресивної війни Росії ЄС та його держави-члени забезпечили мобілізацію 231,6 млрд євро на підтримку України та її народу. Рекомендації цього звіту узгоджені з основними пріоритетами Плану України на наступні 12 місяців і контрольними показниками, встановленими в межах переговорів про вступ. Загалом взаємодія між зобов'язаннями в межах процесу розширення та Планом України є ефективною, проте необхідні подальші зусилля.

Спільні безпекові зобов'язання між ЄС та Україною, підписані у 2024 році, і надалі визначають напрями підтримки ЄС та його державами-членами безпеки, стійкості й оборони України.

---

[1] Цей звіт охоплює період із 1 вересня 2025 року до 1 вересня 2026 року. Він ґрунтується на матеріалах із різних джерел, зокрема на інформації, наданій Урядом України та державами-членами ЄС, звітах Європейського Парламенту, а також інформації від різних міжнародних і неурядових організацій. До нього також включено результати порівняльних оцінювань та індекси, підготовлені іншими заінтересованими сторонами, зокрема у сфері верховенства права.
Для характеристики поточного стану у звіті використовується така шкала оцінювання: початковий етап, певний рівень підготовки, помірний рівень підготовки, добрий рівень підготовки та високий рівень підготовки. Для характеристики прогресу, досягнутого протягом звітного періоду, застосовується така шкала: регрес, відсутність прогресу, обмежений прогрес, певний прогрес, добрий прогрес і дуже добрий прогрес. У відповідних випадках також застосовуються проміжні оцінки.

Ця підтримка доповнює двосторонні зобов'язання між Україною та окремими державами-членами.

ЄС продовжує повною мірою підтримувати незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України в межах її міжнародно визнаних кордонів. Україна зберігає високий рівень узгодженості зі спільною зовнішньою та безпековою політикою ЄС.

1.2. Основні висновки звіту

Кластер 1: Основи процесу вступу

Демократія

Функціонування демократичних інституцій в Україні загалом залишається стабільним, попри триваючу агресивну війну Росії та обмеження, запроваджені в умовах воєнного стану.

Загальні рамкові умови залишаються загалом сприятливими для проведення демократичних ***виборів*** після скасування воєнного стану, щойно це дозволятимуть обставини, однак потребуватимуть певних коригувань з огляду на виклики, спричинені війною. Органи влади активізували роботу над виборчими реформами та створили спеціальну парламентську робочу групу для підготовки законодавчих пропозицій щодо проведення повоєнних виборів.

Парламент загалом може ефективно здійснювати свої повноваження, зокрема контролювати діяльність виконавчої влади та брати участь у законодавчому процесі, попри обмеження воєнного стану. Досягнуто подальшого прогресу в забезпеченні прозорості діяльності парламенту та залученні громадськості. Водночас законодавство про політичні партії досі потребує комплексного оновлення, а законодавчих ініціатив щодо прав парламентської опозиції поки що не розроблено.

Інституції, відповідальні за ***європейську інтеграцію***, створені та активно залучені до координації процесу вступу. Національна програма адаптації законодавства України до acquis ЄС (NPAA) є основним документом для планування та моніторингу виконання зобов'язань України, що випливають із переговорів про вступ, поряд із дорожніми картами з питань верховенства права, реформи державного управління, функціонування демократичних інституцій та планом заходів щодо національних меншин.

Уряд України продовжував ефективно виконувати свої функції, приділяючи першочергову увагу безпеці й обороні, європейській інтеграції, цифровій трансформації, економічному відновленню та відбудові. Реформу децентралізації слід продовжувати, максимально розкриваючи потенціал органів місцевого самоврядування та досягаючи відчутних результатів відповідно до зусиль України з виконання вимог для вступу до ЄС.

Україна має активне та сильне ***громадянське суспільство***, представлене як надавачами послуг, так і учасниками формування державної політики, організаціями, що здійснюють громадський контроль за діяльністю влади, та правозахисниками. Громадянське суспільство діє в загалом сприятливому середовищі. Водночас повідомлялося про випадки тиску на активістів, які мають бути розслідувані. Органи влади здійснили низку позитивних кроків на підтримку волонтерського сектору, зокрема ухвалили Державну цільову соціальну програму розвитку волонтерської діяльності на період до 2030 року та законодавство, що спрощує правила довгострокового перебування іноземних волонтерів і гуманітарних працівників.

Реформа державного управління

Україна має **помірний рівень підготовки** у сфері реформи державного управління та досягла **значного прогресу**, зокрема завдяки: (i) ухваленню стратегій реформування державного управління та системи управління державними фінансами на 2026–2030 роки, а також Національної програми адаптації законодавства України до *acquis* ЄС (NPAA); (ii) завершенню необхідних заходів для створення підкомітету Україна–ЄС із питань реформи державного управління; (iii) ухваленню закону, спрямованого на вдосконалення та відновлення конкурсних процедур добору й відбору персоналу, зокрема посилення перевірок доброчесності кандидатів на керівні посади та інші посади, віднесені до категорії посад із високим ризиком корупції; (iv) розробленню нового порталу вакансій державної служби; (v) подальшому впровадженню єдиної інформаційної системи управління людськими ресурсами в усіх органах державного управління; (vi) подальшому прогресу в цифровізації державних послуг; та (vii) подальшому приведенню підзаконних нормативно-правових актів у відповідність до Закону України «Про адміністративну процедуру». Україна продемонструвала гарну спроможність упроваджувати реформи у сфері управління державними фінансами, особливо щодо управління публічними інвестиціями. Це відображено в: (i) ухваленні середньострокового плану пріоритетних публічних інвестицій на 2027–2029 роки; (ii) посиленні секторального планування; (iii) ширшому використанні інформаційних систем; та (iv) тіснішій інтеграції планування інвестицій у щорічний бюджетний цикл.

Рекомендації Комісії за минулий рік виконано частково, і вони переважно залишаються актуальними. Упродовж наступного року Україні слід, зокрема:

→ відповідно до Плану України відновити добір на всі посади державної служби на основі професійних заслуг через Єдиний державний вебпортал електронних послуг; завершити розгортання та впровадження інформаційної системи управління людськими ресурсами на всій території країни;

→ чітко визначити політичну відповідальність у межах Кабінету Міністрів України за формування та реалізацію політики у сфері державної служби; виконати рекомендації, викладені у звіті Рахункової палати за результатами аудиту впровадження реформи оплати праці;

→ завершити приведення законодавства у відповідність до Закону України «Про адміністративну процедуру» та його узгодження із цим Законом, зокрема у сферах оподаткування, митної справи, земельних відносин, електронних публічних послуг, а також на рівні підзаконних нормативно-правових актів; привести всі наявні цифрові адміністративні процедури у відповідність до цього Закону.

Розділ 23: Судова влада та основоположні права

Україна перебуває **між певним і помірним рівнями підготовки** у сферах судової влади, боротьби з корупцією та дотримання основоположних прав і досягла **певного прогресу.** Десять пріоритетних реформ, погоджених з українською владою 10 грудня 2025 року, переважно залишаються нереалізованими.

Функціонування судової системи

Україна перебуває **між певним і помірним рівнями підготовки** у сфері функціонування судової системи. Протягом звітного періоду досягнуто **обмеженого прогресу**, а реалізація реформ, передбачених Дорожньою картою з питань верховенства права, відбувалася з певними затримками. Тривав добір суддів Конституційного Суду України (КСУ), а до Вищої ради правосуддя (ВРП) було призначено п’ятьох членів, які пройшли перевірку за участю міжнародних експертів, що забезпечило її кворум. З’їзд суддів також обрав 30 нових членів Ради суддів України.

Для нових спеціалізованих адміністративних судів запроваджено механізм добору суддів із міжнародною участю; відповідні конкурси тривають. Вища кваліфікаційна комісія суддів України (ВККСУ) та її допоміжний орган – Громадська рада доброчесності (ГРД) – просунулися в доборі кандидатів на вакантні посади суддів і кваліфікаційному оцінюванні чинних суддів. Водночас продовження участі експертів, запропонованих міжнародними партнерами, у роботі ВККСУ досі не закріплено законодавчо. Попри складні обставини, у 2025 році українські суди збільшили кількість розглянутих справ.

Низка законодавчих реформ у сфері правосуддя залишається нереалізованою, зокрема щодо забезпечення добору на керівні посади в органах прокуратури на основі професійних заслуг, перегляду порядку добору та звільнення Генерального прокурора, а також удосконалення процедур висування кандидатур і перевірки доброчесності у Верховному Суді з тимчасовим залученням експертів, запропонованих міжнародними партнерами. Ухвалено закон, спрямований на вдосконалення виконання судових рішень. Хоча нову стратегію у сфері правосуддя ще не ухвалено, докладено значних зусиль для координації реалізації Дорожньої карти з питань верховенства права із залученням заінтересованих сторін до консультацій.

Рекомендації Комісії за минулий рік виконано частково, і вони залишаються актуальними. Упродовж наступного року Україні слід, зокрема:

→ прискорити заповнення вакантних посад суддів і кваліфікаційне оцінювання чинних суддів за участю Громадської ради доброчесності; удосконалити добір і перевірку доброчесності суддів Верховного Суду та інших вищих судів шляхом тимчасового залучення незалежних експертів, запропонованих міжнародними партнерами, із забезпеченням їхньої дієвої участі; заповнити наявні вакансії та вакансії, що виникатимуть у Конституційному Суді України та Вищій раді правосуддя, а також удосконалити процедуру конституційного провадження; підвищити прозорість і якість процедур добору до органів суддівського та прокурорського самоврядування;

→ удосконалити процедури добору та звільнення Генерального прокурора й скасувати положення, які дозволяють переведення та призначення прокурорів без конкурсу, а також положення, що надають Генеральному прокурору доступ до матеріалів досудових розслідувань;

→ невідкладно продовжити тимчасову участь незалежних експертів, запропонованих міжнародними партнерами, у доборі членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України відповідно до Плану України, а також членів Вищої ради правосуддя; забезпечити початок роботи нових спеціалізованих адміністративних судів; ухвалити законодавство для вдосконалення добору прокурорів на керівні посади; ухвалити законодавство, спрямоване на вдосконалення системи дисциплінарної відповідальності прокурорів і посилення спроможності органів прокурорського врядування; запустити модулі системи електронного управління кримінальними провадженнями та реалізувати дорожню карту розвитку системи електронного правосуддя;

→ реформувати адвокатуру шляхом модернізації її самоврядування, удосконалення доступу до професії, підвищення кваліфікаційних вимог і стандартів допуску до професії, а також посилення дисциплінарної та фінансової підзвітності. Просунути реформи юридичної освіти та Національної школи суддів України.

Боротьба з корупцією

Україна перебуває **між певним і помірним рівнями підготовки** у сфері боротьби з корупцією. Досягнуто **певного прогресу**, переважно завдяки тому, що спеціалізовані антикорупційні органи – Національне антикорупційне бюро України (НАБУ), Спеціалізована антикорупційна прокуратура (САП) та Вищий антикорупційний суд (ВАКС) – продовжували виконувати свої повноваження та нарощувати практичні результати, активізуючи розслідування, кримінальне переслідування й ухвалення обвинувальних вироків, що набрали законної сили, у справах про корупцію на високому рівні, зокрема на найвищих щаблях влади та судової системи. Ці досягнення разом із поступовим посиленням інституційної спроможності та впровадженням превентивних заходів протягом останніх років дають підстави для підвищення загальної оцінки рівня підготовки.

Збереження ефективності діяльності спеціалізованих антикорупційних органів є важливим досягненням, що свідчить про зростання стійкості антикорупційної системи України. Цю стійкість також підтримувало надзвичайно активне громадянське суспільство, постійний контроль та залученість якого сприяли виявленню корупційних ризиків, забезпеченню підзвітності та захисту незалежності антикорупційних органів. Було суттєво збільшено кількість суддів і працівників апарату ВАКС, а також виділено суду нові приміщення для постійного розміщення.

Україна просунулася на шляху до ратифікації Конвенції ОЕСР про боротьбу з підкупом, однак ухвалення необхідного законодавства ще не завершено. Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК) розробило нову Антикорупційну стратегію на 2026–2030 роки, проте її ухвалення парламентом ще очікується.

Попри ці покращення, обмежений прогрес в ухваленні рекомендованих Комісією структурних законодавчих та інституційних реформ залишається предметом серйозного занепокоєння і потребує невідкладних дій органів влади для забезпечення стійкості та ефективності антикорупційної системи. Антикорупційні органи продовжували повідомляти про тиск із боку державних інституцій, правоохоронних органів та органів безпеки, а їхнє становище загалом залишається нестійким. Попри певні покращення у сфері регулювання та корпоративного управління, корупція залишається проблемою в окремих секторах економіки, особливо в енергетиці, обороні та будівництві.

Рекомендації Комісії за минулий рік виконано частково, і вони залишаються актуальними. Упродовж наступного року Україні слід, зокрема:

→ надалі зміцнювати практичні результати у справах про корупцію, зокрема щодо арешту та конфіскації активів, одержаних злочинним шляхом; посилити самостійність НАБУ та САП у розслідуванні кримінальних правопорушень, вчинених народними депутатами України, без попереднього погодження Генерального прокурора; поширити підслідність НАБУ на посади з високим ризиком корупції та відповідно до Плану України ухвалити закон, який забезпечить антикорупційним органам доступ до якісної судової експертизи; запровадити дієві гарантії проти втручання в роботу НАБУ та САП і обходу їхньої виключної компетенції; розширити коло суб'єктів декларування та вдосконалити процедури перевірки декларацій із метою ефективного виявлення та конфіскації необґрунтованих активів; забезпечити своєчасний добір і призначення нового керівника та заступника керівника САП;

→ відповідно до Плану України ухвалити зміни до Кримінального процесуального кодексу України для усунення процесуальних перешкод у кримінальних провадженнях; скасувати автоматичне закриття проваджень і переглянути строки давності відповідно до європейських стандартів; ухвалити законодавчі

зміни, які уможливлять одноособовий розгляд суддею цивільних та адміністративних справ у ВАКС;

→ відповідно до Плану України ухвалити амбітну Антикорупційну стратегію та Державну антикорупційну програму; забезпечити ефективне зниження виявлених корупційних ризиків у вразливих сферах, зокрема в енергетиці, обороні, закупівлях, будівництві, управлінні земельними ресурсами, правосудді та правоохоронній діяльності, у межах загальнодержавних антикорупційних і відповідних секторальних стратегічних документів.

Основоположні права

Загальну систему забезпечення основоположних прав та механізми їх реалізації і захисту переважно сформовано. Уряд загалом продовжував дотримуватися основоположних прав і демонстрував відданість їх захисту.

Україна здійснила певні кроки для реалізації ключових реформ, зокрема щодо законодавчого захисту осіб, які належать до національних меншин, і досягла прогресу в деінституціалізації догляду за дітьми шляхом переходу до сімейних форм виховання та догляду на рівні громади. Для захисту прав військовослужбовців було створено інститут Військового омбудсмана. Водночас реалізація низки рекомендованих реформ досі затримується, зокрема розбудова систем підтримки осіб з інвалідністю, започаткування реформи захисту персональних даних, ухвалення законодавчих змін щодо криміналізації злочинів на ґрунті ненависті та законодавства про цивільні партнерства. Загалом Україні слід і надалі забезпечувати відповідність обмежень, тимчасово запроваджених в умовах воєнного стану, принципам необхідності та пропорційності, водночас продовжуючи наближення законодавства до acquis ЄС.

Рекомендації Комісії за минулий рік виконано лише частково, і вони залишаються актуальними. Упродовж наступного року Україні слід, зокрема:

→ забезпечити послідовне виконання оновленого Плану заходів щодо захисту прав осіб, які належать до національних меншин;

→ просунути пенітенціарну реформу шляхом ухвалення законодавства, спрямованого, зокрема, на протидію катуванням і неналежному поводженню; ухвалити законодавство щодо ролі Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у повній відповідності до Венеційських і Паризьких принципів; ухвалити законодавство про захист персональних даних, процесуальні права підозрюваних та обвинувачених і права потерпілих у повній відповідності до acquis ЄС;

→ продовжити реформу деінституціалізації догляду за особами з інвалідністю та людьми старшого віку;

Свобода вираження поглядів та свобода медіа

Україна перебуває **між певним і помірним рівнями підготовки** у сфері свободи вираження поглядів. Попри обмеження, спричинені агресивною війною Росії, Україна досягла **певного** прогресу в цій сфері, зокрема щодо фінансової незалежності суспільного мовника «Суспільне», а також доступу журналістів до інформації в парламенті, який було розширено завдяки прямим трансляціям пленарних засідань і засідань комітетів. Загалом Україні слід продовжувати зусилля зі збереження та поступового зміцнення прозорого, плюралістичного й незалежного медійного середовища, забезпечуючи, щоб обмеження, тимчасово запроваджені в умовах воєнного стану, узгоджувалися з ключовими правами та інтересами суспільства, зокрема доступом до інформації та свободою медіа.

Рекомендації Комісії за минулий рік виконано частково, і вони залишаються актуальними. Упродовж наступного року Україні слід, зокрема:

→ і надалі забезпечувати безпеку та незалежність журналістів і поважати їхню роль в інформуванні суспільства; оперативно, незалежно й ефективно розслідувати випадки прямого залякування та переслідування, а також непрямих форм тиску на журналістів і медіа;

→ забезпечити належне фінансування медіарегулятора та його функціональну незалежність;

→ підтримувати належне фінансування суспільного мовника, водночас забезпечуючи, щоб контент, створений медіа, які фінансуються за рахунок державних коштів, відображав політичний і суспільний плюралізм України.

Розділ 24: Юстиція, свобода та безпека

Україна перебуває **між певним і помірним рівнями підготовки** у сфері юстиції, свободи та безпеки та досягла **певного прогресу** протягом звітного періоду. Зокрема, Україна провела оцінювання загроз тяжкої та організованої злочинності (SOCTA), що охоплювало 2021–2024 роки, та продовжувала реалізацію Комплексного стратегічного плану реформування органів правопорядку (OAS AP). Водночас темпи реформ були повільними, а реалізація багатьох із них затримувалася. Україні досі необхідно продемонструвати рішучий і послідовний підхід до запобігання корупції та боротьби з нею в правоохоронних органах.

Рекомендації Комісії за минулий рік виконано частково, тому вони залишаються актуальними. Упродовж наступного року Україні слід:

→ відповідно до Плану України досягти відчутного прогресу в комплексному реформуванні Державного бюро розслідувань (ДБР), забезпечивши набрання чинності законом про реформування ДБР;

→ досягти відчутного прогресу в реалізації Комплексного стратегічного плану реформування органів правопорядку (OAS AP), зокрема ухвалити закон про розмежування повноважень, функцій та відповідальності правоохоронних органів; створити ефективну систему співпраці та координації між правоохоронними органами; досягти відчутного прогресу в реформуванні Національної поліції України (НПУ), зокрема шляхом ухвалення законодавства щодо запровадження конкурсних, прозорих і заснованих на професійних заслугах процедур добору вищого керівництва НПУ, створення дієвої системи забезпечення доброчесності, посилення дисциплінарних механізмів і систем внутрішнього контролю та вдосконалення громадського контролю; ухвалити нову Стратегію інтегрованого управління кордонами разом із планом заходів, що міститиме вимірювані показники її реалізації.

Боротьба з тяжкою та організованою злочинністю

Україна перебуває **між певним і помірним рівнями підготовки** у сфері боротьби з тяжкою та організованою злочинністю й досягла **певного прогресу**, зокрема в переатестації та сертифікації працівників Бюро економічної безпеки України (БЕБ). Крім того, тривають добір керівника Агентства з розшуку та менеджменту активів (АРМА) та незалежне зовнішнє оцінювання діяльності Агентства. Україна продовжувала активну міжнародну співпрацю у правоохоронній сфері; проведено кілька успішних спільних операцій України та держав-членів ЄС. Україна не досягла прогресу в наближенні свого законодавства до acquis ЄС у сфері боротьби з тяжкою та організованою злочинністю. Комплексний план заходів із протидії організованій злочинності, розроблений на основі результатів оцінювання загроз тяжкої та організованої злочинності (SOCTA) за 2019–2022 роки, виконано не повністю.

Практика проведення фінансових розслідувань, заморожування та конфіскації активів розширилася, однак загалом залишається обмеженою. Досі не створено реєстрів банківських рахунків фізичних осіб і бенефіціарних власників трастів. Міжвідомча співпраця залишається проблематичною, а між правоохоронними органами та іншими органами, залученими до боротьби з організованою злочинністю, поширені міжінституційні конфлікти.

Рекомендації Комісії за минулий рік виконано лише частково, тому вони переважно залишаються актуальними. Упродовж наступного року Україні слід, зокрема:

→ відповідно до Плану України завершити переатестацію працівників БЕБ і досягти відчутного прогресу в подальшому посиленні Бюро; завершити процедуру добору керівника АРМА та розпочати виконання рекомендацій за результатами незалежного зовнішнього оцінювання діяльності Агентства; створити реєстр рахунків та індивідуальних банківських сейфів фізичних осіб і забезпечити доступ до нього відповідних органів згідно з acquis ЄС;

→ ухвалити та розпочати реалізацію нової стратегії боротьби з організованою злочинністю на 2026–2030 роки на основі SOCTA за 2021–2024 роки; ухвалити та розпочати реалізацію Стратегії фінансових розслідувань і Стратегії повернення активів на 2026–2030 роки; офіційно визначити постійного національного координатора з питань боротьби з організованою злочинністю та посилити інституційну й оперативну спроможність правоохоронних та інших відповідних органів, зокрема шляхом інституційного закріплення методології SOCTA в їхній діяльності;

→ досягти відчутного прогресу в запобіганні незаконному обігу стрілецької зброї та легких озброєнь і боротьбі з ним, зокрема шляхом ухвалення закону про придбання та володіння вогнепальною зброєю цивільними особами відповідно до acquis ЄС, ухвалення дорожньої карти боротьби з незаконним обігом вогнепальної та іншої стрілецької зброї й легких озброєнь, а також залучення всіх відповідних органів, які мають повноваження у сфері обігу вогнепальної зброї, до роботи Національного контактного пункту з питань вогнепальної зброї.

ЕКОНОМІЧНІ КРИТЕРІЇ

Наявність функціонуючої ринкової економіки

Україна має **певний рівень підготовки** та досягла **певного прогресу** у створенні функціонуючої ринкової економіки. Війна продовжувала суттєво впливати на макроекономічну стабільність, зумовлюючи уповільнення економічного зростання попри виважену економічну політику, значну міжнародну фінансову допомогу та стійкість приватного сектору. Було здійснено певні кроки для посилення мобілізації внутрішніх доходів і вдосконалення управління державними фінансами. Національний банк України продовжував забезпечувати монетарну стабільність і стабільність валютного ринку, поступово пом'якшуючи валютні обмеження. Попри досягнутий прогрес, мобілізацію доходів досі стримують незадекларована праця, уникнення оподаткування та затримки в реалізації ключових реформ податкової політики. На бізнес-середовище й надалі негативно впливають гострий дефіцит робочої сили, пошкодження інфраструктури, висока вартість енергії та значне адміністративне навантаження на підприємства, особливо малі та середні (МСП). Присутність держави в економіці залишається значною, зокрема через державні банки.

Рекомендації Комісії за минулий рік виконано частково. Упродовж наступного року Україні слід, зокрема:

→ забезпечити подальше виконання умов надання Позики на підтримку України (Ukraine Support Loan), зокрема макрофінансової допомоги, з метою посилення мобілізації доходів, підвищення стійкості та ефективності державних видатків і вдосконалення управління державними фінансами; підвищити фіскальну прозорість шляхом своєчасного оприлюднення даних щодо сектору загального державного управління, зокрема вичерпних даних про оборонний сектор; продовжувати політику підтримки макроекономічної та фінансової стабільності, зокрема шляхом реалізації дорожньої карти Стратегії розвитку фінансового сектору;

→ удосконалити регуляторне середовище та зменшити адміністративне навантаження шляхом виконання Плану заходів із дерегуляції; покращити бізнес-середовище та ринкову конкуренцію шляхом боротьби з корупцією і тіньовою економічною діяльністю, посилення застосування антимонопольного законодавства та скорочення присутності держави в економіці завдяки подальшій реалізації Політики державної власності відповідно до стандартів ОЕСР, зокрема в частині корпоратизації та професіоналізації управління, водночас забезпечуючи незалежність ухвалення рішень усіма наглядовими радами державних підприємств;

→ продовжувати сприяти інтеграції переміщених осіб і ветеранів війни на ринок праці, водночас посилюючи зусилля зі скорочення неформальної зайнятості та заохочення офіційного працевлаштування, зокрема шляхом реформування спрощеної системи оподаткування, модернізації Кодексу законів про працю та посилення інспекцій праці.

Спроможність витримувати конкурентний тиск і дію ринкових сил у межах ЄС

Україна має **певний рівень підготовки** та досягла **значного прогресу** в розвитку спроможності витримувати конкурентний тиск і дію ринкових сил у межах ЄС. Тривали реформи освіти, зокрема вищої, дошкільної та професійної освіти і підготовки. Інноваційний потенціал залишався обмеженим через низькі витрати на наукові дослідження та розробки, проте його зміцненню сприяли технологічні розробки, пов'язані з розширенням вітчизняного оборонного виробництва. Продовжувалися ремонт і відбудова енергетичної мережі, причому дедалі більше уваги приділялося децентралізованому виробництву електроенергії. Управління публічними інвестиціями суттєво покращилося завдяки посиленню секторального планування, ширшому використанню інформаційних систем і тіснішій інтеграції планування інвестицій у бюджетний цикл. Сільське господарство та промисловість і надалі зазнавали негативного впливу руйнування активів, дефіциту робочої сили та порушення ланцюгів постачання, тоді як відносне значення сфери послуг, інформаційно-комунікаційних технологій та виробництва оборонного призначення зростало. Україна залишалася відносно відкритою для торгівлі, хоча співвідношення обсягів торгівлі до ВВП знизилося, частково відображаючи низькі обсяги сільськогосподарського виробництва.

За рекомендаціями Комісії за минулий рік було вжито відповідних заходів. Упродовж наступного року Україні слід, зокрема:

→ продовжувати підтримувати ремонт, відновлення та розбудову інфраструктури, насамперед потужностей із виробництва електроенергії, зокрема з децентралізованих відновлюваних джерел;

→ продовжувати реалізацію реформи управління публічними інвестиціями, зокрема шляхом ухвалення секторальних стратегій, що визначатимуть основні інвестиційні цілі та пріоритети в кожному секторі;

→ продовжувати підвищувати якість і доступність освіти та її відповідність потребам ринку праці, зокрема професійної освіти і підготовки; розширювати можливості підвищення кваліфікації та перекваліфікації дорослих і просувати реалізацію Інноваційної стратегії для подолання дефіциту необхідних навичок, підтримки відбудови та прискорення зростання продуктивності.

Розділ 5 - Публічні закупівлі

Україна перебуває **між певним і помірним рівнями підготовки** у сфері публічних закупівель. Досягнуто **певного прогресу** завдяки реалізації Стратегії реформування системи публічних закупівель на 2024–2026 роки. 27 травня 2026 року ухвалено новий Закон України «Про публічні закупівлі», що сприяло подальшому наближенню законодавчої бази до *acquis* ЄС.

Рекомендації Комісії за минулий рік виконано лише частково. Упродовж наступного року Україні слід, зокрема:

→ відповідно до Плану України привести все законодавство у сфері публічних закупівель, зокрема щодо закупівель в окремих сферах господарювання, концесій, державно-приватного партнерства та закупівель у сфері оборони й безпеки, у відповідність до acquis ЄС; забезпечити суб'єктам господарювання з ЄС можливість зберігати своє місцезнаходження в ЄС під час участі в державно-приватному партнерстві відповідно до положень про поглиблену і всеохоплюючу зону вільної торгівлі та acquis ЄС у сфері публічних закупівель;

→ розширити функціональні можливості електронної системи закупівель, зокрема розробити процедури та інструменти закупівель, що відповідають стандартам ЄС, удосконалити укладення договорів в електронній формі в системі Prozorro та зменшити кількість закупівель поза цією системою;

→ працювати над реалізацією та, за потреби, коригуванням нової стратегії публічних закупівель на 2027–2030 роки, зосереджуючись на усуненні прогалин у законодавстві, що залишаються, та розв'язанні проблем адміністративної, операційної й інституційної спроможності на всіх рівнях, зокрема щодо фінансового контролю, запобігання корупції та механізмів оскарження, а також на забезпеченні ефективного виконання законодавства та правозастосування.

Розділ 18 - Статистика

Україна має **певний рівень підготовки** у сфері статистики та досягла **певного прогресу** щодо статистичної звітності та обстежень.

Рекомендації Комісії за минулий рік виконано частково, і вони переважно залишаються актуальними. У наступному році Україні слід:

→ поступово нарощувати виробництво, поширення та передавання Євростату високоякісної статистики, насамперед макроекономічної;

→ укласти меморандум про взаєморозуміння між Державною службою статистики України, Національним банком та Міністерством фінансів і створити робочу групу з макроекономічної статистики;

→ ухвалити законодавство для забезпечення повної професійної незалежності Державної служби статистики України, її центральної ролі у формуванні державної політики у сфері статистики та повного доступу до адміністративних даних і даних, що перебувають у приватному володінні.

Розділ 32 - Фінансовий контроль

Україна має **певний рівень підготовки** у сфері фінансового контролю. Країна досягла **певного прогресу** в посиленні державного внутрішнього фінансового контролю,

зокрема завдяки перегляду визначення внутрішнього аудиту відповідно до Глобальних стандартів внутрішнього аудиту та створенню аудиторських комітетів у ключових розпорядників бюджетних коштів.

Рекомендації Комісії за минулий рік виконано частково, і вони залишаються актуальними. У наступному році Україні, зокрема, слід:

→ підвищувати ефективність державного внутрішнього фінансового контролю шляхом впровадження Глобальних стандартів внутрішнього аудиту, посилення інституційної ролі та операційної спроможності Центрального підрозділу гармонізації в Міністерстві фінансів і підтримки створення та діяльності аудиторських комітетів у ключових розпорядників бюджетних коштів. Продовжувати впровадження практик управлінської підзвітності й управління ризиками в усіх галузевих міністерствах та відомствах, зокрема на регіональному рівні;

→ надалі зміцнювати співпрацю у боротьбі з шахрайством, зокрема з OLAF та Європейською прокуратурою (EPPO);

→ зміцнювати інституційну та фінансову незалежність і адміністративну спроможність Рахункової палати України (РП), зокрема шляхом забезпечення повноцінної роботи складу РП, розширення охоплення фінансовим аудитом з урахуванням стратегічно важливих державних видатків та вдосконалення практик аудиту ефективності відповідно до рекомендацій звіту Аудиторської ради інструменту Ukraine Facility.

КЛАСТЕР 2: ВНУТРІШНІЙ РИНОК

Розділ 1 - Вільний рух товарів

Україна перебуває **між помірним і хорошим рівнями підготовки** у сфері вільного руху товарів. Досягнуто **значного прогресу** в наближенні законодавства до *acquis* ЄС завдяки ухваленню законів про акредитацію органів з оцінки відповідності та про ринковий нагляд, а також технічного регламенту щодо машин. Це створює передумови для можливого початку переговорів щодо Угоди про оцінку відповідності та прийнятність промислових товарів (ACAA).

Рекомендації Комісії за минулий рік виконано частково, і вони переважно залишаються актуальними. Упродовж наступного року Україні слід:

→ досягти прогресу в наближенні законодавства до acquis ЄС щодо продукції, охопленої гармонізованим законодавством, особливо стосовно затвердження позашляхової мобільної техніки та її викидів, автотранспортних засобів, належної лабораторної практики, прекурсорів наркотичних засобів, маркування та пакування хімічних речовин, мийних засобів і удобрювальних продуктів;

→ розпочати скринінг для виявлення прогалин і досягти прогресу в забезпеченні відповідності статтям 34–36 Договору про функціонування Європейського Союзу та відповідній практиці Суду Європейського Союзу з метою усунення кількісних обмежень вільного руху товарів у негармонізованій сфері;

→ продовжувати зусилля щодо приєднання до європейських організацій зі стандартизації та метрології, зокрема Європейського комітету зі стандартизації (CEN), Європейського комітету з електротехнічної стандартизації (CENELEC), Європейського інституту телекомунікаційних стандартів (ETSI) та Європейської асоціації національних метрологічних інститутів (EURAMET).

Розділ 2 - Свобода пересування працівників

Україна перебуває на **початковому етапі підготовки** у сфері свободи пересування працівників. **Обмеженого прогресу** досягнуто переважно завдяки ухваленню Стратегії зайнятості до 2030 року, яка, серед іншого, передбачає певні заходи щодо участі України в Європейській мережі служб зайнятості (EURES) після вступу.

Рекомендації Комісії за минулий рік виконано лише частково, тому вони залишаються актуальними. У наступному році Україні, зокрема, слід:

→ привести національне законодавство у відповідність до *acquis ЄС* щодо вільного руху працівників, включно з доступом громадян ЄС до ринку праці та рівним ставленням до працівників ЄС;

→ укласти з державами-членами ЄС угоди про координацію соціального забезпечення та медичне страхування;

→ реалізовувати нещодавно ухвалену Стратегію зайнятості до 2030 року з акцентом на вільному русі працівників та просувати підготовку до приєднання до EURES після вступу.

Розділ 3 - Право на заснування та свобода надання послуг

Україна має **певний рівень підготовки** у сфері права на заснування та свободи надання послуг. **Обмеженого прогресу** досягнуто, зокрема, завдяки розробленню єдиного реєстру кваліфікацій та встановленню стандартів якості надання універсальних послуг.

Рекомендації Комісії за минулий рік виконано лише частково, тому вони переважно залишаються актуальними. У наступному році Україні, зокрема, слід:

→ вжити заходів для усунення наявних обмежень надання послуг, використовуючи можливості, передбачені Угодою про асоціацію, та розпочати наближення до Директиви ЄС про послуги;

→ ухвалити закон про внесення змін у сфері поштового зв'язку, що спрямований на подальше наближення до поштового *acquis ЄС*, зокрема Регламенту (ЄС) 2018/644 про послуги транскордонної доставки посилок;

→ продовжувати просувати наближення до *acquis ЄС* щодо взаємного визнання професійних кваліфікацій.

Розділ 4 - Вільний рух капіталу

Україна перебуває **між певним і помірним рівнями підготовки** у сфері вільного руху капіталу. **Обмеженого прогресу** досягнуто завдяки поступовому пом'якшенню деяких валютних обмежень та продовженню підготовки до наближення до *acquis ЄС* щодо платіжних послуг. Спостерігаються затримки в ухваленні законодавства, необхідного для включення України до географічної сфери дії схем SEPA, зокрема щодо протидії відмиванню коштів та фінансуванню тероризму.

Рекомендації Комісії за минулий рік виконано не повністю, і вони залишаються актуальними. У наступному році Україні, зокрема, слід:

→ продовжувати просувати лібералізацію руху капіталу та, наскільки дозволяють обставини, поступово скасовувати додаткові обмеження, запроваджені в умовах воєнного стану;

→ просувати наближення до Другої директиви про платіжні послуги, Регламенту SEPA, Другого регламенту про транскордонні платежі та Другої директиви про електронні гроші;

→ досягти прогресу в боротьбі з відмиванням коштів і фінансуванням тероризму шляхом ухвалення законодавства для забезпечення операційної незалежності, автономії та належної спроможності підрозділу фінансової розвідки, зокрема через запровадження прозорої конкурсної процедури добору його керівника на основі професійних заслуг; створення та забезпечення функціонування реєстрів банківських рахунків фізичних осіб і бенефіціарних власників трастів із наданням компетентним органам доступу до них відповідно до *acquis* ЄС; а також подальшого приведення положень щодо політично значущих осіб у відповідність до *acquis* ЄС.

Розділ 6 – Корпоративне право

Україна має **певний рівень підготовки** у сфері корпоративного права та досягла **обмеженого** прогресу завдяки модернізації Єдиного державного реєстру, наблизившись до забезпечення його сумісності із системою взаємоз'єднання бізнес-реєстрів (BRIS).

Рекомендації Комісії за минулий рік виконано лише частково, і вони залишаються актуальними. Упродовж наступного року Україні слід, зокрема:

→ продовжувати наближення законодавства до *acquis* ЄС, зокрема шляхом створення правової бази щодо визнання недійсності товариств з обмеженою відповідальністю та акціонерних товариств, а також щодо транскордонних злиттів, поділів і перетворень, пропозицій про поглинання та прав акціонерів, насамперед через ухвалення законів про гармонізацію корпоративного законодавства; у сфері корпоративного управління вдосконалити управління державними підприємствами відповідно до Плану України та забезпечити, щоб будь-яке оновлення національного Кодексу корпоративного управління ґрунтувалося на *acquis* ЄС;

→ продовжувати наближення законодавства до *acquis* ЄС щодо вимог до прозорості, корпоративного управління, бухгалтерського обліку та обов'язкового аудиту, зокрема шляхом ухвалення та впровадження законодавства в цих сферах, яке ще очікує на прийняття;

→ продовжувати наближення законодавства до *acquis* ЄС щодо цифрових інструментів і процесів у сфері корпоративного права, зокрема забезпечення інтероперабельності з BRIS, та надалі розвивати Єдиний державний реєстр як технологічне рішення для реєстрації компаній і філій повністю в онлайн-режимі, подання та розкриття інформації про компанії повністю в електронній формі, а також забезпечення публічного доступу до фінансової звітності компаній через бізнес-реєстр.

Розділ 7 - Право інтелектуальної власності

Україна має **певний рівень підготовки** у сфері права інтелектуальної власності. **Обмеженого прогресу** досягнуто.

Рекомендації Комісії за минулий рік виконано частково, і вони залишаються актуальними. У наступному році Україні, зокрема, слід:

→ врегулювати функціонування організацій колективного управління, зокрема шляхом їх акредитації;

→ надалі вдосконалювати забезпечення дотримання прав промислової власності, зокрема шляхом ухвалення та впровадження нового законодавства для узгодження митних процедур з *acquis ЄС* (забезпечити належне функціонування митних реєстрів прав інтелектуальної власності, механізмів забезпечення

дотримання прав на кордоні та посилення міжінституційної співпраці й співпраці митних органів із правовласниками);

→ ухвалити закони про права промислової власності, зокрема щодо комерційної таємниці, торговельних марок і патентів; ухвалити стратегію інтелектуальної власності та продовжувати наближення до *acquis ЄС* в усіх відповідних сферах.

Розділ 8 - Конкурентна політика

Україна має **певний рівень підготовки** у сфері конкурентної політики. Протягом звітного періоду досягнуто **обмеженого прогресу**, зокрема завдяки ухваленню окремих підзаконних нормативно-правових актів у сфері державної допомоги та оновленню переліку їх заходів.

Рекомендації Комісії за минулий рік виконано лише частково, тому вони залишаються актуальними. Упродовж наступного року Україні слід, зокрема:

→ відповідно до Плану України внести зміни до Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» для його подальшого наближення до *acquis* ЄС та відновити застосування контролю за державною допомогою;

→ досягти подальшого прогресу в завершенні формування достовірного та повного переліку чинних заходів державної допомоги;

→ відповідно до Плану України здійснити подальші кроки для приведення послуг загального економічного інтересу / спеціальних обов'язків із надання суспільно важливих послуг (PSO) у відповідність до *acquis* ЄС, зокрема забезпечити структурне розмежування бухгалтерського обліку діяльності, пов'язаної з виконанням таких спеціальних обов'язків, та іншої діяльності на ключових державних підприємствах.

Розділ 9 - Фінансові послуги

Україна перебуває **між певним і помірним рівнями підготовки** у сфері фінансових послуг. Протягом звітного періоду досягнуто **значного прогресу**, зокрема завдяки подальшому наближенню банківського регулювання до acquis ЄС, оприлюдненню результатів оцінки стійкості банків за 2025 рік, ухваленню законодавства, спрямованого на наближення до *acquis* ЄС у сфері сек'юритизації та облігацій із покриттям, а також подальшому посиленню систем нагляду за небанківськими фінансовими установами та ринками капіталу.

Рекомендації Комісії за минулий рік виконано частково, і вони залишаються актуальними. Упродовж наступного року Україні слід, зокрема:

→ продовжувати наближення законодавства до *acquis* ЄС у сфері банківського регулювання та нагляду, зокрема до Регламенту та Директиви про вимоги до капіталу, а також у сферах відновлення платоспроможності та врегулювання неплатоспроможності банків і систем гарантування вкладів; ухвалити законодавство щодо вимог до конфіденційності та збереження професійної таємниці відповідно до *acquis* ЄС;

→ продовжувати приведення законодавства та наглядових практик у відповідність до *acquis* ЄС у сферах страхування та професійного пенсійного забезпечення, діяльності інвестиційних фірм, інвестиційних фондів та інфраструктури фінансових ринків. Зокрема, ухвалити законодавчі зміни для узгодження з Директивою «Платоспроможність II» (Solvency II);

→ продовжувати наближення законодавства до *acquis* ЄС у сферах цінних паперів і ринків капіталу, інфраструктури фінансових ринків та цифрових фінансів, зокрема щодо цифрової операційної стійкості, водночас надалі зміцнюючи незалежність,

систему управління та інституційну спроможність Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР).

Розділ 28 - Захист прав споживачів та охорона здоров'я

Україна перебуває **між певним і помірним рівнями підготовки** у сфері захисту прав споживачів та охорони здоров'я. Протягом звітного періоду **певного прогресу** Україна досягла в ухваленні законодавства, спрямованого на наближення до *acquis ЄС* щодо ринкового нагляду та ветеринарних лікарських засобів.

Рекомендації Комісії за минулий рік виконано частково, тому вони залишаються актуальними**.** У наступному році Україні, зокрема, слід:

→ ухвалити закон про загальну безпечність нехарчової продукції для наближення до *acquis ЄС* щодо загальної безпечності продукції;

→ ухвалити підзаконні акти, необхідні для завершення наближення до *acquis ЄС* щодо лікарських засобів для застосування людиною та у ветеринарній медицині;

→ ухвалити закон про права пацієнтів у сфері транскордонної медичної допомоги.

КЛАСТЕР 3: КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ЗРОСТАННЯ

Розділ 10 - Цифрова трансформація та медіа

Україна має **значний рівень підготовки** у сфері цифрової трансформації та медіа. Протягом звітного періоду вона досягла **значного прогресу**, зокрема завдяки приєднанню до зони ЄС «Роумінг як удома», розвитку цифрової ідентичності й довірчих послуг та посиленню кіберстійкості.

Рекомендації Комісії за минулий рік виконано частково, і вони переважно залишаються актуальними. У наступному році Україні, зокрема, слід:

→ забезпечити незалежні регуляторні органи у сферах телекомунікацій та медіа, а також центральні органи виконавчої влади у сфері електронних комунікацій належним фінансуванням і людськими ресурсами для виконання їхніх повноважень;

→ привести національне законодавство у відповідність до Інструментарію ЄС із кібербезпеки 5G та повністю реалізувати Протокол про наміри щодо безпеки 5G, зокрема шляхом запровадження положень про недопущення постачальників із високим ризиком до аукціонів 5G;

→ продовжувати подальше наближення національного законодавства до Європейської рамкової системи цифрової ідентичності.

Розділ 16 - Оподаткування

Україна перебуває **між певним і помірним рівнями підготовки** у сфері оподаткування. **Значного прогресу** досягнуто, зокрема, шляхом внесення змін до Податкового кодексу щодо податку на додану вартість (ПДВ) та акцизних податків.

Рекомендації Комісії за минулий рік виконано частково, і вони залишаються актуальними. У наступному році Україні, зокрема, слід:

→ надалі наближувати національне законодавство до *acquis ЄС* щодо спільної системи ПДВ та акцизних податків, насамперед процедур, ставок і звільнень, та продовжувати реалізацію Національної стратегії доходів, зокрема шляхом реформування спрощеної системи оподаткування;

→ надалі наближатися до Директиви про протидію уникненню оподаткування та Директиви про адміністративне співробітництво у сфері оподаткування;

→ продовжувати зміцнення адміністративної та операційної спроможності податкової адміністрації, зокрема шляхом розроблення ІТ-систем і забезпечення їх інтероперабельності з ІТ-системами на рівні ЄС.

Розділ 17 - Економічна та монетарна політика

Україна є **помірно підготовленою** у сфері економічної та монетарної політики і досягла **певного прогресу** в поверненні до режиму інфляційного таргетування, поступовому пом'якшенні валютних обмежень та вдосконаленні середньострокової бюджетної системи.

Рекомендації Комісії за минулий рік виконано частково. У наступному році Україні, зокрема, слід:

→ просувати реалізацію Стратегії Національного банку України (НБУ) щодо пом'якшення валютних обмежень, переходу до більшої гнучкості обмінного курсу та повернення до інфляційного таргетування;

→ зміцнити правову базу для забезпечення незалежності НБУ відповідно до *acquis ЄС* та повного дотримання заборони монетарного фінансування після скасування воєнного стану;

→ продовжувати посилення аналізу фіскальної стійкості шляхом підвищення спроможності готувати довгострокові фіскальні прогнози для пенсійної системи, водночас просуваючись до створення незалежної фіскальної установи для моніторингу й оцінювання урядових прогнозів.

Розділ 19 - Соціальна політика та зайнятість

Україна залишається на **початковому етапі підготовки** у сфері соціальної політики та зайнятості. **Певного прогресу** досягнуто протягом звітного періоду завдяки ухваленню Стратегії зайнятості до 2030 року, набранню чинності законодавством про основні засади житлової політики відповідно до Плану України, ухваленню закону про базову соціальну допомогу та призначенню нового голови Національної тристоронньої соціально-економічної ради (НТСЕР).

Рекомендації Комісії за минулий рік виконано частково, і вони переважно залишаються актуальними. У наступному році Україні, зокрема, слід:

→ ухвалити нове рамкове законодавство про трудові відносини відповідно до *acquis ЄС* та, спираючись на відновлену роботу НТСЕР, надалі розвивати сприятливе середовище для двостороннього й тристороннього соціального діалогу та посилювати спроможність соціальних партнерів;

→ ухвалити законодавство з безпеки та здоров'я на роботі відповідно до Плану України й забезпечити посилення систем інспекції праці;

→ продовжувати реформування системи соціальних виплат і надалі наближувати національне законодавство до *acquis ЄС* щодо недискримінації та рівності жінок і чоловіків у сфері зайнятості й соціальної політики.

Розділ 20 - Підприємництво та промислова політика

Україна перебуває **між певним і помірним рівнями підготовки** у сфері підприємництва та промислової політики й досягла **певного прогресу** завдяки продовженню реалізації Стратегії відновлення, сталого розвитку та цифрової трансформації малого і середнього підприємництва до 2027 року та схваленню Дорожньої карти на 2026-2027 роки в межах Акта про критичну сировину.

Рекомендації Комісії за минулий рік виконано частково, і вони залишаються актуальними. У наступному році Україні слід:

→ розпочати роботу над національною промисловою політикою відповідно до основних принципів ЄС у цій сфері та посилити координацію між усіма пов'язаними напрямами політики;

→ відповідно до зобов'язань за Планом України привести національне законодавство у відповідність до принципів Директиви про прострочення платежів;

→ спираючись на Дорожню карту щодо критичної сировини на 2026-2027 роки відповідно до *acquis ЄС*, продовжувати просування декарбонізації та цифровізації й надалі вдосконалювати Національний геологічний портал для об'єднання всіх геологічних реєстрів, каталогів та інтерактивних карт ГІС (географічної інформаційної системи) в єдиному онлайн-рішенні, а також досягти прогресу у формуванні портфеля проєктів.

Розділ 25 - Наука та дослідження

Україна є **помірно підготовленою** у сфері науки та досліджень і досягла **значного прогресу.** Цього досягнуто завдяки активній участі в програмі «Горизонт Європа», ухваленню нового законодавства для поліпшення підтримки дослідників та розвитку інноваційної діяльності. Крім того, ухвалено дорожню карту Європейського дослідницького простору (ЄДП) на 2025-2027 роки, створено регіональні команди й здійснено підготовку до процесів підприємницького відкриття для розроблення стратегій смарт-спеціалізації.

Рекомендації Комісії за минулий рік переважно виконано. У наступному році Україні слід:

→ посилити конкурсне фінансування досліджень відповідно до найкращих практик програми «Горизонт Європа», зокрема шляхом зміцнення ролі Національного фонду досліджень та забезпечення його незалежного фінансування;

→ вжити заходів для реалізації дорожньої карти Європейського дослідницького простору на 2025-2027 роки;

→ підбити підсумки процесу підприємницького відкриття (ППВ), проведеного в окремих регіонах, та просувати розроблення й затвердження стратегій смарт-спеціалізації на регіональному рівні.

Розділ 26 - Освіта та культура

Україна є **помірно підготовленою** у сфері освіти та культури. **Значного прогресу** досягнуто завдяки затвердженню: (i) нового державного стандарту дошкільної освіти; (ii) оновленого порядку організації інклюзивного навчання у школах; (iii) оновлених стандартів і навчальних програм початкової освіти; (iv) стандарту наглядових рад закладів професійної освіти і навчання; (v) рекомендацій щодо мережі закладів професійної та фахової передвищої освіти; (vi) Державної цільової соціальної програми «Молодь України»: покоління стійкості 2030; (vii) ухваленню Закону «Про академічну доброчесність»; та продовженню реалізації Стратегії розвитку української культури на 2025-2030 роки.

Рекомендації Комісії за минулий рік переважно виконано. У наступному році Україні, зокрема, слід:

→ ухвалити закон про освіту дорослих;

→ завершити підготовку до загальнонаціонального запровадження профільної старшої середньої освіти;

→ ухвалити підзаконні акти, передбачені Законом «Про професійну освіту».

Розділ 29 - Митний союз

Україна має **значний рівень підготовки** за переговорним розділом «Митний союз» та досягла **значного прогресу** протягом минулого року. Зокрема, за результатами незалежного добору призначено нового Голову Державної митної служби, досягнуто істотного прогресу в ухваленні нового Митного кодексу України відповідно до Митного кодексу Союзу та затверджено оновлену національну ІТ-стратегію цифровізації митниці.

Рекомендації Комісії за минулий рік виконано частково, і вони залишаються актуальними. У наступному році Україні, зокрема, слід:

→ ухвалити новий Митний кодекс України відповідно до Митного кодексу Союзу, просунути розроблення пов'язаних підзаконних актів та продовжувати підготовку до його впровадження, а також продовжувати наближення з урахуванням поступового застосування нового Митного кодексу Союзу;

→ продовжувати реалізацію оновленого Стратегічного плану цифрового розвитку Державної митної служби до 2030 року. Для реалізації слід передбачити належні бюджетні асигнування та залучити відповідних експертів. Пріоритетну увагу слід приділити національній системі імпорту й ІТ-системам, необхідним для повної інтероперабельності з цифровим митним середовищем ЄС;

→ для підвищення адміністративної спроможності завершити реформу Державної митної служби відповідно до нового Митного кодексу України після його ухвалення.

Кластер 4: Зелений порядок денний та стала взаємопов'язаність

Розділ 14 - Транспортна політика

Україна має **певний рівень підготовки** у сфері транспортної політики та досягла **певного прогресу,** зокрема завдяки ухваленню Закону «Про безпеку та інтероперабельність залізничного транспорту», просуванню підзаконного регулювання автомобільного транспорту та її виключенню з чорного списку Паризького меморандуму про взаєморозуміння щодо контролю державою порту.

Рекомендації Комісії за минулий рік виконано частково, і вони залишаються актуальними. У наступному році Україні, зокрема, слід:

→ відповідно до Плану України ухвалити законодавство, яке встановлюватиме рамки спеціальних обов'язків (ПСО) щодо організації суспільно важливих пасажирських залізничних перевезень та інституційного нагляду за ними, затвердити план заходів із поетапного запровадження конкуренції у секторах вантажних і пасажирських залізничних перевезень та досягти прогресу в наближенні регулювання до *acquis ЄС щодо залізничного ринку*;

→ відповідно до Плану України ухвалити закон про торговельне мореплавство та судноплавство внутрішніми водними шляхами, нові правила надання портових послуг і спільні правила фінансової прозорості портів;

→ надалі наближувати соціальні норми й ринкові правила автомобільних перевезень до транспортного *acquis ЄС*, посилювати забезпечення дотримання правил ринку вантажних автоперевезень і заходів безпеки дорожнього руху, створити незалежні органи інспектування та розслідування для залізничного, автомобільного й водного транспорту та досягти прогресу в запровадженні

періодичних перевірок придатності до експлуатації всіх транспортних засобів категорій M і N.

Розділ 15 - Енергетика

Україна має **значний рівень підготовки** у сфері енергетики. **Значного прогресу** досягнуто протягом звітного періоду в частковому наближенні до Інтеграційного пакета у сфері електроенергії, призначенні номінованого оператора ринку електроенергії (NEMO), ухваленні дозвільних процедур для інвестицій у відновлювані джерела енергії (ВДЕ) та здійсненні суттєвих кроків для поліпшення корпоративного управління державними енергетичними підприємствами.

Рекомендації Комісії за минулий рік виконано частково, і вони залишаються актуальними. У наступному періоді Україні, зокрема, слід:

→ прискорити реформи енергетичного ринку: продовжувати поступове скасування граничних оптових цін на електроенергію; розпочати роботу над механізмом підтримки вразливих споживачів енергії та ухвалити дорожню карту поступової лібералізації цін на газ і електроенергію відповідно до Плану України; продовжувати ухвалення підзаконних актів, подати на перевірку та впровадити Інтеграційний пакет у сфері електроенергії; ухвалити законодавство про зміну режиму непрямого оподаткування учасників ринку електроенергії для підтримки об'єднання ринків;

→ надати пріоритет енергетичному переходу з акцентом на відновлюваній енергетиці (ВДЕ) та енергоефективності: вирішити питання погашення заборгованості перед виробниками енергії з ВДЕ; скасувати мораторій на підвищення тарифів на тепло й гарячу воду; встановити мінімальні рівні енергетичної ефективності будівель;

→ надалі вдосконалювати врядування в енергетичному секторі: спираючись на завершення формування наглядових рад і перегляд статутів основних державних енергетичних компаній, надалі наближатися до стандартів ОЕСР із корпоративного управління; відповідно до Плану України ухвалити законодавство для подальшого посилення незалежності енергетичного регулятора та сформувати підтверджені результати справедливого й прозорого ухвалення рішень щодо впровадження Регламенту про доброчесність і прозорість оптового енергетичного ринку (REMIT).

Розділ 21 - Транс'європейські мережі

Україна має **певний рівень підготовки** у сфері транс'європейських мереж (TEN). **Певного прогресу** досягнуто протягом звітного періоду, переважно завдяки реалізації кількох автомобільних і залізничних проєктів за підтримки інструменту «Сполучення Європи» (CEF).

Рекомендації Комісії за минулий рік виконано частково, і вони залишаються актуальними. У наступному році країні, зокрема, слід:

→ і надалі надавати пріоритет плануванню та реалізації критично важливих проєктів енергетичної й транспортної інфраструктури, зокрема синхронізації із сусідніми країнами; забезпечити краще сполучення з ЄС шляхом розгортання ефективної транс'європейської транспортної мережі (TEN-T), приділяючи особливу увагу інтеграції залізничних систем до мережі стандартної колії ЄС та модернізації пунктів пропуску через кордон;

→ забезпечити своєчасну реалізацію проєктів, які фінансуються CEF і підтримують довгострокову інтеграцію транспортних систем України із системами ЄС, докладаючи всіх зусиль для забезпечення умов такої своєчасної реалізації,

зокрема шляхом усунення дефіциту фінансування для уникнення будь-яких затримок виконання робіт;

→ надалі наближатися до вимог TEN-T та впроваджувати її - шляхом розгортання стандартної колії ЄС на головній пріоритетній осі, насамперед у коридорі Польща-Львів, який є ключовим для стійкості, економіки та безпеки, - а також транс'європейських енергетичних мереж (TEN-E): прискорити наближення до нових регламентів TEN-T і TEN-E, вдосконалити дозвільний процес для проєктів TEN-E.

Розділ 27 - Довкілля та зміна клімату

Україна має **певний рівень підготовки** у сфері довкілля та зміни клімату й досягла **певного прогресу** у звітному періоді. У сфері довкілля Україна досягла прогресу в управлінні відходами та охороні природи завдяки ухваленню Стратегії циркулярної економіки й Стратегії біорізноманіття з відповідними планами заходів, а також щодо якості води та промислового забруднення завдяки ухваленню підзаконних актів. Україна просунулася у сфері зміни клімату: ухвалено національно визначений внесок (НВВ) до Паризької угоди на 2035 рік та нову Довгострокову стратегію низьковуглецевого розвитку.

Рекомендації Комісії за минулий рік виконано лише частково, тому вони переважно залишаються актуальними. У наступному році Україні, зокрема, слід:

→ продовжувати зміцнення відповідальних органів із чітко визначеними повноваженнями, належним кадровим забезпеченням та достатньою технічною експертизою; забезпечити ефективну реалізацію та інтеграцію екологічної й кліматичної політики в інші напрями; зосередитися на наближенні та впровадженні горизонтального екологічного законодавства відповідно до *acquis ЄС*, зокрема на застосуванні оцінки впливу на довкілля (ОВД) та стратегічної екологічної оцінки (СЕО) до всіх відповідних проєктів, планів і програм; забезпечити участь громадськості та доступ до правосуддя;

→ підвищити рівень ціноутворення на викиди вуглецю та розширити його охоплення як крок до входження до системи торгівлі викидами ЄС (СТВ); переглянути вуглецевий податок; поширити систему моніторингу, звітності, верифікації та акредитації (МЗВА) на додаткові сектори, зокрема автомобільний транспорт і будівлі; ратифікувати Кігалійську поправку до Монреальського протоколу; адаптувати національне законодавство для узгодження зі стандартами ЄС щодо фторованих газів та озоноруйнівних речовин;

→ відповідно до Плану України ухвалити закон про зменшення знеліснення та вирубки лісів; просувати наближення до *acquis ЄС* щодо охорони природи, ухвалити закон про захист вод від забруднення нітратами із сільськогосподарських джерел; підготувати стратегію відшкодування витрат на водні послуги та ресурси.

Кластер 5: Ресурси, сільське господарство та згуртованість

Розділ 11 - Сільське господарство та розвиток сільських територій

Україна має **певний рівень підготовки** у сфері сільського господарства та розвитку сільських територій і досягла **значного прогресу**, зокрема завдяки ухваленню Закону про підтримку аграрного сектору. Цей Закон створює правову основу для діяльності платіжної агенції, функціонування інтегрованої системи адміністрування та контролю (IACS) і мережі даних про сталість фермерських господарств (FSDN). Тривала реалізація стратегії розвитку сільського господарства та сільських територій на

період до 2030 року. Пілотні проєкти системи ідентифікації земельних ділянок (LPIS) дають змогу випробувати рішення для їх подальшого впровадження на всій території країни.

Рекомендації Комісії за минулий рік виконано частково, і вони переважно залишаються актуальними. У наступному році Україні, зокрема, слід:

→ продовжувати реалізацію стратегії розвитку сільського господарства та сільських територій до 2030 року й посилити адміністративну спроможність для її виконання;

→ прискорити створення FSDN відповідно до Плану України та системи IACS, а також підвищити адресність і ефективність надання аграрної підтримки на основі достовірних даних, посилених заходів контролю та прозорості, зокрема через Державний аграрний реєстр (ДАР);

→ ухвалити нормативно-правові акти для реалізації Закону про підтримку аграрного сектору та забезпечити достатні ресурси для діяльності визначеної платіжної агенції.

Розділ 12 - Безпечність харчових продуктів, ветеринарна та фітосанітарна політика

Україна є **помірно підготовленою** у сфері безпечності харчових продуктів, ветеринарної та фітосанітарної політики. **Певного прогресу** досягнуто у звітному періоді, зокрема завдяки ухваленню зміненого Закону про ветеринарну медицину та благополуччя тварин і розширенню використання системи контролю торгівлі та експертного контролю ЄС (TRACES).

Рекомендації Комісії за минулий рік виконано частково, і вони залишаються актуальними. У наступному році Україні, зокрема, слід:

→ просувати наближення до *acquis ЄС* щодо безпечності харчових продуктів, ветеринарної та фітосанітарної політики відповідно до зобов'язань у межах Поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі (ПВЗВТ) у сферах благополуччя тварин, кормів, засобів захисту рослин, генетично модифікованих організмів та офіційного контролю;

→ зміцнювати адміністративну спроможність для здійснення заходів офіційного контролю у сферах лабораторій, інфраструктури та баз даних;

→ продовжувати реформу органів безпечності харчових продуктів відповідно до вимог ЄС, зокрема шляхом посилення спроможності Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів (Держпродспоживслужби) щодо оцінювання ризиків, інформування про ризики та планування на основі ризиків.

Розділ 13 - Рибальство та аквакультура

Україна має **певний рівень підготовки** у сфері рибальства та аквакультури. **Певного прогресу** досягнуто протягом звітного періоду, зокрема завдяки ухваленню у вересні 2025 року рамкового акта щодо функціонування системи «єРиба» та операційного плану на 2026-2029 роки. У листопаді 2025 року Україна стала повноправним членом Генеральної комісії з рибальства у Середземному морі.

Рекомендації Комісії за минулий рік виконано частково, і вони залишаються актуальними. У наступному році Україні, зокрема, слід:

→ продовжувати наближення національного законодавства до *acquis ЄС*, зокрема щодо збирання, управління та використання даних, функціонування ринку рибальства й аквакультури, державного контролю та технічних заходів;

→ здійснити підготовчі інституційні кроки для створення ефективної системи моніторингу, контролю та інспектування рибальства з метою боротьби з незаконним, непідзвітним і нерегульованим рибальством;

→ надалі розвивати функціональні можливості та інтероперабельність української системи «єРиба», зокрема основні модулі, необхідні для простежуваності, збирання даних і державного контролю, та надалі гармонізувати її з відповідними реєстрами ЄС.

Розділ 22 – Регіональна політика та координація структурних інструментів

Україна має **певний рівень підготовки** у сфері регіональної політики та координації структурних інструментів. У звітному періоді досягнуто **обмеженого прогресу**, зокрема завдяки відновленню роботи Міжвідомчої координаційної комісії з питань регіонального розвитку.

Рекомендації Комісії за минулий рік виконано лише частково, і вони залишаються актуальними**.** У наступному році Україні слід, зокрема:

→ підготувати й ухвалити урядовий план заходів із виконання критеріїв за розділом 22 та забезпечити виконання Закону «Про засади державної регіональної політики», передбачивши створення чіткої інституційної архітектури регіональної політики та координації майбутніх структурних інструментів ЄС із визначеними повноваженнями міністерств і стабільною провідною координаційною функцією;

→ удосконалити звітування про виконання Державної стратегії регіонального розвитку та підготувати нову стратегію на 2028–2034 роки; завершити розроблення регіональних і місцевих стратегій розвитку, щоб визначити пріоритетні інвестиції для всіх регіональних і місцевих заінтересованих сторін; забезпечити функціонування та цифровізацію Державного фонду регіонального розвитку;

→ посилити спроможність органів державного управління на національному, регіональному й місцевому рівнях у сфері розроблення проєктів і публічних закупівель, а також спроможність Міністерства громад, територій та внутрішньо переміщених осіб у сфері програмування й реалізації політики згуртованості, міжсекторальної та міжінституційної координації; забезпечити повноцінне функціонування Міжвідомчої координаційної комісії та систематичне й інклюзивне залучення регіональних і місцевих заінтересованих сторін на всіх етапах програмного циклу.

Розділ 33 – Фінансові та бюджетні положення

Україна перебуває на **початковому етапі підготовки** у сфері фінансових і бюджетних положень. У сферах, охоплених цим розділом, досягнуто **обмеженого прогресу**, а саме завдяки продовженню роботи над підготовкою дорожньої карти впровадження системи власних ресурсів.

Рекомендацію Комісії за минулий рік не виконано, тому вона залишається актуальною. У наступному році Україні слід:

→ ухвалити дорожню карту впровадження системи власних ресурсів і підвищити обізнаність основних заінтересованих сторін;

→ встановити внутрішні процедури управління рахунками A і B та їх ведення відповідно до законодавства про власні ресурси й забезпечити підтримку цих процедур ІТ-інфраструктурою;

→ розробити та впровадити необхідну адміністративну, технічну й законодавчу базу для забезпечення готовності розраховувати та надавати власні ресурси на основі непереоброблених відходів пластикового пакування.

Кластер 6: Зовнішні відносини

Розділ 30 – Зовнішні відносини

Україна має **значний рівень підготовки** у сфері зовнішніх відносин, однак у звітному періоді досягла **обмеженого прогресу**. Торговельна політика України значною мірою відповідає зобов'язанням у межах Світової організації торгівлі (СОТ) і правилам Угоди про асоціацію / поглибленої та всеохопної зони вільної торгівлі (УА/ПВЗВТ). Водночас спостерігається тенденція до дедалі ширшого застосування торговельних бар'єрів.

Рекомендації Комісії за минулий рік виконано частково, зокрема щодо розроблення відповідного законодавства, і вони залишаються актуальними. У наступному році Україні слід, зокрема:

→ і надалі забезпечувати відповідність своєї торговельної політики зобов'язанням у межах СОТ та УА/ПВЗВТ, зокрема утримуючись від запровадження дискримінаційних заходів, у тому числі таких, що невиправдано надають переваги вітчизняним товарам або виробникам і створюють бар'єри в торговельних відносинах між ЄС та Україною;

→ перед укладенням будь-якої нової двосторонньої торговельної угоди оцінювати її вплив з огляду на статус України як країни-кандидата та майбутній вступ, забезпечуючи включення до кожної угоди положення, яке дозволяє її дострокове припинення в разі вступу до ЄС;

→ досягти прогресу в наближенні національного законодавства до *acquis ЄС* щодо скринінгу прямих іноземних інвестицій (ПІІ), включно з нещодавно ухваленим Регламентом № 2026/1386.

Розділ 31 – Зовнішня політика, політика безпеки та оборони

Україна має **значний рівень підготовки** та продемонструвала **дуже значний прогрес** завдяки продовженню інтенсивного політичного діалогу з ЄС на всіх рівнях, суттєвому поліпшенню безпекової та військової співпраці з ЄС і його державами-членами та збереженню дуже високого рівня узгодженості зі спільною зовнішньою та безпековою політикою ЄС (СЗБП).

Рекомендації за минулий рік виконано частково, і вони залишаються актуальними. У наступному році Україні слід, зокрема:

→ і далі приводити законодавчу базу України у відповідність до положень Римського статуту Міжнародного кримінального суду (МКС) та пов'язаних із ним інструментів;

→ і далі узгоджувати свою політику із СЗБП, включно із заявами Високого представника від імені ЄС і рішеннями Ради щодо обмежувальних заходів, та забезпечувати виконання обмежувальних заходів.

1.3. Поточний стан переговорів про вступ

Після першої міжурядової конференції, яка започаткувала переговори про вступ з Україною, двосторонні скринінгові зустрічі було завершено 30 вересня 2025 року. Переговори про вступ за кластером 1 (Основи) відкрито 15 червня 2026 року;

невдовзі після цього, 14 липня 2026 року, відкрито переговори за кластером 6 (Зовнішні відносини), а в жовтні – за кластером 2 (Внутрішній ринок) і кластером 3 (Конкурентоспроможність та інклюзивне зростання).

***

2.Кластер 1: Основи процесу вступу

2.1. Функціонування демократичних інституцій та реформа державного управління

2.1.1. Демократія

Функціонування демократичних інституцій в Україні загалом є стабільним. Воєнний стан діє з лютого 2022 року, а строк його 20-го продовження спливає 31 жовтня 2026 року. Воєнний стан допускає певні обмеження прав і свобод людини, а також прав і законних інтересів юридичних осіб. Хоча його застосування загалом було пропорційним, надзвичайно важливо, щоб ці повноваження не здійснювалися у спосіб, який може поставити під загрозу порядок денний реформ, що досі давав позитивні результати.

Вибори

У звітному періоді вибори не проводилися, оскільки за умов воєнного стану їх проведення залишається забороненим. Органи влади досягли певного прогресу в підготовці до перших повоєнних виборів. Дорожня карта з питань функціонування демократичних інституцій залишається ключовим програмним документом, що сприяє виборчій реформі в Україні.

У жовтні 2025 року Центральна виборча комісія (ЦВК) провела комплексну оцінку рекомендацій Організації з безпеки і співробітництва в Європі/ Бюро демократичних інститутів і прав людини (ОБСЄ/БДІПЛ). За результатами цієї оцінки ЦВК ухвалила постанову № 48, у якій запропонувала законодавчі зміни та механізм регулярного моніторингу їх виконання. У грудні 2025 року ЦВК організувала інклюзивний експертний діалог щодо невиконаних рекомендацій ОБСЄ/БДІПЛ, зокрема стосовно забезпечення виборчих прав осіб з інвалідністю, та затвердила свою комунікаційну стратегію. Крім того, ЦВК відновила загальнодоступні сервіси Державного реєстру виборців, що дозволяють громадянам подавати заяви й оновлювати свої дані. У липні 2026 року ЦВК ухвалила концепцію протидії іноземним інформаційним маніпуляціям і втручанню (FIMI) у вибори в Україні, яка потребуватиме послідовної реалізації.

Спеціальна парламентська робоча група, створена в грудні за інклюзивної участі представників різних політичних сил та організацій громадянського суспільства, має на меті розробити комплексні законодавчі пропозиції щодо виборів у повоєнний період. Ця робоча група опрацьовує широке коло адміністративних, безпекових і пов'язаних із виборчими правами питань, а також виконання рекомендацій ОБСЄ/БДІПЛ і Дорожньої карти з питань функціонування демократичних інституцій. Постанова ЦВК № 1 від січня 2026 року становить змістову основу цієї роботи.

Очікується, що продовження цих підготовчих зусиль приведе до ухвалення парламентом відповідного законодавства. У межах цього процесу Україні

необхідно забезпечити узгодженість з усім відповідним *acquis ЄС* у цій сфері, зокрема з Регламентом (ЄС) 2024/900 про прозорість і таргетування політичної реклами, з урахуванням європейських і міжнародних демократичних стандартів. Семирічний строк повноважень членів ЦВК має сплинути в жовтні 2026 року. Необхідно забезпечити своєчасне оновлення її складу, щоб запобігти правовим, політичним і репутаційним ризикам для підготовки до перших повоєнних виборів.

Парламент

Парламент продовжує здійснювати свої повноваження в умовах війни та воєнного стану, хоча й повільніше, ніж у попередньому звітному періоді. У період з 1 вересня 2025 року до 1 вересня 2026 року було ухвалено 133 закони, з яких 130 повністю набрали чинності. Правову фрагментарність процедури ухвалення законів, пов'язаних із європейською інтеграцією, досі необхідно усунути.

Порівняно з попереднім звітним періодом досягнуто більшого прогресу у сфері парламентської прозорості та залучення громадськості. Продовжувалася пряма трансляція відкритих пленарних засідань парламенту, а зміни до Закону «Про комітети Верховної Ради України», що набрали чинності в січні 2026 року, краще врегульовують доступ журналістів і громадянського суспільства. Організації громадянського суспільства (ОГС) і надалі залучалися до законодавчих процесів. Від часу набрання чинності Законом «Про лобіювання» до Реєстру прозорості внесено 205 суб'єктів. Практика проведення «години запитань до Уряду» продовжувалася на регулярній основі.

Законодавство про політичні партії потребує комплексного оновлення, зокрема щодо процедур притягнення політичних партій до відповідальності за порушення правил фінансування. Надзвичайно важливо завжди забезпечувати дотримання прав опозиції. Жодних законодавчих ініціатив щодо врегулювання прав парламентської опозиції не розроблено й не зареєстровано.

Жінки залишаються недостатньо представленими в політиці та процесах ухвалення рішень.

Європейська інтеграція

Інституції, відповідальні за процес європейської інтеграції, створені. Зберігається широкий суспільний консенсус щодо європейської інтеграції як найвищого пріоритету для України. ОГС і професійні організації беруть участь у зусиллях України з європейської інтеграції.

Національну програму адаптації законодавства України до *права ЄС* (NPAA) ухвалено у квітні 2026 року. Переговорні робочі групи активно працюють і включають представників відповідних профільних міністерств, парламенту та ОГС. У звітному періоді уряд започаткував регіональні діалоги з бізнес-спільнотами для посилення консультацій із заінтересованими сторонами на субнаціональному рівні. Україна продовжує щоквартально звітувати перед Європейською комісією про виконання дорожніх карт з питань верховенства права, реформи державного управління та функціонування демократичних інституцій, а також плану заходів щодо національних меншин.

Врядування

У звітному періоді відбулося кілька кадрових змін на рівні міністрів. Після масштабного антикорупційного розслідування щодо державного оператора атомної енергетики міністри енергетики та юстиції подали у відставку. У січні 2026 року міністр оборони став першим віцепрем'єр-міністром і міністром енергетики, тоді як міністра цифрової трансформації було призначено міністром оборони. У липні 2026 року відбулися значні зміни у складі уряду, зокрема призначення нового прем'єр-

міністра та заміна майже двох третин міністрів. Після звільнення міністра оборони в межах цих урядових змін у кількох містах відбулися громадські протести. У серпні формування складу нового уряду завершилося призначенням нового міністра оборони та повторним призначенням міністра закордонних справ.

Система **багаторівневого врядування** України продовжує ефективно функціонувати в умовах повномасштабної агресивної війни Росії. Реформа децентралізації й надалі зосереджена на поліпшенні спроможності місцевого самоврядування та має просуватися відповідно до вимог вступу до ЄС і Європейської хартії місцевого самоврядування.

Досягнуто певного прогресу в підвищенні ефективності та прозорості системи багаторівневого врядування. Ухвалення закону щодо забезпечення законності та прозорості діяльності органів місцевого самоврядування є важливим досягненням, однак необхідні подальші зусилля для приведення місцевих державних адміністрацій у відповідність до моделі нагляду префектурного типу. Ухвалення у 2025 році переглянутої Концепції реформи місцевого самоврядування є позитивним кроком. Для практичної реалізації переглянутої Концепції слід ухвалити комплексний план заходів із реформування місцевого самоврядування, який має визначити чіткі законодавчі кроки, строки та відповідальних за всіма напрямами реформи децентралізації, а також завдання плану заходів на 2024–2027 роки, які ще належить виконати.

Просунулася підготовча робота з розроблення принципів і критеріїв розмежування: (i) повноважень між державним і субнаціональними рівнями; та (ii) галузевих повноважень між субнаціональними рівнями врядування. Законопроєкт ще належить ухвалити. Цей закон має встановити систему багаторівневого врядування, у якій повноваження розмежовуються не між органами, а рівнями врядування, та зберегти місцеву автономію. Для повного усунення конфліктів повноважень необхідно розмежувати галузеві компетенції між рівнями виконавчої влади та субнаціонального врядування й внести зміни до галузевого законодавства.

Частку податку на доходи фізичних осіб, що зараховується до бюджетів територіальних громад, збережено на рівні 64%. Україні слід внести зміни до законодавчої бази, створивши надійний механізм гарантування місцевої фінансової автономії. Кількість місцевих військових адміністрацій зросла. Законодавчу базу відновлення місцевого врядування після завершення воєнного стану ще належить ухвалити, зокрема гарантії місцевої автономії та поступового припинення діяльності військових адміністрацій на деокупованих територіях.

Громадянське суспільство

Громадянське суспільство в Україні, зокрема правозахисники, діє в **загалом сприятливому середовищі.**

Механізми діалогу та співпраці між органами влади й громадянським суспільством продовжували функціонувати; ОГС часто залучалися до урядових і парламентських робочих груп та експертних рад, зокрема для моніторингу ключових програмних документів щодо вступу до ЄС. Однак ефективність цих механізмів залишалася неоднаковою в різних інституціях і сферах політики. Міністерство юстиції та Секретаріат Кабінету Міністрів підтримували активну взаємодію з провідними експертними організаціями у стратегічних процесах, пов’язаних із реформами сектору громадянського суспільства.

Національна стратегія сприяння розвитку громадянського суспільства, строк дії якої завершується у 2026 році, і надалі реалізовувалася в межах загалом прозорого процесу. Уряд уже розпочав консультації з громадянським суспільством щодо нової Національної стратегії розвитку громадянського суспільства на 2027–2032 роки.

Водночас затримувалося впровадження ключових реформ, покликаних поліпшити сприятливе середовище для ОГС, зокрема змін для посилення участі громадськості, особливо на місцевому рівні, та законодавства, що спрощує створення й діяльність ОГС, у тому числі шляхом онлайн-реєстрації. Державне фінансування ОГС залишалося обмеженим і фрагментарним та спрямовувалося переважно через цільові конкурси відповідно до пріоритетів окремих міністерств.

Повідомлялося про випадки тиску на активістів. У звітному періоді припинила роботу робоча група при Офісі Генерального прокурора – ефективний інструмент, який об'єднував органи влади та громадянське суспільство для моніторингу таких випадків. У грудні 2025 року Міністерство внутрішніх справ створило за участю громадянського суспільства нову робочу групу, зосереджену на кіберзлочинах проти активістів. Хоча це позитивна ініціатива, вона не повністю замінює попередній механізм. Державну цільову соціальну програму розвитку волонтерської діяльності до 2030 року розроблено в межах прозорого та інклюзивного процесу під керівництвом Міністерства соціальної політики й ухвалено у квітні 2026 року. Однак через затримки з її ухваленням бюджетне фінансування для її ефективного виконання не було забезпечене. У березні 2026 року парламент ухвалив законодавство, що спрощує правила довгострокового перебування іноземних волонтерів і гуманітарних працівників. Певного прогресу досягнуто також у поліпшенні податкових умов для ОГС завдяки виконанню нового закону.

Повідомлялося про випадки відмови ОГС у наданні фінансових послуг. У межах четвертої національної оцінки ризиків відмивання коштів і фінансування тероризму ризики, притаманні неприбутковому сектору, мають бути належно обґрунтовані відповідно до робочих визначень Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF) і з опорою на широке коло джерел.

2.1.2. Реформа державного управління

Стратегічні засади реформи державного управління

Стратегічні засади державного управління оновлено шляхом ухвалення в червні 2026 року Стратегії реформування державного управління (РДУ), а в лютому 2026 року – Стратегії реформування системи управління державними фінансами (УДФ), обидві на 2026–2030 роки, та відповідних планів заходів. Ці документи розроблено в межах інклюзивних консультацій із залученням заінтересованих сторін, експертів і громадянського суспільства та узгоджено з Планом України й зобов'язаннями за дорожньою картою РДУ. Уряд продовжував виконувати дорожню карту РДУ, яка є ключовим орієнтиром для процесу реформи державного управління в межах вступу до ЄС.

Інституційна база РДУ залишилася переважно незмінною. У липні, у зв'язку зі змінами у складі уряду, загальну політичну відповідальність за координацію реформи державного управління покладено на прем'єр-міністра. Політичну відповідальність за формування та реалізацію політики у сфері державної служби в межах Кабінету Міністрів досі чітко не визначено. Співпрацю та взаємодоповнюваність діяльності відповідних інституцій необхідно суттєво поліпшити.

Механізми управління та координації впровадження РДУ належно сформовані, однак практичне виконання залишається слабким. Зокрема, Координаційна рада з питань РДУ, відповідальна за нагляд за впровадженням реформи, у звітному періоді не забезпечила ефективного стратегічного керівництва та координації реформи. Забезпечення фінансової сталості РДУ залишається постійним викликом.

Формування та координація політики

Національну програму адаптації законодавства України до *права ЄС* (NPAA) ухвалено у квітні 2026 року. Вона є основною загальною рамкою для наближення національного законодавства до *acquis ЄС*. Необхідно забезпечити її ефективне виконання, регулярне оновлення та моніторинг. Також слід ухвалити закон про національну систему стратегічного планування, який має посилити зв'язок між плануванням політики та бюджетуванням.

Моніторинг реалізації політики й виконання законодавства посилено. «Матриця реформ», запроваджена у 2024 році, регулярно оновлюється. Для моніторингу та звітування щодо виконання євроінтеграційних зобов'язань і NPAA створено інформаційну систему «Пульс вступу», однак вона ще не є загальнодоступною. Створено Офіс перекладів для забезпечення стандартизації термінології та якісного перекладу правових актів ЄС.

Спроможність **формувати політику на основі доказових даних** необхідно й надалі посилювати. Відчутного прогресу в перегляді нормативно-правової бази для поліпшення стандартів формування політики та розроблення законодавства не досягнуто. Роль уряду як ініціатора законопроєктів залишається обмеженою: більшість ухвалених законів ініційовано народними депутатами. У 2025 році Кабінет Міністрів ініціював 25% ухвалених законів порівняно з 32% у попередньому році. Якість пояснювальних записок та оцінок впливу, що супроводжують законодавчі пропозиції, слід підвищити відповідно до європейських стандартів. Публічні консультації мають також поширюватися на законодавчі ініціативи народних депутатів.

Управління державними фінансами

Систему управління державними фінансами (УДФ) загалом сформовано. Україна продемонструвала належну спроможність упроваджувати реформи УДФ**,** зокрема зосередивши увагу на: (i) бюджетно-податковій дисципліні; (ii) середньостроковому бюджетному плануванні; (iii) управлінні ліквідністю та боргом; (iv) управлінні публічними інвестиціями; та (v) підзвітності. Щодо **стратегічних засад**, у лютому 2026 року ухвалено нову комплексну Стратегію УДФ на 2026–2030 роки та відповідний план заходів з її реалізації.

Основні зміни у сфері **управління бюджетом** включають продовження середньострокового бюджетного планування після ухвалення в червні 2026 року Бюджетної декларації на 2027–2029 роки та щорічних оглядів витрат державного бюджету. У березні 2026 року методологію оглядів витрат удосконалено відповідно до стандартів ОЕСР. У грудні 2025 року ухвалено середньострокову стратегію управління державним боргом на 2026–2028 роки, у якій визначено цілі щодо боргової стійкості та заходи з поглиблення внутрішнього ринку облігацій. Зв'язок між стратегічним плануванням і бюджетуванням необхідно й надалі посилювати.

Необхідний ефективний нагляд за бюджетним процесом. Слід здійснити законодавчі та практичні кроки для створення незалежної фіскальної інституції, яка оцінюватиме урядові прогнози, ретельно перевірятиме урядові бюджетні припущення та оцінюватиме точність попередніх прогнозів.

Ухвалення у травні 2026 року середньострокового плану пріоритетних публічних інвестицій (СППІ) на 2027–2029 роки та у вересні 2026 року єдиного проєктного портфеля (ЄПП) держави на 2027 рік стало важливою подією у впровадженні реформи **управління публічними інвестиціями** (УПІ). Прогресу досягнуто також завдяки ухваленню місцевими й регіональними органами влади субнаціональних СППІ та ЄПП. Надзвичайно важливо, щоб Україна продовжувала впровадження реформи на основі дорожньої карти та плану заходів з УПІ, що потребує загальноурядового підходу. Для повноцінного функціонування нової системи УПІ ще

необхідні значні кроки, зокрема підготовка: (i) оновлених галузевих стратегій для визначення інвестиційних пріоритетів; (ii) посилених процедур оцінювання; (iii) методології економічного аналізу публічних інвестиційних проєктів; (iv) методологій визначення пріоритетності проєктів ЄПП; та (v) загальної національної системи стратегічного планування. Щодо ІТ-архітектури, Єдину цифрову екосистему управління публічними інвестиціями слід консолідувати, завершивши інтеграцію Цифрової екосистеми для підзвітного управління відновленням (DREAM) з іншими відповідними ІТ-системами.

На прозорість бюджету продовжують впливати воєнний стан і безпекові міркування. Водночас збережено оприлюднення ключової бюджетної інформації та бюджетно-податкової звітності.

Уряд просуває цифровізацію систем УДФ у межах Програми цифрової трансформації Міністерства фінансів (2025–2030), зосередженої на модернізації ІТ-систем, інтеграції даних і узгодженні з цифровими системами ЄС.

Державна служба та управління людськими ресурсами

Воєнний стан і надалі суттєво впливає на нормативно-правове регулювання державної служби та практики управління персоналом. **Конкурсний добір на державну службу на основі професійних заслуг** залишався призупиненим. Водночас у жовтні 2026 року парламент ухвалив закон, спрямований на вдосконалення та відновлення добору на основі професійних заслуг. Окрім відновлення конкурсного добору, закон удосконалює чинні процедури відбору та добору відповідно до найкращих європейських практик і посилює перевірки доброчесності кандидатів на керівні посади та інші посади, віднесені до категорії посад із високим ризиком корупції. Після ухвалення цього закону має бути повністю відновлено добір на державну службу на основі професійних заслуг відповідно до індикаторів Плану України. Завершено розроблення нового порталу вакансій державної служби, інтегрованого в платформу «Дія». Забезпечення повноцінного функціонування порталу є необхідною умовою для сприяння відновленню відкритих конкурсів і прозорого оприлюднення всіх вакансій державної служби на єдиній централізованій платформі.

Подальші кроки реформи **оплати праці державних службовців**, розпочатої у 2024 році, мають ґрунтуватися на висновках і рекомендаціях, викладених у звіті Рахункової палати України за результатами аудиту, оприлюдненому в жовтні 2025 року. Це має сприяти подальшому впровадженню реформи на основі об’єктивних даних.

Досягнуто прогресу в розгортанні єдиної інформаційної **системи управління людськими ресурсами** (HRMIS) в органах державного управління: наразі до неї підключено більшість державних органів. Необхідно прискорити її впровадження та практичне використання, щоб забезпечити повне охоплення відповідних інституцій і досягнення цілей реформи. Національне агентство України з питань державної служби, відповідальне за адміністрування HRMIS, і надалі стикається з недостатньою адміністративною спроможністю. Паралельно Міністерство цифрової трансформації просуває впровадження сервісу «Дія.Офіс» для державних службовців. Необхідно забезпечити його узгодженість із HRMIS.

Гендерний баланс на державній службі залишається нерівномірним. Станом на червень 2026 року жінки обіймали лише 26% посад вищого керівництва, проте становили більшість серед керівників середньої ланки (68%) та працівників на некерівних і виконавських посадах (80%).

Підзвітність органів державного управління

Систему **публічної підзвітності** України переважно сформовано, і вона функціонує**.** У звітному періоді Рахункова палата України (РП) продовжувала застосовувати затверджені методології фінансового аудиту, аудиту відповідності та аудиту

ефективності, засновані на ISSAI, за підтримки практичної методологічної допомоги та структурованого перегляду документів із планування аудитів і звітування. Поточна діяльність залишається фрагментарною, і для зміцнення професійної та фінансової незалежності РП необхідні подальші кроки. У 2025 році більшість державних органів, але не всі, ухвалили антикорупційні програми.

Внутрішнє врядування в міністерствах і надалі характеризується відсутністю чіткого розмежування обов'язків на рівні вищого керівництва між заступниками міністрів і державними секретарями. Управління та координацію напрямів політики продовжують здійснювати особи, призначені на політичні посади (заступники міністрів), а не професійно відібрані вищі державні службовці. Досягнуто прогресу в оптимізації робочих процесів у центральних органах виконавчої влади, зокрема шляхом розроблення каталогів типових робочих процесів і створення робочих груп. Крім того, розроблено допоміжні інструменти на основі штучного інтелекту.

Понад 200 законів і майже 300 підзаконних нормативно-правових актів приведено у відповідність до **Закону «Про адміністративну процедуру»** (ЗАП) від часу набрання ним чинності у грудні 2023 року. Необхідні подальше наближення та гармонізація законодавства з цим законом у сферах **оподаткування, митної справи, земельних відносин, цифрових адміністративних процедур і підзаконного регулювання**. Навчання посадових осіб усіх рівнів тривало, однак його слід розширити, особливо на рівні місцевого самоврядування.

Необхідно ухвалити **закон про звернення громадян** та узгодити його як із ЗАП, так і зі стандартами ЄС, забезпечивши чітке розмежування справ адміністративної процедури та інших видів звернень громадськості. Слід ухвалити новий кодекс про адміністративні правопорушення для систематизації стягнень за адміністративні правопорушення в повній відповідності до ЗАП. Право на доступ до **публічної інформації** належно врегульовано та послідовно застосовується, однак доступ до певної публічної інформації залишається обмеженим за умов воєнного стану, що триває.

Щодо **права на адміністративне судочинство**, Спеціалізований окружний адміністративний суд та Спеціалізований апеляційний адміністративний суд, створені у 2025 році, досі не розпочали роботу. Нові суди мають невідкладно розпочати роботу для забезпечення доступу до адміністративного судочинства у справах за участю центральних органів державної влади.

Надання послуг громадянам і бізнесу

Надання публічних послуг як населенню, так і бізнесу продовжує поліпшуватися зі зростанням кількості онлайн-послуг і фізичних точок доступу по всій Україні. Україна стала одним зі світових **лідерів цифровізації**, що відображається в її просуванні в Індексі розвитку електронного урядування Організації Об'єднаних Націй (EGDI). Україна посіла перше місце в Індексі електронної участі та п'яте місце в Індексі онлайн-послуг, які є складовими EGDI. «Дія» залишається найпоширенішою електронною платформою, відіграючи надзвичайно важливу роль у забезпеченні безперервності надання публічних послуг в умовах викликів, спричинених війною. Її платформа e-DEM – перший національний інструмент електронної демократії – охоплює місцеві петиції, громадський бюджет і державні консультації; нею користуються 500 територіальних громад (35% усіх громад) та 2,2 мільйона осіб. Законодавчу гармонізацію цифрових послуг із ЗАП, як і ухвалення законодавства про цифрову доступність, ще належить здійснити.

Надання публічних послуг офлайн продовжувалося через загальнонаціональну мережу центрів надання адміністративних послуг (ЦНАП). На початку 2026 року мережа ЦНАП включала 5 763 діючі точки доступу до послуг (порівняно з 4 886 у 2025 році). У 2026 році 87% ЦНАП були доступними для осіб з інвалідністю та

маломобільних груп населення. Для подальшого підвищення інклюзивності розроблено методичні рекомендації з оцінювання доступності будівель ЦНАП, що сприяє більш системному підходу до безбар'єрного надання послуг.

Для подальшого посилення спроможності надання адміністративних послуг і вдосконалення нормативно-правової бази їх фінансування Україні слід ухвалити **закон про адміністративний збір**.

2.2 Верховенство права та основоположні права

2.2.1 Розділ 23 – Судова влада та основоположні права

До засадничих цінностей ЄС належать верховенство права та повага до прав людини. Дієва судова система, що забезпечує незалежне, якісне й ефективне правосуддя, та ефективна боротьба з корупцією мають першочергове значення, як і дотримання основоположних прав у законодавстві та на практиці.

Функціонування судової влади

Стратегічні документи

Стратегічні документи частково ухвалено, проте рівень їх виконання досі потребує підвищення. Після завершення строку дії попередньої стратегії у 2023 році нову стратегію розвитку системи правосуддя та конституційного судочинства ще не розроблено. Її слід розробити шляхом широких консультацій і доповнити планом заходів із визначеним фінансуванням. Офіс Генерального прокурора (ОГП) також має ухвалити нову стратегію та розробити інструменти моніторингу її виконання.

Органи врядування

Органи врядування в судовій системі створені та функціонують належним чином. Водночас потребують розв'язання проблеми, пов'язані з добором і призначенням їхніх членів та інституційною спроможністю цих органів, зокрема у сфері інформаційних технологій, аналітики й доступу до баз даних.

У жовтні 2025 року Президент призначив двох членів Вищої ради правосуддя (ВРП), які пройшли перевірку за участю міжнародних експертів; Рада суддів України (РСУ) обрала ще двох у березні 2026 року, а з'їзд представників юридичних закладів вищої освіти та наукових установ – одного члена в серпні 2026 року. Строк повноважень двох членів ВРП завершився в серпні 2026 року, тому парламент має невідкладно обрати відібраних кандидатів до завершення дії механізму продовження повноважень. Наразі до складу ВРП входять 19 із 21 члена; дві посади за квотою з'їзду адвокатів залишаються вакантними. Національна асоціація адвокатів України (НААУ) має оголосити конкурс для заповнення цих вакансій. Уже оголошено конкурси на посади ще 10 членів, строки повноважень яких завершаться на початку 2027 року.

У березні 2026 року з'їзд суддів обрав 30 членів РСУ, забезпечивши кворум, необхідний для повноцінного здійснення її повноважень. Водночас прозорих і надійних перевірок доброчесності та професійності кандидатів досі не запроваджено, а список кандидатів не було оприлюднено до проведення з'їзду. Висловлювалися занепокоєння щодо готовності нового складу сприяти посиленню підзвітності в судовій системі.

Занепокоєння викликає подальший опір тимчасовому залученню незалежних експертів, запропонованих міжнародними партнерами, до різних процедур добору та перевірки. Передчасне припинення участі незалежних експертів до завершення повноцінного реформування національних органів, уповноважених здійснювати призначення, створює ризик підриву судової реформи. Зокрема, необхідно

невідкладно продовжити дієву участь незалежних експертів, запропонованих міжнародними партнерами, у роботі конкурсної комісії з добору членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України (ВККСУ) та в доборі членів ВРП.

Громадська рада доброчесності (ГРД) продовжувала сприяти ВККСУ в проведенні конкурсів на посади суддів, проте потребує подальшого посилення шляхом покращення доступу до суддівських досьє, зміцнення аналітичної спроможності та забезпечення належної укомплектованості секретаріату.

У грудні 2025 року призначення нового голови Державної судової адміністрації України (ДСА) відбулося без дотримання конкурсної процедури добору на основі професійних заслуг і доброчесності, всупереч конкретним зобов'язанням України, визначеним у Дорожній карті з питань верховенства права. Україні слід удосконалити процедуру добору на керівні посади в ДСА.

27 серпня Всеукраїнська конференція прокурорів обрала 11 нових членів Ради прокурорів України, проте за чинними правилами, які потребують удосконалення щодо прозорості та якості процедур. У грудні 2025 року проведено незалежний функціональний аудит Ради прокурорів України та Кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів (КДКП). Україні слід виконати рекомендації експертів щодо вдосконалення процедур добору членів органів прокурорського самоврядування та посилення їхньої інституційної незалежності, ефективності й загальної результативності, а також дотримуватися рекомендацій Венеційської комісії.

Незалежність і неупередженість

Незалежність і неупередженість судової влади гарантовано Конституцією та законодавством про судоустрій, однак певні недоліки в законодавчому регулюванні та практиці його застосування зберігаються. Суспільна довіра до судової влади залишається низькою, зокрема й серед самих суддів. Було б доцільно, щоб ВРП і РПУ активніше застосовували наявні в їхньому розпорядженні заходи захисту суддів і прокурорів від неналежного втручання.

Автоматизований розподіл справ між суддями передбачено законом, проте він залишається вразливим до маніпуляцій через обмежені механізми контролю в кожному суді. До Єдиної судової інформаційно - телекомунікаційної системи (ЄСІТС), модернізація якої наразі триває, слід впровадити вдосконалений модуль розподілу справ. До законодавства також слід внести зміни, які унеможливлять участь суддів в ухваленні рішень щодо власного відводу та забезпечать можливість апеляційного оскарження відповідних рішень.

Ухвалені наприкінці 2024 року єдині показники оцінювання доброчесності та професійної етики суддів наразі однаково застосовуються ВРП, ВККСУ та ГРД для оцінювання чинних суддів і окремих категорій кандидатів на посади суддів.

ВККСУ продовжила добір суддів, проте кадрова ситуація погіршилася порівняно з минулим роком: 2 505 суддівських посад залишалися вакантними через повільні темпи добору та призначення, а також вихід суддів у відставку та звільнення за власним бажанням. Діють гарантії захисту суддів і прокурорів від призначення, просування по службі та переведення без їхньої згоди.

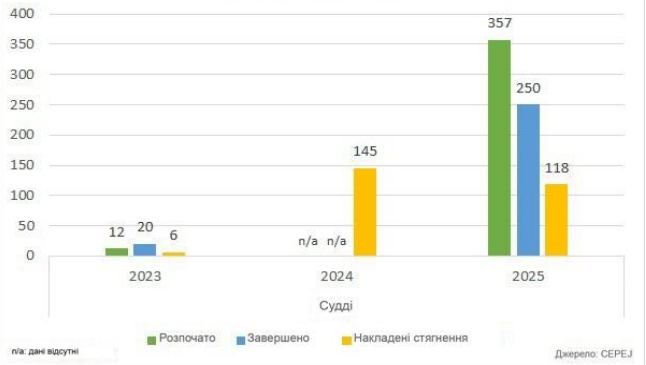
У червні та вересні 2025 року Президент призначив двох нових суддів Конституційного Суду України (КСУ), відновивши його кворум. Залишається заповнити п'ять вакансій: одну за квотою Президента, дві за квотою РСУ та дві за квотою парламенту, оскільки в жовтні 2025 року парламент не зміг призначити двох суддів, що затримало оновлення складу КСУ. Необхідно продовжувати прозорі процедури добору за участю дорадчих груп експертів, а суб'єкти призначення мають здійснювати добір і призначення кандидатів, які пройшли перевірку, щоб уникнути подальших затримок. Закон про конституційну процедуру досі потребує вдосконалення відповідно до рекомендацій Венеційської комісії 2021 року.

Кабінет Міністрів здійснив підготовчі кроки для реформування адвокатури, зокрема створивши в січні 2026 року робочу групу із залученням різних заінтересованих сторін під керівництвом Міністерства юстиції. Необхідно відновити змістовну роботу, щоб забезпечити суттєві зміни та розробити законодавчі поправки за результатами широких і конструктивних консультацій, охопивши ключові напрями. До них належать: (i) прозорі вибори до органів управління Національної асоціації адвокатів України (НААУ), що заслуговують на довіру; (ii) покращення доступу до адвокатської професії; (iii) підвищення кваліфікаційних вимог і стандартів допуску до професії; (iv) посилення дисциплінарної відповідальності; (v) дієвий фінансовий нагляд; та (vi) безперервне професійне навчання.

Залишаються питання щодо справедливості та послідовності дисциплінарних проваджень, ініційованих НААУ та регіональними органами адвокатського самоврядування. Це стосується адвокатів, зокрема членів ВРП і ВККСУ, та може підривати незалежність адвокатури й органів суддівського врядування.

Під час розслідування НАБУ ймовірних корупційних схем, яким сприяли високопоставлені прокурори, Генеральний прокурор у вересні подав у відставку, а згодом був звільнений парламентом. До свого звільнення він виїхав з України, висунув звинувачення у вчиненні кримінальних правопорушень і підписав повідомлення про підозру директору НАБУ та особі, наближеній до керівника САП, які невдовзі були скасовані ОГП. Україні слід невідкладно реформувати процедури добору та звільнення Генерального прокурора й прокурорів вищого рівня, зробивши їх прозорішими та заснованими на професійних заслугах. Хоча КДКП досягла прогресу в доборі прокурорів і розпочала конкурси на посади прокурорів окружних прокуратур, зберігається занепокоєння щодо призначень і переведень до ОГП та обласних прокуратур без конкурсу. Відновлення конкурсного добору має вирішальне значення для забезпечення кадрових рішень на основі професійних заслуг і запобігання неналежному втручанню.

Графік 3.1: Україна - Дисциплінарні провадження щодо суддів - результати проваджень

Підзвітність

Підзвітність судової влади загалом є задовільною, однак потребує поліпшення. ВККСУ продовжила кваліфікаційне оцінювання чинних суддів (ветинг) за участю ГРД, хоча й повільними темпами через обмежену спроможність. Наразі процедуру перевірки пройшли 4 476 суддів, тоді як станом на червень 2026 року ще

1 244 судді мали пройти оцінювання для підтвердження відповідності займаній посаді. Щодо 29 суддів внесено подання про звільнення через їхню відмову проходити процедуру перевірки. 156 суддів припинили здійснювати повноваження у зв'язку із завершенням п'ятирічного строку призначення, зокрема 32 судді, яких ВККСУ визнала такими, що відповідають займаній посаді.

Спроможність ГРД варто і надалі розвивати, зокрема шляхом надання її секретаріату доступу до певних баз даних. ВККСУ слід розвивати власну аналітичну спроможність і посилити вмотивованість рішень, якими вона долає негативний висновок ГРД. ВРП необхідно прискорити розгляд подань ВККСУ про звільнення суддів, які не пройшли кваліфікаційного оцінювання, та підвищити вмотивованість своїх рішень. У своєму рішенні від січня 2026 року Верховний Суд відступив від правової позиції щодо кваліфікаційного оцінювання суддів, викладеної в червні 2024 року, і відновив посилену роль ГРД:
у разі надання ГРД негативного висновку, питання має вирішуватися ВККСУ у пленарному складі, а відповідне рішення мають підтримати щонайменше 11 її членів.

Службі дисциплінарних інспекторів (СДІ), яка функціонує понад рік і в якій залишаються дві вакантні посади, передано близько 22 000 дисциплінарних скарг щодо суддів, зокрема близько 11 000 скарг, що залишалися нерозглянутими на момент її створення.

У 2025 році ВРП за допомогою СДІ опрацювала понад 10 000 скарг, за результатами чого відкрито 383 дисциплінарні справи, накладено стягнення на 92 суддів і внесено 33 подання про звільнення. Однак багато справ залишилися невирішеними, а розгляд лише близько третини зі 174 пріоритетних скарг завершено через затримки на різних стадіях дисциплінарного провадження.

Правила ВРП та СДІ щодо пріоритетності розгляду скарг мають застосовуватися систематично й без зволікань, із одночасним покращенням вмотивованості рішень та забезпеченням єдності практики. Для запобігання конфліктам інтересів члени ВРП, обрані із числа суддів, мають бути відведені від розгляду скарг щодо суддів тих судів, у яких вони самі працюють. З огляду на зростання кількості зареєстрованих скарг на 36% у 2025 році необхідно посилити фінансову та інституційну підтримку для забезпечення стабільної роботи СДІ. Чинне законодавство досі дозволяє суддям, щодо яких здійснюється дисциплінарне провадження, піти у відставку до ухвалення ВРП рішення про їх звільнення. Необхідно ухвалити законодавство, яке більш чітко визначатиме дисциплінарні проступки, відповідно до рекомендацій Групи держав проти корупції Ради Європи (GRECO).

Для усунення корупційних ризиків і підвищення рівня професійності та доброчесності у Верховному Суді слід посилити процедури добору суддів і перевірки їхньої доброчесності, зокрема шляхом тимчасового залучення незалежних експертів, запропонованих міжнародними партнерами, із забезпеченням їхньої дієвої участі. У червні набрало чинності нове законодавство щодо системи декларування доброчесності суддів.

РСУ затвердила коментар до Кодексу суддівської етики 2024 року для підвищення якості та забезпечення єдності його застосування. Національна школа суддів України

включила навчання з питань суддівської етики та доброчесності до програм початкової підготовки й підвищення кваліфікації. Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК), ВРП та КСУ досі мають узгодити детальні процедури перевірки майнових декларацій і моніторингу способу життя суддів судів загальної юрисдикції та суддів КСУ.

ОГП продовжував атестацію прокурорів на засадах прозорості та за професійними критеріями. Прокурори, які не пройшли атестацію, мають бути звільнені, а відповідні судові справи, що перебувають на розгляді, – вирішені. У 2025 році та за період до серпня 2026 року КДКП отримала 2 108 дисциплінарних скарг щодо ймовірного вчинення прокурорами дисциплінарних проступків і відкрила 442 провадження, відхиливши решту скарг. За результатами розгляду до 119 прокурорів було застосовано дисциплінарні стягнення. Після скандалу 2024 року щодо отримання прокурорами ймовірно незаконно призначених пенсій по інвалідності адміністративні та кримінальні розслідування призвели до 42 звільнень із посад в органах прокуратури та висунення обвинувачень у чотирьох кримінальних провадженнях, у яких остаточних рішень наразі не ухвалено.

Україні слід ухвалити законодавство для вдосконалення дисциплінарної системи щодо прокурорів і посилення інституційної спроможності КДКП відповідно до невиконаних рекомендацій четвертого раунду оцінювання GRECO. Україні також слід передати повноваження з розгляду скарг на дисциплінарні рішення КДКП від ВРП до РПУ або суду. Генеральній інспекції також слід посилити свою спроможність і незалежність від ОГП.

Якість правосуддя

Якість правосуддя потребує подальшого підвищення. Станом на серпень 2026 року налічувалося 4 198 суддів, 9 862 прокурори та 47 800 адвокатів, які активно здійснювали адвокатську діяльність, із приблизно 74 000 зареєстрованих членів НААУ. Кількість суддів продовжувала скорочуватися порівняно з попереднім роком і залишається предметом серйозного занепокоєння, на відміну від кількості прокурорів та адвокатів. Необхідно докласти більше зусиль для забезпечення єдності судової практики на рівні апеляційної та касаційної інстанцій. Україні досі необхідно привести регулярне оцінювання діяльності суддів і прокурорів у відповідність до рекомендацій GRECO та європейських стандартів.

До позитивних змін у сфері юридичної освіти належить ухвалення в грудні 2025 року Закону України «Про академічну доброчесність», який поширюється на всі освітні програми вищої освіти, зокрема юридичні, та запроваджує комплексну систему відповідальності. Водночас досі необхідне нове законодавство для розв’язання таких проблем: (i) неоднакова якість юридичної освіти; (ii) фрагментарність регулювання; (iii) недостатня узгодженість юридичної підготовки з професійними вимогами; (iv) недоліки систем забезпечення якості; та (v) відсутність узгодженої системи регулювання доступу до правничих професій, а також інституційного розмежування юридичної освіти та підготовки кадрів для правоохоронних органів. Для забезпечення єдиних підходів і стандартів якості вимоги щодо складання Єдиного державного кваліфікаційного іспиту слід поширити на всіх випускників юридичних освітніх програм. Необхідні подальші кроки для поглиблення та поширення знань із права ЄС і розвитку спеціалізованих навичок, зокрема у сфері етики.

Ухвалення стратегії суддівської освіти на 2026–2030 роки є позитивним сигналом. Підготовка суддів поліпшується, однак досі потребує комплексних реформ відповідно до рекомендацій експертного оцінювання TAIEX. Це включає докорінні реформи підготовки суддів зі збереженням прогресу, досягнутого в підготовці прокурорів, і недопущенням регресу. Модель початкової підготовки слід оцінити з огляду на європейські стандарти та практики, зокрема щодо підготовки до призначення на посаду, її тривалості, ролі в процесі добору та компетентнісного підходу. Навчальна лабораторія права ЄС Національної школи суддів України (НШСУ) поліпшила інтеграцію права ЄС у навчальні програми. Подальша модернізація програм, методик викладання та організації навчання залишається необхідною для їх узгодження з європейськими стандартами, зокрема через забезпечення системного зв'язку між навчанням, прогалинами в навичках, результатами навчання та судовою практикою. Слід поліпшити фінансування та процедури добору й відрядження кваліфікованих викладачів. Ухвалення нового порядку добору проректора НШСУ є позитивним кроком. Водночас необхідні подальші зміни для посилення гарантій доброчесності, добору на основі професійних заслуг, прозорості та незалежності, а також запровадження такого порядку добору для інших керівників і працівників НШСУ поряд із новими процедурами забезпечення підзвітності та запобігання корупції. Тренінговий центр прокурорів України має належне фінансування та забезпечує ефективне навчання, зокрема з розвитку управлінських навичок.

Україна розширила безоплатну правничу допомогу на близьких родичів і членів сімей осіб, зниклих безвісти за особливих обставин. Досягнуто важливого прогресу у правосудді, дружньому до дитини, зокрема завдяки: (i) оновленим стандартам якості у справах за участю неповнолітніх; (ii) новому механізму координації між органами виконання покарань і пробації; та (iii) чіткішим процедурам залучення адвокатів для дітей-потерпілих або свідків.

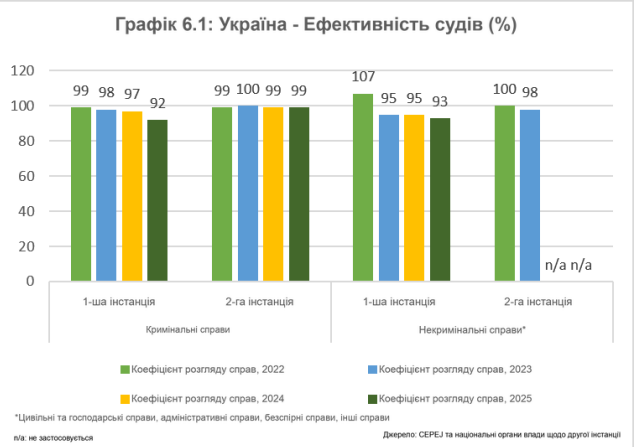
Міжвідомчу співпрацю посилено завдяки новому механізму перенаправлення дзвінків із гарячої лінії поліції до системи правничої допомоги.

Україна частково розширила механізми альтернативного вирішення спорів (АВС). У транскордонних сімейних спорах суди тепер зобов'язані інформувати сторони про можливості медіації. Хоча механізми арбітражу та врегулювання спору за участю судді доступні, застосування закону про медіацію залишається обмеженим, зокрема в сімейних спорах. Система збору даних про різні форми АВС досі не функціонує. Реєстр медіаторів поповнився новими підготовленими медіаторами, зокрема фахівцями з відновного правосуддя щодо неповнолітніх. Програма відновного правосуддя тривала, а медіацію проведено в 70% справ. Координаційній раді, створеній у серпні 2025 року, ще належить завершити опрацювання запланованої

обов'язкової медіації для окремих категорій спорів. Необхідно й надалі підвищувати обізнаність громадськості про медіацію, а арбітраж слід розвивати та застосовувати частіше.

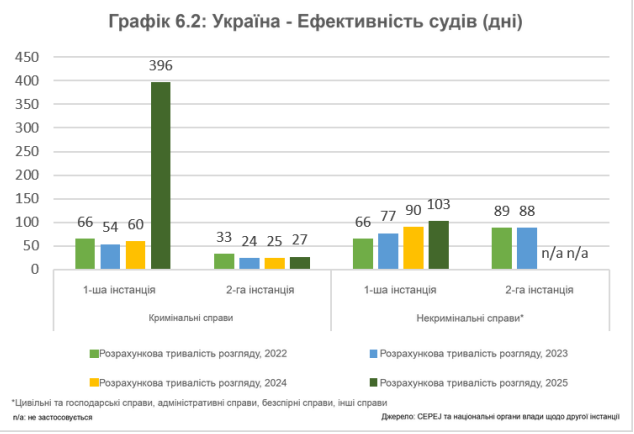
Ефективність

Ефективність системи правосуддя України й надалі страждає від постійної нестачі ресурсів, попри номінальне збільшення бюджетних асигнувань. У 2025 році задоволено лише 65,9% заявлених фінансових потреб судової влади, а у 2026 році цей показник знизився до 59,4%. Цей стійкий дефіцит негативно позначився на утриманні працівників апаратів судів і діяльності судів.

Висловлювалися занепокоєння щодо законодавчих ініціатив, спрямованих на прив'язку суддівської винагороди до спеціальних фіксованих величин замість мінімальної заробітної плати, що може створити можливі важелі політичного впливу на судову владу. Попри ці виклики, суди зберігали високий коефіцієнт розгляду справ – понад 90% у більшості інстанцій і спеціалізацій. Водночас кількість нерозглянутих справ продовжувала зростати. ДСА не розв'язала системних проблем, що впливають на роботу судів, зокрема нестачі суддів і працівників апаратів судів та недостатнього матеріально-технічного забезпечення. Ці проблеми набули особливої гостроти після ракетних атак у грудні 2025 року та січні 2026 року, які спричинили перебої з тепло- й електропостачанням у будівлях судів. Попри наявне фінансування, ДСА не забезпечила своєчасної закупівлі базового обладнання для підвищення стійкості до таких перебоїв, унаслідок чого 40% із 583 судів залишилися вразливими до відключень. Перебої з енергопостачанням спричинили затримки в розгляді справ і відкладення судових засідань, що, як очікується, негативно позначиться на показниках роботи судів у 2026 році.

Після створення Спеціалізованого окружного адміністративного суду та Спеціалізованого апеляційного адміністративного суду для розгляду справ за участю державних органів загальнонаціонального рівня ВККСУ сформувала Експертну раду, до складу якої увійшли незалежні експерти, запропоновані міжнародними партнерами, для сприяння добору десяти суддів до суду першої інстанції та 17 – до апеляційного суду. Добір суддів необхідно завершити без зволікань, оскільки очікується, що обидва суди розпочнуть роботу до кінця 2026 року.

Чинне положення, яке дозволяє окремим високопосадовцям, зокрема народним депутатам України, обирати розгляд кримінальних проваджень щодо них колегією з трьох суддів у будь-якому суді незалежно від суворості можливого покарання, слід переглянути з погляду його пропорційності та впливу на ефективність правосуддя.

Низка заходів із цифровізації судової влади перебуває на стадії планування та розроблення, зокрема ЄСІТС та її основний модуль – автоматизована система

документообігу суду, включно із системою суддівських досьє й електронною системою управління справами для судів. Для уникнення затримок із введенням ЄСІТС в експлуатацію необхідно посилити координацію, планування, технічну спроможність і державне фінансування.

Україна продовжувала розроблення електронної системи управління справами у сфері кримінальної юстиції. Базові модулі розроблено для забезпечення інтегрованого управління справами, аналізу інформації та міжвідомчої співпраці. Їх розгорнуто для дослідної експлуатації тестовими користувачами з ОГП, НПУ та СБУ. Крім того, продовжувалася робота над двома спеціалізованими модулями щодо статистики воєнних злочинів і військово-політичної структури Російської Федерації.

У березні 2026 року ухвалено законодавство щодо вдосконалення виконання судових рішень, однак збір даних поліпшився лише незначною мірою. У 2025 році виконано лише близько 33% судових рішень. Основними причинами були: (i) чинні мораторії на виконання судових рішень; (ii) неврегульовані державні борги, накопичені державними підприємствами та установами; (iii) недостатні бюджетні асигнування для здійснення виплат у соціальних справах (пенсії та податки); та (iv) відсутність належних інструментів, таких як автоматизований арешт банківських рахунків, накладення арешту на майно або процедури щодо резидентів Російської Федерації. Необхідні подальші зусилля для виконання рішень Європейського суду з прав людини. Також за результатами комплексної оцінки всієї системи примусового виконання незалежними експертами Україні слід посилити правовий статус приватних виконавців, реформувати державну систему примусового виконання та вжити інших заходів для підвищення ефективності системи виконання рішень.

Міжнародні злочини

Станом на серпень 2026 року зареєстровано 286 318 кримінальних проваджень щодо міжнародних злочинів, з яких 254 530 стосувалися воєнних злочинів. Про підозру у вчиненні воєнних злочинів повідомлено 1 279 особам, обвинувачення висунуто 933 особам, а 311 осіб засуджено. У вчиненні злочину агресії обвинувачено 551 особу, а 362 особи засуджено. У вчиненні злочину пропаганди обвинувачено 85 осіб, а 59 засуджено.

Після набрання чинності Римським статутом Міжнародного кримінального суду в січ-

ні 2025 року ОГП створив спеціальну робочу групу, яка об'єднала національних та міжнародних експертів. Робоча група має на меті забезпечити комплексне приведення Кримінального кодексу України у відповідність до Римського статуту та ширших стандартів міжнародного кримінального права. Група завершила роботу над положеннями щодо переліку воєнних злочинів і злочину агресії, однак законопроєкт ще не внесено на розгляд парламенту.

Координаційний центр підтримки потерпілих і свідків продовжував посилювати свою регіональну присутність, забезпечуючи потерпілим і свідкам механізм допомоги в регіонах. Поряд із роботою прокурорів створено мережу підрозділів підтримки потерпілих і свідків. У 2026 році три нові підрозділи розпочнуть роботу у Львівській, Одеській та Чернівецькій областях на додаток до дев'яти регіональних підрозділів, які працюють із 2024 року.

Боротьба з корупцією

Результати діяльності

Україна продовжувала досягати значного прогресу у формуванні підтверджених результатів боротьби з корупцією на високому рівні. Національне антикорупційне бюро України (НАБУ) та Спеціалізована антикорупційна прокуратура (САП) викрили масштабні справи про корупцію на найвищих рівнях, до яких імовірно були причетні чинні міністри, високопоставлені представники Офісу Президента, судді та прокурори вищого рівня, а також народні депутати. Зокрема, НАБУ та САП провели операцію «Мідас», яка викрила ймовірну високорівневу корупційну схему та схему відмивання коштів із використанням публічних закупівель в енергетичному й оборонному секторах. Розслідування призвело до відставки міністрів енергетики та юстиції, керівника Офісу Президента України, а також інших високопосадовців, більшості з яких було повідомлено про підозру. У серпні 2026 року додаткові повідомлення про підозру вручено, зокрема, заступникові керівника Офісу Президента України, народному депутату та керівникам вищого рівня державного банку в межах справи про ймовірне хабарництво й відмивання коштів, пов'язаної з розслідуванням «Мідас». У вересні 2026 року НАБУ також викрило ймовірну організовану злочинну групу, яка запровадила систематичний механізм хабарництва в обмін на невтручання в незаконну діяльність шахрайських кол-центрів, що призвело до відставки Генерального прокурора, його першого заступника й арешту прокурорів вищого рівня. Загалом кількість обвинувальних актів у справах НАБУ зросла, тоді як загальна кількість підозрюваних дещо зменшилася. Водночас кількість обвинувальних актів у корупційних справах, розслідуваних Національною поліцією України (НПУ) та Бюро економічної безпеки України (БЕБ), скоротилася, а щодо Державного бюро розслідувань (ДБР) – дещо зросла.

Кількість вироків, ухвалених ВАКС, зокрема обвинувальних вироків, що набрали законної сили, суттєво зросла, включно із засудженням колишнього Голови Верховного Суду. Середня розрахункова тривалість розгляду справи в суді (час, необхідний для вирішення справи) скоротилася на третину, однак загалом залишається надмірною, і залишок нерозглянутих справ необхідно зменшити. У 2025 році загалом десять обвинувачених у справах про корупцію на високому рівні звільнено від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності. Щодо судів загальної юрисдикції, попри помірне зростання частки обвинувальних вироків за корупційні правопорушення, багато справ залишалися без судового рішення, а кількість закритих проваджень і надалі зростала.

Нормативно-правова база

Нормативно-правову базу боротьби з корупцією загалом сформовано, однак вона потребує посилення.

Законів, які б суттєво вдосконалювали антикорупційну нормативно-правову базу, не ухвалено. Україні рекомендовано в пріоритетному порядку посилити зусилля в цій сфері. Процес ратифікації Україною Конвенції ОЕСР про боротьбу з підкупом залишається незавершеним, оскільки відповідних змін до кримінального законодавства ще не ухвалено. Україні слід утримуватися від просування законодавчих ініціатив, що створюють корупційні ризики, зокрема щодо політично значущих осіб (PEP), кримінальних проваджень стосовно економічних злочинів і безоплатної приватизації землі.

Чинне кримінальне та кримінальне процесуальне законодавство слід переглянути для підвищення ефективності здійснення правосуддя у справах про корупцію на високому рівні. Україні слід вилучити із законодавства положення про автоматичне закриття кримінальних проваджень після спливу строків досудового розслідування. Також необхідно переглянути ці строки, щоб забезпечити достатній час для проведення розслідувань. Крім того, для забезпечення достатнього часу на розслідування, кримінальне переслідування та судовий розгляд корупційних і пов'язаних із корупцією правопорушень Україні слід удосконалити положення про строки давності та підстави їх переривання і зупинення відповідно до європейських стандартів. Необхідно ухвалити законодавчі зміни для ефективної протидії частим процесуальним затримкам у кримінальних провадженнях та уможливлення одноособового розгляду суддею ВАКС цивільних і адміністративних справ.

Підслідність НАБУ слід переглянути, поширивши її на осіб, які обіймають усі публічні посади з високим рівнем корупційного ризику, зокрема на керівництво Офісу Президента та голів обласних адміністрацій. Втручання інших правоохоронних органів у виключну підслідність НАБУ залишається проблемою. Це підриває повноваження НАБУ, тому для розв'язання цієї проблеми необхідно запровадити належні правові гарантії. Крім того, слід і надалі посилювати повноваження НАБУ та САП, зокрема надавши їм можливість розпочинати розслідування й погоджувати слідчі дії щодо народних депутатів незалежно від Генерального прокурора.

Положення законодавства щодо конфлікту інтересів і пов'язаних із ним обмежень необхідно переглянути для усунення виявлених прогалин, неузгодженостей та непропорційних обмежень. Нормативно-правова база захисту викривачів досі потребує повного приведення у відповідність до *acquis* ЄС.

Стратегічні документи

Україна досягла значного рівня виконання чинної державної антикорупційної програми та перебуває в процесі ухвалення нової рамки антикорупційної політики на 2026–2030 роки.

Нову антикорупційну стратегію на 2026–2030 роки розроблено, однак її ухвалення парламентом ще очікується; нову державну антикорупційну програму необхідно буде розробити й ухвалити. Важливо, щоб ці програмні документи передбачали амбітні, але реалістичні пріоритетні заходи у сферах, найбільш схильних до корупції, як-от публічні закупівлі, відбудова, енергетика, оборона, інфраструктура, будівництво та управління земельними ресурсами, судова влада та правоохоронна діяльність, митна справа й оподаткування, видобувні галузі та природні ресурси. Для уникнення повторюваних труднощів із виконанням необхідне подальше посилення спроможності, експертних знань і ресурсного забезпечення, зокрема в НАЗК. Крім того, для посилення відповідальності за реформу надзвичайно важливо забезпечити чітке розмежування обов'язків між профільними міністерствами та структурами, що забезпечують

виконання, а також регулярне залучення органів політичної координації, зокрема на високому рівні.

Україна ще не пройшла п’ятий раунд оцінювання GRECO щодо корупції та доброчесності в центральних органах влади (на рівні вищих виконавчих посад) і правоохоронних органах.

Інституційна база

Інституційна база боротьби з корупцією в Україні залишалася загалом результативною, а спеціалізовані антикорупційні інституції продовжували працювати незалежно та ефективно.

НАБУ та САП систематично розслідують повідомлення про корупцію на високому рівні, зокрема справи за участю найвищих посадових осіб або осіб зі значним впливом. Визначення пріоритетності справ поліпшилося й застосовується на практиці з помітними результатами, зокрема в розслідуваннях зі значним впливом. Зберігається занепокоєння щодо постійних спроб чинити тиск на незалежність і діяльність НАБУ та САП. Такі спроби включають кримінальні розслідування та стеження за посадовими особами НАБУ з боку інших правоохоронних і безпекових інституцій, а також медіакампанії, спрямовані на дискредитацію цих інституцій та їхнього керівництва.

НАБУ та САП продовжують поступово збільшувати чисельність персоналу, однак повідомляють про труднощі із залученням нових працівників. У березні 2026 року, після відставки першого заступника керівника САП у листопаді 2025 року, Генеральний прокурор призначив конкурсну комісію, відповідальну за добір кандидатів на керівні посади в САП. Строк повноважень чинного керівника САП завершується в липні 2027 року, і своєчасний добір та призначення нового керівництва матимуть важливе значення. САП ухвалила стратегію інституційного розвитку на 2026–2028 роки. У вересні 2025 року НАБУ ухвалило план заходів із виконання Стратегії розвитку НАБУ на 2025–2030 роки. Його своєчасне виконання буде необхідним для подальшого посилення інституційної спроможності та ефективності.

Труднощі НАБУ зі своєчасним доступом до неупереджених судових експертиз слід невідкладно усунути. НАБУ досі потребує можливості незалежного здійснення прослуховування.

Для забезпечення належного контролю та нагляду слід провести зовнішній незалежний аудит САП і виконати його рекомендації. Щодо зовнішнього оцінювання НАБУ, попереднє оцінювання, завершене у 2025 році, рекомендувало змінити періодичність оцінювання з одного разу на рік на двічі на рік; парламент цю рекомендацію ще не виконав. НАБУ продовжувало роботу з виконання рекомендацій попереднього оцінювання.

Україна досягла значного прогресу в доборі 22 кандидатів на посади суддів ВАКС, який здійснювали ВРП та ВККСУ за підтримки Громадської ради міжнародних експертів (ГРМЕ). У серпні Президент України призначив 17 суддів ВАКС, а суд набрав необхідний допоміжний персонал. Крім того, уряд виділив ВАКС нові постійні приміщення. У листопаді 2025 року ВАКС ухвалив інституційну стратегію на 2026–2028 роки, яка включає заходи зі скорочення залишку нерозглянутих справ.

НАЗК зберігає центральну роль у формуванні антикорупційної політики та запобіганні корупції й у вересні 2025 року ухвалило свою інституційну стратегію. Продовжують висловлюватися занепокоєння щодо його неупередженості в окремих напрямах діяльності та його ефективності; також після розслідування НАБУ з’явилися непідтверджені твердження про хабарництво за участю посадових осіб НАЗК. НАЗК слід виконати невиконані рекомендації звіту за результатами незалежного

оцінювання його ефективності 2023 року. Наступне незалежне оцінювання ефективності НАЗК слід провести без зволікань із застосуванням достовірної методології та достовірних критеріїв. Систему декларування майнового стану досі необхідно посилити для запобігання необґрунтованому збагаченню та кращого його виявлення. Слід усунути практичні й правові недоліки, що впливають на процес перевірки, зокрема шляхом комплексного перегляду та переналаштування ризик-орієнтованої методології визначення пріоритетності, яка має зосереджуватися на найвищих посадовцях і випадках значних розбіжностей. Коло осіб, зобов'язаних декларувати майно, слід розширити, охопивши працівників особистих офісів політичних посадовців високого рівня, включно з радниками та помічниками, а також керівників вищого рівня всіх державних підприємств. Необхідно внести законодавчі зміни для мінімізації ризиків під час декларування готівки, що зберігається поза банківською системою.

НАЗК має повноваження здійснювати нагляд за дотриманням вимог законодавства про лобіювання. Воно посилило свою роботу, створивши спеціальний підрозділ та ухваливши окремий порядок моніторингу й контролю, який слід переглянути з урахуванням початкового досвіду застосування. Реєстр прозорості повністю функціонує та містить усю необхідну інформацію, доступну громадськості.

НАЗК створило підрозділи галузевої експертизи, повноваження яких слід і надалі посилювати для надання додаткової методологічної підтримки антикорупційним підрозділам і посадовим особам у державних органах та на державних підприємствах із зосередженням на секторах високого ризику. Навички, професійність, доброчесність і підзвітність уповноважених з питань запобігання корупції також слід посилити.

Закон передбачає комплексну систему управління корупційними ризиками, однак застосовувані практики потребують подальшого впорядкування. Якість оцінок корупційних ризиків та антикорупційних програм, ухвалених у державних органах, часто була низькою: суттєві ризики не виявляються, заходи з їх зниження є нерелевантними, а надійного механізму ефективного моніторингу виконання немає. НАЗК слід здійснити комплексний перегляд своєї методології оцінювання корупційних ризиків, зокрема із застосуванням галузевого підходу. Необхідний подальший прогрес для кращої інтеграції управління корупційними ризиками із загальним управлінням ризиками в установах публічного сектору. Крім того, для підвищення ефективності слід реформувати систему уповноважених антикорупційних підрозділів і працівників.

Розвинена цифровізація публічних послуг зменшила корупційні ризики у відповідних сферах.

Основоположні права

Загальні засади

Загальні засади забезпечення основоположних прав є задовільними. Воєнний стан призвів до певних обмежень, однак загалом вони були пропорційними безпековій ситуації та застосовувалися обережно. Українські інституції мають постійно оцінювати ці обмеження та, консультуючись із групами, яких вони стосуються, здійснювати необхідні кроки для їх скасування, якщо їх буде визнано непотрібними або непропорційними. Слід розробити стратегію швидкого відновлення всіх обмежених прав і свобод, яка реалізовуватиметься, щойно це дозволять безпекові обставини та завершиться воєнний стан. Триває суттєва реформа Цивільного кодексу. Важливо буде забезпечити широкі консультації із заінтересованими сторонами та повну відповідність європейським стандартам прав людини й *acquis*

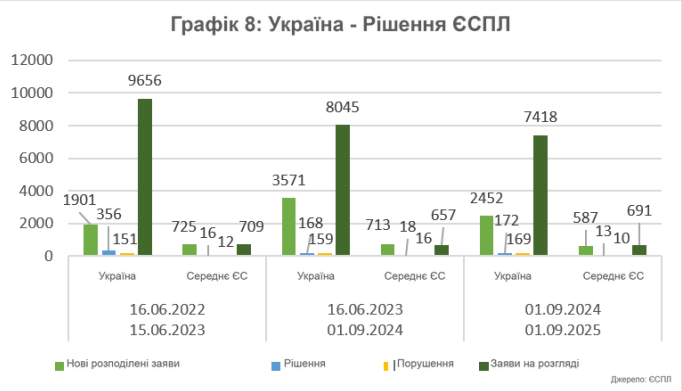
ЄС. Застосування національного санкційного режиму України має залишатися в межах, установлених Європейською конвенцією з прав людини.

Міжнародні документи з прав людини

Співпраця з міжнародними органами з прав людини та подальше виконання їхніх рекомендацій загалом є задовільними. Україна ратифікувала більшість ключових міжнародних документів з прав людини. Після набрання чинності Римським статутом у січні 2025 року триває робота для забезпечення комплексного приведення Кримінального кодексу України у відповідність до Римського статуту та ширших стандартів міжнародного кримінального права.

Європейський суд з прав людини

Співпраця з Європейським судом з прав людини (ЄСПЛ) і виконання його рішень досі потребують поліпшення. У звітному періоді ЄСПЛ установив порушення Європейської конвенції з прав людини, які стосувалися переважно захисту власності, права на справедливий суд, права на свободу та особисту недоторканність і заборони катування.

Станом на 31 серпня 2026 року 755 справ перебували під посиленим наглядом Комітету міністрів. Ці справи переважно стосуються питань незаконних затримань, тривалості тримання під вартою до судового розгляду, порушень права на життя, жорстокого поводження з боку поліції, неналежних умов тримання під вартою та відсутності належної медичної допомоги, а також надмірної тривалості кримінальних і цивільних проваджень та відсутності ефективного засобу юридичного захисту. Україні необхідно усунути системні та структурні проблеми, на які вказав Суд, у сферах судової влади, правоохоронної діяльності та прав людини, а також забезпечити систематичне й своєчасне виконання рішень ЄСПЛ.

Сприяння дотриманню прав людини, їх захист і забезпечення

Нормативно-правову та інституційну базу для сприяння дотриманню, захисту й забезпечення прав людини загалом створено. Офіс Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини – Офіс Омбудсмана – працює активно та ефективно, попри брак ресурсів. Кількість скарг, які він розглядає, зростає; у 2025 році він надав органам державної влади 626 рекомендацій. Хоча нормативно-правова база не змінилася, досі необхідно внести зміни для забезпечення повної фінансової та операційної незалежності цієї інституції відповідно до Паризьких і Венеційських принципів та повного узгодження з директивами про стандарти для органів із питань рівності. У квітні 2026 року Офіс Омбудсмана пройшов повторну акредитацію зі статусом «А». У вересні 2025 року було запроваджено інститут Військового омбудсмана як постійний допоміжний орган при Президентові України для захисту прав військовослужбовців. Україні ще належить завершити оновлення Національної стратегії у сфері прав людини на період до 2035 року та розробити відповідний план дій у межах інклюзивного процесу публічних консультацій.

Подальші зусилля також необхідні для забезпечення координації державної політики та діяльності інституцій із підтримки осіб, які проживають на окупованих територіях або були переміщені внаслідок війни.

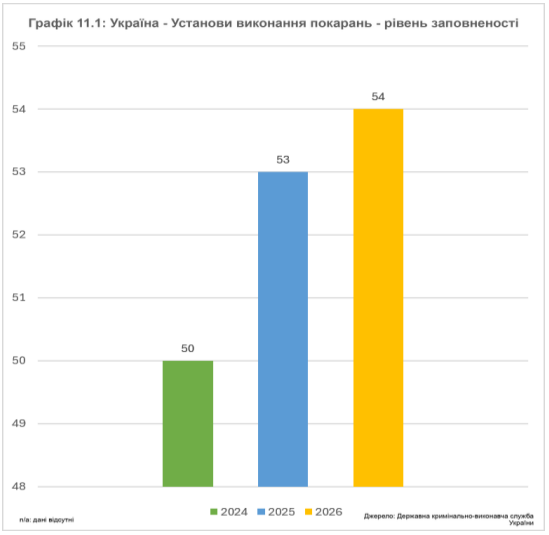
<u>Запобігання катуванням та іншим формам неналежного поводження</u>

Законодавство України передбачає певні правові гарантії запобігання катуванням і неналежному поводженню. Подальше узгодження з міжнародним правом та поступ у кримінальних провадженнях у справах про катування мають вирішальне значення для забезпечення притягнення винних до відповідальності. Катування й неналежне поводження в установах виконання покарань та місцях тримання під вартою в Україні й надалі викликають занепокоєння. Розслідування, які здійснюють спеціалізовані підрозділи ДБР, мають стати більш своєчасними та ефективними, щоб забезпечити кримінальне переслідування та засудження винних, зокрема за надмірне застосування сили. Правоохоронні повноваження та повноваження щодо тримання під вартою мають залишатися розмежованими, а незалежні механізми зовнішнього нагляду слід посилити та закріпити в пенітенціарному законодавстві. Щорічне публічне звітування перед парламентом про роботу ОГП і ДБР у справах про катування досі не запроваджено.

Новий онлайн-канал дає змогу ув'язненим подавати анонімні скарги до Департаменту з питань виконання кримінальних покарань. Скарги також можуть приймати старші інспектори з дотримання прав людини при центральному органі управління пенітенціарною системою, проте для забезпечення конфіденційності та запобігання залякуванню чи переслідуванню у відповідь на скарги слід посилити їхню незалежність від адміністрації установ. Доступ до належної медичної допомоги, зокрема спеціалізованих послуг, і надалі викликає занепокоєння. Навчання з медичного документування тілесних ушкоджень тривало, однак застосування Стамбульського протоколу має бути ефективнішим. Рекомендації Комітету із запобігання катуванням щодо передання Міністерству охорони здоров'я відповідальності за медичне обслуговування в установах виконання покарань не виконано.

Національний превентивний механізм (НПМ) відіграє ключову роль у моніторингу місць позбавлення свободи, проте потребує належного та стабільного фінансування, зокрема оплати роботи моніторів від організацій громадянського суспільства, які беруть участь у відвідуваннях у межах НПМ, а також законодавчих змін для забезпечення повної операційної незалежності.

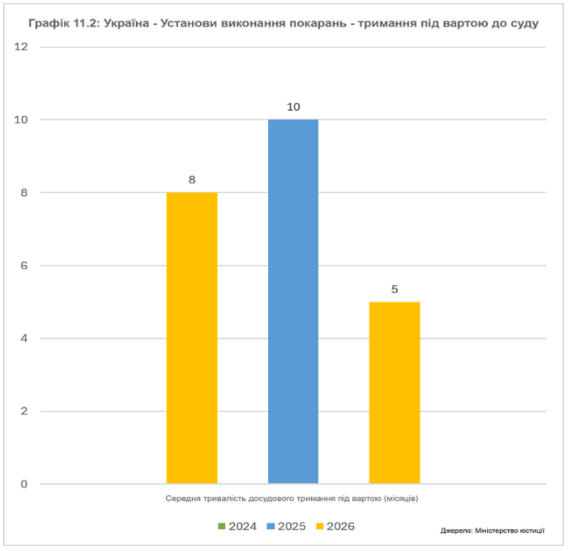

Виконання рекомендацій НПМ органами влади на центральному та місцевому рівнях досі потребує покращення. Необхідно запровадити механізм зовнішнього контролю для запобігання неналежному поводженню в територіальних центрах комплектування та соціальної підтримки, зокрема шляхом регулярних відвідувань у межах НПМ.

Виконання кримінальних покарань

Система виконання кримінальних покарань, зокрема пробація, потребує подальшого вдосконалення.

Відповідні зміни до Кримінального кодексу ще не внесено, а механізм скорочення строку покарання, необхідного для умовно-дострокового звільнення або заміни покарання, досі не діє. Також необхідно внести зміни до Кримінального процесуального кодексу для забезпечення можливості оскарження рішень комісій із розгляду скарг.

Україні слід продовжувати поліпшувати матеріальні умови утримування під вартою, медичну допомогу та профілактику в пенітенціарних установах для дотримання стандартів, установлених Комітетом Ради Європи із запобігання катуванням та Рекомендацією Комісії щодо процесуальних прав підозрюваних і обвинувачених, які перебувають у попередньому ув'язненні, та матеріальних умов тримання під вартою, зокрема в слідчих ізоляторах. Обмежені спроможність і ресурси знижують ефективність служб пробації. Необхідно розширити доступ до реабілітації, зокрема загальної освіти й професійного навчання, щоб сприяти реінтеграції та зменшенню рецидивної злочинності.

Захист персональних даних

Нормативно-правова база захисту персональних даних і спроможність органу із захисту даних залишаються недостатніми. За чинної моделі Уповноважений з прав людини може лише виявляти порушення та ініціювати провадження, тоді як остаточні рішення ухвалює суд. Ця модель не відповідає стандартам ЄС, які передбачають наявність незалежних регуляторних органів із самостійними повноваженнями щодо забезпечення дотримання законодавства та застосування санкцій.

Ключові законопроєкти, зареєстровані у 2022 році, досі очікують остаточного ухвалення. У 2025 році з Уповноваженим з прав людини було проведено консультації щодо понад 300 нормативно-правових актів, які стосуються права на захист персональних даних.

Свобода думки, совісті та релігії

Україна забезпечує правові гарантії свободи думки, совісті та релігії. Випадки мови ворожнечі й залякування за ознакою релігії чи переконань є рідкісними. Країна продовжувала виконання Закону про релігійні організації, який забороняє діяльність в Україні релігійних організацій, пов'язаних із Російською православною церквою. Україні слід і надалі дотримуватися міжнародних стандартів свободи релігії чи переконань, зокрема практики ЄСПЛ, особливо на місцевому й регіональному рівнях. Проведено підготовчий аналіз гарантій від кримінального переслідування за відмову від військової служби з міркувань совісті з урахуванням висновку *amicus curiae* Венеційської комісії від березня 2025 року, однак новий закон про альтернативну службу під час воєнного стану досі не ухвалено. У липні 2026 року через зміну уряду було відкликано законопроєкт про запровадження посади спеціального координатора з питань запобігання антисемітизму та протидії йому. У квітні 2026 року Президент підписав закон про посилення кримінальної відповідальності за антисемітизм.

Свобода вираження поглядів і свобода медіа

Україна забезпечує належні правові гарантії свободи вираження поглядів та загалом сприятливі умови для вільних, незалежних і професійних медіа. Однак обмеження зберігаються через безпекові ризики, економічний тиск на медіа й обмеження в умовах воєнного стану.

Залякування журналістів

В умовах агресивної війни Росії тривають зусилля із забезпечення безпеки та захисту журналістів. Журналісти й працівники медіа залишаються безпосередніми цілями російських військ. На підконтрольних уряду територіях і надалі фіксувалися переслідування та залякування журналістів на рівні, подібному до попередніх років. Розслідування залишаються нерівномірними, а їхню ефективність слід підвищити. Водночас у співпраці з громадянським суспільством та органами державної влади надавалася безоплатна правнича допомога, зокрема підтримка журналістів, які зазнають правового тиску та стикаються зі стратегічними позовами проти участі громадськості (SLAPP). Станом на вересень 2026 року було зареєстровано п'ять справ SLAPP; водночас тривали зусилля із запровадження систематичного моніторингу та посилення правової бази для запобігання зловживанню судовими провадженнями, а парламентська робоча група готувала пакет законодавчих заходів проти SLAPP. У цих зусиллях Україні слід забезпечити узгодження з правовою базою ЄС щодо протидії SLAPP.

Законодавче середовище

У січні 2026 року набрав чинності закон про підвищення прозорості органів державної влади й місцевого самоврядування та доступу до публічної інформації, який

передбачає більшу відкритість парламентських комітетів. Однак інші ініціативи з реформування медійної сфери залишаються заблокованими в парламенті. Закон про захист адвокатів від ототожнення з їхніми клієнтами викликав занепокоєння щодо його невідповідності належній конвенції Ради Європи, недостатнього захисту свободи вираження поглядів та незабезпечення законності, легітимності, необхідності й пропорційності. Україні слід здійснити підготовчі заходи, щоб допомогти національним органам виконувати свої регуляторні обов'язки після вступу та забезпечити можливість громадянському суспільству сприяти застосуванню Європейського акта про свободу медіа та Акта про цифрові послуги. Практична готовність потребуватиме інституційного розвитку, підвищення обізнаності та залучення заінтересованих сторін.

Застосування законодавства та діяльність інституцій

Незалежні медійні організації активно залучені до численних національних робочих груп, експертних рад і консультативних органів, що свідчить про їхню значну інтегрованість у процеси формування політики, регулювання та правозастосування. Регулятор – Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення – досі не має достатніх ресурсів для повноцінного виконання своїх повноважень і досягнення функціональної незалежності.

Суспільний мовник

Суспільний мовник України – «Суспільне» – продовжує працювати незалежно. Хоча його державне фінансування на 2026 рік дещо збільшилося, воно й надалі є нижчим за встановлений законом обсяг. Попри ці обмеження, «Суспільне» продовжувало розширювати аудиторію та підтримувати високу репутацію завдяки збалансованому й неупередженому висвітленню подій. З 1 січня 2026 року державний телеканал «Рада» припинив мовлення в національному телемарафоні «Єдині новини». У 2026 році тривало значне державне фінансування телемарафону в обсязі близько 1,5 млрд грн, попри зниження рівня суспільної довіри та охоплення аудиторії. Україні слід усунути занепокоєння щодо його впливу на медійний плюралізм та необхідності його перегляду.

Економічні чинники

Війна й надалі серйозно впливає на незалежні медіа, особливо регіональні та прифронтові. Водночас розкриття інформації про кінцевих бенефіціарних власників залишається непослідовним: менш ніж половина провідних медіа чітко зазначає фізичних осіб як кінцевих власників, а публічний реєстр суб'єктів у сфері медіа національного регулятора, який містить дані про структуру медіавласності, потребує подальшого вдосконалення відповідно до всіх вимог Європейського акта про свободу медіа (EMFA). Крім того, громадянське суспільство відзначило підвищення стандартів прозорості провідних онлайн-медіа, зокрема щодо базової редакційної інформації, як-от відомостей про керівництво та редакційний колектив. Україні слід продовжувати узгоджувати свою нормативну базу з вимогами права ЄС.

Інтернет

Україна не вжила заходів для усунення ризиків, пов'язаних зі зловживанням обмеженнями в інтернеті. Країна також не привела використання систем розпізнавання обличь та інших технологій втручання у приватність у відповідність до європейських стандартів захисту персональних даних і приватного життя.

Професійні організації та умови праці

Війна й надалі створює серйозні безпекові та фінансові труднощі, особливо для регіональних і прифронтових медіа. Низькі заробітні плати, нестабільність зайнятості й погіршення економічних перспектив залишаються предметом занепокоєння, а

професійні організації продовжують розширювати правову, психологічну та екстрену підтримку. Умови праці досі значною мірою залежать від фінансової стабільності окремих медіа.

Свобода зібрань та об'єднання

Загалом Україна забезпечує належні правові гарантії свободи зібрань та об'єднання. Реєстрація об'єднань залишається доступною без необґрунтованих релігійних, етнічних чи політичних обмежень. Органи влади й надалі виявляють стриманість у запровадженні тимчасових обмежень права на мирні зібрання в умовах воєнного стану, проте ці обмеження не завжди послідовно застосовуються або чітко доводяться до відома населення по всій країні. Відсутність спеціального рамкового закону про мирні зібрання, узгодженого з європейськими та міжнародними стандартами, у поєднанні з повноваженнями в умовах воєнного стану й надалі створює правову невизначеність і неоднорідну практику.

Трудові та профспілкові права розглянуто в *розділі 19 – Соціальна політика та зайнятість*.

Право власності

Нормативно-правову та інституційну базу для забезпечення права власності загалом створено. Право власності загалом продовжували поважати, а модернізація системи державного земельного кадастру триває. Було розпочато інформаційну кампанію, спрямовану на власників незареєстрованого нерухомого майна, набутого до 2013 року. Органи влади застосовують законодавство щодо права власності, запроваджене на початку повномасштабного вторгнення, зокрема щодо моніторингу пошкодження майна та компенсації за нього. Також було налагоджено захищений обмін даними з міжнародним Реєстром збитків.

Недискримінація

Україна створила стабільну систему антидискримінаційного законодавства, частково узгоджену з відповідним *acquis ЄС* і стандартами Ради Європи. Однак певні прогалини й недоліки зберігаються, зокрема щодо повного узгодження з Директивою про расову рівність та директивами про стандарти для органів із питань рівності.

Боротьба з расизмом і правопорушеннями на ґрунті ненависті

Нормативно-правова та інституційна база боротьби з расизмом і правопорушеннями на ґрунті ненависті є неповною. За правопорушення на ґрунті ненависті загалом здійснюється кримінальне переслідування, проте зберігаються прогалини у виконанні та правозастосуванні. Нормативно-правову базу кримінальної відповідальності за правопорушення на ґрунті ненависті необхідно узгодити з *acquis* ЄС, зокрема з рамковими рішеннями 2008 року щодо боротьби з расизмом і ксенофобією. Правова база має передбачати чітке визначення поняття «нетерпимість» у кримінальному законодавстві України для забезпечення правової визначеності, відповідальність юридичних осіб, механізми реагування на мову ворожнечі, а також «родове походження» як ознаку, за якою надається захист. Наказ Генерального прокурора від вересня 2025 року щодо Єдиного реєстру досудових розслідувань передбачає систематичний збір даних про злочини на ґрунті ненависті. Україні слід продовжувати поглиблювати спеціальні знання працівників правоохоронних органів, прокурорів, суддів і працівників Офісу Омбудсмана для ефективнішої протидії дискримінації, мові ворожнечі та злочинам на ґрунті ненависті, зокрема шляхом навчання та зміцнення спроможності.

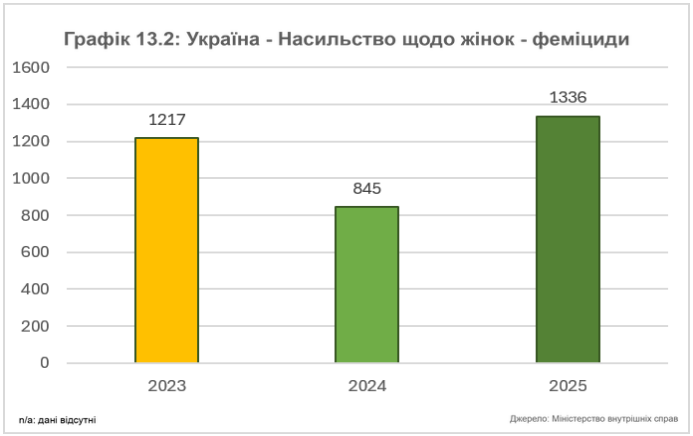
Ґендерна рівність

Нормативно-правову та інституційну базу забезпечення ґендерної рівності й протидії ґендерно зумовленому насильству частково узгоджено з *acquis* ЄС. Ефективність виконання та правозастосування, особливо на місцевому рівні, необхідно підвищити. У лютому 2026 року було створено постійні комісії для реагування на випадки дискримінації за ознакою статі, ґендерно зумовленого насильства та сексуальних домагань в органах державної влади й збройних силах. Однак ефективну координацію з національним органом із питань рівності ще належить забезпечити. Доопрацьовано проєкт державної соціальної програми запобігання домашньому та ґендерно зумовленому насильству на період до 2030 року з урахуванням рекомендацій базового оціночного звіту Ради Європи, оприлюдненого у вересні 2026 року.

Необхідне подальше узгодження з *acquis* ЄС, зокрема шляхом ухвалення законодавства для приведення у відповідність до Директиви про рівне ставлення до жінок і чоловіків у доступі до товарів і послуг та їх наданні, Стамбульської конвенції й Директиви про боротьбу з насильством стосовно жінок та домашнім насильством.

Доступність спеціалізованих послуг підтримки для постраждалих відрізняється в різних частинах країни та потребує поліпшення, зокрема доступ до правничої допомоги та спеціалізованих психологічних, соціальних і медичних послуг, а також до ефективної державної компенсації.

Місцеві організації громадянського суспільства залишаються основними надавачами послуг підтримки, компенсуючи прогалини в підтримці на державному рівні, однак протягом 2025 року вони стикалися зі значними скороченнями фінансування та перебоями в наданні послуг. Необхідно продовжувати систематичне навчання всіх відповідних фахівців, орієнтоване на потреби постраждалих та врахування пережитої травми, зокрема поліцейських, прокурорів, працівників судової системи, надавачів медичних і соціальних послуг. Закон України «Про правовий і соціальний захист осіб, постраждалих від сексуального насильства, пов'язаного із збройною агресією Російської Федерації проти України, та надання їм невідкладних проміжних репарацій» слід і надалі виконувати із забезпеченням сталого фінансування.

Збір даних про домашнє насильство поліпшився: дані правоохоронних органів деталізуються за видом правопорушення, віком, статтю та сімейними відносинами. Однак неповідомлення про такі випадки залишається поширеним, особливо серед

вразливих груп, таких як ромських[2] жінок та жінок з інвалідністю. Поширеність насильства стосовно жінок в Україні, імовірно, посилилася внаслідок агресивної війни Росії. Державні превентивні заходи продовжували розширюватися; програми для кривдників затверджено у 90% територіальних громад.

Права дитини

Нормативно-правову та інституційну базу забезпечення прав дитини загалом створено, проте виконання та правозастосування потребують поліпшення. Україна продовжувала зміцнювати свою систему захисту дітей, зокрема заходи із захисту та реінтеграції дітей із територій, тимчасово окупованих Росією. У листопаді 2025 року було створено Національну раду з питань захисту прав дітей для координації політики захисту дітей між відповідними органами влади.

Україна демонструвала сталий прогрес у впровадженні реформи деінституціалізації, надаючи пріоритет праву кожної дитини зростати в сімейному оточенні. З 2023 року кількість дітей в інституційних закладах скоротилася, проте залишається високою (23 524 дитини у 2025 році), особливо серед дітей з інвалідністю, тому необхідні більш цілеспрямовані зусилля для розширення спеціалізованого догляду в сімейних формах виховання. Більшість місцевих органів влади досі не має ресурсів і спроможності для забезпечення сталого надання якісних соціальних послуг у громаді та належного кадрового забезпечення, а також альтернативних форм догляду.

Щодо правосуддя, дружнього до дитини, в Україні діють Національна стратегія захисту прав дитини у сфері юстиції та її операційний план на 2025–2028 роки. Розроблено законопроєкти для подальшого узгодження з *acquis* ЄС і міжнародними стандартами, проте їх ще не зареєстровано в парламенті. Продовжувалася реалізація програми відновного правосуддя з високою часткою успішних медіацій, тоді як зміни щодо законодавчого закріплення обов'язкової участі адвоката й психолога для неповнолітніх залишаються неухваленими. Застосування альтернатив кримінальному переслідуванню та відновного правосуддя має повністю забезпечувати дотримання процесуальних гарантій і найкращих інтересів дитини. Досягнуто прогресу в розширенні дружніх до дитини міждисциплінарних і міжвідомчих послуг: загальна кількість діючих центрів «Барнахус» сягнула 16. Слід і надалі розширювати їхню доступність, належним чином урегулювати їхню діяльність та інтегрувати її в системи захисту дітей і правосуддя. Необхідно продовжувати спеціалізоване навчання всіх фахівців, які працюють із дітьми в системі правосуддя. Україні слід і надалі надавати пріоритет альтернативам триманню під вартою та посилювати застосування заходів, не пов'язаних із позбавленням волі, й реабілітаційних заходів щодо дітей у конфлікті із законом.

Особи з інвалідністю

Нормативно-правова та інституційна база забезпечення прав осіб з інвалідністю в Україні залишається неповною, а її виконання та правозастосування – недостатніми. Через вплив повномасштабного вторгнення Росії кількість осіб з інвалідністю – як ветеранів, так і цивільних – продовжує зростати. Необхідне подальше узгодження з *acquis* ЄС, зокрема з Європейським актом про доступність, і відповідним галузевим законодавством. Доступність для осіб з інвалідністю залишається недостатньою; необхідно забезпечити їхню змістовну участь у процесі реформ та консультації з ними. Нова система встановлення інвалідності на основі повсякденного функціонування замінила колишні медико-соціальні експертні комісії. Однак комплексний механізм оцінювання індивідуального функціонування в різних сферах

[2] Відповідно до термінології європейських інституцій узагальнювальний термін «роми» вживається тут для позначення низки різних груп без заперечення притаманних кожній із них особливостей.

разом з інституційними механізмами встановлення інвалідності ще не сформовано повною мірою. Необхідні подальші зусилля для забезпечення доступності архітектурного середовища, інфраструктури та послуг, особливо в контексті відбудови, а також для зміцнення механізмів реалізації та захисту особами з інвалідністю своїх прав. Слід краще виявляти й усувати системні бар'єри, з якими стикаються особи з інвалідністю, особливо жінки.

Деінституціалізація залишається викликом. Необхідно просунути виконання Стратегії деінституціалізації догляду за дорослими особами з інвалідністю та особами похилого віку на період до 2034 року, зокрема шляхом ефективної координації через спеціально визначений орган.

Якісні послуги на рівні громади, спрямовані на підтримку самостійного життя, зокрема підтримане проживання та денний догляд, залишаються недостатньо розвиненими й не мають стабільного фінансування. Необхідно прискорити перерозподіл ресурсів від інституційного догляду до послуг на рівні громади та підтримки сімей. Зберігаються прогалини в підтримці осіб з інвалідністю, які перебувають в особливо вразливому становищі, зокрема внутрішньо переміщених осіб з інвалідністю та людей старшого віку. Унаслідок цього евакуаційні заходи призводять до продовження перебування таких осіб в інституційних закладах або їх нового влаштування до таких закладів.Українське законодавство й надалі допускає повне позбавлення дієздатності та ухвалення рішень замість особи в межах опіки, зокрема щодо осіб з інтелектуальними порушеннями, що суперечить статті 12 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю. Моделі підтриманого прийняття рішень досі не розроблено.

Особи ЛГБТІК+

Правовий захист прав лесбійок, геїв, бісексуальних, трансгендерних, інтерсекс- і квір-осіб (ЛГБТІК+) залишається недостатнім. Суспільне прийняття осіб ЛГБТІК+ продовжувало зростати, проте поступ у ключових законодавчих реформах залишається заблокованим. Спеціального плану дій чи стратегії забезпечення рівності осіб ЛГБТІК+ не ухвалено. Зміни до Кодексу України про адміністративні правопорушення та Кримінального кодексу для запобігання дискримінації й протидії їй досі не ухвалено. Одностатеві пари й надалі позбавлені правового визнання та захисту, попри рішення ЄСПЛ у справі «Маймулахін і Марків проти України». Україна не привела свою нормативну базу у відповідність до рекомендацій Ради Європи щодо сексуальної орієнтації та ґендерної ідентичності.

Процесуальні права підозрюваних і обвинувачених та права потерпілих від злочинів

Нормативно-правова база щодо процесуальних прав частково узгоджена з acquis ЄС, однак необхідні додаткові зусилля для її подальшого наближення до acquis ЄС у сфері прав потерпілих і відшкодування шкоди потерпілим від злочинів. Кримінальне процесуальне законодавство України переважно, проте не повністю, відповідає стандартам ЄС. Сферу застосування процесуальних прав і порядок оскарження якості усного перекладу в кримінальному провадженні необхідно привести у відповідність до acquis ЄС. Слід розробити належні засоби правового захисту в разі порушення презумпції невинуватості та вдосконалити окремі аспекти заочного кримінального провадження (*in absentia*), зокрема щодо поінформованості підозрюваного та обвинуваченого про судовий розгляд.

Законодавство України щодо прав потерпілих не повністю відповідає Директиві про права потерпілих і Директиві про відшкодування шкоди потерпілим від злочинів. Право на індивідуальне оцінювання потреб для визначення належних заходів захисту досі не закріплено в кримінальному процесуальному законодавстві. Україні слід запровадити загальний і доступний механізм відшкодування шкоди потерпілим від

умисних насильницьких злочинів відповідно до acquis ЄС. У червні 2026 року ухвалено необхідні підзаконні нормативно-правові акти для реалізації закону про правовий і соціальний захист осіб, постраждалих від сексуального насильства, пов'язаного з агресивною війною Росії. Водночас необхідно якнайшвидше створити комісії для розгляду заяв постраждалих про надання невідкладних репарацій та забезпечити належне фінансування механізму відшкодування. Окремі категорії постраждалих від воєнних злочинів і надалі стикаються з труднощами в отриманні статусу потерпілих і доступі до відповідних пільг. У 2025 році система безоплатної правничої допомоги надала допомогу в понад 800 000 випадків, а коло осіб, які мають право на її отримання, було розширено: до нього включено близьких родичів і членів сімей осіб, зниклих безвісти за особливих обставин. Оновлено стандарти якості надання безоплатної правничої допомоги у справах за участю дітей. Міжвідомча співпраця також покращилася завдяки запровадженню нової системи переадресації дзвінків із гарячої лінії поліції до служб правничої допомоги.

Захист меншин

Нормативно-правову та інституційну базу захисту осіб, які належать до національних меншин, загалом створено, а їхні права й надалі забезпечуються. У межах виконання Плану заходів із захисту прав осіб, які належать до національних меншин, переглянутого в червні 2026 року, Україна запровадила низку заходів у сферах освіти, культури, збереження мов, що перебувають під загрозою зникнення, та корінних народів, зокрема кримських татар. У вересні 2025 року Закон про професійну освіту поширив використання офіційних мов ЄС як мов навчання на приватні заклади професійної та фахової передвищої освіти. Раді громадських об'єднань національних меншин (спільнот) ще необхідно розвинути достатню спроможність для активного представлення та просування інтересів національних меншин на загальнодержавному рівні. Також потрібна посилена координація на центральному рівні, щоб розширити наразі обмежене залучення відповідних міністерств, органів-виконавців, регіональних і місцевих адміністрацій до виконання Плану заходів.

Роми

Нормативно-правову та інституційну базу щодо ромів переважно створено. У березні 2026 року Україна ухвалила План заходів на 2026–2028 роки з реалізації Ромської стратегії, а Президент України проголосив 31 серпня Днем ромської мови. Очікується, що ухвалення Кабінетом Міністрів постанов, які спрощують доступ до документів, сприятиме підтримці ромів, які не мають документів. Однак реалізація політики щодо ромів та забезпечення її виконання залишаються слабкими, а роми й надалі стикаються з маргіналізацією. Пріоритет слід надавати соціальній і професійній інтеграції, зокрема шляхом поліпшення доступу до послуг на місцевому й національному рівнях. Крім того, відповідним органам влади були б корисними чіткі практичні настанови для ефективного впровадження політики щодо ромів на місцях.

Внутрішньо переміщені особи

За даними Міжнародної організації з міграції за червень 2026 року, 3,9 млн осіб були переміщені в межах України, а ще 5,8 млн осіб, які рятувалися від російської військової агресії, станом на червень 2026 року були зареєстровані УВКБ ООН за межами країни. У червні 2026 року уряд ухвалив нову Стратегію державної політики щодо внутрішнього переміщення на період до 2030 року, а Президент підписав новий Закон «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб». Зберігаються труднощі із забезпеченням евакуації переміщених осіб похилого віку та осіб з інвалідністю, наданням їм доступних приміщень і житла та належної соціальної підтримки. Україні ще необхідно забезпечити, щоб захист осіб, які прибувають з окупованих територій, та внутрішньо переміщених осіб залишався пріоритетом.

Права, пов'язані з громадянством

Закон, що дозволяє українцям мати подвійне громадянство певних інших країн, зокрема держав-членів ЄС, набрав чинності в січні 2026 року. Слід приділити увагу заходам, спрямованим на захист прав громадян України на окупованих територіях, зокрема дітей, народжених в умовах окупації, яких примушують приймати російське громадянство. У разі вступу до ЄС Україні потрібно буде застосовувати практику Суду ЄС щодо втрати громадянства ЄС.

2.2.2 Розділ 24 – Юстиція, свобода та безпека

ЄС має спільні правила щодо прикордонного контролю, віз, зовнішньої міграції та притулку. Шенгенська співпраця передбачає скасування прикордонного контролю всередині ЄС. Держави-члени також співпрацюють у боротьбі з тяжкою та організованою злочинністю і тероризмом, а також у сфері судового, поліцейського та митного співробітництва – усе це за підтримки агентств ЄС у сфері юстиції та внутрішніх справ.

Боротьба з тяжкою та організованою злочинністю

Нормативно-правову базу боротьби з тяжкою та організованою злочинністю частково узгоджено з *acquis* ЄС. Спроможність боротися з тяжкою та організованою злочинністю потребує підвищення.

Загальна основа

Узгодження законодавства, стратегічна та інституційна база

Україна не досягла прогресу в узгодженні з *acquis* ЄС щодо боротьби з тяжкою та організованою злочинністю: цьому слід надати пріоритет у наступному звітному періоді.

Слід внести зміни до Кримінального процесуального кодексу, щоб чітко розмежувати підслідність між органами досудового розслідування та уточнити порядок передання кримінальних проваджень від одного органу досудового розслідування до іншого. Україні також необхідно ухвалити новий закон про правоохоронні органи. Це вирішальний крок для комплексного реформування організації правоохоронних органів, посилення їхньої підзвітності та заходів із забезпечення доброчесності. Україні також потрібно оновити Закон про боротьбу з організованою злочинністю, який є застарілим і не відповідає *acquis* ЄС, та внести зміни до Кримінального кодексу, зокрема щодо відповідальності юридичних осіб.

Триває виконання Комплексного стратегічного плану реформування органів правопорядку та плану заходів із його реалізації. За даними Міністерства внутрішніх справ, виконано 27% заходів, однак реалізація багатьох інших затримується. У лютому 2026 року було створено Координаційну раду, відповідальну за нагляд за виконанням плану заходів. Проте Офіс Генерального прокурора (ОГП) досі не визначив своїх представників. З огляду на вирішальну роль ОГП у виконанні плану заходів – він відповідає за реалізацію 103 із 198 заходів – представника слід призначити невідкладно, щоб забезпечити сталий темп реформи. Для ефективного виконання євроінтеграційних зобов'язань у цій сфері політики вкрай важливо забезпечити конструктивні відносини між парламентом, урядом та ОГП.

У листопаді 2025 року Україна завершила оцінювання загроз тяжкої та організованої злочинності (SOCTA) за 2021–2024 роки. На основі його результатів Україні необхідно завершити розроблення Стратегії боротьби з організованою злочинністю на 2026–2030 роки. Україна не повністю виконала комплексний план заходів із боротьби з організованою злочинністю на 2025 рік, який ґрунтувався на попередньому оцінюванні SOCTA. Україна досі не створила постійного національного

координаційного органу з питань боротьби з організованою злочинністю, хоча необхідність його створення назріла вже давно. Відсутня узгоджена позиція щодо того, який орган має виконувати функції національного координатора, а також щодо його завдань і повноважень.

Ухвалення Стратегії проведення фінансових розслідувань та плану заходів із її реалізації затримується. Строк дії Стратегії повернення активів і відповідного плану заходів завершився у 2025 році, а наступні стратегічні документи досі не ухвалено. Переатестація працівників Бюро економічної безпеки України (БЕБ) розпочалася в листопаді 2025 року одночасно з добором нових працівників. Перший етап переатестації має завершитися до лютого 2027 року. Попри вкрай обмежену спроможність, БЕБ почало демонструвати позитивні результати в детінізації економіки України, тобто скороченні економічної діяльності, про яку не звітують. Наразі штат БЕБ укомплектовано лише на 29% від необхідної чисельності – 1 145 із 4 000 працівників. Залучення нових працівників ускладнюється тим, що заробітні плати та інші соціальні гарантії працівників БЕБ істотно нижчі порівняно з певними іншими правоохоронними органами. Необхідний подальший прогрес у посиленні операційної незалежності, статусу та спроможності БЕБ, зокрема в поліпшенні доступу до даних.

Конкурс на посаду голови Національного агентства з питань виявлення, розшуку та управління активами (АРМА) довелося оголосити повторно, оскільки за результатами першого конкурсу не було визначено переможця. Проведено незалежний аудит діяльності АРМА та завершено інвентаризацію активів, що перебувають в управлінні. Більшість підзаконних актів, необхідних для реалізації реформи АРМА, ухвалено, хоча для усунення недоліків у доборі управителів активів і відсутності судового контролю потрібні зміни. Для врегулювання відносин між АРМА та прокурорами й надалі необхідні зміни до Кримінального процесуального кодексу.

Триває підготовка реформи Державного бюро розслідувань (ДБР). З огляду на повноваження ДБР, зокрема щодо розслідування правопорушень, вчиненими членами Уряду та працівниками НАБУ, закон про його реформування має передбачати високий рівень інституційної незалежності та гарантій її захисту. Реформа має: (і) забезпечити змістовну участь міжнародних експертів, зокрема у прозорій процедурі добору директора ДБР на основі професійних якостей; (іі) запровадити механізм атестації керівного складу за участю незалежних експертів, запропонованих міжнародними партнерами; та (ііі) передбачити зовнішнє оцінювання ефективності діяльності незалежними експертами, запропонованими міжнародними партнерами. Необхідні додаткові зусилля для посилення внутрішніх механізмів запобігання корупції в ДБР.

У звітному періоді істотних кроків для реформування Служби безпеки України (СБУ) не здійснено. Важливо зосередити мандат СБУ на завданнях національної безпеки. Її функції досудового розслідування слід або передати спеціально уповноваженим правоохоронним органам, або суворо обмежити злочинами, пов’язаними з її основним мандатом. Також необхідні ефективні гарантії проти зловживань, а механізми внутрішнього й зовнішнього нагляду та протидії корупції потрібно посилити. Фактичну монополію СБУ на прослуховування комунікацій слід скасувати. Україні необхідно інституціоналізувати механізми громадського контролю й нагляду в секторі внутрішньої безпеки відповідно до найкращих практик держав-членів ЄС. Орган зовнішнього нагляду, наприклад омбудсман, має бути незалежним, мати належні повноваження та доступ до всієї інформації, необхідної для виконання його мандата, і діяти як на центральному, так і на регіональному рівнях.

У звітному періоді НАБУ та САП повідомляли про неправомірний тиск на їхні розслідування з боку правоохоронних органів і органів безпеки, що створює ризик

підриву боротьби з корупцією на високому рівні та довіри до правоохоронної системи України. Необхідно ефективно протидіяти зловживанню повноваженнями з боку правоохоронних органів.

Прогресу в запровадженні процедур добору на керівні посади в центральному та регіональних органах Національної поліції України (НПУ) на основі професійних якостей зі змістовною участю незалежних експертів не досягнуто. Наприкінці 2025 року НПУ презентувала ІТ-інструмент «Поліція доброчесності», який допомагає оцінювати дотримання працівниками обов'язків щодо декларування майна відповідно до антикорупційного законодавства. Проте необхідні подальші зусилля для зміцнення системи забезпечення доброчесності, дисциплінарного механізму, системи внутрішнього контролю та громадського нагляду за НПУ. На цю потребу вказує низка корупційних справ за участю керівних працівників НПУ, виявлених протягом звітного періоду.

Україна ухвалила Стратегію управління людськими ресурсами в органах правопорядку та прокуратурі на період до 2030 року, запровадивши сучасний підхід до управління людським капіталом на основі принципів рівності й недискримінації. Проте необхідні додаткові кроки для забезпечення її належного виконання. Україна затвердила методичні рекомендації щодо запобігання можливій дискримінації за ознакою статі та сексуальним домаганням в органах правопорядку й прокуратурі та протидії їм.

Спроможність щодо виконання та правозастосування

Українські інституції у сфері внутрішніх справ продовжують демонструвати високу стійкість і рішучість у виконанні своїх основних повноважень, одночасно беручи участь у протидії російській агресивній війні. Ризики пов'язаних із війною злочинів у сфері незаконного обігу зброї та наркотиків і торгівлі людьми залишаються високими.

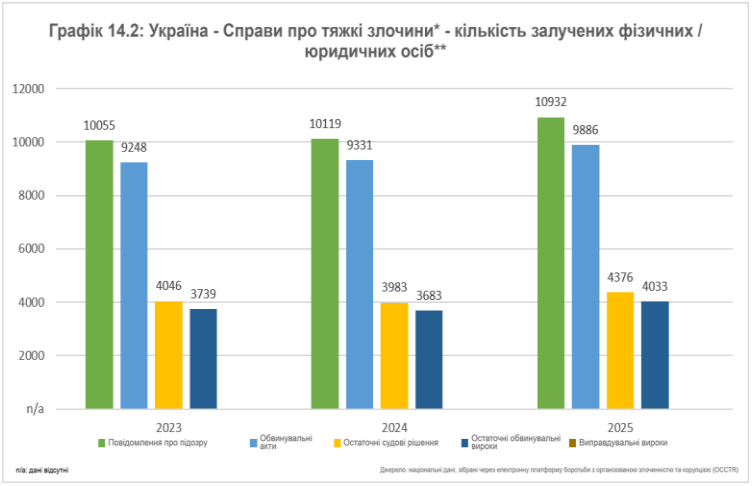
Застосування аналізу ризиків і кримінального аналізу у сфері боротьби з організованою злочинністю посилено шляхом інституціоналізації методології SOCTA у відповідних органах. Проте необхідні подальші зусилля для зміцнення інституційної та операційної спроможності правоохоронних органів реалізовувати стратегії боротьби з організованою злочинністю та відповідні плани заходів.

Поліцейська діяльність, керована розвідувальною аналітикою, перебуває на початковому етапі розвитку. Це зумовлено: (i) відсутністю єдиної ІТ-інфраструктури правоохоронних органів для збору та обміну інформацією й оперативними даними; (ii) фрагментованістю та відсутністю взаємної сумісності баз даних і реєстрів; (iii) обмеженими можливостями використання аналітичних інструментів; (iv) відсутністю стандартизованого міжвідомчого підходу до аналізу; та (v) недостатнім використанням аналітичних матеріалів в ухваленні рішень. Триває підготовка законопроєкту про кримінальну розвідку.

Міжвідомча співпраця залишається слабкою через: (i) відсутність належної ІТ-інфраструктури для обміну інформацією; (ii) пов'язані з цим надмірно бюрократизовані процедури; (iii) брак довіри; та (iv) загалом реактивний підхід правоохоронних органів. Повноваження правоохоронних органів щодо проведення досудових розслідувань необхідно уточнити. Часті спори щодо компетенції правоохоронних органів здійснювати досудове розслідування іноді призводять до визнання доказів недопустимими в суді, що підриває розгляд складних справ щодо корупції та тяжкої й організованої злочинності.

Зусилля з протидії масштабній контрабанді в Україні слід посилити шляхом підвищення практичної дієвості та ефективності співпраці між Бюро економічної безпеки (БЕБ) і Державною митною службою (Держмитслужбою), зміцнення

механізмів передання матеріалів, поліпшення обміну інформацією та забезпечення практичних механізмів доступу. Спроможність України ефективно захищати свідків, залучених до кримінальних справ, розпорошена між правоохоронними органами. Крім того, Україні слід посилити та гармонізувати судово-експертну діяльність, забезпечивши її якість, ефективність і доброчесність. У 2025 році кількість виявлених організованих груп і злочинних організацій

дещо зросла (2025 рік: 677; 2024 рік: 663). Кількість кримінальних розслідувань, обвинувальних актів і завершених кримінальних проваджень у справах про тяжкі злочини збільшилася, проте кількість кримінальних розслідувань та обвинувальних актів у справах про організовану злочинність зменшилася.

Існує нагальна потреба переглянути модель правоохоронної діяльності, надавши їй більш проактивного та превентивного характеру, а також переосмислити міжвідомчу та міжнародну поліцейську співпрацю для підвищення ефективності боротьби з організованою злочинністю.

Фінансові розслідування досі застосовуються недостатньо широко, за винятком НАБУ та БЕБ, у яких створено спеціалізовані підрозділи. Аналогічні підрозділи слід створити в НПУ. Очікується покращення збору даних про фінансові розслідування після надання ОГП вказівки щодо їх обліку в Єдиному реєстрі досудових розслідувань. Необхідно вдосконалити навички слідчих та інструменти їхньої роботи, щоб забезпечити застосування підходу «йди за грошима», зокрема надати доступ до публічних і приватних реєстрів та забезпечити належні спроможності з проведення судових експертиз у розслідуваннях економічних злочинів. Практично орієнтовані методичні рекомендації та типові форми документів для забезпечення ефективного виконання спільного наказу 2024 року щодо фінансових розслідувань досі не затверджено.

Відсутність зведеної статистики щодо заморожування та конфіскації активів залишається значною перешкодою для оцінювання їхньої ефективності. Наявні дані вказують на недостатнє використання механізмів конфіскації у кримінальних провадженнях.

Співпраця правоохоронних органів

Протягом періоду оцінювання Україна та Європол продовжували зміцнювати співпрацю. Відбувається регулярний обмін інформацією на підтримку спільних операцій та аналітичної роботи з різними підрозділами Європолу. Боротьба з організованою злочинністю, фінансові розслідування та дедалі більшою мірою

протидія екологічним злочинам ефективно інтегровані в механізми ЄС, як-от Європейська мультидисциплінарна платформа проти кримінальних загроз (EMPACT). Очікується, що міжнародну поліцейську співпрацю буде поліпшено завдяки запровадженню єдиних контактних пунктів (SPoC). Робота триває в межах поточних реформ, що охоплюють як узгодження законодавства, так і розроблення технічних систем.

Україна продовжувала брати участь у реалізації 223 оперативних заходів у межах 15 оперативних планів дій за десятьма пріоритетними напрямами боротьби зі злочинністю попереднього циклу EMPACT (2022–2025 роки). Цикл EMPACT на 2026–2029 роки передбачає 13 оперативних планів дій для протидії семи пріоритетним для ЄС видам злочинності; НПУ бере участь у їх реалізації. Україна є дуже активним учасником механізму EMPACT і бере участь у 217 оперативних заходах. Україна також узяла на себе роль співкерівника чотирьох оперативних заходів у межах оперативних планів дій «Злочинні мережі та особи, що становлять найбільшу загрозу» (MTCN-I), «Синтетичні наркотики та нові психоактивні речовини» (SYD/NPS) і «Торгівля людьми» (THB). Слід приділити увагу змінам до окремих оперативних планів дій (MTCN-I, «Вогнепальна зброя та вибухові речовини»), ініційованим європейськими партнерами й погодженим з Україною у відповідь на нові загрози, пов’язані з агресивною війною Росії.

Українські правоохоронні органи активно інтегруються до спільної системи безпеки ЄС, а Україна активно залучена до міжнародної співпраці у сфері правоохоронної діяльності. У листопаді 2025 року Європейська прокуратура (EPPO) запросила АРМА приєднатися до проєкту «Захист підтримки України, що фінансується ЄС, від проникнення організованої злочинності», який реалізується в межах оперативного плану дій EMPACT MTCN-I.

Українські правоохоронці регулярно беруть участь у регіональних і загальноєвропейських навчальних заходах у співпраці з Агентством Європейського Союзу з підготовки працівників правоохоронних органів (CEPOL). Україні рекомендується повною мірою використовувати навчальні можливості CEPOL, зокрема щодо нових загроз. У 2025–2026 роках 194 українські правоохоронці отримали доступ до освітньої платформи CEPOL LEEd.

Для забезпечення сталого професійного розвитку Україні рекомендується затвердити галузеві компетентності та інтегрувати знання, здобуті під час заходів CEPOL із розбудови спроможності, у власну систему підготовки правоохоронців.

Україні слід прискорити створення підрозділу інформації про пасажирів шляхом ухвалення комплексної законодавчої бази для обробки та обміну даними записів реєстрації пасажирів (PNR). Наявні фрагментовані законодавчі ініціативи, які окремо просувають Служба безпеки України та Державна прикордонна служба України (ДПСУ), слід об’єднати для забезпечення більш скоординованого підходу. Органи влади мають надати пріоритет міжвідомчим консультаціям для досягнення остаточної домовленості відповідно до стандартів ЄС, зокрема для цілей протидії тероризму та безпеки кордонів.

Судове співробітництво у кримінальних справах

Судове співробітництво потребує поліпшення. Нормативно-правову базу судового співробітництва у кримінальних справах частково узгоджено з *acquis* ЄС тією мірою, якою це вже можливо.

У період із вересня 2025 року до серпня 2026 року Україна була залучена до 120 нових справ в Агентстві Європейського Союзу зі співробітництва у сфері кримінального правосуддя (Євроюст), зокрема в 79 – як запитуюча країна. Більшість справ стосувалася організованої злочинності, відмивання коштів і шахрайства.

Україна брала участь у 55 спільних слідчих групах (JIT), зокрема у 20 нових. Україна співпрацює з Європейською судовою мережею (EJN) та розвивала співпрацю з Європейською прокуратурою, яка здійснюється на основі робочих домовленостей. У 2025 році Європейська прокуратура надіслала українським органам влади 3 запити про взаємну правову допомогу. Наприкінці 2025 року в провадженні Європейської прокуратури перебувало 5 активних справ, пов'язаних з Україною.

Види злочинності

Розслідування та криміналізація відмивання коштів

Законодавчі зміни щодо запровадження реєстрів банківських рахунків та бенефіціарних власників трастів і надалі блокуються в парламенті. Їхньому ухваленню слід надати пріоритет, а проблемні положення, які відтерміновують функціонування реєстрів і доступ до них правоохоронних та уповноважених органів, необхідно вилучити. Заплановане оцінювання MONEYVAL було відкладено.

У 2025 році покращилися практичні результати у справах про відмивання коштів: зросла кількість (i) кримінальних проваджень (2025 рік – 3 454; 2024 рік – 3 187); (ii) обвинувальних актів (2025 рік – 594; 2024 рік – 496); та (iii) обвинувальних вироків (2025 рік – 271; 2024 рік – 157). Водночас більшість засуджених було звільнено від відбування покарання з випробуванням (2025 рік – 188; 2024 рік – 105), і частка таких осіб зростала. Суди стикалися з труднощами через збільшення навантаження, а кількість нерозглянутих справ до кінця року зросла на 21%. Кількість судових рішень про конфіскацію майже подвоїлася (2025 рік — 96; 2024 рік — 51), проте загалом залишалася невеликою.

У 2025 році Державна служба фінансового моніторингу України (Держфінмоніторинг) – підрозділ фінансової розвідки України – передала правоохоронним органам та органам прокуратури 1 441 узагальнений матеріал, що є більшим показником, ніж у 2024 році (1 053). Водночас кількість матеріалів, переданих до НАБУ, істотно скоротилася. Кількість запитів до іноземних юрисдикцій зменшилася (2025 рік: 455; 2024 рік: 621), а й без того низька частка кримінальних справ, розпочатих на основі матеріалів Держфінмоніторингу, ще знизилася – до 2,5% від загальної кількості. Для підвищення ефективності передання матеріалів, а також поліпшення комунікації та довіри між Держфінмоніторингом і правоохоронними органами слід проводити регулярні незалежні аудити ефективності. Крім того, необхідно запровадити прозору

конкурсну процедуру добору голови Держфінмоніторингу, зокрема обмеження строку перебування на посаді.

Кіберзлочинність

Оцінювання загроз організованої злочинності в інтернеті (IOCTA) досі не проведено, проте підготовчі заходи тривають. Це оцінювання має вирішальне значення для переходу до системного ризик-орієнтованого підходу до боротьби з організованою кіберзлочинністю відповідно до європейських стандартів.

Поняття «електронні (цифрові) докази» досі не включено до Кримінального процесуального кодексу.

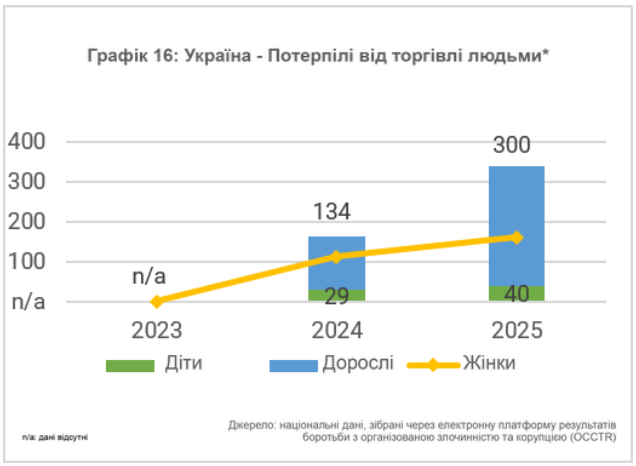
З початку повномасштабного вторгнення Росії Україна доклала значних зусиль для захисту своїх інтернет-систем і баз даних, зокрема критичної інфраструктури. За даними НПУ, кількість зареєстрованих кіберзлочинів у 2025 році скоротилася на 46% порівняно з 2024 роком.

Сексуальне насильство над дітьми

Наприкінці 2025 року Департамент кіберполіції НПУ створив спеціалізований підрозділ із протидії сексуальній експлуатації дітей та сексуальному насильству над ними в інтернеті. У 2026 році департамент отримав прямий доступ до Міжнародної бази даних сексуальної експлуатації дітей (ICSE). У 2026 році Департамент міграційної поліції НПУ також створив підрозділ із протидії сексуальній експлуатації дітей в інтернеті.

Торгівля людьми

У вересні 2026 року Кабінет Міністрів затвердив нову Державну програму протидії торгівлі людьми на період до 2030 року. Україні слід призначити постійного Національного координатора з питань протидії торгівлі людьми. Подальший прогрес необхідний у: (i) запровадженні інституту незалежного національного доповідача з питань торгівлі людьми; (ii) розробленні й затвердженні порядку обміну інформацією та координації між суб'єктами, які працюють у цій сфері; (iii) вдосконаленні підготовки правоохоронців та інших фахівців щодо виявлення постраждалих, їх підтримки, надання їм допомоги й захисту їхніх прав; та (iv) розслідуванні торгівлі людьми та кримінальному переслідуванні торговців людьми. У 2025 році істотно зросла кількість потерпілих від торгівлі людьми у кримінальних провадженнях (340 у 2025 році; 163 у 2024 році), а також кількість підозрюваних, щодо яких здійснювалося розслідування, осіб, яким висунуто обвинувачення, та засуджених за торгівлю людьми.

Незаконне переправлення мігрантів

Положення Кримінального кодексу щодо незаконного переправлення осіб через державний кордон, зокрема його організації та сприяння йому, не повністю відображають підхід ЄС до протидії незаконному переправленню мігрантів, який продовжує розвиватися. Для підвищення ефективності розслідувань незаконного

переправлення мігрантів необхідно посилити спроможність щодо діяльності, керованої розвідувальною аналітикою, та фінансових розслідувань.

Міжнародну співпрацю в цій сфері було додатково посилено завдяки двом міжнародним оперативним групам, які координує Європол. Українські правоохоронні органи взяли участь у двох загальноєвропейських заходах у межах оперативних планів дій EMPACT, спрямованих проти торгівлі дітьми та торгівлі людьми з метою трудової й сексуальної експлуатації. Україна продовжує брати участь у Глобальному альянсі з протидії незаконному переправленню мігрантів і підтримала його Спільну декларацію під час другої міжнародної конференції в грудні 2025 року.

Незаконний обіг вогнепальної зброї

Нормативно-правова база придбання та володіння вогнепальною зброєю потребує подальшого узгодження з *acquis* ЄС. Кримінальний кодекс України встановлює кримінальну відповідальність за контрабанду зброї, боєприпасів, вибухових речовин і частин нарізної вогнепальної зброї, проте досі не встановлює кримінальної відповідальності за незаконний обіг основних компонентів вогнепальної зброї всередині країни. Україні слід внести зміни до Кримінального кодексу для повного дотримання міжнародних стандартів, зокрема Протоколу ООН про вогнепальну зброю. Станом на вересень 2026 року відповідно до закону було задекларовано 23 668 одиниць вогнепальної зброї та 14,5 млн набоїв. Україні необхідно ухвалити закон про володіння цивільною вогнепальною зброєю та забезпечити узгодження чинної правової бази з *acquis* ЄС. Україні також слід невідкладно ухвалити національну дорожню карту протидії незаконному обігу вогнепальної та іншої стрілецької зброї й легкого озброєння та забезпечити її узгодження зі Стратегією боротьби з організованою злочинністю на 2026–2030 роки.

Україна продовжувала співпрацювати з державами-членами ЄС для зменшення ризику незаконного обігу вогнепальної зброї в постконфліктних умовах, беручи участь у різних оперативних заходах EMPACT щодо вогнепальної зброї та регулярно передаючи Європолу відомості про втрачену, викрадену й вилучену зброю. Подальші зусилля слід зосередити на обміні даними та налагодженні ефективної співпраці між Національним контактним пунктом з питань вогнепальної зброї (NFFP) і відповідними структурами за кордоном, а також на інтеграції до його роботи всіх правоохоронних та інших відповідних органів, які мають повноваження у сфері вогнепальної зброї. Україні слід упорядкувати координацію з EMPACT і максимально посилити свій внесок у платформу, зокрема шляхом поліпшення моніторингу маршрутів незаконного обігу, пов’язаних з Україною. У цьому контексті визначення єдиного національного контактного пункту для координації з EMPACT залишається нагальним питанням. За оперативною інформацією НПУ, кількість злочинів, пов’язаних із вогнепальною зброєю, зокрема насильства із застосуванням зброї, зростає; однак офіційна державна статистика не відображає цього конкретного виду злочинності. Україні слід удосконалити звітність щодо злочинів, пов’язаних із вогнепальною зброєю, та усунути цю суперечність у даних.

Кількість злочинів, учинених із використанням вогнепальної зброї, вибухових речовин і боєприпасів, залишається високою. У 2025 році було розпочато 5476 кримінальних проваджень щодо незаконного обігу вогнепальної зброї, боєприпасів і вибухових речовин, 4676 особам повідомлено про підозру та 4125 обвинувальних актів направлено до суду.

Співробітництво у сфері протидії наркотикам

Україна продовжувала успішно співпрацювати з Агентством Європейського Союзу з питань наркотиків.

Україні слід узгодити національні пріоритети зі Стратегією ЄС щодо наркотиків шляхом поліпшення співпраці між Міністерством охорони здоров'я та Міністерством внутрішніх справ. План заходів із реалізації Національної стратегії щодо наркотиків не містить вимірюваних цілей і недостатньо враховує майбутні зміни. Україні слід продовжувати узгоджувати свою законодавчу базу з *acquis* ЄС у сфері наркотиків, зокрема з переліком ЄС нових психоактивних речовин, включених до визначення наркотиків. Країні також слід зміцнити інституційну базу в цій сфері, зокрема шляхом створення Національного центру моніторингу наркотиків і запуску ефективної національної системи раннього оповіщення для забезпечення своєчасного обміну інформацією про психоактивні речовини.

Вживання наркотиків та інших заборонених речовин стає дедалі гострішою проблемою. Наркотики, особливо синтетичні, продаються та є широкодоступними по всій Україні, зокрема на фронті. Незаконне виробництво синтетичних наркотиків триває. Війна істотно впливає на моніторинг наркотиків. Слід посилити співпрацю між судовими органами та правоохоронними органами, а також міжнародну співпрацю в цій сфері, зокрема в межах EMPACT. Необхідна скоординована спільна система, що охоплюватиме правоохоронні органи та збройні сили, для: (i) забезпечення оперативного перенаправлення до служб підтримки й лікування; та (ii) підтримки операцій, керованих розвідувальною аналітикою, для протидії постачанню та незаконному обігу наркотиків у військових підрозділах.

Україна вжила заходів для розширення міжнародної співпраці у протидії незаконному виробництву та обігу наркотиків. Наприклад, у лютому 2026 року НПУ провела успішну операцію у співпраці з Європолом і правоохоронними органами Польщі та Республіки Молдова, у результаті якої ліквідовано 34 незаконні нарколабораторії та 74 склади для зберігання наркотиків. Під час операції також вилучено 220 кг PVP, 156 кг амфетаміну, 17 кг мефедрону, 7 кг метамфетаміну, 47 кг канабісу, 7 000 таблеток MDMA, 47 кг і 284 літри фенілнітропропену та понад 20 тонн прекурсорів. Не допущено потрапляння в незаконний обіг 27 млн доз наркотиків, а 123 учасникам злочинних груп повідомлено про підозру.

У 2025 році дещо зросла кількість повідомлень про підозру, обвинувальних актів, остаточних судових рішень та остаточних обвинувальних вироків у справах про виробництво та незаконний обіг наркотиків порівняно з 2024 роком.

Україні необхідно докласти додаткових зусиль для вдосконалення знищення наркотиків, передання зразків наркотичних речовин та обміну даними.

Підроблення євро

Нормативно-правову базу України щодо криміналізації підроблення євро частково узгоджено з *acquis ЄС*. Прогресу в ратифікації Женевської конвенції 1929 року про боротьбу з підробкою грошових знаків не спостерігалося. Також необхідні подальші кроки щодо: (i) гармонізації визначень; (ii) мінімальних покарань; (iii) системного підходу до правопорушень за обтяжувальних обставин; та (iv) інтеграції спеціалізованих інструментів розслідування.

Протидія тероризму, запобігання та стійкість

Нормативно-правову базу для боротьби з тероризмом, протидії насильницькому екстремізму та захисту критичної інфраструктури, а також забезпечення стійкості критично важливих суб'єктів частково узгоджено з *acquis* ЄС.

Боротьба з тероризмом і запобігання радикалізації

Узгодження законодавства, стратегічна та інституційна база

Національна система боротьби з тероризмом і спеціальне законодавство з цього питання є комплексними. Основним органом у цій системі є СБУ; залучення інших відповідних інституцій забезпечує інтегрований підхід. Україні необхідно узгодити антитерористичне законодавство з *acquis* ЄС, зокрема з Директивою ЄС про боротьбу з тероризмом та Регламентом ЄС про терористичний контент в інтернеті, у тому числі визначити конкретні компетентні органи, уповноважені видавати приписи про видалення контенту. Україні також слід забезпечити відповідність *acquis* ЄС щодо прекурсорів вибухових речовин. У червні 2026 року Україна затвердила нову концепцію боротьби з тероризмом. Україні також слід затвердити відповідний план заходів із її реалізації. Країні також необхідно створити координаційний механізм для розроблення й ухвалення стратегії та плану дій із запобігання насильницькому екстремізму і протидії йому.

Спроможність щодо виконання та правозастосування

Інституції, відповідальні за протидію тероризму, працюють ефективно та професійно. СБУ протидіє терористичній загрозі, спричиненій агресивною війною Росії. Її антитерористичні підрозділи також активно залучені до протидії міжнародним злочинам, учиненим російською владою, та їх розслідування. СБУ також протидіє поширенню російськими розвідувальними службами закликів до тероризму й диверсійних нападів на цивільні та військові об'єкти. СБУ здійснює низку контрзаходів із позитивними результатами; однак Росія продовжує інтенсивно вербувати виконавців терористичних і диверсійних нападів, зокрема серед вразливих груп, такі як неповнолітні, безробітні та особи із судимістю.

Захист критичної інфраструктури

Узгодження законодавства, стратегічна та інституційна база

Закон про захист критичної інфраструктури прямо посилається на Директиву (ЄС) 2022/2557 про стійкість критично важливих суб'єктів (Директива CER) як на засадничу нормативну основу. Проте для повного узгодження українського законодавства з Директивою CER необхідні додаткові кроки. Підзаконні акти частково ухвалено, зокрема щодо обов'язків секторальних і функціональних органів. Також розробляються положення щодо кібербезпеки, узгоджені з Директивою NIS2.

Україна створила реєстр об'єктів критичної інфраструктури та запровадила процес їх секторальної ідентифікації, який координує Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України (Держспецзв'язку); він охоплює сектори, загалом зіставні

з визначеними Директивою CER. Однак методологія ідентифікації та застосовні порогові значення ще не повністю гармонізовані з критеріями Директиви CER, а визначення критично важливих суб'єктів на секторальному рівні досі не завершено, хоча робота триває. Національна стратегія стійкості перебуває на стадії розроблення; існує рамкова основа національного плану захисту критичної інфраструктури. Секторальні органи під координацією Держспецзв'язку продовжують оцінювання ризиків у відповідних секторах, проте систематичне оцінювання ризиків усіх видів загроз відповідно до методології Директиви CER в усіх 11 секторах ще не завершено.

Інституційну базу створено. Уповноваженим координаційним органом є Держспецзв'язку, а галузеві міністерства визначено секторальними органами. СБУ, НПУ, Державна служба з надзвичайних ситуацій, Міністерство охорони здоров'я, збройні сили та інші органи виконують функції реагування на конкретні загрози. Механізми координації між правоохоронними, антитерористичними органами, органами цивільного захисту та кібербезпеки встановлено законодавчо, хоча їхня операційна узгодженість, особливо в умовах активних воєнних дій, продовжує випробовуватися та вдосконалюватися.

Спроможність щодо виконання та правозастосування

Україна здійснює постійний моніторинг загроз і ризиків через Держспецзв'язку. Оцінювання загроз прямо охоплює диверсії, ракетні удари й удари безпілотників та напрями гібридних загроз як основні категорії ризику. Проте систематичне циклічне оцінювання ризиків і стрес-тестування в усіх секторах, охоплених Директивою CER, залишаються незавершеними. Держспецзв'язку сама визначила відсутність спеціалізованого ситуаційного центру та захищеної інфраструктури міжвідомчого обміну інформацією як інституційні прогалини, що наразі обмежують спроможність здійснювати комплексний моніторинг ризиків.

Міграція та притулок

Легальна й нерегулярна міграція та повернення

Нормативно-правову базу управління легальною та нерегулярною міграцією частково узгоджено з *acquis* ЄС. Управління легальною та нерегулярною міграцією потребує поліпшення.

Узгодження законодавства, стратегічна та інституційна база

Міжвідомчу координацію та співпрацю між відповідними органами влади слід і надалі посилювати. Повного узгодження з *acquis* ЄС ще не досягнуто щодо: (i) статусу громадян третіх країн, які є довгостроковими резидентами; (ii) права на возз'єднання сім'ї відповідно до Директиви про блакитну картку; (iii) працівників, переведених у межах однієї компанії; (iv) сезонних працівників; та (v) єдиного дозволу на роботу й проживання для громадян третіх країн. Ситуаційний центр моніторингу міграційних процесів та оцінювання міграційних ризиків було офіційно створено в лютому 2026 року.

Стратегію державної міграційної політики та план заходів не ухвалено. Законодавчу базу щодо масового припливу мігрантів створено, проте постійного й ефективного механізму міжвідомчої координації на випадок міграційної кризи досі немає. У звітному періоді процедура добровільного повернення застосовувалася рідко. Досі не ухвалено правил щодо надання інформації про пасажирів та обов'язків перевізників, які перевозять іноземців до України, стосовно перевірки віз.

Спроможність щодо виконання та правозастосування

У 2025 році кількість мігрантів із неврегульованим статусом, виявлених Державною міграційною службою на всій території України, зросла порівняно з 2024 роком. Найбільше виявлених мігрантів походило з Молдови, Азербайджану та Росії. Більшість мігрантів із неврегульованим статусом було затримано за незаконний перетин кордону. Випадки незаконного переправлення людей були зареєстровані як кримінальні правопорушення та розслідувалися відповідними органами. Пункти розміщення мігрантів мають достатню місткість, хоча рівень кадрового забезпечення залишається нижчим за передбачену кількість посад.

Угода між Україною та ЄС про **реадмісію** 2007 року застосовувалася й надалі разом із протоколами, що сприяють її виконанню, підписаними між Україною та 10 державами-членами ЄС. Імплементаційні протоколи з Угорщиною, Іспанією, Болгарією та Сербією очікують підписання. Інтегрована система управління міграцією ще не функціонує повною мірою.

Притулок

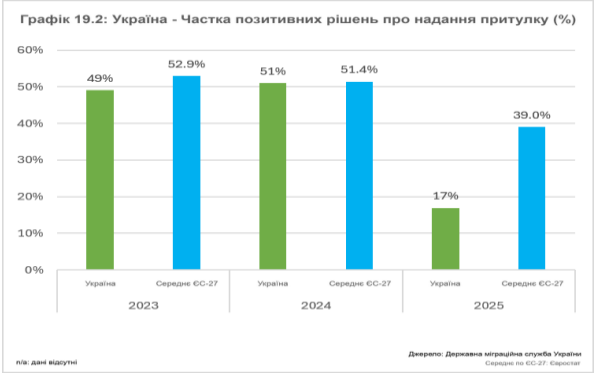
Хоча нормативно-правову базу щодо притулку частково узгоджено з *acquis* ЄС у редакції, чинній до 12 червня 2026 року, Україні слід зосередитися на розвитку національної правової бази та операційної спроможності у сфері міграції й притулку для приведення їх у відповідність до Пакту. Управління системою притулків потребує поліпшення.

Узгодження законодавства, стратегічна та інституційна база

Через обмежену спроможність та нестачу працівників, виділених Державною міграційною службою України, заявникам на міжнародний захист надається лише обмежена підтримка. Україні необхідно розпочати розроблення дорожньої карти двосторонньої співпраці з Агентством ЄС із питань притулку.

Спроможність щодо виконання та правозастосування

Кількість заяв про міжнародний захист у звітному періоді залишалася стабільною. Про випадки примусового повернення всупереч принципу невислання або недопуску на кордоні не повідомлялося, хоча спроможність до інтеграції визнаних біженців залишається обмеженою. У 2025 році Україна отримала 55 заяв про надання притулку, що продовжило тенденцію до зменшення їхньої кількості з початку повномасштабного вторгнення.

Україні слід забезпечити відповідність умов виявлення заявників на міжнародний захист до *acquis* ЄС.

Візова політика

Візова політика України не повністю узгоджена з політикою ЄС, зокрема щодо переліку країн, громадянам яких потрібна віза для в'їзду до ЄС. Україна зберігає безвізовий режим із 15 країнами, внесеними до переліку третіх країн ЄС, громадянам яких потрібна віза[3]. У звітному періоді кроків для подальшого узгодження візової політики України з політикою ЄС не здійснено. Узгоджуючи візову політику, Україні слід зосередитися на країнах, громадяни яких становлять для ЄС ризики нелегальної міграції або безпекові ризики. Україні також слід докладати більше зусиль для протидії використанню підроблених документів, зокрема паспортів. Триває поетапне припинення використання небіометричних паспортів до 2026 року. Оцінку відповідності двох законопроєктів *acquis* ЄС було подано в березні 2026 року, після чого ці законопроєкти доопрацювали.

Національна візова система переважно узгоджена з *acquis* ЄС, зокрема щодо опрацювання заяв, критеріїв і процедури видачі віз. Видачу віз на кордоні було призупинено 24 лютого 2022 року і відтоді не відновлено. У восьмому звіті Європейської комісії в межах механізму призупинення безвізового режиму, оприлюдненому в грудні 2025 року, зроблено висновок, що Україна продовжує виконувати критерії візової лібералізації. Проте подальші зусилля необхідні тією мірою, якою це можливо з огляду на війну, що триває.

Шенгенське врядування та зовнішні кордони

Законодавчу та стратегічну базу управління зовнішніми кордонами частково узгоджено з *acquis* ЄС. Управління кордонами потребує поліпшення.

Узгодження законодавства, стратегічна та інституційна база

У січні 2026 року було створено міжвідомчу робочу групу з координації діяльності у сфері шенгенського врядування. На групу покладено завдання до липня 2027 року підготувати Національну шенгенську стратегію та Шенгенський план дій, що охоплюватимуть усю шенгенську нормативну базу. Україні слід ухвалити додаткове законодавство щодо прикордонного контролю та спростити прикордонні й митні процедури для їх узгодження із Шенгенським кодексом про кордони та Директивою. Необхідне повне виконання плану заходів з інтегрованого управління державним кордоном на 2023–2025 роки. Нову стратегію та відповідний план заходів на 2026–2028 роки, що містять чіткі показники оцінювання та ґрунтуються на принципах європейського інтегрованого управління кордонами, розроблено; вони очікують затвердження Президентом і Кабінетом Міністрів.

Спроможність щодо виконання та правозастосування

Органам влади слід запровадити чіткі механізми координації між органами безпеки та правоохоронними органами, зокрема чітко визначені ролі й обов'язки, структуровані процедури обміну інформацією та регулярні спільні оперативні заходи. Ці механізми мають бути спрямовані на підвищення ефективності та забезпечення належного реагування на виклики й загрози у сфері безпеки та управління кордонами.

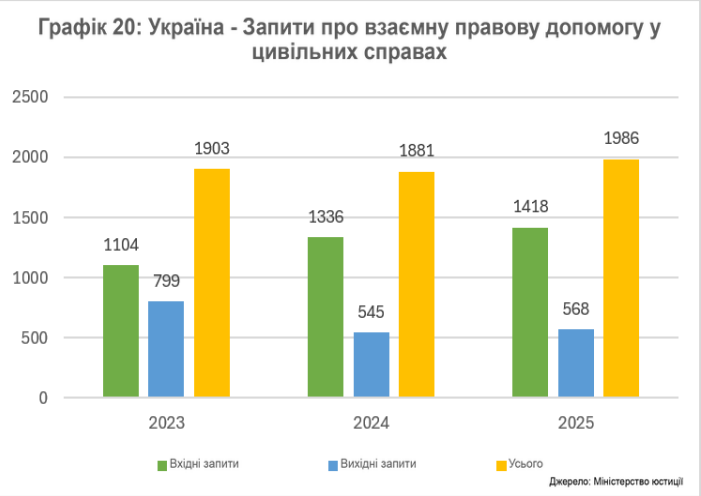
[3] Вірменія, Азербайджан, Бахрейн, Білорусь, Еквадор, Казахстан, Кувейт, Киргизстан, Монголія, Оман, Катар, Саудівська Аравія, Таджикистан, Туреччина та Узбекистан.

Інституційну спроможність і механізми міжвідомчої співпраці у сфері інтегрованого управління кордонами слід і надалі вдосконалювати. Протягом звітного періоду міжвідомча робоча група з інтегрованого управління кордонами провела два засідання. Національний координаційний центр необхідно посилити, щоб отримати відчутні практичні результати. Структурованого механізму реагування на кризи досі немає. Основними проблемами, що впливають на спроможність органів управління кордонами виконувати свою роботу, зокрема спостереження за кордоном, є нестача персоналу, інфраструктури, фінансових ресурсів та обладнання. Хоча прикордонний контроль відповідає мінімальним стандартам, технічна інфраструктура потребує істотного оновлення. Необхідна комплексна система управління активами прикордонних органів. Половина пунктів пропуску через кордон залишається закритою. Необхідні подальші зусилля ДПСУ та Держмитслужби в боротьбі з корупцією на кордоні.

Міністерство фінансів підтримало використання нагрудних камер посадовими особами митниці. Систематичному та всеохоплюючому використанню цих пристроїв слід надати пріоритет, приділяючи особливу увагу найбільш завантаженим пунктам пропуску на українсько-молдовському та українсько-угорському кордонах. ДПСУ продовжує співпрацювати з Європейським агентством прикордонної та берегової охорони (Frontex) щодо обміну інформацією, спільного аналізу ризиків, операцій і підготовки персоналу.

Судове співробітництво у цивільних і комерційних справах

Судове співробітництво у цивільних і комерційних справах потребує поліпшення. Нормативно-правову базу в цій сфері частково узгоджено з *acquis* ЄС. Україна підтримувала співпрацю з партнерами щодо взаємної правової допомоги у цивільних і комерційних справах та продовжує активно брати участь у діяльності Європейської судової мережі у цивільних і комерційних справах (EJN-civil), у якій має статус спостерігача.

Кількість справ мережі EJN за участю України істотно зросла за останні роки – з відносно низького рівня у 2017–2018 роках (приблизно три-чотири справи) до близько 20 справ у 2025 році, що свідчить про активізацію співпраці. Режим неплатоспроможності слід і надалі узгоджувати з *acquis* ЄС.

2.3. Економічні критерії[4]

Таблиця: **Україна – основні економічні показники**	**2017-22** середнє	**2023**	**2024**	**2025**
ВВП на душу населення (% від показника ЄС-27 за СКС)	30.1	28.7	28.4	28.5
Зростання реального ВВП (зміна у %)	-3.4	5.5	3.2	1.8
Рівень економічної активності населення віком 15–70 років (%), усього[1)]	61.6	57.0	56.6	57.0
Рівень безробіття населення віком 15–70 років (%), усього[1)]	11.8	20.0	14.0	12.0
Зайнятість населення віком 15–70 років (річне зростання, %)	54.5	46.0	48.2	49.4
Номінальна заробітна плата (річне зростання, %)	19.6	17.5	23.1	20.8
Індекс споживчих цін (річне зростання, %)	10.9	12.9	6.5	12.7
Обмінний курс до євро	31.4	39.6	43.5	47.1
Сальдо поточного рахунку (% ВВП)	-2.1	-2.7	3.8	-5.9
Чисті прямі іноземні інвестиції (ПІІ) (% ВВП)	-2.3	-2.4	-1.9	-1.2
Сальдо сектору загального державного управління (% ВВП)	-5.1	-20.1	-17.6	-18.6
Борг сектору загального державного управління (% ВВП)	61.7	64.2	72.3	80.5
Джерела: Віденський інститут міжнародних економічних досліджень (WiiW), Державна служба статистики України, Національний банк України, Міністерство фінансів				

2.3.1. Наявність функціонуючої ринкової економіки

Економічне врядування

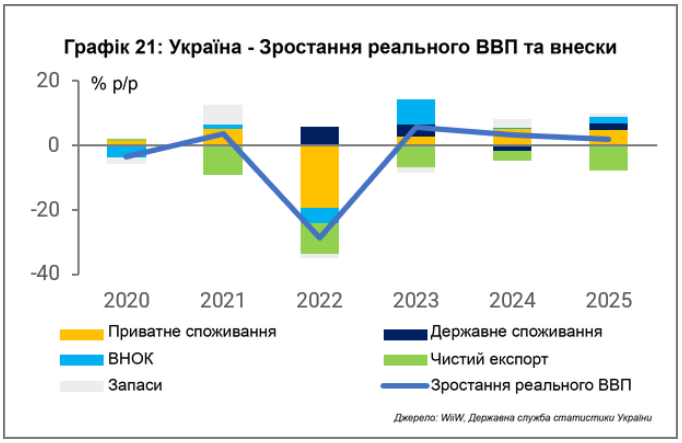
Україна продовжувала реалізацію ключових програм реформ у межах механізмів ЄС і МВФ, попри складні умови воєнного часу. У лютому 2026 року було затверджено нову чотирирічну програму МВФ обсягом 8,1 млрд доларів США, за якою було надано 1,5 млрд доларів США фінансової допомоги. Перший перегляд програми завершено в липні, що дало змогу надати ще 690 млн доларів США. У червні в межах макрофінансової допомоги за Позикою на підтримку України було надано перший транш у розмірі 3,2 млрд євро. На сьогодні Україна виконала 86 із 178 заходів, передбачених Планом України, завдяки чому загальний обсяг допомоги за Планом сягнув 29,5 млрд євро. Україна також продовжувала реалізацію Національної стратегії доходів: до кінця 2025 року виконано 90 заходів. Водночас реалізація важливих реформ, зокрема реформ спрощеної системи оподаткування, податку на доходи фізичних осіб та протидії уникненню оподаткування прибутку підприємств, і надалі затримується.

Економічне врядування й надалі поліпшувалося завдяки подальшій співпраці з міжнародними партнерами. У лютому 2026 року Кабінет Міністрів затвердив Стратегію реформування системи управління державними фінансами на 2026–2030 роки. Україна також вжила подальших заходів для зміцнення середньострокової бюджетної основи відповідно до *acquis* ЄС. Поліпшилася інтеграція оглядів витрат у річний бюджетний цикл: в останньому державному бюджеті на 2027 рік пояснено, як висновки цих оглядів враховано під час підготовки бюджету. Огляди витрат продовжували проводити у пріоритетних сферах, зокрема охорони здоров'я, соціального захисту, житлової та ветеранської політики. У грудні 2025 року було ухвалено середньострокову стратегію управління державним боргом, яка визначає цільові показники боргової стійкості та заходи з поглиблення внутрішнього ринку облігацій. Управління публічними інвестиціями було додатково зміцнено. Державний бюджет на 2026 рік став першим повним бюджетним циклом за оновленою

[4] Якщо не зазначено інше, дані в цьому розділі взято з відповідних національних джерел (Державної служби статистики, Міністерства фінансів та Національного банку України).

процедурою управління публічними інвестиціями. Середньостроковий план пріоритетних публічних інвестицій було підготовлено одночасно з Бюджетною декларацією, у якій також пояснено, як проєкти публічних інвестицій інтегровано в бюджетні прогнози. У 2025 році НБУ утримувався від монетарного фінансування, зберігаючи керовану гнучкість обмінного курсу та спрямованість монетарної політики на повернення інфляції до цільового показника 5%. НБУ продовжував поступово реалізовувати стратегію валютної лібералізації, запроваджуючи нові пакети пом'якшення обмежень у січні, квітні та серпні 2026 року.

Макроекономічна стабільність

Економічне зростання втратило динаміку. Зростання реального ВВП у 2025 році залишалося слабким, уповільнившись до 1,8% порівняно з 3,2% у 2024 році. Безперервні російські атаки на енергетичну інфраструктуру та несприятливі погодні умови, що зменшили сільськогосподарське виробництво, посилили наявні обмеження з боку пропозиції та негативно вплинули на експорт. Спричинені війною порушення судноплавства в Чорному морі та доступу до портів додатково обмежували сільськогосподарський експорт і збільшували транспортні витрати, негативно впливаючи на доходи виробників та спроможність України отримувати експортну виручку й мобілізувати внутрішні податкові надходження. Постійний дефіцит робочої сили стимулював зростання заробітних плат: у 2025 році реальна заробітна плата зросла в середньому на 7%. Це підтримувало стійке значне приватне споживання, яке разом зі зростанням державних видатків спричинило збільшення імпорту. У першому півріччі 2026 року економіка скоротилася на 0,2%, оскільки економічну активність обмежували дефіцит енергії та порушення ланцюгів постачання.

Дефіцит поточного рахунку у 2025 році різко збільшився до 15,6% ВВП – приблизно вдвічі порівняно з рівнем 2024 року. Це погіршення було зумовлене істотним збільшенням торговельного дефіциту, який у 2025 році сягнув 27,7% ВВП (порівняно з 21,2% у 2024 році). Імпорт товарів стрімко зріс через пов'язані з війною оборонні потреби та потреби відбудови, тоді як експорт товарів дещо скоротився через низький урожай. Ця тенденція зберігалася в першому кварталі 2026 року: дефіцити поточного рахунку й торговельного балансу збільшилися відповідно на 55% і 51% у річному вимірі. Наприкінці 2025 року валові міжнародні резерви сягнули рекордних 57,3 млрд доларів США, після чого неухильно скорочувалися через тривалі валютні інтервенції НБУ та погашення зовнішнього боргу, обсяги яких перевищували надходження від міжнародних партнерів. На кінець першого півріччя 2026 року резерви становили 51,3 млрд доларів США, що відповідало більш ніж чотирьом місяцям імпорту.

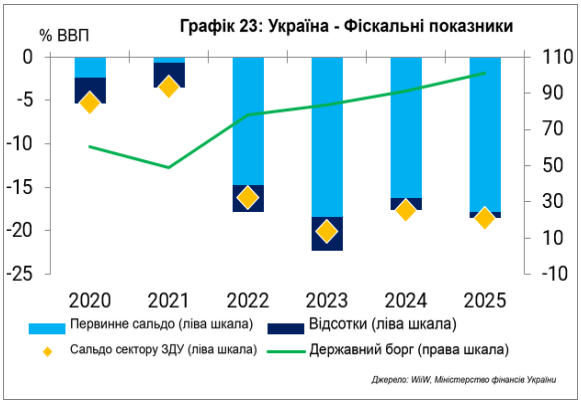
Після неухильного зниження із середини 2025 року завдяки жорсткій монетарній політиці та падінню цін на енергоносії інфляція знову почала зростати.

Після того як у першому кварталі 2025 року інфляція досягла піку в 14,6% через підвищення витрат на електроенергію та оплату праці, зростання цін на продовольство й знецінення гривні, НБУ посилив монетарну політику. У поєднанні зі сприятливими умовами внутрішньої пропозиції та зниженням цін на енергоносії це дало змогу знизити інфляцію до рівня нижче 8% на кінець першого кварталу 2026 року, після чого підвищення цін на нафту й газ та спричинені війною порушення змінили цю тенденцію на протилежну в другому кварталі.

Бюджетний дефіцит України у 2025 році дещо збільшився, відображаючи подальший вплив війни на бюджет. Дефіцит сектору загального державного управління у 2025 році зріс до 17,6% ВВП порівняно із 17,2% у 2024 році, а без урахування міжнародних грантів залишався значно вищим – 23,5% ВВП порівняно з 23,1% у 2024 році. Податкові надходження істотно зросли завдяки таким заходам, як підвищення військового збору з доходів фізичних осіб до 5%. Однак цей приріст перекривали дуже великі потреби у видатках, особливо на оборону й безпеку, які у 2025 році сягнули 42,8% ВВП порівняно з 38,5% у 2024 році. Дефіцит Пенсійного фонду залишався значним і оцінювався в 2,7% ВВП. Державний борг продовжував зростати й у 2025 році сягнув 98,2% ВВП[5], тоді як фінансування й надалі залежало від пільгового зовнішнього фінансування та дорожчих внутрішніх запозичень. Пільгові умови зовнішнього фінансування залишаються необхідними для забезпечення боргової стійкості.

Україна досягла подальшого прогресу в удосконаленні адміністрування доходів і податкової системи, однак значні структурні недоліки зберігаються. Було ухвалено нормативну базу управління комплаєнс-ризиками, що сприяє переходу Державної податкової служби до підходу, більшою мірою орієнтованого на ризики. Україна також запровадила електронні аудити для великих платників податків та ухвалила законодавство, яке встановлює правила звітування про доходи, отримані через цифрові платформи. Також було вжито заходів для впорядкування податкових пільг, зокрема скасовано звільнення від ПДВ імпортних посилок невеликої вартості. Митна реформа просунулася завдяки призначенню нового голови Державної митної служби за результатами відкритого конкурсу за участю міжнародних експертів. Однак мобілізацію доходів і надалі обмежують високий рівень незадекларованої праці, складні процедури виконання податкових обов'язків та уникнення оподаткування. Ключові реформи, передбачені Національною стратегією доходів, зокрема реформи спрощеної системи оподаткування, оподаткування доходів фізичних осіб та протидії уникненню оподаткування прибутку підприємств, ще не реалізовано.

[5] Державний борг охоплює інструмент ЄС Ukraine Facility, попередні операції макрофінансової допомоги (МФД) та МФД у межах ініціативи прискорення використання надзвичайних доходів (ERA). Інші пов'язані з ERA внески США, Японії, Канади та Сполученого Королівства обліковують або як доходи, або як запозичення, що не включаються до державного боргу.

У цьому контексті умови програм ЄС і МВФ є важливим орієнтиром для просування податкових реформ. Оприлюднення бюджетно-податкових даних на рівні сектору загального державного управління залишається обмеженим, а доступ до цих даних – ускладненим. **Поєднання інструментів макроекономічної політики залишалося загалом належним і сприяло збереженню макроекономічної стабільності, попри значний тиск, зумовлений війною.** Бюджетно-податкова політика й надалі забезпечувала покриття надзвичайних потреб оборони й безпеки, залишаючись значною мірою залежною від зовнішньої підтримки. Надалі бюджетно-податкова політика має зосереджуватися на посиленні мобілізації внутрішніх доходів, підвищенні ефективності видатків та забезпеченні середньострокової фіскальної стійкості. Програми МВФ і ЄС разом із Національною стратегією доходів мають залишатися ключовими орієнтирами для досягнення цих цілей. Монетарна політика залишалася належно жорсткою для стримування інфляційного тиску: НБУ зберігав керовану гнучкість обмінного курсу, продовжував поступову валютну лібералізацію там, де дозволяли умови, та утримувався від монетарного фінансування. Ризики для макроекономічної стабільності переважно пов'язані із затяжною війною, яка може завдати подальшої шкоди виробничим потужностям та інфраструктурі, спричинити новий відтік населення за кордон, збільшити потреби у фінансуванні та погіршити сальдо поточного рахунку.

Функціонування товарних ринків

Підприємницька діяльність

Попри подальші зусилля з реформування, структурні та зумовлені війною виклики й надалі обмежують підприємницьке середовище України. Опитування підприємств і надалі визначають дефіцит робочої сили як головне економічне обмеження. Водночас підприємства також потерпають від порівняно високої вартості енергії та її дефіциту, невизначеності, пов'язаної з бойовими діями, і фізичного руйнування інфраструктури. У межах програми макрофінансової допомоги (МФД) уряд здійснив подальші важливі кроки для спрощення процедури реєстрації підприємств платниками ПДВ. Виконання Плану заходів з дерегуляції 2024 року просувається повільно: реалізовано лише один захід – ухвалено Закон про основні засади державного нагляду, який зобов'язує всі державні органи нагляду перейти від каральної моделі перевірок до ризик-орієнтованого превентивного підходу.

Вплив держави на товарні ринки

Присутність держави в економіці залишається значною. Економіка України й надалі має ознаки економіки воєнного часу, у якій роль держави зростає. У 2025 році державні видатки збільшилися на 1,3 відсоткового пункту до 38,9% ВВП. Лібералізація цін на енергію для домогосподарств і надалі відкладається. У квітні 2026 року дію фіксованого тарифу на електроенергію для населення в розмірі 4,32 грн/кВт·год було продовжено щонайменше до листопада 2026 року, хоча пільговий тариф 2,64 грн/кВт·год припинив діяти в травні 2026 року. Мораторій на підвищення тарифів на централізоване опалення й газ для населення, встановлений Законом про регулювання ринку газу в умовах воєнного стану від липня 2022 року, залишається чинним.

Приватизація та реструктуризація

Протягом звітного періоду досягнуто певного прогресу у приватизації та реструктуризації. Надходження від приватизації державного майна у 2025 році становили 3,4 млрд грн, з яких 2,2 млрд грн отримано у вересні–грудні 2025 року. Це забезпечило виконання встановленого Україною річного цільового показника, однак було менше за рекордний обсяг 2024 року. На 2026 рік цільовий показник надходжень від приватизації встановлено на скромнішому рівні – 2 млрд грн, що відображає складні умови відчуження державних активів: наприкінці 2025 та на початку 2026 року низка резонансних аукціонів, зокрема з продажу Одеського припортового заводу, не відбулася. Щодо реструктуризації, Закон про регулювання діяльності юридичних осіб, який набрав чинності в серпні 2025 року, вимагає перетворення всіх державних підприємств (ДП) на акціонерні товариства або товариства з обмеженою відповідальністю (у державній власності) чи їх ліквідації. На підставі цього Закону вже ухвалено 352 рішення про перетворення ДП. Війна залишається головною перешкодою для ширшої приватизації: вона ускладнює ідентифікацію активів, створює ризики знищення об'єктів приватизації та унеможливлює приватизацію на окупованих територіях або територіях активних бойових дій. У сфері корпоративного управління уряд ухвалив постанови для посилення гарантій і прозорості процедур добору членів наглядових рад. У квітні 2026 року Україна офіційно приєдналася до Керівних принципів ОЕСР щодо корпоративного управління на підприємствах державної форми власності та розпочала підготовку плану дій за сприяння ОЕСР для усунення стійких прогалин у їх упровадженні. Протягом звітного періоду було досягнуто прогресу завдяки перегляду статутів ключових ДП, зокрема «Укренерго», «Оператора ГТС України», «Укргідроенерго» та «Енергоатома». Водночас зберігаються труднощі із забезпеченням послідовного застосування нової системи управління на практиці. Політичні міркування й надалі впливають на окремі призначення до органів управління ДП. Надалі вирішальне значення матиме узгодження зі стандартами ОЕСР, зокрема забезпечення того, щоб політики та особи, здатні впливати на умови діяльності ДП, не входили до складу наглядових рад.

Функціонування фінансового ринку

Банківський сектор України залишався стійким, попри збереження безпекових ризиків. Банки й надалі демонстрували високу прибутковість і ліквідність: коефіцієнти покриття короткострокової ліквідності приблизно втричі перевищували мінімальну вимогу завдяки стабільній базі фондування, у якій депозити клієнтів становили понад 90% зобов'язань. Показники платоспроможності також залишалися високими: оцінка стійкості 2025 року виявила, що дев'ять банків, на які припадало 18% активів сектору, потребували підвищених нормативів достатності капіталу, тоді як коефіцієнт достатності капіталу першого рівня в секторі на початку березня 2026 року залишався вищим за 15%, значно перевищуючи мінімальні вимоги. Якість активів поліпшилася: частка непрацюючих кредитів (NPL) у травні 2026 року знизилася до 12,6% порівняно з 35,5% у травні 2025 року, що частково відображає списання давніх непрацюючих кредитів та належну якість нового кредитування. Однак загальний обсяг проблемних активів залишається значним, а їх урегулювання обмежене недостатнім використанням процедур реструктуризації та нерозвиненістю вторинного ринку проблемних активів. Після оновлення Стратегії розвитку фінансового сектору в серпні 2025 року Україна вжила заходів для зміцнення фінансової стабільності та наближення до *acquis* ЄС. До них належать реформи нагляду, оцінка стійкості банків та реформи інфраструктури фінансового ринку. У квітні 2026 року Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР) схвалила концепцію проєкту закону про інфраструктуру фінансового ринку. Цей закон

має посилити операційну стійкість ринкової інфраструктури та забезпечити подальше наближення до відповідного *acquis* ЄС.

Кредитування й надалі активно відновлювалося, хоча його проникнення залишається низьким. У лютому 2026 року чисті гривневі кредити бізнесу зросли на 33,5% у річному вимірі, а чисті валютні кредити бізнесу – майже на 28% у річному вимірі. Зростання кредитування охоплювало різні групи банків та підприємства різних розмірів, форм власності й секторів. Кредитування малих і середніх підприємств (МСП) залишалося основою портфелів, а попит великих компаній на інвестиційні кредити зріс у другому півріччі 2025 року. Кредитування домогосподарств також швидко зростало: у 2025 році портфель збільшився на 34%, переважно завдяки роздрібним кредитам. Якість нових кредитів залишалася належною, сприяючи скороченню непрацюючих кредитів та даючи банкам змогу зберігати помірні ставки кредитування. Водночас рівень фінансового посередництва залишається низьким: чисті кредити бізнесу становлять менш як 9% ВВП, а чисті гривневі кредити домогосподарствам – близько 3% ВВП. Подальша реалізація Стратегії розвитку кредитування та Стратегії розвитку іпотечного кредитування матиме вирішальне значення для поглиблення фінансового посередництва за одночасного стримування кредитних ризиків та точнішого спрямування програм державної підтримки на підприємства, які найбільше її потребують. Запуск Механізму фінансування місцевого розвитку в межах Національної установи розвитку має сприяти відбудові й відновленню шляхом перетворення місцевих проєктів відновлення на інвестиції, придатні для банківського фінансування, та поліпшення доступу до фінансування для муніципалітетів, МСП і пріоритетних секторів.

Функціонування ринку праці

Масштабне переміщення населення, демографічні втрати та військова мобілізація істотно сприяли дефіциту робочої сили й зростанню реальної заробітної плати у 2025 році. Приблизно 50% підприємств повідомляли про труднощі з наймом працівників, особливо у промисловості, будівництві, транспорті, енергетиці та охороні здоров'я, що відображало стійку невідповідність навичок потребам ринку праці та низьку мобільність робочої сили. Жінки залишалися непропорційно представленими серед безробітних, що частково відображало особливості мобілізації. Молодь і внутрішньо переміщені особи й надалі стикалися з труднощами інтеграції в ринок праці. Україна продовжувала розширювати активні заходи політики на ринку праці для переміщених осіб та ветеранів, зокрема програми перепідготовки, підтримки зайнятості та підприємництва. Стратегію зайнятості населення на період до 2030 року було ухвалено в січні 2026 року. Україна також вжила заходів для скорочення незадекларованої праці на ринку праці, ухваливши в червні 2026 року закон про цифрові платформи, спрямований на переведення більшої частини діяльності в цифровому секторі у формальну економіку.

2.3.2. Спроможність витримувати конкурентний тиск і дію ринкових сил у межах ЄС

Освіта та інновації

Україна продовжувала докладати зусиль для підвищення якості, доступності та відповідності освіти потребам ринку праці, попри серйозні порушення освітнього процесу, спричинені війною. У грудні 2025 року було ухвалено план заходів з

реалізації Стратегії розвитку вищої освіти в Україні на 2022–2032 роки, спрямований на зміцнення інституційної автономії та тісніше узгодження цього сектору з принципами Європейського простору вищої освіти. Продовжувалася реформа «Нова українська школа», а також упровадження Закону про дошкільну освіту, якому сприяло ухвалення в грудні 2025 року Державного стандарту дошкільної освіти, що визначає обов'язкові результати навчання та компетентності дітей. Результати останнього дослідження PISA (2026 року) відповідали результатам 2022 року, попри сукупний вплив пандемії COVID-19 та війни. Демографічний спад і спричинена війною міграція вчителів та учнів і студентів продовжували негативно впливати на формування людського капіталу. Очікується, що істотне підвищення заробітної плати вчителів і науково-педагогічних працівників у 2026 році підвищить привабливість і статус професії. У вересні 2025 року набрав чинності новий Закон про професійну освіту, а дуальна освіта поширилася на 163 заклади професійної освіти та понад 16 500 здобувачів за 115 професіями, особливо у будівництві, транспорті, енергетиці та промисловості. Близько 78% випускників закладів професійної освіти були працевлаштовані за здобутою професією. Видатки на дослідження й розробки залишалися нижчими за 0,4% ВВП, обмежуючи інноваційний потенціал, попри подальшу реалізацію Стратегії глобального інноваційного розвитку до 2030 року. Водночас розширення вітчизняного оборонного виробництва сприяло технологічному розвитку й появі продукції світового значення, особливо у сфері безпілотних систем і цифрових технологій.

Фізичний капітал та якість інфраструктури

Україна й надалі стикалася із серйозними інфраструктурними проблемами через повторні атаки на критично важливі об'єкти, особливо в енергетичному секторі. Попри відновлення або введення в експлуатацію близько 4 ГВт генерувальних потужностей, енергетична система залишалася під значним навантаженням, оскільки протягом опалювального сезону 2025/2026 років було знищено близько половини загальної потужності виробництва електроенергії. Наявна внутрішня потужність, яка становила близько 10 ГВт, залишалася значно нижчою за піковий попит на рівні близько 18 ГВт. Імпорт електроенергії допомагав скоротити цей розрив, але не запобігав значному дефіциту в періоди пікового споживання, що негативно позначилося на промисловій діяльності, логістиці та впевненості бізнесу в економічних перспективах. Зусилля з відбудови й ремонту дедалі більше зосереджувалися на децентралізованій генерації електроенергії. Тарифи на комунальні послуги, нижчі за собівартість, і надалі обмежують ресурси ДП для відбудови й ремонту. Попри постійні зусилля зі збереження експортних маршрутів і транспортного сполучення, транспортна та логістична інфраструктура також залишалася ураженою воєнними пошкодженнями й безпековими ризиками; на неї припадало 20,6% усієї прямої фізичної шкоди в Україні, переважно зосередженої в залізничній системі. Економічні втрати були зумовлені порушенням доступу до чорноморських портів і подальшим закриттям повітряного простору. Цифрова інфраструктура залишалася порівняно стійкою, зокрема в сільській місцевості. Україна досягла прогресу в реформуванні управління публічними інвестиціями: інвестиційне планування тісніше інтегрувалося в бюджетний цикл, а Бюджетна декларація відображала проєкти публічних інвестицій у середньострокових прогнозах видатків.

Секторальна структура та структура підприємств

У структурі економіки відбувалось зміщення в бік сфери послуг. Попри поступове відновлення, обсяги сільського господарства залишалися нижчими за довоєнні, хоча сільськогосподарська продукція й надалі становила основну частину товарного експорту. Промисловість і надалі стикалася з високими логістичними та енергетичними витратами, тоді як останні тенденції вказували на поступову

модернізацію окремих складових промислової бази, зокрема завдяки розширенню оборонного виробництва, машинобудування та технологій подвійного використання. Відносне значення сфери послуг продовжувало зростати: завдяки цифровізації та адаптації до воєнних умов вона становила близько 70% ВВП, а інформаційно-комунікаційні та інші наукоємні види діяльності збільшували свій внесок в експорт і додану вартість. Унаслідок переміщення населення та релокації підприємств економічна активність дедалі більше зміщувалася до західних регіонів.

Економічна інтеграція з ЄС і цінова конкурентоспроможність

Україна залишалася порівняно відкритою для торгівлі, попри подальші порушення, спричинені війною. Співвідношення обсягу торгівлі до ВВП істотно скоротилося з 29,7% у 2024 році до 25,3% у 2025 році, що відображало зниження сільськогосподарського виробництва, а також наслідки атак на підприємства, інфраструктуру та енергетичні об'єкти. ЄС залишався найбільшим торговельним партнером України: на нього припадало 55,1% загальної зовнішньої торгівлі товарами й послугами, хоча його частка дещо зменшилася порівняно з 56,7% у 2024 році.

Дефіцит торгівлі України з ЄС збільшився: імпорт із ЄС зріс, тоді як експорт до ЄС у номінальному вираженні скоротився, що загалом відповідало загальному спаду експорту у 2025 році. Водночас інтеграція до європейських ланцюгів створення доданої вартості продовжувала посилюватися: експорт послуг з переробки до ЄС зріс і становив близько 89% загального експорту Україною таких послуг.

Цінова конкурентоспроможність залишалася під тиском. Хоча у 2025 році гривня лише незначно послабилася відносно долара США, вона помітніше знецінилася відносно євро та в номінальному ефективному вимірі, відображаючи глобальні валютні коливання. Це номінальне знецінення певною мірою підтримало цінову конкурентоспроможність експорту. Однак цього номінального знецінення було недостатньо, щоб компенсувати несприятливу різницю в темпах інфляції, внаслідок чого середньорічний реальний ефективний обмінний курс залишався вищим, ніж у 2024 році. Певне реальне знецінення наприкінці року частково змінило цю тенденцію. Зростання реальної заробітної плати, зумовлене дефіцитом робочої сили, посилило тиск витрат і знизило конкурентоспроможність.

2.4. Публічні закупівлі, статистика та фінансовий контроль

Розділ 5 – Публічні закупівлі

Правила ЄС забезпечують прозорість публічних закупівель товарів, послуг і робіт у будь-якій державі-члені та їх відкритість для всіх суб'єктів господарювання ЄС на засадах недискримінації та рівного ставлення.

Інституційна структура та узгодження законодавства

Нормативно-правова база у сфері публічних закупівель частково узгоджена з acquis ЄС. Ухвалений відповідно до Стратегії реформування системи публічних закупівель

на 2024–2026 роки Закон України «Про публічні закупівлі» є значним кроком у наближенні законодавства до acquis ЄС. Завдяки його ухваленню Україна просунулася у виконанні зобов'язань у сфері публічних закупівель у межах поглибленої і всеохоплюючої зони вільної торгівлі (ПВЗВТ), за винятком закупівель в окремих сферах господарювання, регулювання яких досі не узгоджено з acquis ЄС. Водночас Україна продовжує застосовувати винятки з правил публічних закупівель, зокрема тимчасово дозволяє укладати прямі договори для захисту критичної інфраструктури під час воєнного стану. Занепокоєння також викликають застосування пілотних рамкових угод для виконання окремих будівельних робіт без відкритих торгів, обмежені можливості моніторингу, недостатня прозорість процедур і недоліки механізмів оскарження. У січні 2026 року до порядку проведення закупівель було внесено зміни, якими обов'язок розкривати інформацію про кінцевих бенефіціарних власників поширено на всі види закупівель.

Закони про публічно-приватне партнерство (ППП) та концесії досі не повністю узгоджені з acquis ЄС. Зокрема, процедури визначення приватного партнера регулюються окремим підзаконним нормативно-правовим актом, зміст якого, як видається, не відповідає застосовним правилам ЄС у сфері публічних закупівель.

У січні 2026 року два центральні органи оборонних закупівель, що здійснювали закупівлі невійськового та військового призначення, було об'єднано. Правової невизначеності щодо розмежування звичайних та оборонних закупівель не усунуто, передусім через відсутність чітких визначень. Децентралізовані оборонні закупівлі дали змогу прискорити постачання військової техніки, хоча фінансовий нагляд за ними є обмеженим. Для зменшення ризиків було започатковано спеціальні навчальні програми для підготовки фахівців із закупівель у військових частинах.

Спроможність до впровадження та забезпечення виконання

У 2025 році за результатами здійснення публічних закупівель (без урахування оборонних закупівель і закупівель газу) було укладено договори на суму 19,74 млрд євро, з яких 72,3% – за конкурентними процедурами. Вартість договорів, укладених за конкурентними процедурами, зросла порівняно з 2024 роком із 13,51 млрд євро до 14,27 млрд євро. Однак 70,6% вартості договорів у межах відкритих торгів було присуджено за процедурами з одним учасником.

Уряд затвердив дорожню карту та план заходів зі зміцнення Державної аудиторської служби (Держаудитслужби) і її механізмів контролю, визначивши стратегічні орієнтири й етапи підвищення ефективності державного контролю за процесами публічних закупівель. Держаудитслужба продовжувала моніторинг дотримання законодавства під час укладення та виконання договорів, тоді як лише незначна частина заходів моніторингу розпочиналася на підставі автоматичних індикаторів ризику. У 2025 році Держаудитслужба виявила порушення у 63% закупівель, охоплених моніторингом, однак виявлені порушення оскаржувалися в суді лише в окремих випадках і з низькою часткою успішних результатів. Для сприяння забезпеченню виконання вимог Держаудитслужба вдосконалила процедури доступу до персональних даних осіб, які вчиняють порушення.

Замовникам необхідно й надалі зміцнювати **спроможність та доброчесність управління процесами публічних закупівель** в усіх установах. Було досягнуто прогресу в оновленні навчальних програм для фахівців із закупівель та суб'єктів господарювання.

Щодо **запобігання корупції**, правоохоронні органи проводили розслідування в низці справ, пов'язаних із корупцією у сфері публічних закупівель. Операція «Мідас» виявила ймовірні масштабні розкрадання під час закупівель державної енергетичної компанії та політичний вплив на високому рівні на укладення оборонних контрактів.

Спроможність замовників, а також внутрішній і зовнішній контроль для запобігання корупції та змовам на торгах залишаються слабкими, особливо на субнаціональному рівні й у державних підприємствах. Належна перевірка доброчесності та критерії відсторонення учасників торгів, а також спроможність до моніторингу й забезпечення виконання потребують подальшого посилення. Стратегія публічних закупівель на 2027–2030 роки має розв'язати невирішені питання, забезпечуючи взаємодоповнюваність зі стратегічними результатами у сфері публічних закупівель, передбаченими Державною антикорупційною стратегією на 2026–2030 роки.

Ефективна система правового захисту

Законодавство щодо оскарження публічних закупівель переважно узгоджене з acquis ЄС. Водночас залишаються проблеми з дотриманням відповідних вимог, які необхідно усунути. Зокрема, слід забезпечити належну тривалість строків подання скарг у всіх секторах і правильне застосування автоматичного зупинення процедури закупівлі в разі оскарження рішень про визначення переможця. У 2025 році Антимонопольний комітет України (АМКУ) отримав 9 783 скарги, з яких 66% було визнано обґрунтованими. Того ж року в судовому порядку було оскаржено 172 рішення, з яких дев'ять залишено в силі. Справи щодо решти 163 рішень досі перебувають на розгляді судів першої, апеляційної та касаційної інстанцій.

Розділ 18 – Статистика

Розроблення, виробництво та поширення європейської статистики здійснюють держави-члени ЄС, керуючись принципами й критеріями, визначеними в Регламенті про європейську статистику, зокрема професійною незалежністю, неупередженістю, надійністю, прозорістю та конфіденційністю. Установлено спільні правила щодо методології, виробництва та поширення статистичної інформації, які додатково конкретизуються в секторальному законодавстві, що становить acquis ЄС у сфері статистики.

Щодо **статистичної інфраструктури**, Україні слід внести зміни до Закону про офіційну статистику для забезпечення повної професійної незалежності Державної служби статистики України (Держстату) та її ролі у визначенні державної політики у сфері статистики, а також для зміцнення інституційного статусу Держстату й його повноважень щодо координації учасників національної статистичної системи. Україні необхідно забезпечити Держстат фінансовими та людськими ресурсами, необхідними для виконання його повноважень із виробництва офіційної статистики та дотримання *acquis* ЄС у сфері статистики. Певного прогресу було досягнуто у статистичній звітності завдяки відновленню в липні 2025 року подання юридичними особами статистичної та фінансової звітності органам державної статистики.

Щодо **класифікацій,** Україна ухвалила NACE 2.1-UA (набирає чинності у 2027 році), нову регіональну класифікацію NUTS-UA (набирає чинності у 2027 році) та нову версію номенклатури промислової продукції, гармонізовану з PRODCOM. Щодо **реєстрів**, прогресу не досягнуто.

Складання **макроекономічної статистики**, зокрема статистики державних фінансів, і надалі зазнає серйозних порушень через воєнний стан; істотного прогресу порівняно з попереднім роком не досягнуто. Комісія закликає Україну укласти меморандум про взаєморозуміння між Держстатом, Національним банком і Міністерством фінансів та створити робочу групу з макроекономічної статистики.

У сфері **соціальної статистики** Державна служба статистики України (Держстат) відновила статистичні дослідження домогосподарств. Було вжито заходів для підготовки дослідження бюджетів домогосподарств за 2026 рік та дослідження робочої сили. У 22 регіонах розпочалося проведення основних інтерв'ю в межах дослідження бюджетів домогосподарств за 2026 рік та Європейського опитування з

питань здоров'я за 2025 рік. Очікується, що інформацію про соціально-демографічні характеристики домогосподарств за результатами основних інтерв'ю буде оприлюднено в серпні 2026 року. Дослідження робочої сили розпочалося в січні 2026 року, а в березні 2026 року в Україні вперше було запроваджено дослідження доходів і умов життя (EU-SILC), яке тривало до липня 2026 року.

Щодо **секторальної статистики**, зросли обсяги передання Євростату окремих наборів даних зі **статистики енергетики, цін і транспорту** (у кожній із цих сфер передано кілька наборів даних), **статистики підприємств** (передано набори даних короткострокової статистики підприємств, а також щоквартальні дані щодо реєстрації підприємств і банкрутств за видами економічної діяльності) та **статистики сільського господарства** (змінено методології інтегрованої статистики фермерських господарств і наявності сільськогосподарської техніки, досягнуто прогресу у статистиці тваринництва). Істотний прогрес і надалі очікується у сферах **статистики підприємств, торгівлі, науки, технологій, інновацій, довкілля та туризму**.

Розділ 32 – Фінансовий контроль

ЄС сприяє реформуванню національних систем врядування для підвищення управлінської підзвітності, належного фінансового управління доходами й видатками та зовнішнього аудиту публічних коштів.

Правила фінансового контролю також захищають фінансові інтереси ЄС від шахрайства під час управління коштами ЄС, а євро – від підроблення.

Державний внутрішній фінансовий контроль (ДВФК)

Стратегічну основу ДВФК створено в межах нещодавно ухваленої Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2026–2030 роки. Продемонстровано постійний прогрес у зміцненні правової та методологічної бази ДВФК. Водночас операційна ефективність системи ДВФК залишається обмеженою через фрагментарне впровадження, відмінності в інституційній спроможності та потребу в посиленні координації. Подальше зміцнення спроможності центрального підрозділу гармонізації залишається важливим для підтримки впровадження системи ДВФК.

Докладалися зусилля з підтримки впровадження системи **внутрішнього контролю**, зокрема шляхом запуску інституційного пілотного проєкту в системі Міністерства юстиції та проведення цільового навчання.

Упровадження **управлінської підзвітності** залишається нерівномірним, особливо щодо взяття керівниками на себе відповідальності за застосування практик внутрішнього контролю та управління ризиками.

У сфері **внутрішнього аудиту** здійснено перші кроки для приведення нормативно-правової бази у відповідність до Глобальних стандартів внутрішнього аудиту, зокрема шляхом підготовки оновленої редакції національних стандартів внутрішнього аудиту. Продовжувалося створення аудиторських комітетів у публічному секторі. Станом на січень 2026 року в головних розпорядників бюджетних коштів було створено 42 нові аудиторські комітети. Необхідні подальші зусилля для підвищення якості, посилення незалежності та стратегічної ролі внутрішнього аудиту, а також забезпечення ефективного функціонування аудиторських комітетів.

Зовнішній аудит

Рахункова палата України (РП) продовжувала реалізацію наявної рамкової програми реформ, яка також передбачає зміцнення її інституційної та фінансової **незалежності**. Призначення шести членів РП, яке досі не відбулося, зміцнило б її управлінську спроможність.

Щодо **адміністративної спроможності**, посилення фінансової незалежності сприяло б своєчасному добору персоналу та заповненню вакантних посад. Усі аудити проводилися із застосуванням нещодавно затверджених методик, розроблених на основі Міжнародних стандартів вищих органів аудиту (ISSAI). Водночас посилювалося їх практичне впровадження, зокрема завдяки управлінню якістю та безперервному професійному розвитку. Охоплення консолідованої фінансової звітності аудитом поступово розширюється: Рахункова палата України застосовує методику фінансового аудиту до звітності основних розпорядників бюджетних коштів, суб'єктів місцевого самоврядування та програм із зовнішнім фінансуванням.

Парламентський контроль поступово посилюється завдяки покращенню співпраці між Рахунковою палатою та відповідними комітетами Верховної Ради України, яка починає систематичніше використовувати звіт Рахункової палати під час обговорень і здійснення контрольних повноважень. Залишаються можливості для подальшого прогресу в цих напрямах, а також для посилення механізмів подальшого реагування на результати аудиту.

Захист фінансових інтересів ЄС

Національне законодавство ще потребує повного узгодження з **Директивою PIF**. Національну **стратегію протидії шахрайству** для захисту фінансових інтересів ЄС було ухвалено в липні 2026 року.

Повноваження та спроможність Держаудитслужби потребують подальшого зміцнення для виконання нею функцій **служби координації боротьби із шахрайством** (AFCOS). Наразі вона може надавати інформацію лише про порушення, що належать до сфери дії інструменту Ukraine Facility. Відповідна **мережа AFCOS**, до складу якої входять 13 національних органів, продовжувала підтримувати AFCOS.

Необхідно й надалі напрацьовувати підтверджені результати повідомлення про порушення та **співпраці з Європейським управлінням із питань запобігання зловживанням та шахрайству** (OLAF) під час розслідувань. AFCOS розпочала використовувати Систему управління порушеннями у 2025 році; до кінця року в межах інструменту Ukraine Facility було зафіксовано 32 порушення, з яких 23 класифіковано як підозру в шахрайстві, а одне – як встановлений факт шахрайства.

Захист євро від підроблення

Ратифікація Женевської конвенції 1929 року про боротьбу з підробкою грошових знаків сприяла б міжнародній співпраці в цій сфері.

3. ДОБРОСУСІДСЬКІ ВІДНОСИНИ ТА РЕГІОНАЛЬНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Україна є активним учасником низки регіональних форматів, зокрема Східного партнерства, Центральноєвропейської ініціативи, Організації Чорноморського економічного співробітництва, Організації за демократію та економічний розвиток і Ради регіонального співробітництва. Крім того, Україна спрямовувала дипломатичні зусилля на покращення відносин із сусідськими державами, особливо з державами-членами ЄС. У 2026 році Україна успішно провела в Києві саміт «Україна – Південно-Східна Європа».

Відносини між Україною та ***Угорщиною*** характеризувалися певним рівнем напруженості, що відображало розбіжності в підходах до прав національних меншин, енергетичної співпраці та ширшої геополітичної орієнтації. Після парламентських виборів в Угорщині у квітні 2026 року двосторонні відносини покращилися, що створило можливості для подальшої конструктивної взаємодії.

Польща є одним із найближчих стратегічних партнерів України в умовах агресивної війни Росії. Польща надає важливу політичну, гуманітарну, економічну, технічну й оборонну допомогу та приймає найбільшу кількість українців, які рятуються від

російської військової агресії. На її території також розташовані логістичні центри для постачання Україні гуманітарної допомоги ЄС і допомоги у сфері цивільного захисту. Попри суперечки щодо історичних питань, обидві країни продемонстрували тверду політичну налаштованість на пошук шляхів розв'язання цих давніх проблем. Україна та ***Румунія*** продовжують тісну співпрацю й нещодавно зміцнили двосторонній політичний діалог, підписавши в березні 2026 року Угоду про стратегічне партнерство. Із початку 2022 року Румунія надає Україні вагому політичну підтримку, зокрема сприяє експорту української продовольчої продукції «шляхами солідарності» ЄС та розміщує на своїй території логістичні центри для постачання гуманітарної допомоги ЄС та допомоги у сфері цивільного захисту.

Відносини України зі ***Словаччиною*** були політично напруженими через питання військової підтримки та енергетики, однак практична співпраця тривала. У Словаччині розташована мережа логістичних центрів для спрямування матеріальної допомоги ЄС Україні. Словаччина також приймає значну кількість українців, які рятуються від російської військової агресії та користуються тимчасовим захистом; їхня кількість на душу населення є однією з найвищих.

Зміцненню відносин із ***Болгарією*** сприяли її політична, фінансова та гуманітарна допомога Україні, а також розвиток економічних зв'язків. Україну та Болгарію пов'язує міцне й багатогранне стратегічне партнерство, яке було додатково посилено Угодою про співробітництво у сфері безпеки, підписаною в березні 2026 року.

Україна підтримує давні й тісні зв'язки із сусідньою ***Молдовою***. Двосторонній політичний діалог було зміцнено на всіх рівнях, що відображає потужну підтримку України Молдовою в умовах агресивної війни Росії. Дві країни також обговорюють регіональні й безпекові питання, ситуацію у Придністровському регіоні та управління водними ресурсами річки Дністер, яке залишається складною темою.

Україна та ***Грузія*** продовжують реалізовувати стратегічне партнерство, започатковане у 2017 році. Хоча Грузія підтримує територіальну цілісність і суверенітет України, Україна висловлювала занепокоєння тим, що Грузія не приєдналася до санкцій ЄС проти Росії та не співпрацює у військово-технічній сфері. Фактичне призупинення процесу вступу Грузії до ЄС призвело до подальших політичних розбіжностей між двома країнами. Попри охолодження політичних відносин, окремі дипломатичні канали було відновлено.

Туреччина є партнером стратегічного значення для України, з яким її пов'язують важливі економічні та міжлюдські зв'язки, відображені у двосторонньому безвізовому режимі й угоді про вільну торгівлю (ще не ратифікованій). Із початку повномасштабної війни Росії двосторонні відносини зміцнилися завдяки технічній, гуманітарній та військовій підтримці України з боку Туреччини, а також її співавторству в резолюціях ООН на підтримку територіальної цілісності й суверенітету України. Туреччина послідовно підтримувала територіальну цілісність і суверенітет України та продовжувала наголошувати на своїй ролі сприяючої сторони й потенційного посередника. Це проявилося, коли Туреччина сприяла експорту зерна та обмінам полоненими, а також коли у 2025 році приймала в Стамбулі три раунди прямих переговорів між Росією та Україною. Туреччина утримувалася від приєднання до обмежувальних заходів ЄС проти Росії, але продовжує конструктивно співпрацювати з ЄС у пошуку рішень для протидії обходу санкцій.

Відносини з ***Албанією*** та ***Боснією і Герцеговиною*** ґрунтуються на їхній підтримці територіальної цілісності й суверенітету України та засудженні агресивної війни Росії. Зв'язки між Україною та ***Північною Македонією*** є міцними й поглиблюються завдяки політичному діалогу, дипломатичній підтримці та військовій допомозі в умовах війни. Відносини України з ***Чорногорією*** залишаються міцними завдяки постійній підтримці

Чорногорії на майданчиках ООН, а також у питаннях санкцій, торгівлі, технічної та військової допомоги.

Відносини України із ***Сербією*** поліпшилися, хоча Сербія не приєдналася до санкцій проти Російської Федерації. Із лютого 2024 року контакти між двома країнами на високому рівні активізувалися, зокрема в серпні 2026 року відбувся перший візит Президента Зеленського до Сербії. Сербія є найбільшим торговельним партнером України на Західних Балканах; вона також надала Україні значно більше фінансової та гуманітарної допомоги, ніж будь-яка інша країна регіону.

Україна не визнала незалежності ***Косово***[6] але висловлювала подальшу підтримку діалогу між Белградом і Приштиною за сприяння ЄС. Косово добровільно приєдналося до обмежувальних заходів ЄС, пов'язаних з агресивною війною Росії проти України.

4. БЕЗПЕКА, ОБОРОНА ТА СТІЙКІСТЬ

Продовжуючи отримувати політичну, фінансову, економічну й військову підтримку ЄС, Україна водночас стає вагомим учасником забезпечення європейської безпеки, стійкості та оборонної готовності.

Спільні безпекові зобов'язання між ЄС та Україною 2024 року й надалі визначали напрями співпраці у сфері безпеки, стійкості й оборони, доповнюючи двосторонні безпекові угоди між державами-членами ЄС та Україною.

ЄС та його держави-члени дедалі активніше використовували передові оборонні й технологічні інновації України, її промислові спроможності, досвід у сфері кібербезпеки та унікальний практичний досвід, зокрема у протидії гібридним загрозам. Україна також вживала заходів для тіснішої інтеграції до європейської оборонної технологічної та промислової бази (EDTIB), сприяючи довгостроковій безпеці, оборонній готовності та конкурентоспроможності ЄС.

Військова підтримка ЄС у межах Позики на підтримку України, Європейського фонду миру, надзвичайних прибутків від знерухомлених російських активів та інших інструментів підтримки ЄС істотно зміцнює безпеку та стійкість як України, так і ЄС, сприяючи трансформації та інтеграції наших відповідних оборонних галузей.

Україна також отримує підтримку Консультативної місії ЄС (КМЄС) та Місії ЄС із військової допомоги (EUMAM), які зміцнюють безпеку й стійкість України, водночас сприяючи тіснішій співпраці та інтеграції України до спільної зовнішньої, безпекової та оборонної політики ЄС.

<u>Демократична стійкість</u>

Попри повномасштабну агресивну війну Росії та обмеження воєнного стану, Україна зберегла конституційну безперервність і функціонування демократичних інституцій за підтримки активного громадянського суспільства. Для українців війна є не лише боротьбою за територіальну цілісність і незалежність, а й захистом демократичних цінностей, громадянських свобод та суверенного права визначати європейське майбутнє країни.

Протидія гібридним загрозам в Україні виходить далеко за межі військової оборони. Вона охоплює стійкість до кібератак та іноземних інформаційних маніпуляцій і втручань (FIMI), зокрема дезінформації, диверсій, політичного втручання та атак на

[6]Це позначення не впливає на позиції щодо статусу та відповідає резолюції Ради Безпеки ООН 1244/1999 і Консультативному висновку Міжнародного Суду щодо декларації незалежності Косова.

критичну інфраструктуру, і потребує скоординованих дій державних органів, громадянського суспільства та приватного сектору. Досвід України у протидії гібридним загрозам містить цінні уроки для безпеки, готовності та суспільної стійкості ЄС. Оперативний досвід України у сфері цивільного захисту й реагування на кризи може зміцнити готовність і стійкість ЄС, зокрема через Механізм цивільного захисту Союзу (UCPM).

Економічна безпека та стійкість

Україна продовжувала зміцнювати стійкість своєї критичної інфраструктури та енергетичних систем навіть в умовах посилення російських атак. Подальші кроки з інтеграції її електроенергетичної системи до європейського ринку сприяли як стійкості України, так і ширшій європейській енергетичній безпеці.

Стратегічне значення України для стійкості європейських ланцюгів постачання зросло. Вона й надалі надавала пріоритет розвитку сектору критичної сировини. У травні 2026 року ЄС та Україна схвалили оновлену Дорожню карту на 2026–2027 роки в межах Стратегічного партнерства між ЄС та Україною щодо критичної сировини, а в червні 2026 року Україна затвердила 20-річну стратегію розвитку критичних корисних копалин та галузей із доданою вартістю. Розвиток сектору критичної сировини України та забезпечення відповідної нормативної й інвестиційної бази могли б диверсифікувати європейські ланцюги постачання та зменшити стратегічні залежності, зокрема в обороні, енергетиці й передових технологіях.

Україна й надалі розвивала спроможності, важливі для порядку денного ЄС у сфері економічної безпеки. Країна продовжувала зміцнювати спроможності кіберзахисту та системи цифрового врядування у відповідь на постійні кіберзагрози. Досвід України у захисті критично важливих систем від кібератак та забезпеченні безперервності основних послуг у воєнний час є цінним джерелом експертних знань для ЄС.

Україна продовжувала розширювати спроможності у сфері технологій подвійного використання та новітніх технологій, зокрема автономних систем, штучного інтелекту й оборонних інновацій. Ці спроможності дедалі більше проявляються в розробленні та застосуванні безпілотних систем, зокрема безпілотних наземних апаратів (UGV) та морських дронів. Окрім військового застосування, такі технології мають значний потенціал подвійного використання, зокрема для служб безпеки й екстреного реагування, пожежогасіння, медичної евакуації та евакуації постраждалих, а також лісового, екологічного й прикордонного моніторингу.

Україна робить вагомий внесок у європейську продовольчу безпеку та стратегічну стійкість. Вона є ключовим постачальником кормової сировини, зокрема зернових, олійних культур і рослинних олій, та має потенціал для підвищення рівня самозабезпечення ЄС рослинним білком. Однак для поглиблення співпраці Україні необхідно забезпечити відповідність стандартам ЄС у сфері виробництва, безпечності харчових продуктів і сталості. Це сприятиме її глибшій інтеграції до європейських агропродовольчих ланцюгів створення вартості. Водночас дедалі інтенсивніші російські атаки на зернову та портову інфраструктуру України завдають значної шкоди виробництву, зберіганню, розподілу та експорту сільськогосподарської продукції, порушують ланцюги постачання зерна й рослинних олій та посилюють продовольчу небезпеку у світі.

Україні слід продовжувати зусилля зі зміцнення стійкості критичної інфраструктури, поступового забезпечення відповідності стандартам ЄС щодо сільськогосподарського виробництва, поглиблення інтеграції енергетичних ринків з ЄС та підвищення кіберстійкості.

Розвиток оборонних спроможностей та оборонно-промисловий вимір

Україна розширила оборонне виробництво й технологічні інновації, використовуючи оперативний досвід для прискорення інновацій, особливо у сфері безпілотних систем і систем протидії безпілотникам.

Україна також удосконалила систему управління експортом оборонної продукції та взяла на себе зобов'язання частково скасувати заборону на експорт, запроваджену на час війни. У результаті уряд видав перші в умовах воєнного часу експортні ліцензії. Органи влади також посилили координаційні механізми, покликані сприяти виходу української оборонної промисловості на міжнародні ринки в межах ініціативи Build with Ukraine.

Для поглиблення інтеграції до європейської оборонної технологічної та промислової бази (EDTIB) Україна в лютому 2026 року оголосила про розгортання в Європі мережі центрів експорту оборонних технологій, покликаних підтримувати експорт, промислові партнерства та співпрацю з європейськими партнерами у сфері спільного виробництва. У липні 2026 року Україна та Європейська комісія підписали Лист про наміри, у якому взяли на себе зобов'язання розвивати стратегічне оборонно-промислове партнерство та спільно з державами-членами ЄС укласти Оборонно-промисловий пакт між ЄС та Україною.

Водночас Україна дедалі тісніше інтегрується до провідних програм ЄС і пов'язаних із ними екосистем оборонних інновацій та активніше бере в них участь. Очікується, що участь українських суб'єктів у заходах, які підтримуються Європейським оборонним фондом (EDF), сприятиме інноваціям, розвитку спроможностей та інтеграції України до EDTIB. Запуск ініціативи BraveTech EU об'єднав Схему оборонних інновацій ЄС (EUDIS), Європейський оборонний фонд, Європейське оборонне агентство та українську платформу оборонних інновацій Brave1, створивши нові можливості для спільного розроблення й випробування технологій, інвестування та промислової співпраці.

Співробітництво у сфері безпілотних систем також активізувалося. У липні 2026 року Альянс дронів ЄС–Україна поєднує український оперативний досвід і швидкі інноваційні цикли з європейським промисловим потенціалом. Альянс має на меті підтримувати спільні підприємства та прискорювати розроблення й виробництво безпілотних систем наступного покоління і систем протидії безпілотникам.

Позика на підтримку України (UASL), розрахована на 2026–2027 роки, забезпечує важливу фінансову основу для підтримки оборонних потреб України та інтеграції української і європейської оборонно-промислових баз. Реалізація інструменту «Безпекові дії для Європи» (SAFE), Європейської оборонно-промислової програми (EDIP) та передбаченого нею Інструменту підтримки України (USI) створює додаткові можливості для промислової співпраці, спільних закупівель, спільного виробництва й поступової інтеграції.

Попри розширення співпраці, спільне виробництво та промислова інтеграція й надалі обмежуються заборонами на оборонний експорт, питаннями інтелектуальної власності й передання технологій, обмеженим фінансуванням, слабкою інтеграцією ланцюгів постачання та фрагментарними нормативними й закупівельними рамками в Україні. Подальше узгодження технічних стандартів та прозоріші закупівельні практики сприяли б промисловій інтеграції, партнерствам і спільному виробництву.

Цивільний захист та стійкість до катастроф

Попри повномасштабну агресивну війну Росії, Україна продовжує підвищувати свою стійкість завдяки дієвому цивільному захисту й управлінню ризиками катастроф. Україна є активним учасником Механізму цивільного захисту Союзу та довела, що її

національні й місцеві системи цивільного захисту можуть ефективно долати кризи, спричинені людською діяльністю, водночас удосконалюючи спроможність протидіяти природним небезпекам.

5. СПРОМОЖНІСТЬ БРАТИ НА СЕБЕ ЗОБОВ'ЯЗАННЯ, ЩО ВИПЛИВАЮТЬ ІЗ ЧЛЕНСТВА

КЛАСТЕР 2: ВНУТРІШНІЙ РИНОК

Цей кластер охоплює: вільний рух товарів (розділ 1); свободу пересування працівників (розділ 2); право на заснування та свободу надання послуг (розділ 3); вільний рух капіталу (розділ 4); корпоративне право (розділ 6); право інтелектуальної власності (розділ 7); конкурентну політику (розділ 8); фінансові послуги (розділ 9); захист прав споживачів та охорону здоров'я (розділ 28).

Розділ 1 – Вільний рух товарів

Вільний рух товарів забезпечує можливість вільної торгівлі багатьма видами продукції в межах ЄС на основі спільних правил і процедур. Якщо продукція регулюється національними правилами, принцип вільного руху товарів не допускає створення цими правилами необґрунтованих перешкод для торгівлі.

Загальні принципи

Поглиблена та всеохоплююча зона вільної торгівлі (ПВЗВТ) передбачає можливість укладення Угоди про оцінку відповідності та прийнятність промислової продукції (АСАА) після повного узгодження Україною свого законодавства з відповідним гармонізованим *acquis* ЄС і законодавством щодо окремих видів продукції та забезпечення їх виконання. У підготовці до переговорів щодо АСАА було досягнуто значного прогресу у визначених заходах після ухвалення законодавства, спрямованого на узгодження з *acquis* ЄС щодо акредитації та оцінки відповідності, ринкового нагляду, а також технічного регламенту щодо машин.

Негармонізовані сфери

Україна не узгодила своє законодавство з усіма загальними принципами, що регулюють вільний рух товарів. Вона не розпочала перевірки національних технічних регламентів на відповідність статтям 34–36 Договору про функціонування Європейського Союзу та відповідній практиці Суду Європейського Союзу.

Гармонізована сфера: інфраструктура якості

Законодавство України повністю узгоджене з *acquis* ЄС у сфері **стандартизації**. Національному органу стандартизації необхідно компенсувати кадрові втрати та подати заявки на набуття повноправного членства в Європейському комітеті зі стандартизації (CEN), Європейському комітеті з електротехнічної стандартизації (CENELEC), Європейському інституті телекомунікаційних стандартів (ETSI), а також Європейській асоціації національних метрологічних інститутів (EURAMET). Україна узгодила своє законодавство з *acquis* ЄС щодо **акредитації** та **оцінки відповідності** і частково узгодила його щодо **метрології**. Наразі в Україні діють 77 органів з оцінки відповідності, що на 15 більше, ніж у 2025 році; вони охоплюють понад 20 секторів.

Законодавство України значною мірою узгоджене з *acquis* ЄС щодо **ринкового нагляду**; однак українським органам ринкового нагляду й надалі бракує фінансування, і вони стикаються із серйозними кадровими проблемами. Протягом 2025 року органи ринкового нагляду провели 4 130 планових і 2 792 позапланові перевірки, за результатами яких було вжито 25 556 коригувальних заходів.

Гармонізована сфера: секторальне законодавство

Протягом звітного періоду Україна ухвалила законодавство, покликане повністю відповідати **«новому та глобальному підходам»** ЄС у межах *acquis* щодо машин.

Прогресу в узгодженні з **«старим підходом»** ЄС у межах *acquis* щодо продукції не досягнуто.

Змін щодо **процедурних заходів** не зафіксовано.

Щодо **протидії корупції**, недостатнє зменшення ризиків і недостатня дієвість санкцій залишаються серйозною проблемою у сфері ринкового нагляду; протягом звітного періоду прогресу не досягнуто.

Розділ 2 – Свобода пересування працівників

Громадяни однієї держави-члена мають право працювати в іншій державі-члені та повинні користуватися такими самими умовами праці й соціальними умовами, як і інші працівники.

Щодо **доступу до ринку праці**, протягом звітного періоду істотних законодавчих змін не відбулося. Законодавство України не узгоджене з *acquis* ЄС щодо доступу до ринку праці. Громадяни ЄС також не мають доступу до посад на державній службі.

У грудні 2025 року Україна ухвалила нову Стратегію зайнятості, яка передбачає підготовчі заходи для майбутньої участі України в **Європейській мережі служб зайнятості (EURES)** та впровадження *acquis* щодо вільного пересування працівників із метою розширення мобільності працівників і посилення обміну інформацією про вакансії та умови праці.

Щодо **координації систем соціального забезпечення**, змін у створенні електронної системи обміну даними соціального забезпечення не відбулося. Протягом звітного періоду з державами-членами не було підписано жодної нової угоди про координацію соціального забезпечення.

Щодо **Європейської картки медичного страхування**, в Україні її ще не запроваджено.

Розділ 3 – Право на заснування та свобода надання послуг

Фізичні та юридичні особи ЄС мають право засновувати підприємства в будь-якій державі-члені та надавати транскордонні послуги. Для окремих регульованих професій діють правила взаємного визнання кваліфікацій. Правила ЄС щодо поштових послуг зосереджені на підвищенні якості універсальних послуг, поступовому відкритті ринку для конкуренції та створенні незалежного регулятора.

Щодо **права на заснування** та **свободи надання транскордонних послуг,** Україні слід поступово здійснювати кроки для узгодження з Директивою ЄС про послуги.

У сфері **поштових послуг** законодавство України частково узгоджене з Директивою про поштові послуги та Регламентом про послуги транскордонного доставлення посилок. Відкриття поштового ринку для повної конкуренції ще належить завершити, оскільки державний поштовий оператор зберігає монополію на доставлення листів і поштових карток. У лютому 2026 року Україна ухвалила постанову уряду про стандарти якості надання універсальних поштових послуг, узгодивши їх із Директивою про поштові послуги. Триває підготовка проєкту закону про внесення змін до Закону про поштовий зв'язок із метою узгодження українського законодавства з Регламентом про послуги транскордонного доставлення посилок відповідно до зобов'язань України щодо поштових і кур'єрських послуг у межах ПВЗВТ. У травні 2026 року Україна продемонструвала прогрес в узгодженні з *acquis* щодо взаємного визнання професійних кваліфікацій, розробивши тестову версію Єдиного реєстру кваліфікацій. Реєстр дає змогу Україні офіційно визначати

регульовані професії та полегшує доступ до інформації, демонструючи таким чином прогрес у наближенні до статті 57 Директиви про визнання професійних кваліфікацій, яка регулює централізований доступ до інформації онлайн.

Розділ 4 – Вільний рух капіталу

У ЄС капітал та інвестиції повинні мати змогу переміщуватися без обмежень, за спільними правилами транскордонних платежів. Банки та інші суб'єкти господарювання застосовують певні правила для сприяння боротьбі з відмиванням коштів і фінансуванням тероризму.

Щодо **руху капіталу**, Національний банк України (НБУ) продовжував реалізацію своєї стратегії поступового пом'якшення валютних обмежень, пов'язаних із війною, та переходу до більшої гнучкості обмінного курсу. Зокрема, НБУ запровадив обмежене послаблення валютних обмежень, спрямоване на підтримку оборонної промисловості, сприяння реструктуризації непогашених зовнішніх кредитів та полегшення експорту сільськогосподарської техніки. НБУ також розширив перелік випадків, у яких банки можуть здійснювати окремі валютні операції за кордоном, зокрема для певних торговельних цілей та державних платежів. Ці заходи є продовженням поступової лібералізації, хоча значні обмеження, запроваджені в умовах воєнного стану, залишаються чинними. Щойно дозволять умови, Україні слід скасувати обмеження, запроваджені після введення воєнного стану, та продовжити лібералізацію раніше встановлених обмежень на валютні операції. Крім того, Україні слід усунути з національного законодавства решту обмежень на придбання сільськогосподарських земель громадянами ЄС, які суперечать *acquis* ЄС.

Щодо **платіжної системи**, тривала робота з подальшого узгодження з Другою директивою про платіжні послуги. Продовжується вдосконалення законодавчої бази, зокрема підготовка відповідними органами влади змін та імплементаційних заходів. Україна продовжувала модернізувати свою платіжну інфраструктуру, зокрема шляхом запровадження нових функціональних можливостей у Системі електронних платежів на основі стандарту ISO 2022, а також подальших кроків у розвитку відкритого банкінгу та послуг миттєвих платежів.

Щодо **боротьби з відмиванням коштів і фінансуванням тероризму (ПВК/ФТ)**, у грудні 2025 року уряд повторно подав до парламенту комплексний законодавчий пакет, спрямований на узгодження з *acquis* ЄС у сфері ПВК/ФТ, зокрема на створення реєстру рахунків та індивідуальних банківських сейфів фізичних осіб і реєстру бенефіціарних власників трастів та подібних правових утворень. Затримка з ухваленням цього законодавства й надалі перешкоджає зусиллям України з наближення до системи ЄС у сфері ПВК/ФТ. У червні 2026 року парламент ухвалив законодавство, що обмежує фінансовий моніторинг колишніх політично значущих осіб (PEP). У жовтні, до набрання цими положеннями чинності, до них було внесено зміни. Україні слід продовжувати узгодження з acquis ЄС в аспектах, що стосуються політично значущих осіб. Потрібен подальший прогрес у регулюванні криптоактивів та нагляді за ними й постачальниками пов'язаних послуг. Проєкт закону про віртуальні активи, спрямований на узгодження з Регламентом про перекази коштів, був ухвалений парламентом у першому читанні у вересні 2025 року та досі очікує остаточного ухвалення.

У серпні 2026 року було затверджено 4-ту Національну оцінку ризиків у сфері ПВК/ФТ. Тепер уряду слід розробити комплексний національний план для реагування на виявлені ризики.

У 2025 році підрозділ фінансової розвідки (ПФР) отримав майже два мільйони повідомлень про фінансові операції, що на 11% більше порівняно з 2024 роком. Банки залишалися головним джерелом повідомлень, тоді як звітування нефінансового

сектору й надалі є вкрай обмеженим та потребує подальшого посилення. У 2025 році ПФР отримав 11 523 повідомлення про розбіжності в даних щодо бенефіціарних власників, однак спроможність Міністерства юстиції опрацьовувати їх потребує зміцнення.

Функціонування ПФР і надалі обмежується недостатністю ресурсів, а строк дії його стратегічних документів завершився, і їх ще не оновлено. Україні слід зміцнити його операційну незалежність та адміністративну спроможність, зокрема шляхом запровадження періодичних незалежних аудитів ефективності системи ПВК/ФТ та прозорої конкурсної процедури добору керівника ПФР із визначеним строком повноважень.

Розділ 6 – Корпоративне право

У ЄС діють спільні правила щодо створення, реєстрації компаній та вимог до розкриття ними інформації, а також додаткові правила бухгалтерського обліку й фінансової звітності та обов'язкового аудиту.

У сфері **корпоративного права та корпоративного управління** Україна модернізувала Єдиний державний реєстр, зокрема запровадила функціональність Європейського унікального ідентифікатора (EUID), здійснила технічні вдосконалення для полегшення реєстрації, внесення змін та припинення діяльності філій і представництв іноземних юридичних осіб, а також відновила оприлюднення даних реєстру підприємств у форматі відкритих даних з урахуванням окремих обмежень воєнного стану. У 2026 році було підготовлено зміни до Цивільного кодексу та інших законодавчих актів щодо запровадження процедури поділу шляхом приєднання. Здійснено часткове узгодження з *acquis* ЄС щодо повністю електронної реєстрації компаній та розкриття інформації про них. Необхідно продовжувати узгодження українського законодавства з *acquis* ЄС щодо дискваліфікації директорів, особливо товариств з обмеженою відповідальністю. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР) ухвалила рішення, яке додатково уточнює вимоги до розкриття інформації емітентами цінних паперів, особами, які надають забезпечення, та радниками з корпоративних прав під час воєнного стану, зокрема переглянуті строки виконання невиконаних обов'язків із подання річної та проміжної звітності. НКЦПФР також розпочала роботу з оновлення національного Кодексу корпоративного управління. Україні слід забезпечити тісне узгодження переглянутого кодексу та моніторингу його виконання з відповідним *acquis* ЄС і збереження дієвих антикорупційних гарантій. Україна також має завершити узгодження з Директивою 2024/1760 про належну обачність підприємств у сфері сталого розвитку (CSDDD), зі змінами, внесеними Директивою (ЄС) 2026/470 (Omnibus I). Ці зміни спростили окремі обов'язки та відтермінували строк транспозиції до липня 2028 року, а строк застосування – до липня 2029 року.

У сфері **звітності компаній та обов'язкового аудиту** Україна підготувала законопроєкт про внесення змін до Закону про бухгалтерський облік та фінансову звітність, який запроваджує вимоги до звітності зі сталого розвитку. Україна також підготувала законопроєкт про внесення змін до Закону про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність для запровадження вимог щодо надання впевненості стосовно звітності зі сталого розвитку. Україні слід ухвалити ці законопроєкти, які очікують розгляду.

Розділ 7 – Право інтелектуальної власності

ЄС значною мірою гармонізував правила правової охорони й забезпечення дотримання авторського права та суміжних прав, а також прав промислової власності, зокрема торговельних марок, промислових зразків, патентів і пов'язаних із ними сертифікатів додаткової охорони (SPC), географічних зазначень (ГЗ), у тому числі ГЗ для ремісничих і промислових виробів.

Щодо **авторського права та суміжних прав**, Україна продовжувала роботу з узгодження свого законодавства з *acquis* ЄС. Занепокоєння зберігається, зокрема, щодо колективного управління правами, особливо акредитації організацій колективного управління під час воєнного стану, розбіжностей між зібраною та розподіленою винагородою, передусім для правовласників ЄС, і прозорості системи як основної вимоги *acquis* ЄС.

Щодо **прав промислової власності**, у жовтні 2025 року було затверджено рекомендації щодо надання правової охорони торговельній марці, яка містить географічне зазначення або походить від нього. Потрібні подальші кроки для узгодження з Регламентом 2023/2411 із метою поширення охорони ГЗ на ремісничі та промислові вироби. Україна розпочала підготовку до приєднання до Женевського акта Лісабонської угоди про найменування місць походження та географічні зазначення, зокрема визначення компетентного органу, відповідального за його застосування.

Щодо забезпечення дотримання **прав інтелектуальної власності,** Україна розробила проєкт Стратегії інтелектуальної власності до 2030 року. Український національний офіс інтелектуальної власності та інновацій (УКРНОІВІ) у липні 2026 року опублікував зведені дані щодо правозастосування за 2025 рік, які вказують на тенденцію до зменшення загальної кількості судових справ і поступового підвищення ефективності роботи правоохоронних органів (митниці, поліції, Бюро економічної безпеки), а також на істотне зростання обсягів діяльності Апеляційної палати УКРНОІВІ. Необхідно ухвалити положення для виконання статей нового Митного кодексу, пов'язаних з інтелектуальною власністю, зокрема щодо спрощеної процедури підтвердження правовласником порушення прав інтелектуальної власності на кордоні. Слід протидіяти зростанню доступності контрафактної продукції, зокрема сортів рослин, особливо шляхом посилення міжінституційної співпраці. Для суддів, працівників поліції та слідчих Бюро економічної безпеки було організовано спеціалізовані навчання. Їх слід продовжувати та залучати до них прокурорів.

Щодо інституційної основи, УКРНОІВІ підтримував тісну співпрацю з Відомством Європейського Союзу з інтелектуальної власності (EUIPO), зокрема в межах проєкту EU4IP. Україна просунулася в інтеграції з інструментами та спільними практиками Мережі інтелектуальної власності Європейського Союзу. У липні було завершено інтеграцію даних про національні промислові зразки (з API Спеціальної інформаційної системи УКРНОІВІ) до EUIPO.

Розділ 8 – Конкурентна політика

Правила ЄС захищають вільну конкуренцію. Вони охоплюють антимонопольні правила проти обмежувальних угод між компаніями та зловживання домінуючим становищем, а також правила щодо концентрацій між компаніями, які можуть істотно перешкоджати ефективній конкуренції. Правила ЄС також установлюють систему контролю державної допомоги. Урядам дозволено надавати державну допомогу лише за дотримання обмежувальних умов з метою запобігання спотворенню конкуренції.

Антимонопольне регулювання та концентрації

Щодо **законодавчої бази**, окремі положення Закону про захист економічної конкуренції та підзаконних актів ще потребують узгодження з *acquis* ЄС. Антимонопольний комітет України (АМКУ) ухвалив нову Методику визначення товарних ринків та домінуючого становища.

Щодо **застосування законодавства** у сфері антимонопольного регулювання та концентрацій, АМКУ продовжував ухвалювати рішення у справах про антиконкурентні узгоджені дії, зловживання домінуючим становищем і концентрації. Сума штрафів, накладених АМКУ за результатами цих справ, становила 773,7 млн грн.

АМКУ також застосував механізм звільнення від відповідальності у трьох справах, що завершилися рішеннями про повне звільнення від відповідальності, та не провів жодної раптової перевірки. Результативність правозастосовної діяльності АМКУ можна додатково підвищити.

Державна допомога

Щодо **законодавчої бази**, законопроєкти, спрямовані на подальше узгодження системи державної допомоги з *acquis* ЄС, досі не ухвалено, зокрема щодо відновлення застосування Антимонопольним комітетом контролю державної допомоги та роздільного обліку діяльності, пов'язаної й не пов'язаної зі спеціальними обов'язками (ПСО), у ключових державних підприємствах. Україна затвердила подальші імплементаційні положення щодо критеріїв оцінки допустимості державної допомоги суб'єктам господарювання, а саме у сферах транспортних послуг та наукових досліджень, технічного розвитку й інновацій.

Щодо **застосування законодавства,** контроль державної допомоги залишається призупиненим в умовах воєнного стану, а обов'язок повідомляти АМКУ про нові або змінені заходи державної допомоги відсутній. Водночас АМКУ продовжував оновлювати перелік заходів державної допомоги.

Розділ 9 – Фінансові послуги

Правила ЄС спрямовані на забезпечення добросовісної конкуренції між фінансовими установами та їхньої стабільності, зокрема у сферах банківської діяльності, страхування, додаткового пенсійного забезпечення, інвестиційних послуг і ринків цінних паперів. Вони охоплюють правила авторизації, діяльності та нагляду за цими установами.

Щодо **банківської діяльності та фінансових конгломератів**, у грудні 2025 року Національний банк України (НБУ) оприлюднив результати оцінки стійкості банківського сектору за 2025 рік. НБУ повідомив, що реалізація програм капіталізації та зміцнення ризик-профілів відповідних банків триває.

Національний банк України (НБУ) продовжив приведення пруденційних вимог у відповідність до нормативної бази, встановленої Регламентом про вимоги до капіталу (CRR) та Директивою про вимоги до капіталу (CRD), зокрема щодо значних кредитних ризиків, внутрішнього аудиту, управління ризиками та розкриття пруденційної інформації. НБУ також відновив вимоги щодо формування банками буферів капіталу з 1 січня 2027 року, що додатково зміцнює стійкість банківського сектору.

Також ухвалено законодавство про забезпечені облігації, спрямоване на наближення нормативно-правової бази України до Директиви про забезпечені облігації.

Завдяки ухваленню законодавства, що спрощує процедури примусового стягнення заборгованості, досягнуто прогресу у створенні нормативної бази для врегулювання непрацюючих кредитів (NPL).

У сфері врегулювання неплатоспроможності банків та антикризового управління за підтримки фінансованої ЄС технічної допомоги просунулася підготовча робота для подальшого наближення до Директиви про відновлення та врегулювання неплатоспроможності банків (BRRD). Фонд гарантування вкладів фізичних осіб застосував інструмент врегулювання неплатоспроможності шляхом створення перехідного банку, підвищивши операційну спроможність механізмів врегулювання. Нормативна база врегулювання неплатоспроможності потребує подальшого розвитку, зокрема шляхом наближення до BRRD та вимог щодо систем гарантування вкладів.

У сфері страхування та професійного пенсійного забезпечення НБУ продовжив зміцнювати наглядову та регуляторну базу для небанківських фінансових установ,

зокрема шляхом заходів, спрямованих на подальше наближення до принципів Solvency II та запровадження ризик-орієнтованих підходів до нагляду. НБУ також удосконалив нормативну базу безвиїзного нагляду, тимчасової адміністрації та виявлення діяльності без ліцензії. Проте потрібні подальші зусилля для наближення до *acquis ЄС* та зміцнення наглядової спроможності.

Щодо **інфраструктури фінансових ринків**, Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку (НКЦПФР) розпочала підготовку нового Закону про інфраструктуру фінансових ринків, який визначатиме правові та інституційні засади функціонування торговельних, клірингових, розрахункових і депозитарних систем. НКЦПФР ухвалила постанову для вдосконалення механізмів розрахунків шляхом регулювання власних рахунків у цінних паперах клірингових установ.

Щодо **ринків цінних паперів та інвестиційних послуг,** 1 січня 2026 року набрали чинності зміни до Закону про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків, які посилюють гарантії незалежності НКЦПФР, уточнюють процедури призначення та звільнення, розширюють повноваження щодо проведення розслідувань і оновлюють нормативну базу щодо зловживань на ринку та розкриття інсайдерської інформації. Потрібне подальше вдосконалення процедур призначення членів НКЦПФР, зокрема шляхом ширшого залучення незалежних членів до конкурсних комісій. 23 вересня 2025 року НКЦПФР затвердила дорожню карту нормативного наближення, що охоплює пріоритетні напрями, зокрема інвестиційні послуги, зловживання на ринку, деривативи та схеми колективного інвестування. Закон про кредитно-рейтингові агентства набрав чинності 1 січня 2026 року. У липні 2026 року НКЦПФР стала повноправним підписантом Багатостороннього меморандуму про взаєморозуміння щодо консультацій, співробітництва та обміну інформацією Міжнародної організації комісій з цінних паперів (IOSCO).

Також ухвалено законодавство про сек'юритизацію, спрямоване на наближення нормативно-правової бази України до Регламенту про сек'юритизацію.

Щодо **сталого та цифрового фінансування**, у лютому 2026 року НБУ надав банкам рекомендації щодо практик корпоративного управління, спрямованих на інтеграцію міркувань сталості та екологічних, соціальних й управлінських аспектів. У березні 2026 року НБУ опублікував глосарій ESG для фінансового сектору. Законопроєкт, спрямований на наближення до Регламенту про ринки криптоактивів (MiCA), досі не ухвалено. Щодо цифрової операційної стійкості, НБУ затвердив положення про здійснення надавачами фінансових послуг заходів із забезпечення інформаційної безпеки та кібербезпеки, заклавши основу для наближення до Регламенту ЄС про цифрову операційну стійкість фінансового сектору (DORA). НБУ також ухвалив правила щодо критичної інформаційної інфраструктури у фінансовому секторі. Залишаються прогалини щодо міжсекторального тестування, нагляду за ІКТ-ризиками третіх сторін та гармонізованого повідомлення про інциденти.

Розділ 28 - Захист прав споживачів та охорона здоров'я

Норми ЄС захищають економічні інтереси споживачів, а також їхні інтереси у сфері безпечності продукції, небезпечних імітацій та відповідальності за дефектну продукцію. ЄС також забезпечує високі спільні стандарти контролю над тютюном, крові, тканин, клітин і органів, а також лікарських засобів для медичного та ветеринарного застосування. ЄС також установлює правила забезпечення прав пацієнтів у транскордонній охороні здоров'я та підготовки до транскордонних загроз здоров'ю, зокрема інфекційних захворювань, і реагування на них.

Захист прав споживачів

Щодо питань **безпечності продукції**, 8 квітня 2026 року ухвалено Закон про ринковий нагляд і контроль нехарчової продукції. Необхідно ухвалити законодавство, узгоджене з Регламентом про загальну безпечність продукції. Україна продовжила роботу для отримання доступу до європейської системи оперативного оповіщення про небезпечну споживчу продукцію (Safety Gate). Щодо питань, не пов'язаних із безпечністю, прогресу не було.

Громадське здоров'я

Щодо **горизонтальних аспектів**, продовжився прогрес у реформі фінансування охорони здоров'я, зокрема щодо програми медичних гарантій, збільшення фінансування для забезпечення загального охоплення та надання пріоритету вразливим групам населення. Управління у сфері охорони здоров'я потребує зміцнення. Затвердження у 2025 році стратегії розвитку системи охорони здоров'я до 2030 року та відповідного плану заходів стало кроком уперед, однак їх реалізація потребує сталої політичної відданості та належного ресурсного забезпечення.

Щодо **електронної системи охорони здоров'я**, Україна перебуває на початковому етапі розроблення стратегії інформаційної системи охорони здоров'я; зберігається фрагментованість систем, а наближення до Європейського простору даних у сфері охорони здоров'я залишається обмеженим. Інформаційна платформа громадського здоров'я має правову основу.

Щодо **контролю над тютюном,** Україна запровадила електронну систему звітності «єТютюн» та вжила заходів для протидії незаконній торгівлі, однак залишаються прогалини в контролі ланцюгів постачання, зобов'язаннях із належної перевірки, спроможності забезпечувати виконання законодавства та механізмах міжнародного співробітництва.

Щодо **інфекційних захворювань**, Україна посилила готовність до **транскордонних загроз здоров'ю** та надзвичайних ситуацій у сфері громадського здоров'я. Доступ людей, які вживають наркотики, до профілактики, тестування та лікування ВІЛ, гепатитів і туберкульозу є нерівномірним і часто недостатнім. До програми імунізації тепер включено вакцину проти вірусу папіломи людини. Україна реалізувала стратегію та план заходів із протидії антимікробній резистентності.

Щодо **тканин, клітин та органів,** прогресу в наближенні до *acquis ЄС* не було. Щодо **прав пацієнтів у транскордонній системі охороні здоров'я,** Україна має ухвалити законодавство, узгоджене з *acquis ЄС*.

Щодо **ветеринарних лікарських засобів,** Україна ухвалила Закон про ветеринарну медицину та благополуччя тварин, який ще не передано Комісії для оцінювання його відповідності. Його виконання залишається на початковому етапі, а більшість підзаконних актів відсутня. Це стосується й таких ключових елементів, як вимоги належної виробничої практики для ветеринарних лікарських засобів, щодо яких чинний перехідний період у зазначеному законі завершується 1 липня 2027 року. Щодо **лікарських засобів для медичного застосування**, Закон України про лікарські засоби частково узгоджується з основними положеннями *acquis ЄС,* але більшість підзаконних актів відсутня, а додаткову адміністративну спроможність і спроможність забезпечувати виконання законодавства необхідно створити до набрання законом чинності у 2027 році. Україна запровадила заходи для поліпшення доступу до лікарських засобів і ланцюгів постачання та встановила загальні вимоги до планування, організації, проведення й документування результатів клінічних випробувань. 4 червня 2026 року Україна затвердила постанову про створення Українського фармацевтичного агентства, яке розпочне роботу 1 січня 2027 року. Триває конкурс на посаду його керівника. Україна має забезпечити агентство

необхідними людськими й фінансовими ресурсами та його ефективну діяльність відповідно до стандартів доброчесності.

Україна досягла значного прогресу в наближенні до *acquis ЄС* щодо **оцінки медичних технологій**.

Щодо **косметичної продукції,** Україна досягла високого рівня наближення до *acquis ЄС*. Щодо **медичних виробів**, прогресу в наближенні до *acquis ЄС не було*.

Щодо **психічного здоров'я,** створено Національну комісію з питань психічного здоров'я. Комісія заохочує Україну використовувати як орієнтир Повідомлення Комісії про комплексний підхід до психічного здоров'я (COM(2023) 298), ухвалене 7 червня 2023 року.

Україна запровадила національну програму скринінгу здоров'я для осіб віком від 40 років, спрямовану на раннє виявлення **неінфекційних захворювань**, з особливою увагою до серцево-судинних захворювань. Комісія заохочує Україну використовувати як орієнтир Повідомлення Комісії про план ЄС щодо серцево-судинного здоров'я: «Здорові серця» (COM(2025) 1024), ухвалене 16 грудня 2025 року. Щодо **онкологічних захворювань**, Україна затвердила План заходів на 2026–2028 роки з реалізації Національної стратегії контролю онкологічних захворювань до 2030 року. Проводяться скринінги раку шийки матки, молочної залози та колоректального раку.

Щодо **харчування та здорового способу життя,** План заходів на 2026–2028 роки визначає практичні заходи: від профілактики й підвищення обізнаності до раннього виявлення та лікування алкогольної залежності.

Щодо **нерівності у сфері здоров'я**, усі групи населення мають право на однакові пакети послуг за програмою медичних гарантій. Проте в сільських, важкодоступних і сильно постраждалих від війни районах зберігається нерівність як у доступності, так і в якості медичних послуг. Найбільш незахищені групи населення (зокрема роми, ЛГБТІК-особи, ув'язнені та повнолітні особи, які вживають наркотики) іноді стикаються з дискримінацією або стигматизацією, хоча ситуація поступово поліпшується. Водночас для ширшого кола вразливих груп поступово запроваджуються заходи вертикальної справедливості, зокрема пільгове обслуговування та квоти.

Щодо **інвалідності**, Україна запровадила нову систему оцінювання повсякденного функціонування особи та принципи безбар'єрності надання медичних і реабілітаційних послуг у закладах охорони здоров'я. Комісія заохочує Україну використовувати нові настанови ЄС щодо поліпшення доступу осіб з інвалідністю до медичної допомоги: див. ЄС оприлюднив нові настанови щодо поліпшення доступу осіб з інвалідністю до медичної допомоги - AccessibleEU.

Очікується, що Міністерство охорони здоров'я ухвалить нову **антикорупційну** програму. Уряд установив вимогу щодо створення закладами охорони здоров'я наглядових рад до 2027 року. Попри обмежений прогрес у зменшенні корупційних ризиків у ринковому нагляді, зафіксовано прогрес у протидії корупції, зокрема проведено кілька розслідувань в органах ринкового нагляду. Посилення прозорості управління програмою медичних гарантій через процедури ухвалення рішень, чіткі інституційні ролі та загальнодоступні критерії розподілу ресурсів стало б структурним антикорупційним заходом зі значним впливом.

КЛАСТЕР 3: КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЬ ТА ІНКЛЮЗИВНЕ ЗРОСТАННЯ

Цей кластер охоплює цифрову трансформацію та медіа (розділ 10); оподаткування (розділ 16); економічну та монетарну політику (розділ 17); соціальну політику та зайнятість (розділ 19); промислову політику (розділ 20); науку та дослідження (розділ 25); освіту та культуру (розділ 26); митний союз (розділ 29).

Розділ 10 - Цифрова трансформація та медіа

ЄС підтримує безперебійне функціонування внутрішнього ринку електронних комунікацій, електронної комерції та аудіовізуальних медіапослуг. Відповідні норми захищають споживачів і сприяють загальній доступності сучасних послуг.

Щодо **цифрових послуг**, Україна продовжила розширювати й модернізувати екосистему «Дія». Наприкінці 2025 року запущено національного ШІ-помічника «Дія.AI», який продовжив розвиватися протягом звітного періоду. Платформа «Дія.Освіта» продовжила сприяти цифровій грамотності; до 2026 року кількість зареєстрованих користувачів перевищила 2,9 млн. У грудні 2025 року Міністерство цифрової трансформації оновило застосунок і портал «Дія» для поліпшення відповідності стандартам доступності та забезпечення безбар'єрного доступу до цифрових публічних послуг. Продовжилося впровадження е-Апостиля, е-Нотаріату й інших юридичних онлайн-послуг, які дають змогу громадянам в Україні та за кордоном здійснювати юридичні процедури онлайн. У парламенті зареєстровано законопроєкт про цифрову доступність.

Щодо *acquis у сфері цифрових послуг*, Україна зробила початкові кроки зі створення інституційних засад та розбудови спроможності для виконання цифрового законодавства ЄС. Україні необхідно здійснити подальші кроки для розбудови суспільної та інституційної спроможності й створення правової основи для ефективного сприяння забезпеченню виконання Акта про цифрові послуги та Акта про цифрові ринки з моменту вступу до ЄС відповідно до міркувань і вимог, окреслених на семінарах TAIEX у 2026 році. Україні також слід продовжувати наближення до Європейської рамки інтероперабельності, щоб підвищити ефективність публічних послуг і краще задовольняти потреби бізнесу та громадян.

Щодо **електронних комунікацій**, 1 січня 2026 року Україна приєдналася до простору ЄС «Роумінг як удома» після наближення до *acquis ЄС у сфері роумінгу*. У травні 2026 року Україна розпочала консультації щодо законопроєкту про посилення незалежності Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку (НКЕК). Україна також досягла прогресу в наближенні до *acquis ЄС* у сфері інфраструктури електронних комунікацій. Спираючись на часткове наближення до Директиви про зниження витрат на розгортання широкосмугових мереж (BCRD), Україні слід продовжувати наближення до Акта про гігабітну інфраструктуру (GIA), виходячи за межі положень щодо єдиного інформаційного пункту, судових засобів правового захисту, точки доступу та винятків для певних видів будівельних робіт. Через безпекові обмеження Україна поки не змогла повністю впровадити акти, що стосуються нормативної бази політики радіочастотного спектра**,** зокрема звільнити діапазон 700 МГц від телевізійного мовлення для мобільного зв'язку. Заплановане на 2026 рік виділення діапазону 700 МГц мобільним операторам має сприяти майбутньому розгортанню мереж 5G, включно з вимогами безпеки відповідно до Інструментарію ЄС із кібербезпеки мереж 5G.

Україна продовжила інвестувати в цифрові рішення для надання публічних послуг і підвищення прозорості управління, що позитивно впливає на запобігання корупції та економію бюджетних коштів. Такі платформи, як «Дія», Prozorro та DREAM, сприяють

наданню послуг, публічним закупівлям та управлінню відбудовою й мають надалі вдосконалюватися для забезпечення наскрізного охоплення.

Україна досягла подальшого певного прогресу у **використанні відкритих даних**, підтримуючи понад 35 000 наборів даних на своєму порталі відкритих даних. У вересні 2025 року уряд ухвалив рішення про оновлення переліку наборів даних, що підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних, та визначив набори даних високої цінності, сприяючи наближенню до Директиви про відкриті дані. Наближення до *acquis ЄС*, зокрема Директиви про відкриті дані та Акта про управління даними, залишається частковим і потребує подальших законодавчих змін.

Щодо **цифрової довіри**, Україна просунулася в розробленні гаманця цифрової ідентифікації, узгодженого з Європейською рамкою цифрової ідентифікації (eIDAS 2.0). Набрав чинності нормативно-правовий акт про функціонування Інтегрованої системи електронної ідентифікації, який відображає принципи Європейської рамки цифрової ідентифікації. Триває визнання окремих українських довірчих послуг кваліфікованими відповідно до права ЄС.

Щодо **кібербезпеки**, Україна продовжила зміцнювати нормативно-правову базу й інституційну спроможність, спираючись на стратегію кібербезпеки, оновлене законодавство та операційну діяльність Держспецзв'язку, CERT-UA й інших відповідних органів. Для забезпечення повного наближення до Директиви NIS2 необхідне подальше впровадження *acquis ЄС*.

Просунулося співробітництво з ENISA та іншими установами ЄС у сфері кібербезпеки, зміцнюючи кіберстійкість України в умовах триваючої агресивної війни Росії. У березні 2026 року Україна ратифікувала зміни до Угоди про її участь у програмі ЄС «Цифрова Європа», що уможливлює доступ до Резерву кібербезпеки ЄС. Рада надала доступ до Резерву кібербезпеки ЄС 15 червня.

Щодо **безпеки 5G**, Україна ухвалила Протокол про наміри між відповідальними органами, включно з планом заходів із розроблення правил безпеки 5G відповідно до Інструментарію ЄС із кібербезпеки мереж 5G, зокрема щодо виключення постачальників із високим ризиком, та взяла на себе зобов'язання наблизити свої правила до цього Інструментарію. Протягом звітного періоду пакет законопроєктів, що впроваджує Інструментарій ЄС із кібербезпеки мереж 5G, ще не ухвалено. Законодавчу базу слід запровадити до будь-якого комерційного надання прав користування радіочастотним спектром 5G. Водночас у Києві, Львові, Бородянці та Харкові реалізовано пілотні проєкти 5G. Україна має ефективно усунути ризики, що виникають унаслідок залучення до цих пілотних проєктів постачальників із високим ризиком.

Щодо **медіа**, українське законодавство загалом залишається узгодженим із Директивою про аудіовізуальні медіапослуги (AVMSD), але лише частково узгоджене з Європейським актом про свободу медіа (EMFA). Для подальшого наближення до AVMSD необхідно, зокрема, скасувати вимогу державної реєстрації нормативно-правових актів медіарегулятора, посилити правові гарантії його незалежності та забезпечити належні фінансові й людські ресурси. Крім того, хоча чинні обмеження діяльності медіа, запроваджені в умовах воєнного стану, зокрема обмеження трансляції програм та аудіовізуального комерційного контенту/комерційних повідомлень, досі вважаються необхідними для захисту інформаційного простору України за нинішньої безпекової ситуації, після скасування воєнного стану їх потрібно буде переглянути для забезпечення відповідності вимогам AVMSD.

Щодо EMFA, Україні слід продовжити законодавчу роботу, необхідну для впровадження Регламенту та забезпечення відповідності його положенням.

У січні 2026 року набрало чинності нове законодавство, спрямоване на посилення окремих гарантій для медіа та журналістів і поліпшення доступу до інформації. Однак низка законопроєктів для наближення до *acquis ЄС у сфері медіа* досі очікує на ухвалення, зокрема законопроєкт, спрямований на впровадження EMFA.

Щодо **напівпровідників**, Україна не повністю узгодила своє законодавство з Актом про чипи. Протягом звітного періоду офіційного прогресу не зафіксовано.

Щодо **штучного інтелекту** (ШІ), Україні слід розбудувати необхідні правові й управлінські структури та структури забезпечення виконання законодавства відповідно до Акта ЄС про штучний інтелект. Україна ухвалила Національну стратегію розвитку ШІ до 2030 року та готує проєкт законодавства про регулювання ШІ.

Щодо захисту неповнолітніх в інтернеті, в Україні функціонує Центр безпечнішого інтернету, що отримує співфінансування в межах програми «Цифрова Європа».

Розділ 16 - Оподаткування

Норми ЄС щодо оподаткування охоплюють податок на додану вартість, акцизні податки та окремі аспекти корпоративного оподаткування. Вони також охоплюють співробітництво між податковими адміністраціями, зокрема обмін інформацією для запобігання ухиленню від сплати податків.

Україна продовжила наближення національного законодавства щодо **непрямого оподаткування** до *acquis ЄС*. У січні 2026 року скасовано тимчасове звільнення від ПДВ імпорту електромобілів в Україну. У березні 2026 року Міністерство фінансів ухвалило наказ, що уточнює порядок оподаткування ПДВ програмної продукції для забезпечення відповідності статті 24 Директиви ЄС про ПДВ. У вересні 2026 року ухвалено законодавство про скасування звільнення від ПДВ імпортних посилок невеликої вартості. Однак для наближення національних правил щодо ПДВ до *acquis ЄС* потрібні подальші кроки. Триває наближення до ставок акцизного податку ЄС на алкоголь, тютюнові та енергетичні продукти, зокрема шляхом поступового перегляду ставок на тютюнові вироби до 2028 року. Україні все ще необхідно узгодити свою систему акцизних складів для алкоголю, тютюнових та енергетичних продуктів з *acquis ЄС*.

Щодо **прямого оподаткування,** реформи податку на доходи фізичних осіб не відбулося. Крім того, податок на прибуток підприємств досі не повністю відповідає *acquis ЄС*. Триває законодавча робота з наближення національної нормативної бази корпоративного оподаткування до правил Директиви ЄС про протидію уникненню оподаткування.

Щодо адміністративного співробітництва та взаємної допомоги, у червні 2026 року ухвалено підзаконні акти для впровадження Загального стандарту звітності OECP 2.0, що осучаснює звітування про фінансові рахунки та наближає його до положень Директиви ЄС про адміністративне співробітництво (DAC 8). У червні 2026 року ухвалено Закон про сертифікацію операторів цифрових платформ відповідно до положень DAC 7. У червні 2026 року здійснено перший обмін податковою інформацією за стандартом OECP щодо звітності в розрізі країн за звітний 2024 рік, що відповідає вимогам DAC 4. Україна має окремі угоди про уникнення подвійного оподаткування з усіма державами-членами ЄС.

Щодо **операційної спроможності та цифровізації,** удосконалено функціональні можливості онлайн-інформаційної системи Державної податкової служби шляхом підключення до Системи обміну інформацією з ПДВ (VIES) для перевірки чинності ідентифікаційних номерів платників ПДВ, зареєстрованих у ЄС. Державна податкова служба продовжила модернізацію податкового адміністрування за допомогою IT-

рішення «е-аудит» – цифрової ризик-орієнтованої системи, яка замінює ручні перевірки документів автоматизованим аналізом даних.

Державна податкова служба ухвалила свою Антикорупційну програму на 2026–2028 роки. Внутрішні **антикорупційні** контрольні заходи призвели до 198 дисциплінарних стягнень, 17 кримінальних проваджень і 5 випадків висунення обвинувачень у кримінальних справах. Протягом звітного періоду чотирьом керівникам регіонального рівня та високопосадовцям Державної податкової служби висунуто обвинувачення в хабарництві, отриманні відкатів та зловживанні службовим становищем, тоді як виконувача обов'язків голови звільнено на тлі кримінальних розслідувань антикорупційних органів.

Розділ 17 - Економічна та монетарна політика

Норми ЄС вимагають незалежності центральних банків та забороняють їм безпосередньо фінансувати державний сектор. Держави-члени координують свою економічну політику та підлягають бюджетному, економічному й фінансовому нагляду.

Щодо **монетарної політики**, Національний банк України (НБУ) зберіг середньостроковий режим інфляційного таргетування, відновлений у вересні 2024 року, водночас продовжуючи поступову лібералізацію валютних обмежень – востаннє в березні 2026 року – без спричинення значної волатильності ринку. Досягнуто прогресу в послабленні контролю за рухом капіталу, зокрема шляхом розширення можливостей репатріації дивідендів, пом'якшення граничних строків розрахунків для ключових експортних галузей та цільових винятків для переказів оборонної промисловості. З 2023 року НБУ утримувався від прямого фінансування бюджету, хоча воно дозволене в умовах воєнного стану. Проте потрібні подальші зусилля для повного дотримання заборони монетарного фінансування після скасування воєнного стану в Україні. Крім того, повне наближення до *acquis ЄС* потребує ухвалення заходів для посилення незалежності НБУ, зокрема чіткого визначення цінової стабільності як основної цілі, запровадження гарантій від політичного втручання та звільнення голови або членів правління НБУ й забезпечення права на судове оскарження.

Щодо **економічної політики**, від початку агресивної війни Росії дія кількісних фіскальних правил постійно зупиняється щорічними законами про бюджет. Середньострокове бюджетне планування відновлено у 2024 році, що наблизило його до вимог законодавства ЄС щодо середньострокових бюджетних рамок. Бюджетна декларація на 2027–2029 роки стала подальшим кроком у цьому напрямі. Вона містила базовий сценарій політики, що визначає траєкторію основних показників доходів і видатків за незмінної політики, а також сценарій активної політики, який враховує заплановані заходи щодо доходів і видатків та пояснює, яким чином уряд має намір досягти своїх середньострокових фіскальних цілей. Бюджетна декларація також кількісно визначила розрив між фіскальним балансом за чинної політики та визначеними фіскальними цілями, погодженими з МВФ, пояснила зміни макроекономічних припущень і відхилення між попередніми прогнозами та містила пояснення щодо відображення проєктів публічних інвестицій у середньострокових фіскальних прогнозах. Однак для забезпечення повної відповідності стандартам ЄС потрібні подальші кроки. Вони включають: (i) консолідацію даних сектору загального державного управління відповідно до методології Європейської системи рахунків; (ii) підготовку й оприлюднення докладних середньострокових прогнозів *за базовим сценарієм і сценарієм активної політики, що охоплюють сектор загального державного управління*. Україна ще не створила незалежної фіскальної установи, хоча початкові підготовчі кроки вже здійснено. Воєнний стан і безпекові обставини продовжують ускладнювати збирання ключової макроекономічної та фінансової статистики,

зокрема необхідної для процедури врегулювання макроекономічних дисбалансів, а також бюджетну звітність.

Розділ 19 - Соціальна політика та зайнятість

Норми ЄС у соціальній сфері включають мінімальні стандарти трудового законодавства, рівності, безпеки та гігієни праці й недискримінації. Вони також сприяють соціальному включенню, соціальному захисту та соціальному діалогу на рівні ЄС.

У сфері **трудового права** національна нормативно-правова база України у сфері праці потребує модернізації та наближення до *acquis ЄС*. Проєкт нового Трудового кодексу подано до парламенту у вересні 2026 року. Потрібна значна робота для подальшого наближення законопроєкту до відповідного *acquis ЄС*.

Щодо **безпеки та гігієни праці (БГП),** чинну національну нормативно-правову базу ще належить узгодити з *acquis ЄС* та міжнародними стандартами. Як перший крок Україна має ухвалити законодавство для наближення до Рамкової директиви з безпеки та гігієни праці 89/391/ЄЕС.

Законодавство про інспекцію праці ще не узгоджене з міжнародними трудовими стандартами. Спроможність Державної служби з питань праці є обмеженою. Кількість інспекційних відвідувань щодо незадекларованої праці зросла зі 112 у 2024 році до 267 у 2025 році. Кількість перевірок із питань охорони праці зросла з 695 у 2024 році до 1 215 у 2025 році.

Щодо **соціального діалогу**, у травні 2026 року призначено нового голову Національної тристоронньої соціально-економічної ради (НТСЕР), а в березні 2026 року відбулося засідання її президії. Профспілки повідомили про відсутність змістовних консультацій із соціальними партнерами щодо проєктів трудового законодавства й законодавства про безпеку та гігієну праці, зазначивши, що це суперечить меморандуму про взаєморозуміння, підписаному урядом і соціальними партнерами в липні 2025 року. У меморандумі закріплено спільне зобов'язання підписантів просувати трудові реформи в Україні та зміцнювати соціальний діалог у межах процесу її вступу до ЄС. Необхідно забезпечити сприятливі умови для ефективного соціального діалогу та зміцнити спроможність як двостороннього, так і тристороннього соціального діалогу.

Щодо **політики зайнятості**, у 2025 році Державна служба зайнятості (ДСЗ) забезпечила навчання 93 000 осіб, що на 26% більше, ніж у 2024 році. У 2025 році ДСЗ допомогла працевлаштуватися 394 000 осіб, що на 19% більше, ніж у 2024 році. У січні 2026 року затверджено нову Стратегію зайнятості до 2030 року. Для впровадження Гарантії для молоді необхідно зміцнити спроможність відповідних суб'єктів, зокрема Державної служби зайнятості. Спираючись на високу операційну стійкість ДСЗ, її адаптивність і відкритість до змін, подальше зміцнення її стратегічного управління й управління результативністю, розроблення послуг на основі фактичних даних та аналітичної спроможності сприятиме реалізації Стратегії зайнятості та Гарантії для молоді.

Видатки державного бюджету на **соціальне включення та захист** у 2026 році зросли на 10%, однак їх достатність залишається проблемою, особливо для осіб з інвалідністю та осіб у вразливому становищі. Необхідно ухвалити підзаконні акти для забезпечення реалізації закону про соціальні послуги та розвивати інтегровані соціальні послуги на рівні громад. У січні 2026 року ухвалено законодавство про основні засади житлової політики, що стало кроком уперед до ухвалення законодавства про фонд соціального житла. У червні 2026 року ухвалено нову Стратегію щодо внутрішньо переміщених осіб, а 13 жовтня 2026 року – Закон про базову соціальну допомогу.

Реалізація Стратегії забезпечення права кожної дитини на зростання в сімейному оточенні стабільно просувалася. Попри зменшення кількості дітей в інституційних закладах, необхідна подальша робота, адже їх кількість залишається високою (23 524 у 2025 році), причому значну частку становлять діти з інвалідністю. Зросли обсяги патронату й усиновлення.

Більшості місцевих органів влади досі бракує ресурсів і спроможності для сталого надання якісних соціальних послуг на рівні громад та альтернативних форм догляду. Потрібно посилити спеціалізовану підготовку фахівців із догляду за дітьми та забезпечити достатню кількість кваліфікованих працівників і професійних кадрів соціальної сфери. У цьому зв'язку слід урахувати Повідомлення Комісії – Настанови щодо незалежного життя осіб з інвалідністю. 8 квітня 2026 року Україна затвердила План заходів із впровадження Європейської гарантії для дітей до 2030 року.

У сфері **недискримінації у сфері зайнятості та соціальної політики** наближення до законодавства ЄС залишається неповним, зокрема щодо Директиви про рівність у сфері зайнятості та Директиви про расову рівність. Закон про внесення змін до законодавства щодо забезпечення права осіб з інвалідністю на працю набрав чинності в січні 2026 року. Україні потрібно ухвалити підзаконні акти для його виконання та забезпечити дієвість механізму розумного пристосування. Законодавство про рівне ставлення у сфері зайнятості та професійної діяльності слід і надалі наближати до *acquis ЄС*. Рівень безробіття серед ромів залишається високим, і для поліпшення можливостей працевлаштування потрібні більш цілеспрямовані зусилля. У лютому 2026 року Україна ухвалила законодавство, що посилює механізми протидії гендерній дискримінації та сексуальним домаганням у збройних силах.

Щодо **рівності жінок і чоловіків у сфері зайнятості та соціальної політики**, законодавство потребує подальшого наближення до *acquis ЄС*. У листопаді 2025 року ухвалено законодавчі зміни для підтримки сімей із дітьми та створення умов для поєднання батьківства з професійною діяльністю. У травні 2026 року Україна ухвалила операційний план на 2026–2028 роки з реалізації Національної стратегії подолання гендерного розриву в оплаті праці на період до 2030 року. Жінки досі недостатньо представлені на керівних посадах державної служби.

Протягом звітного періоду набрала чинності угода про участь України в компоненті «Зайнятість та соціальні інновації» (EaSI) **Європейського соціального фонду плюс (ESF+)** .

Розділ 20 - Підприємництво та промислова політика

Промислова політика ЄС зміцнює конкурентоспроможність, полегшує структурні зміни та сприяє створенню сприятливого для бізнесу середовища, що стимулює розвиток малих і середніх підприємств (МСП).

Щодо **політики підприємництва та промислової політики**, досягнуто певного прогресу у впровадженні Стратегії розвитку МСП. Станом на 25 червня 2026 року 35 із 86 заходів із реалізації були, за власною звітністю, виконані, 47 перебували в процесі виконання, а строки виконання чотирьох ще не настали. Серед важливих заходів – урядова постанова про запровадження єдиного формату бізнес-планів, що

подаються в межах програм державної підтримки МСП. Розроблення окремої промислової стратегії ще не дійшло до етапу публічних консультацій чи ухвалення.

Розпочався етап реалізації Стратегії розвитку цифрових інновацій до 2030 року з акцентом на першому трирічному операційному плані для інтеграції штучного інтелекту та оборонних технологій в економіку України.

У квітні 2026 року ухвалено Закон про основні засади державного нагляду. Закон установлює правові й організаційні засади державних перевірок і зменшує адміністративне навантаження на суб'єктів господарювання, зокрема шляхом запровадження аудитів і страхування та скорочення кількості перевірок.

Щодо інструментів політики підприємництва та промислової політики, проєкт «Дія.Бізнес», який спільно реалізують Міністерство цифрової трансформації та Офіс з розвитку підприємництва та експорту, продовжив зміцнювати підприємницьку інфраструктуру – від нових цифрових інструментів (шість електронних послуг, п'ять освітніх програм, шість онлайн-курсів) до ширшого доступу до ринків (13 національних стендів, 680 експортних консультацій та 150 досліджень експортних ринків у 2025 році).

Щодо малих і середніх підприємств, Закон про національну установу розвитку, чинний із січня 2026 року, визначає операційні моделі та спеціальний мандат для поліпшення доступу до фінансування цільових груп, переважно мікро-, малих і середніх підприємств. У 2025 році в межах програми «5–7–9%» бізнесу надано понад 30 000 кредитів. Найбільші обсяги кредитних коштів спрямовано підприємствам у районах із високими воєнними ризиками, на розвиток переробної промисловості та інвестиційні проєкти.

Щодо Директиви **про боротьбу з простроченням платежів,** проведено аналіз практики забезпечення її виконання у країнах ЄС із метою розроблення концепції впровадження в Україні.

Щодо **галузевої політики**, уряд визначив сектор **критичної сировини** (CRM), зокрема літій, титан, графіт і рідкісноземельні елементи, пріоритетним сектором для економічного розвитку та інтеграції в ланцюги постачання ЄС. У травні 2026 року уряд схвалив оновлену дорожню карту на 2026–2027 роки в межах стратегічного партнерства між ЄС та Україною щодо критичної сировини, а в червні 2026 року Україна затвердила 20-річну стратегію розвитку галузей критичної сировини та виробництв із доданою вартістю, одночасно ухваливши операційний план заходів до 2028 року.

Розділ 25 - Наука та дослідження

ЄС надає значну підтримку екосистемі досліджень та інновацій. Усі держави-члени можуть брати участь у програмах ЄС із досліджень та інновацій і користуватися їхніми перевагами, особливо за наявності високого рівня наукової досконалості та значних інвестицій у дослідження й інновації.

У сфері **досліджень та інновацій** Україна залишається інноватором-початківцем: у Європейському інноваційному табло за 2025 рік її показник становить 29% середнього рівня ЄС, а розрив із ЄС продовжує зростати.

Видатки на дослідження та розробки залишаються низькими – 0,39% ВВП у 2025 році.

У березні 2026 року ухвалено зміни до Закону про наукову і науково-технічну діяльність щодо дослідницької інфраструктури та підтримки молодих учених, спрямовані на вдосконалення державної підтримки.

У лютому 2026 року Україна розглянула в першому читанні Закон про підтримку та розвиток інноваційної діяльності, спрямований на вдосконалення регуляторної бази,

сприяння співпраці між закладами вищої освіти, науковими організаціями та бізнесом, а також полегшення комерціалізації результатів досліджень. Також розроблено План заходів на 2026–2028 роки з реалізації Стратегії розвитку інноваційної діяльності до 2030 року. Однак інноваційна екосистема потребує зміцнення, особливо у сферах трансферу технологій, доступу до ризикового фінансування, підтримки стартапів у сфері глибинних технологій та посилення зв'язків між наукою і промисловістю.

Щодо **рамкових програм ЄС**, українські установи й організації беруть участь у 343 проєктах програми «Горизонт Європа», з них 110 проєктів підписано з вересня 2025 року, а чистий внесок ЄС, наданий Україні за той самий період, становить 33,45 млн євро. Дедалі ширше використання схем конкурсного фінансування, якими Міністерство освіти і науки безпосередньо управляє для підпорядкованих йому установ, порушує питання прозорості, об'єктивності та потенційних конфліктів інтересів. Водночас роль Національного фонду досліджень України (НФДУ) як незалежного органу фінансування залишається обмеженою через недостатнє фінансування та неузгодженості в нормативно-правовій базі, що регулює його діяльність. Для збереження спроможності реалізовувати програму «Горизонт Європа» Україні необхідно посилити прозорість та управління конкурсним фінансуванням досліджень.

У грудні 2025 року Україна ухвалила дорожню карту інтеграції до Європейського дослідницького простору (ЄДП) на 2025–2027 роки, а в березні 2026 року поновлено Рамкову угоду між Україною та ЄС про наукове і технологічне співробітництво.

Щодо **смарт-спеціалізації**, дев'ять регіонів створили й підготували регіональні команди, а у 2026 році в окремих регіонах проведено процес підприємницького відкриття. Очікується завершення стратегій смарт-спеціалізації в цих регіонах і перехід до етапу їх реалізації.

Україні слід продовжувати створення та розвиток решти регіональних команд для ефективного поширення процесу смарт-спеціалізації, ураховуючи особливе становище України, її виклики, потреби відновлення та інтеграцію до економічної й інноваційної екосистем ЄС.

Розділ 26 - Освіта та культура

ЄС підтримує співробітництво у сфері освіти та культури через програми фінансування та координацію політики держав-членів за допомогою «відкритого методу координації». ЄС і держави-члени також мають запобігати дискримінації та забезпечувати якісну освіту для дітей трудових мігрантів, зокрема дітей із неблагополучних сімей.

Щодо **освіти та професійної підготовки**, Україна продовжила просування реформ, зосереджених на стійкості системи, відновленні та наближенні до найкращих практик ЄС. Забезпечення безпечного й рівного доступу до якісної освіти залишається складним завданням. Інформаційні системи управління освітою розвивалися й надалі, проте зберігаються прогалини в доступності, якості та використанні дезагрегованих освітніх даних.

Щодо **дошкільної освіти**, продовжилося виконання Закону про дошкільну освіту. У грудні 2025 року ухвалено новий Державний стандарт, заснований на компетентнісному підході.

Щодо **шкільної освіти**, Україна продовжила реалізацію реформи «Нова українська школа». У грудні 2025 року ухвалено оновлений Державний стандарт початкової освіти. Також оновлено механізми інклюзивної освіти для посилення індивідуалізованої підтримки. Просунулася реформа профільної старшої середньої освіти: відібрано 150 академічних ліцеїв для пілотування нової моделі з вересня 2026 року перед її загальнонаціональним запровадженням у 2027 році. Україна взяла

участь у Програмі міжнародного оцінювання учнів (PISA) 2025 року та готувалася до Міжнародного дослідження викладання і навчання (TALIS+) 2026 року.

Щодо **професійної освіти та підготовки** (VET), реформи управління просунулися завдяки затвердженню типового положення й порядку створення наглядових рад у закладах професійної освіти, що зміцнює управління та зв'язки з потребами ринку праці. Посилено систему кваліфікацій, зокрема здійснено подальші кроки для зіставлення Національної рамки кваліфікацій із Європейською рамкою кваліфікацій. Продовжилося розширення навчання на робочому місці, зокрема дуальної освіти. Україна продовжила участь у Європейському альянсі учнівства (EAfA) після взятого у 2025 році національного зобов'язання, демонструючи відданість поліпшенню зайнятості молоді та дорослих. Слід заохочувати більше місцевих заінтересованих сторін приєднуватися до Альянсу шляхом взяття зобов'язань, що дасть їм змогу обмінюватися належними практиками та підвищувати якість учнівства.

Щодо **вищої освіти**, у грудні 2025 року уряд оновив Стратегію розвитку вищої освіти на 2022–2032 роки та ухвалив її операційний план на 2025–2028 роки. У серпні 2026 року парламент ухвалив законодавство про реформування моделі державної фінансової підтримки вищої освіти.

Україна продовжила впровадження інструментів Болонського процесу та Національного плану дій із зовнішнього забезпечення якості освіти (2024–2026 роки). У грудні 2025 року ухвалено Закон про академічну доброчесність. Проведено аудит учених рад із присудження наукових ступенів та застосовано санкції за 76 порушень академічної доброчесності.

Україна продовжила користуватися перевагами міжнародного виміру програми **Erasmus+** . Розпочалася підготовка до створення окремого національного агентства Erasmus+ з огляду на участь у наступному програмному періоді.

Щодо **молоді**, у січні 2026 року ухвалено Державну цільову соціальну програму «Молодь України: покоління стійкості» (2026–2030 роки). У березні 2026 року Національна молодіжна рада розпочала роботу в новому складі.

Щодо **спорту**, зміни до Закону про фізичну культуру і спорт посилили правову базу адаптивного спорту та спорту для ветеранів війни. У грудні 2025 року ухвалено Державну цільову соціальну програму розвитку фізичної культури і спорту до 2030 року. Україна продовжила участь у Європейському тижні спорту.

Щодо **культури**, Україна продовжила реалізацію Стратегії розвитку культури та її операційного плану на 2025–2027 роки. Потрібні подальші зусилля для практичної реалізації цілей плану та їх узгодження з пріоритетами місцевих органів влади. Україна продовжила повноцінну участь у програмі «Креативна Європа».

Україна досягла прогресу у зменшенні **корупційних** ризиків, зокрема шляхом упорядкування правил оренди майна державних закладів освіти, запровадження обов'язкових перевірок конфлікту інтересів під час експертизи навчальної літератури, проведення інституційних аудитів та ширшого використання цифрових інструментів, таких як DREAM, для фінансування й інфраструктурних інвестицій.

Розділ 29 - Митний союз

Усі держави-члени ЄС входять до митного союзу ЄС і застосовують однакові митні правила та процедури. Це потребує наближення законодавства, а також належної спроможності впровадження й забезпечення виконання, доступу до електронного митного середовища ЄС та інтероперабельності з ним.

Щодо **митного законодавства**, 19 серпня 2026 року Верховна Рада ухвалила в першому читанні проєкт нового Митного кодексу, покликаний наблизити національне

законодавство до *acquis ЄС*. Нововведення, узгоджені з *acquis ЄС*, стосуються митного представництва, авторизацій, поміщення товарів у митний режим, пред'явлення товарів, тимчасового зберігання та митного контролю, зокрема постмитного контролю. Крім того, новий Кодекс містить положення про звільнення від сплати мита, впроваджує частину підзаконних актів ЄС із митних питань та регулює організацію Державної митної служби (Держмитслужби).

Досягнуто прогресу у виконанні середньострокового Плану заходів із досягнення цілей митної реформи в межах Національної стратегії доходів на 2024–2030 роки. Використання процедури спільного транзиту розширювалося й надалі. Україна продовжує бути активною Договірною стороною Конвенції про процедуру спільного транзиту та досягла значного прогресу в оновленні IT-системи до останньої фази Нової комп'ютеризованої транзитної системи (NCTS, фаза 6 – варіант opt-in).

Кількість авторизованих економічних операторів (AEO) зросла до 130 станом на серпень 2026 року проти 100 за аналогічний період 2025 року; семи AEO також надано авторизацію щодо безпеки та надійності. Для взаємного визнання AEO між ЄС та Україною потрібен подальший прогрес щодо надання авторизацій із безпеки та надійності.

Щодо **цифровізації митниці**, у липні 2026 року Міністерство фінансів затвердило оновлений Стратегічний план цифрового розвитку Державної митної служби до 2030 року. Для наближення до стандартів ЄС ухвалено технічні вимоги до нової Системи митного оформлення, зокрема щодо розширених функціональних можливостей, таких як системи експорту й імпорту. Однак ці технічні вимоги ще належить реалізувати.

Щодо **розбудови адміністративної спроможності**, протягом звітного періоду зафіксовано значний прогрес. 10 квітня 2026 року Кабінет Міністрів призначив нового голову Держмитслужби за результатами прозорого й підзвітного конкурсу із залученням міжнародних експертів. Після призначення нового голови Держмитслужби розпочато переатестацію її персоналу відповідно до положень Митного кодексу. Порядок переатестації працівників ще очікує на затвердження.

Держмитслужба продовжила розвиток управління людськими ресурсами на основі компетентностей.

Протидію масштабній контрабанді в Україні слід посилити шляхом налагодження практичної та поглибленої співпраці між Бюро економічної безпеки та Держмитслужбою.

Слід посилити зусилля з протидії корупції в митній адміністрації. Кількість дисциплінарних проваджень щодо митників і направлень матеріалів до правоохоронних органів скоротилася майже вдвічі, попри збільшення на третину кількості повідомлень про можливі корупційні правопорушення. Більшість заходів, передбачених Державною антикорупційною програмою на 2023–2025 роки, виконано повністю або частково, за винятком заходів зі зміцнення Громадської ради при Держмитслужбі та співпраці з бізнесом і громадянським суспільством.

Кластер 4: Зелений порядок денний та стала взаємопов'язаність

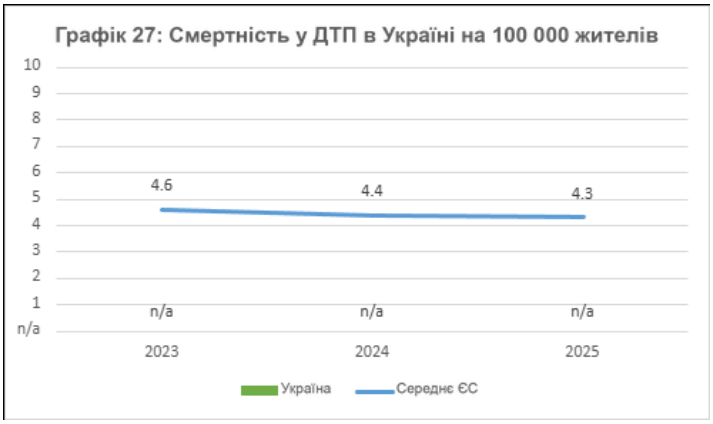
Цей кластер охоплює транспортну політику (розділ 14); енергетику (розділ 15); транс'європейські мережі (розділ 21); довкілля та зміну клімату (розділ 27).

Розділ 14 - Транспортна політика

ЄС має спільні правила щодо технічних стандартів і стандартів безпеки, захищеності, соціальних стандартів, державної допомоги та лібералізації ринків автомобільного

транспорту, залізничного транспорту, внутрішніх водних шляхів, мультимодальних перевезень, авіаційного та морського транспорту.

У **транспортному секторі** Україна продовжує зосереджуватися на виконанні Національної транспортної стратегії до 2030 року та стратегії розвитку прикордонної інфраструктури. Потрібен подальший прогрес у декарбонізації автомобільного, авіаційного та морського транспорту шляхом заохочення ширшого використання альтернативних видів палива й інфраструктури та розроблення й реалізації планів сталої міської мобільності (SUMP). Україні рекомендовано посилити свою участь як спостерігача в роботі за Договором про заснування Транспортного співтовариства.

Щодо **автомобільного транспорту**, попри здійснення деяких кроків з наближення, регуляторні реформи необхідно продовжувати для узгодження із соціальним і ринковим *acquis ЄС*. Завершується підготовка Закону про допуск до професії автомобільного перевізника та підзаконних актів щодо створення національного електронного реєстру автомобільних перевізників.

Поступово здійснюється наближення правил щодо робочого часу та періодів відпочинку, зокрема щодо обов'язкового обладнання новозареєстрованих транспортних засобів інтелектуальними тахографами G2V2. Для забезпечення подальшого наближення до *acquis ЄС* слід просунути регуляторні реформи щодо дорожніх зборів та інфраструктури їх справляння, безпеки дорожнього руху, перевірок придатності транспортних засобів до експлуатації, ваги й габаритів, перевезення небезпечних вантажів та інтелектуальних транспортних систем (ITC). Щодо перевірок придатності до експлуатації, необхідна подальша робота для запровадження обов'язкового періодичного технічного огляду всіх транспортних засобів категорій M та N.

Щодо **залізничного транспорту**, Україна ухвалила Закон про безпеку та інтероперабельність залізничного транспорту, заклавши основу для подальшої гармонізації зі стандартами ЄС. Для забезпечення ефективного впровадження слід створити необхідну законодавчу й інституційну базу для повністю конкурентного залізничного ринку. Це потребує ухвалення закону про ринок залізничних перевезень, узгодженого з *acquis ЄС,* та впровадження його ключових елементів: функціонального відокремлення управління інфраструктурою від надання транспортних послуг, недискримінаційного й прозорого доступу до інфраструктури, незалежного менеджера інфраструктури та незалежного регуляторного органу залізничного транспорту. Крім того, необхідно створити нормативну базу для договорів про виконання зобов'язань із надання суспільно важливих послуг (PSO), спираючись на пілотну схему PSO щодо публічних закупівель послуг внутрішніх пасажирських залізничних перевезень далекого сполучення, на яку з державного бюджету на 2026 рік виділено приблизно 370 млн євро. Також слід створити незалежний національний орган із питань безпеки та орган із розслідування аварій.

У сфері **морського транспорту** необхідна гармонізація з *acquis ЄС*, зокрема зі стандартами безпеки й охорони, контролю державою порту та моніторингу руху суден. Хоча український прапор виключено з чорного списку Паризького меморандуму про взаєморозуміння щодо контролю державою порту, зберігаються структурні недоліки адміністрації держави прапора, що обмежують привабливість її суднового реєстру. Триває робота зі створення системи моніторингу руху суден та

інформаційного забезпечення (VTIMS). Відповідно до зобов'язань у межах Поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі (ПВЗВТ) слід усунути решту бар'єрів для забезпечення відкритого й недискримінаційного ринку морських перевезень.

Триває розроблення та впровадження нормативних актів щодо **внутрішнього водного транспорту** з метою підвищення безпеки судноплавства та функціональності ринку. Ухвалено зміни до правил надання річкових послуг; триває процес визнання Союзом українських кваліфікаційних документів членів екіпажів суден внутрішнього плавання та приєднання до Європейської бази даних екіпажів.

Щодо **авіації**, повітряний простір залишається закритим, але досягнуто часткового наближення до правил Союзу щодо безпеки польотів та авіаційної безпеки. Відбулося перше засідання Спільного комітету за Угодою між ЄС та Україною про Спільний авіаційний простір. Питання створення незалежного координатора слотів та наглядового органу щодо аеропортових зборів залишається невирішеним. Необхідні регуляторні зусилля для подальшого наближення законодавства до вимог ЄС щодо організації повітряного руху й функціонування ринку авіаційних перевезень. Робота щодо сталих авіаційних палив та офіційного створення робочої групи для сертифікації української авіаційної продукції в EASA ще не розпочалася.

Щодо **комбінованих перевезень**, Україна ще не наблизила своє законодавство до Директиви Союзу про комбіновані перевезення. Подальше наближення законодавства щодо прав пасажирів необхідне для всіх видів транспорту, оскільки законодавство України лише частково узгоджене з *acquis ЄС*. Зокрема, Україні слід уточнити умови надання допомоги пасажирам у разі скасування чи затримки рейсів, авансових виплат та доступності для осіб з інвалідністю й осіб з обмеженою мобільністю.

Щодо **корупції**, потрібні системні зусилля для прискорення наближення державних транспортних підприємств до стандартів корпоративного управління ОЕСР, забезпечення операційної незалежності наглядових рад та підвищення фінансової прозорості, наприклад шляхом оприлюднення даних про дорожні проєкти в межах Державної антикорупційної програми.

Розділ 15 - Енергетика

Енергетична політика ЄС охоплює енергопостачання, інфраструктуру, внутрішній енергетичний ринок, споживачів, відновлювану енергетику, енергоефективність, ядерну енергетику, ядерну безпеку, радіаційний захист та ядерні гарантії.

Щодо **безпеки постачання**, наближення до Регламенту про готовність до ризиків у секторі електроенергетики та Регламенту про безпеку постачання газу ще не завершено. Узимку 2025–2026 років пропускну спроможність для комерційного експорту електроенергії з ЄС в Україну збільшено до 2,45 ГВт. Разом із 250 МВт потужності аварійної допомоги це сприяло балансуванню енергосистеми України протягом зими. Оператор газотранспортної системи України (ОГТСУ) збільшив гарантовану потужність на всіх точках міждержавного з'єднання, уможлививши зростання імпорту газу. Наближення до Регламенту 2024/1366, що встановлює мережевий кодекс галузевих правил щодо аспектів кібербезпеки транскордонних потоків електроенергії, ще не завершено.

У нафтовому секторі Україна створила законодавчу та регуляторну базу системи мінімальних аварійних запасів. Ця база загалом узгоджена з вимогами Директиви 2009/119/ЄС; основні регуляторні механізми вже запроваджено. Проте на її реалізацію дотепер впливав воєнний стан.

Щодо **внутрішнього енергетичного ринку**, у квітні 2026 року Україна зробила важливий крок до повного об'єднання ринків із ЄС, ухваливши первинне

законодавство, частково узгоджене з пакетом інтеграції електроенергії (EIP). Триває обмежений прогрес в ухваленні пов'язаних з EIP підзаконних актів: Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (НКРЕКП), затвердила комплексний план та ухвалила три постанови, просуваючи впровадження EIP. У серпні 2026 року НКРЕКП визначила номінованого оператора ринку електроенергії (NEMO) відповідно до вимог Плану України. Ринок «на добу наперед», внутрішньодобовий і балансуючий ринки продовжують функціонувати в умовах застосування граничних цін. Із січня 2026 року НКРЕКП кілька разів переглядала максимальні граничні ціни в окремих сегментах ринку електроенергії. Водночас Україні необхідно продовжувати поступове скасування граничних цін на оптовому ринку електроенергії в усіх його сегментах, щоб не обмежувати конкуренцію та прозорість ринку. У жовтні 2025 року та квітні 2026 року уряд щоразу на пів року, до 31 жовтня 2026 року, продовжував дію пільгового кінцевого тарифу на електроенергію для побутових споживачів, який не відображає витрат і залишається незмінним із червня 2024 року. Механізм покладення спеціальних обов'язків залишається невідповідним EIP. НКРЕКП продовжує впровадження REMIT, удосконалюючи моніторинг та розпочинаючи нові розслідування.

У липні 2026 року НКРЕКП відновила оприлюднення ключової ринкової інформації, що підвищує прозорість.

Заборгованість на балансуючому ринку залишається високою та потребує заходів для запобігання її подальшому накопиченню. Тарифи не відображають витрат і є недостатніми для інвестицій та обслуговування, необхідних для енергетичних і кліматичних реформ. У наступному періоді Україні необхідно скасувати мита та кількісні обмеження на імпорт і експорт мережевих енергоносіїв у торгівлі з іншими сторонами відповідно до статті 41 Договору про заснування Енергетичного Співтовариства. На газовому ринку, де скасовано спеціальні обов'язки для виробників електроенергії з газу, можна відзначити лише незначний прогрес. Реформи, зокрема забезпечення належного відокремлення операторів газорозподільних систем, поступове скасування спеціальних обов'язків та скасування заборони експорту природного газу, залишаються важливим пріоритетом України. Потрібно прискорити роботу з поступової лібералізації енергетичних ринків і створення механізму фінансування потреб вразливих споживачів.

У сфері **відновлюваної енергетики** у лютому 2026 року парламент ухвалив законодавство, що усуває недоліки українських аукціонних схем підтримки відновлюваної енергетики після низької участі в перших пілотних раундах. Робота з відокремлення надбавки на підтримку відновлюваної енергетики від тарифу на передачу електроенергії просувалася, хоча й повільно.

Ухвалення законодавства, що запроваджує спрощені дозвільні процедури для інвестицій у відновлювану енергетику, є позитивним кроком до наближення до директив RED II та RED III. Наближення до критеріїв ЄС щодо сталості й викидів парникових газів для біопалив, біорідин та біомаси залишається неповним.

Щодо **енергоефективності,** здійснено певні кроки для подальшого наближення до Директиви ЄС про енергоефективність (EED) та Директиви про енергетичні характеристики будівель (EPBD), хоча зберігаються обмеження спроможності. Щодо Директиви EED, у жовтні 2025 року Україна запровадила національну ціль щорічного скорочення споживання, а також цілі зі скорочення енергоспоживання будівель центральних органів влади. У липні 2026 року Україна ухвалила закон, який передбачає стимули для централізованого теплопостачання, високоефективної когенерації та когенерації з відновлюваних джерел тепла, усуваючи раніше виявлену прогалину в цій сфері. Однак низка елементів нормативної бази потребує посилення,

зокрема впровадження обов'язкових критеріїв енергоефективності в публічних закупівлях, створення правової основи для застосування принципу «енергоефективність передусім» та його інтеграція у відбудову, зміцнення систем моніторингу й забезпечення дотримання високих стандартів енергоефективності. Щодо Директиви EPBD, ухвалено вимоги до будівель із майже нульовим споживанням енергії та національний план на 2026 рік із поліпшення енергетичних характеристик будівель центральних органів влади. Для впровадження EPBD 2024 року необхідна додаткова робота. Щодо Директиви ЄС про екодизайн, у лютому 2026 року Україна ухвалила регламент, який установлює вимоги до екодизайну серверів і продукції для зберігання даних, узгоджений із Регламентом ЄС 2019/424 та застосовний із серпня 2026 року.

Щодо **управління**, у листопаді 2025 року операція «Мідас» викрила ймовірну масштабну схему розкрадання коштів і відмивання грошей у публічних закупівлях «Енергоатома», до якої були причетні високопосадовці, зокрема тодішній міністр енергетики. Уряд відреагував комплексним оновленням управління ключовими державними енергетичними підприємствами, переглядом їхніх статутів, реорганізацією наглядових рад із більшістю незалежних членів, призначених за конкурсом, та скасуванням вимог щодо голосування кваліфікованою більшістю.

Також запроваджено типовий статут, а державне підприємство «Гарантований покупець» перетворено на акціонерне товариство з оновленими правилами управління. Додаткові корупційні ризики виявлено в січні 2026 року, коли розпочалося розслідування інсайдерської торгівлі на аукціоні електроенергії «Енергоатома». Для усунення системних вразливостей Україна має посилити антикорупційні зусилля в енергетичному секторі, включивши цільові заходи до Державної антикорупційної стратегії на 2026–2030 роки. Слід продовжувати протидію політичному впливу на управління державними енергетичними підприємствами шляхом ефективного відокремлення їхнього управління від формування політики. Певного прогресу в цій сфері досягнуто завдяки затвердженню нових статутів обох операторів систем передачі та ключових державних підприємств. Однак необхідно забезпечити незалежність енергетичного регулятора НКРЕКП; відповідні законодавчі зміни ще не ухвалено. Останні дві ротації на посаді голови НКРЕКП, здійснені протягом 16 днів у серпні 2026 року, хоча формально й відповідали вимогам, порушують питання щодо обходу законодавчих обмежень послідовних строків головування.

У червні 2026 року за результатами інклюзивного консультаційного процесу Україна ухвалила оновлений Національний план з енергетики та клімату (НПЕК). Він розширює галузеве охоплення, додає нові заходи, зокрема щодо критеріїв сталості біопалив і розширення використання відновлюваних джерел у секторі опалення та охолодження, а також визначає більш амбітну ціль з енергоефективності. Постанова щодо моніторингу виконання НПЕК ще очікує на ухвалення.

Щодо **ядерної енергетики**, ядерної безпеки, радіоактивних відходів, управління паливом та радіаційного захисту досягнуто лише незначного прогресу в наближенні до *acquis Євратому* та розбудові регуляторної спроможності. Триває робота із забезпечення участі України в системі ECURIE. Склад наглядової ради «Енергоатома» укомплектовано; триває добір нового правління. Щодо ядерних гарантій, чинні в Україні системи обліку й контролю ядерних матеріалів усе ще потребують адаптації до положень Договору про Євратом щодо гарантій.

Розділ 21 - Транс'європейські мережі

ЄС сприяє розвитку транс'європейських мереж (TEN) у сферах транспорту, телекомунікацій та енергетики для зміцнення внутрішнього ринку та сприяння зростанню й зайнятості.

Щодо **транс'європейської транспортної мережі (TEN-T)**, Україна ще не повністю наблизила своє законодавство до нових Настанов TEN-T та Директиви про спрощення процедур. Попри інфраструктурний прогрес, правова й інституційна бази залишаються на етапі наближення.

Для поліпшення сполученості та регіональної стійкості Україна залучила 73,5 млн євро за транспортним конкурсом 2024 року Механізму «Сполучення Європи» (CEF) на 80-кілометровий проєкт Мостиська–Скнилів (Львів), що забезпечує перше масштабне продовження залізничної колії стандарту ЄС (1 435 мм) у західну Україну. Електрифікація залізничної ділянки Чоп–Ужгород перебуває на завершальній стадії. Уже реалізовано кілька залізничних проєктів CEF, що сполучають Україну з державами-членами ЄС (Польщею, Словаччиною, Угорщиною, Румунією). Країна розпочала розкриття потенціалу державно-приватного партнерства (ДПП) для інфраструктури TEN-T шляхом започаткування концесії порту Чорноморськ.

Україні слід синхронізувати планування й реалізацію транспортної інфраструктури із сусідніми країнами відповідно до нового Регламенту TEN-T, надати пріоритет модернізації транспортної інфраструктури в пунктах пропуску через кордон та на під'їзних шляхах і прискорити реалізацію ключових автомобільних та залізничних проєктів. Необхідно вирішити питання забезпечення доступності транспортної інфраструктури, зокрема для осіб з інвалідністю або з обмеженою мобільністю. Україні також слід забезпечити національне фінансування, що доповнюватиме співфінансування за CEF, і своєчасну реалізацію проєктів, фінансованих CEF. У цьому контексті Україні рекомендовано активно брати участь у форумах коридорів щодо реалізації Європейських транспортних коридорів (ETC).

У процесі наближення до TEN-T відсутність законодавчого визначення ділянок мережі перешкоджає впровадженню таких технічних стандартів, як Європейська система управління залізничним рухом (ERTMS), інфраструктури альтернативних видів палива та інтелектуальних транспортних систем (ITC). Слід надати пріоритет ухваленню акта, який визначатиме вичерпний перелік автомобільних, залізничних, портових та аеропортових ділянок, що входять до мережі, та належно відобразити його в єдиному проєктному портфелі (SPP) і операційному плані заходів Національної транспортної стратегії до 2030 року. Потрібні подальші зусилля для розроблення планів сталої міської мобільності (SUMP) для міст із населенням понад 50 000 осіб відповідно до вимог до міських вузлів Союзу.

Україні потрібно посилити спроможність управління проєктами, забезпечити практичне застосування дозвільної процедури за принципом «єдиного вікна» та повністю інтегрувати критерії TEN-T в оцінювання управління публічними інвестиціями (PIM). Зміцнення управління дорожніми активами й відновлення Дорожнього фонду є нагальними для усунення недоліків утримання та забезпечення сталості мережі.

Щодо **транс'європейської енергетичної мережі (TEN-E),** Україні необхідно наблизити законодавство до переглянутого Регламенту TEN-E шляхом ухвалення Закону України про інфраструктурні проєкти суспільного інтересу в енергетичному секторі (законопроєкт № 13450), внесеного в липні 2025 року, який досі очікує на ухвалення. Просуваються проєкти взаємного інтересу (PMI) зі Словаччиною та Румунією, що мають забезпечити міждержавні електричні з'єднання й підвищити експортно-імпортний потенціал. Тривають обговорення з Молдовою нового проєкту інтересу Енергетичного Співтовариства (PECI) для будівництва лінії електропередачі 330 кВ, що сполучатиме Бєльці в Молдові з Дністровською гідроелектростанцією в Україні. Щодо газової мережі, фізична модернізація інфраструктури в Болгарії та усунення регуляторних і адміністративних бар'єрів збільшили пропускну спроможність Трансбалканського газопроводу в напрямку з півдня на північ до 4,2 млрд куб. м на

рік. Україна перебуває на початковому етапі розроблення водневих проєктів, зокрема Центральноєвропейського водневого коридору зі Словаччиною, Чехією та Німеччиною.

Розділ 27 - Довкілля та зміна клімату

ЄС сприяє активним діям у сфері клімату, сталому розвитку та захисту довкілля. Норми ЄС містять положення щодо горизонтальних екологічних питань, зміни клімату, якості води та повітря, управління відходами, охорони природи, промислового забруднення, хімічних речовин, шуму та цивільного захисту.

Потрібні подальші зусилля для повного наближення до екологічного та кліматичного *acquis ЄС* і поступового створення надійної середньострокової бюджетної бази його впровадження, включно з фінансовими планами з розрахунком вартості пріоритетних екологічних і кліматичних інвестицій. Адміністративна спроможність залишається слабкою, а повноваження – розпорошеними. Додатковий вплив мало приєднання Міністерства захисту довкілля до Міністерства економіки. Робоче навантаження, пов'язане з наближенням до *acquis ЄС,* разом з обмеженим фінансуванням і зниженням пріоритетності екологічних питань призводить до затримок в ухваленні законодавства та впливає на його виконання. Хоча цифровізація екологічного та кліматичного сектору просувається, потрібні подальші зусилля для поліпшення забезпечення виконання законодавства, запобігання корупції та забезпечення підзвітності, зокрема через посилення моніторингу й збирання даних, управлінських структур і забезпечення дотримання екологічних вимог.

Довкілля

Українське **горизонтальне екологічне законодавство** залишається лише частково узгодженим із *acquis ЄС*. Потрібні подальші зусилля для забезпечення повного застосування оцінки впливу на довкілля (ОВД) та стратегічної екологічної оцінки (СЕО) до всіх відповідних планів і проєктів. Зусилля зі спрощення адміністративних процедур мають уникати загальних винятків і виключення цілих категорій проєктів та забезпечувати дотримання вимог *acquis ЄС,* зокрема щодо публічних консультацій, оцінювання сукупного впливу проєкту та недопущення поділу проєктів на частини.

У червні 2026 року Україна приєдналася до Європейського агентства з довкілля (ЕЕА) та його Європейської мережі екологічної інформації і спостережень (Eionet) як країна, що співпрацює. У вересні 2025 року уряд запустив пілотний проєкт із запровадження нового превентивного підходу в екологічному контролі, а у квітні 2026 року ухвалив переглянуту редакцію горизонтального закону про державний нагляд. Ще необхідно ухвалити первинне законодавство про екологічний контроль, узгоджене зі Стратегією реформування екологічного контролю. Корупційні ризики залишаються високими, особливо у сфері землекористування, видобування корисних копалин, лісового господарства, дозволів на управління відходами та концесійних конкурсів, тоді як забезпечення виконання законодавства залишається слабким. Досягнуто певного прогресу у впровадженні цифрових інструментів для підвищення прозорості рубок та експорту деревини. Зафіксовано понад 4 900 випадків незаконних рубок, однак у судовому порядку стягнуто лише невелику частину отриманих від них доходів.

Законодавство щодо якості повітря залишається частково узгодженим із *acquis ЄС*. Для повної відповідності потрібні подальші кроки, зокрема щодо національних граничних обсягів викидів, моніторингу викидів летких органічних сполук, поліпшення моніторингу вмісту сірки та вдосконалення збирання даних про якість повітря. У 2026 році встановлено шість нових станцій індикативного моніторингу якості атмосферного повітря.

Щодо **управління відходами,** законодавство залишається частково узгодженим із *acquis ЄС*. У вересні 2026 року Україна ухвалила Стратегію циркулярної економіки та план заходів із її реалізації. Станом на серпень 2026 року затверджено 17 із 24 регіональних планів управління відходами. У лютому 2026 року ухвалено порядок досягнення цільових показників підготовки відходів будівництва та знесення до повторного використання, рециклінгу й іншого матеріального відновлення. Загалом упровадження та забезпечення виконання законодавства залишаються обмеженими й потребуватимуть належної нормативної бази та інфраструктури на національному й регіональному рівнях для наближення до Рамкової директиви про відходи та іншого галузевого законодавства щодо управління відходами.

Щодо **якості води,** законодавство залишається частково узгодженим. Продовжилося впровадження Водної рамкової директиви та Директиви про очищення міських стічних вод. Попри безпекові ризики, тривав моніторинг поверхневих вод, а в січні 2026 року ухвалено щорічну державну програму моніторингу вод. У грудні 2025 року ухвалено операційний план реалізації Водної стратегії на 2025–2027 роки та державну цільову екологічну програму технічної модернізації комунальних підприємств водовідведення й очищення стічних вод до 2034 року. У червні 2026 року також ухвалено постанови про внесення змін до порядку державного моніторингу вод та дозвільної системи спеціального водокористування. Уряд продовжував просувати плани управління річковими басейнами на національному й місцевому рівнях, проте їх реалізація залишається складною. Слабка адміністративна спроможність, обмежене фінансування та неповне наближення до *acquis ЄС*, зокрема щодо нітратів, питної та стічної води, гальмували прогрес. Україні слід прискорити наближення до Нітратної директиви, зокрема для виконання зобов'язання впровадити певні виробничі стандарти ЄС до кінця 2028 року, взятого в межах Поглибленої та всеохоплюючої зони вільної торгівлі (ПВЗВТ). Досі потрібні заходи для забезпечення відшкодування витрат зі збереженням прав на доступ до води й санітарії.

Щодо **охорони природи,** наближення до *acquis ЄС* залишається на початковому етапі**,** а ухвалені в червні 2026 року Стратегія збереження біорізноманіття до 2035 року та План заходів на 2026–2028 роки є наріжною основою політики в цій сфері. У листопаді 2025 року Україна також здійснила кроки для наближення до законодавства ЄС про запобігання знелісненню шляхом ухвалення постанови про пілотний проєкт експорту деревини. У січні 2026 року ухвалено порядок установлення критеріїв віднесення видів до інвазійних чужорідних видів. Україна своєчасно подала національні звіти за Нагойським і Картахенським протоколами. Необхідне подальше наближення до *acquis щ*одо охорони природних видів та оселищ, знелісснення, зоопарків і генетичних ресурсів. Також зберігається занепокоєння щодо будівельних проєктів, які зачіпають природоохоронні території та території, ще не віднесені до природоохоронних, що відображає обмежене наближення до *acquis ЄС у сфері охорони природи*.

У сфері **промислового забруднення та управління ризиками** наближення законодавства залишається частковим. У період із вересня 2025 року до березня 2026 року ухвалено низку підзаконних нормативно-правових актів для забезпечення практичної реалізації Закону «Про інтегроване запобігання та контроль промислового забруднення». У березні 2026 року затверджено цільову програму підтримки підприємств, які впроваджують найкращі доступні технології та методи управління (НДТМ). Україна продовжувала роботу над системою видачі інтегрованих довкіллєвих дозволів. Для приведення законодавства у відповідність до Директиви ЄС про промислові викиди необхідно ухвалити додаткові підзаконні нормативно-правові акти та забезпечити їх належне виконання, щоб досягти передбаченої переглянутою Поглибленою та всеохоплюючою зоною вільної торгівлі (ПВЗВТ) мети щодо узгодження законодавства до 2028 року.

Хімічна безпека: законодавство є частково наближеним. Протягом звітного періоду Україна посилила співпрацю з Європейським хімічним агентством. У межах ширшого підходу до управління небезпечними відходами Україні необхідно впровадити правила поводження з азбестом, створити сертифіковані лабораторії та реєстр полігонів, що мають ліцензію на поводження з азбестом. У сфері біоцидів Україні необхідно наблизити своє законодавство до *acquis ЄС* і посилити спроможність здійснювати інспекції та забезпечувати дотримання законодавства.

Україна перебуває на початковому етапі наближення до *acquis ЄС* у сфері **шумового забруднення**.

У сфері **цивільного захисту** Україна бере активну участь у Механізмі цивільного захисту ЄС (UCPM) та робить внесок до Європейського пулу цивільного захисту (ECPP). Вона запропонувала 11 спроможностей, дві з яких уже сертифіковано в межах UCPM. У 2026 році Україна вперше направила сили та засоби для реагування в межах UCPM, надавши Франції великий модуль для гасіння лісових пожеж. Вона також зареєструвала свої перші авіаційні засоби у Спільній системі зв'язку та інформації у надзвичайних ситуаціях (CECIS) і розпочала їх сертифікацію для включення до ECPP.

У жовтні 2025 року Україна затвердила зонування територій за ризиками виникнення надзвичайних ситуацій, пов'язаних з об'єктами підвищеної небезпеки та небезпечними геологічними, гідрологічними й метеорологічними явищами та процесами. У 2025 році Україна отримала доступ до мережі транс'європейських телематичних послуг для обміну даними між органами державного управління (TESTA), що стало важливим кроком до надання Державній службі України з надзвичайних ситуацій (ДСНС) доступу до CECIS, який досі не забезпечено.

Україні необхідно збільшити кількість фахівців, які пройшли підготовку в межах UCPM, зокрема керівників робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій і фахівців із підтримки приймаючої сторони, які володіють англійською мовою, а також розширити участь у навчаннях UCPM та Мережі знань у сфері цивільного захисту. Подальша робота потрібна для зміцнення нормативно-правової та операційної основи запобігання надзвичайним ситуаціям, забезпечення готовності до них, підтримки приймаючої сторони, міжвідомчої координації та транскордонної співпраці в межах UCPM. Україна повинна подати узагальнений звіт про управління ризиками катастроф до 31 грудня 2026 року й надалі подавати його кожні три роки.

Зміна клімату

Протягом звітного періоду Україна досягла певного прогресу у сфері **зміни клімату.** У жовтні 2025 року Україна подала свій перший дворічний звіт про прозорість до Рамкової конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату (РКЗК ООН) і затвердила Національно визначений внесок (НВВ) відповідно до Паризької угоди на період до 2035 року, зокрема ціль зі скорочення викидів більш як на 65% порівняно з рівнем 1990 року. Це залишає можливість суттєвого збільшення викидів порівняно з 2024 роком. У квітні 2026 року Україна подала до Секретаріату РКЗК ООН Національний інвентаризаційний документ щодо викидів і поглинання парникових газів разом із відповідними Спільними звітними таблицями відповідно до вимог Посилених рамок прозорості Паризької угоди. Крім того, у червні 2026 року Україна затвердила нову Стратегію низьковуглецевого розвитку на довгострокову перспективу, що враховує ціль досягнення кліматичної нейтральності до 2050 року, та постанову про реалізацію статті 6 Паризької угоди, яка передбачає створення Національного вуглецевого реєстру.

У січні 2026 року Україна ухвалила постанову про створення Науково-експертної ради з питань зміни клімату та збереження озонового шару. Щодо встановлення ціни на

вуглець триває робота з розширення сфери охоплення української системи моніторингу, звітності, верифікації викидів парникових газів на рівні установок та акредитації верифікаторів (MRVA) на додаткові сектори системи торгівлі викидами, зокрема авіацію та судноплавство, а також розроблення законодавства щодо національної системи торгівлі викидами (СТВ), яке наразі перебуває на розгляді Верховної Ради. Необхідні подальші зусилля для наближення у сферах автомобільного транспорту та будівель (сектори СТВ2), а також забезпечення збору даних на належному рівні. У березні 2026 року парламент відхилив законопроєкт про ратифікацію Кігалійської поправки до Монреальського протоколу, і наближення до стандартів ЄС щодо фторованих газів та озоноруйнівних речовин залишається незавершеним. Водночас досягнуто певного прогресу в інформуванні споживачів про викиди транспортних засобів, оскільки ухвалені у вересні 2025 року зміни зобов'язують продавців нових легкових автомобілів до червня 2026 року забезпечити надання стандартизованої інформації про споживання пального та викиди CO_2.

У червні 2026 року уряд схвалив оновлений Національний план з енергетики та клімату (НПЕК), який охоплює додаткові сектори, зокрема сільське господарство, лісове господарство та землекористування. Порядок моніторингу й оцінювання реалізації державної кліматичної політики, зокрема НПЕК, ще не затверджено.

Кластер 5: Ресурси, сільське господарство та згуртованість

Цей кластер охоплює: сільське господарство та розвиток сільських територій (розділ 11); безпечність харчових продуктів, ветеринарну та фітосанітарну політику (розділ 12); рибальство та аквакультуру (розділ 13); регіональну політику та координацію структурних інструментів (розділ 22); фінансові та бюджетні положення (розділ 33).

Розділ 11 – Сільське господарство та розвиток сільських територій

Спільна сільськогосподарська політика ЄС підтримує фермерів і сприяє забезпеченню продовольчої безпеки Європи. Вона допомагає протидіяти зміні клімату та забезпечувати стале управління природними ресурсами; зберігає сільські території та ландшафти; підтримує економіку сільських територій, сприяючи створенню робочих місць у сільському господарстві, агропродовольчій промисловості та суміжних галузях. Для цього необхідні надійні системи управління й контролю. Існують також спільні правила ЄС щодо торговельних стандартів, політики якості та органічного виробництва.

Щодо **горизонтальних питань** ухвалено рамковий закон про підтримку сільського господарства, який створює правову основу для платіжної агенції, інтегрованої системи адміністрування та контролю (IACS) і мережі даних про сталість сільськогосподарських підприємств (FSDN). Фонд підтримки фермерських господарств (визначена платіжна агенція) має посилити свою спроможність і розпочати повноцінну діяльність для підготовки до адміністрування спільної сільськогосподарської політики (ССП) з дати вступу. Необхідна подальша робота зі створення дієвої системи сільськогосподарських знань та інновацій. Необхідно посилити дорадчі служби.

Україна повідомила, що у 2025 році державна підтримка сільськогосподарських товаровиробників надавалася через Державний аграрний реєстр (ДАР), основний механізм управління підтримкою та даними, за винятком доплати сімейним фермерським господарствам на державне соціальне страхування, яку адмініструє Державна податкова служба України. У лютому 2026 року ДАР було інтегровано до відповідального міністерства. Україні слід продовжувати розбудову IACS, зокрема системи ідентифікації земельних ділянок (LPIS), і забезпечити інтероперабельність її компонентів. Щодо FSDN продовжено пілотні проєкти в Полтавській та Житомирській

областях. Діяльність також поширено на Львівську область і створено підрозділ зв'язку.

Щодо **сільськогосподарських ринків – спільної організації ринків** (СОР) продовжено наближення законодавства, зокрема щодо вина та спиртних напоїв, хмелю і торговельних стандартів. Реєстри виноградників та виноробних підприємств ще належить створити. Правова база для організацій виробників досі перебуває на стадії підготовки.

Щодо **розвитку сільських територій** пріоритети схем підтримки визначено в стратегії до 2030 року та її операційному плані. Чинна система підтримки залишається поєднанням заходів, пов'язаних із площею земель і поголів'ям худоби, схем для постраждалих територій, підтримки розмінування, пільгового фінансування та грантів, а також компенсації придбання техніки. Для посилення відповідності ССП слід запровадити відокремлення підтримки від виробництва та обумовленість її надання. Необхідно й надалі розвивати підхід LEADER, перетворюючи наявні інноваційні групи на конкретні механізми забезпечення розвитку сільських територій.

Щодо **політики якості** правову базу для географічних зазначень загалом створено, а її впровадження просувається: розбудовуються органи сертифікації та триває робота з акредитації. Необхідно посилити спроможність у сфері сертифікації та офіційного контролю.

Щодо **органічного виробництва** необхідний подальший розвиток наближення законодавства, моніторингу та контролю. У червні 2026 року ухвалено закон для наближення до *acquis ЄС* щодо органічного виробництва та маркування.

Щодо **боротьби з корупцією** українські органи влади зобов'язані запобігати порушенням, виявляти їх і повідомляти про них. Державна підтримка сектору потребує посилення фінансового управління, моніторингу та контролю, зокрема за допомогою цифрових інструментів, включно з Державним аграрним реєстром (ДАР). Земельний банк удосконалив процедури оренди державних земель сільськогосподарського призначення. Правоохоронні органи припинили масштабні схеми привласнення зерна. Україні слід уникати повторного запровадження корупціогенних схем безоплатної приватизації земель сільськогосподарського призначення.

Розділ 12 – Безпечність харчових продуктів, ветеринарна та фітосанітарна політика

Acquis ЄС щодо безпечності харчових продуктів, зокрема гігієнічні правила їх виробництва, забезпечує високий рівень безпечності харчових продуктів і кормів та високий рівень захисту інтересів споживачів. Забезпечуються здоров'я та благополуччя тварин, а також здоров'я рослин, якість насіння, рослинного репродуктивного матеріалу, годівлі тварин і застосування засобів захисту рослин.

Щодо **загальної безпечності харчових продуктів** Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів (Держпродспоживслужба) продовжила процес функціонального реформування. Україна продовжила впровадження своєї системи забезпечення безпечності харчових продуктів. Ефективне впровадження й надалі стримує обмежена інституційна спроможність, зокрема лабораторій, кваліфікованого персоналу та діючих державних реєстрів. Україна продовжила цифровізацію процесів, пов'язаних із безпечністю харчових продуктів, зокрема інструментів забезпечення простежуваності, сертифікації та офіційного контролю. Чинні в умовах воєнного стану обмеження офіційного контролю й надалі перешкоджали ефективному застосуванню законодавства у сфері безпечності харчових продуктів, ветеринарії та фітосанітарії. Україні слід системно відновлювати контроль на основі ризик-орієнтованого підходу та системи прозорості й забезпечити повне здійснення офіційного контролю відповідно до її зобов'язань за

переглянутою ПВЗВТ. Україні також слід активізувати зусилля зі зниження корупційних ризиків у секторі, які залишаються високими.

Щодо **ветеринарної політики** законодавство про здоров'я тварин ще не наближено до *acquis ЄС*, а ключові механізми забезпечення його виконання, реєстри та ІТ-системи ще не функціонують у повному обсязі. У березні 2026 року набрав чинності змінений Закон про ветеринарну медицину та благополуччя тварин. Систему контролю хвороб тварин ще належить повністю наблизити до *acquis*, а вакцинацію – активізувати, зокрема проти сказу.

Щодо благополуччя тварин подальшого прогресу досягнуто завдяки набранню чинності законодавством про благополуччя тварин під час утримання та забою, підготовці законодавства про благополуччя тварин під час транспортування, подальшій реалізації української дорожньої карти щодо благополуччя тварин на 2025–2027 роки та включенню відповідних заходів до програми розвитку тваринництва до 2033 року. Зокрема, наказ 224, ухвалений у 2021 році, набрав чинності у січні 2026 року, тим самим, серед інших заходів із наближення до законодавства ЄС, законодавчо заборонивши в Україні використання ґратчастих кліток для курей-несучок. Проте ефективне впровадження залишається на початковому етапі. Офіційний контроль не функціонує в повному обсязі, а ключові інструменти впровадження, зокрема системи навчання, свідоцтва про компетентність, реєстри, контрольні списки та стандартні операційні процедури, ще не запроваджено.

Використання системи торговельного контролю та експертизи ЄС (TRACES) поліпшилося по всій країні: з вересня 2025 року до 31 серпня 2026 року видано понад 38 000 сертифікатів для 32 категорій товарів.

Щодо **введення в обіг харчових продуктів, кормів і побічних продуктів тваринного походження** ухвалено підзаконні акти, зокрема зміни до гігієнічних вимог до виробництва й обігу харчових продуктів тваринного походження та вимоги до простежуваності побічних продуктів тваринного походження. Досягнуто прогресу в посиленні управління ризиками; однак офіційний контроль залишається лише частково наближеним до *acquis ЄС*. У країні ще не створено систему збирання, зберігання та перероблення побічних продуктів тваринного походження, яка відповідала б вимогам ЄС.

Щодо **правил безпечності харчових продуктів і спеціальних правил для кормів** нові підзаконні акти забезпечили прогрес у відборі зразків і лабораторному аналізі харчових продуктів, простежуваності побічних продуктів тваринного походження та функціонуванні потужностей. Що стосується спеціальних правил для кормів, змінений Закон про ветеринарну медицину та благополуччя тварин містить правила щодо лікувальних кормів.

Щодо **фітосанітарної політики** Україна просунулася в наближенні до законодавства ЄС завдяки ухваленню нового закону про здоров'я рослин, який набирає чинності в січні 2028 року. Початкові кроки з упровадження включали перегляд процедур інспектування, створення системи реєстрації професійних операторів, оновлення вимог до підготовки та повноцінне функціонування системи обміну електронними фітосанітарними сертифікатами (e-Phyto). Офіційне використання системи e-Phyto розпочалося в лютому 2025 року, і відтоді передано понад 240 000 сертифікатів e-Phyto, з них понад 180 000 – до ЄС через TRACES. 1 листопада 2025 року Україна повністю перейшла на e-Phyto для експорту до ЄС, припинивши використання паперових сертифікатів. Щодо реалізації насіння та іншого рослинного репродуктивного матеріалу країні насамперед слід зосередитися на повному наближенні до *acquis ЄС* щодо правил для рослинного (PRM) і лісового репродуктивного матеріалу (FRM). Крім того, Україна має створити необхідні

інституційні рамки, структури управління та технічні спроможності для створення, впровадження й забезпечення застосування повністю дієвих систем сертифікації PRM і FRM.

У сфері **генетично модифікованих організмів (ГМО)** Україна просунулася в розробленні актів та підготовчих заходів для впровадження й забезпечення виконання базового закону про ГМО, який набрав чинності у вересні 2026 року. Необхідна подальша робота для забезпечення достатньої готовності до його впровадження та виконання.

Розділ 13 – Рибальство та аквакультура

Спільна рибогосподарська політика (СРП) встановлює правила управління рибальством, захищає морські біологічні ресурси та обмежує вплив рибальства на довкілля. Вона також охоплює контроль та інспектування, ринкову політику, аквакультуру й заходи підтримки.

У вересні 2025 року Україна ухвалила рамковий акт щодо функціонування системи є-Риба, а в березні 2026 року – операційний план реалізації стратегії розвитку рибного господарства.

Щодо управління рибальством Україна продовжила цифровізацію адміністративних процедур через е-Рибу, що підвищило прозорість і зменшило адміністративне навантаження. Система все ще потребує подальшого розвитку для забезпечення простежуваності, збору даних, контролю та інспектування відповідно до вимог ЄС. Пріоритетні модулі, зокрема щодо документів простежуваності, сертифікатів вилову, збору рибогосподарських даних і державного контролю, ще належить розробити, а фінансування решти модулів досі не забезпечено. Подальший прогрес в **управлінні ресурсами та флотом**, зокрема щодо збору даних, ліцензування, контролю та збалансування рибопромислових потужностей із наявними ресурсами, залежить від ухвалення законопроєкту про наближення рибогосподарського сектору до *acquis ЄС*.

Істотних зрушень у сфері **інспектування та контролю** не відбулося. Закон про простежуваність водних біоресурсів і продукції з них ухвалено, але його ефективне впровадження залежить від підзаконних актів і відповідного розгортання ІТ-рішень у системі е-Риба. Відсутність повністю дієвої системи інспектування та контролю й надалі перешкоджає боротьбі з незаконним, непідзвітним і нерегульованим рибальством. Попри надання обладнання для наукового моніторингу та управління рибальством, адміністративну, інспекційну та контрольну спроможність усе ще необхідно посилювати для повної відповідності вимогам СРП.

Щодо **ринкової політики** необхідні подальші зусилля для наближення до *acquis* щодо торговельних стандартів, маркування, звітування про ціни та моніторингу ринку. Щодо збору даних і наукових рекомендацій правова база залишається неповною в очікуванні ухвалення законопроєкту, який запровадить плани збору рибогосподарських даних і посаду національного кореспондента.

Щодо **аквакультури** необхідні подальші зусилля для наближення правової бази щодо чужорідних і локально відсутніх видів, а також для завершення формування та впровадження рамок стратегічного планування в аквакультурі. Операційний план, ухвалений у березні 2026 року, визначає заходи, важливі для розвитку аквакультури, зокрема збір даних і підтримку сучасних методів виробництва, однак усе ще необхідне подальше наближення законодавства.

Щодо **міжнародних угод** Україна продовжила участь у роботі Генеральної комісії з рибальства у Середземному морі (ГКРС) і в листопаді 2025 року стала її повноправним членом. Водночас зберігалися прогалини у звітності, зокрема через призупинення рибогосподарської діяльності в Чорному морі та обмеженість соціально-економічних даних і даних про вивантаження уловів. Необхідне подальше

наближення щодо зовнішнього рибальства, зокрема режиму дозволів для суден, що працюють за межами українських вод, та виконання рекомендацій ГКРС.

Протягом звітного періоду прогресу щодо **структурних заходів**, **державної допомоги** та **морського просторового планування** не досягнуто.

Розділ 22 – Регіональна політика та координація структурних інструментів

Регіональна політика є основним інструментом ЄС для зменшення регіональних диспропорцій та інвестування у сталий та інклюзивний соціально-економічний розвиток. Вона здійснюється шляхом «спільного управління» Комісією та державами-членами ЄС. Реалізація програм політики згуртованості потребує належної адміністративної спроможності на рівні програм і проєктів, створення систем належного фінансового управління й контролю, а також виконання інших елементів acquis ЄС, зокрема законодавства про охорону довкілля чи публічні закупівлі.

Реорганізація Міністерства розвитку громад та територій у Міністерство у справах громад, територій та внутрішньо переміщених осіб і Міністерство відновлення, інфраструктури та транспорту вплинула на поступ реформ і послідовність виконання раніше запропонованих зобов'язань. Реформаторські заходи, що стосуються розділу 22, слід невідкладно здійснити після початку роботи нового міністерства.

Щодо **законодавчої бази** у листопаді 2025 року Україна ухвалила постанову про стратегії регіонального розвитку та критерії визначення функціональних типів територій, яку ще належить узгодити з класифікацією NUTS. Концепція національної системи стратегічного планування 2025 року спрямована на посилення зв'язків між довгостроковим, галузевим і регіональним плануванням. Закон про засади державної регіональної політики ще належить повністю впровадити шляхом уточнення змісту та структури документів місцевого стратегічного планування, сприяння їх цифровізації та забезпечення їх зв'язку з належними фінансовими ресурсами; слід посилити спроможність регіональних і місцевих адміністрацій розробляти проєкти. Звіт про виконання Державної стратегії регіонального розвитку (ДСРР) на 2021–2027 роки за 2025 рік та її плану заходів оприлюднено, проте оцінювання прогалин і викликів слід удосконалити. План заходів із реалізації ДСРР на 2025–2027 роки оновлено з урахуванням нового визначення макрорегіонів і функціональних територій, і розпочато підготовку до розроблення ДСРР на 2028–2034 роки. Ухвалені положення щодо Державного фонду регіонального розвитку (ДФРР) на 2026 та 2027 роки свідчать про обмежений прогрес у практичному запровадженні фінансування регіонального розвитку та посиленні зв'язків між стратегічним плануванням і управлінням публічними інвестиціями. Для формування надійної основи діяльності ДФРР, методики розподілу фінансових ресурсів і механізмів реалізації необхідні подальші вдосконалення. Цифровізовану систему ДФРР ще належить повністю створити. Необхідні подальші зусилля для узгодження ДФРР із принципами політики згуртованості ЄС, забезпечення прозорого відбору проєктів, стабільної багаторічної спрямованості та тіснішого зв'язку між рішеннями щодо фінансування і стратегічними пріоритетами.

Щодо **інституційних рамок** слід розпочати підготовку архітектури програмування політики згуртованості, зокрема попереднє визначення органів управління, за потреби – проміжних органів, а також органів аудиту. Необхідно посилити спроможність нового Міністерства у справах громад, територій та внутрішньо переміщених осіб координувати регіональну політику між секторами та рівнями врядування. Участь регіональних і місцевих органів влади, громадянського суспільства та інших відповідних заінтересованих сторін у підготовці та моніторингу регіональної політики залишається обмеженою. Механізми консультацій залишаються неоднорідними та часто недостатньо інституціоналізованими. Відновлена Міжвідомча координаційна комісія з питань регіонального розвитку має

розпочати повноцінну роботу та забезпечити регулярне залучення заінтересованих сторін і координацію між учасниками на центральному та субнаціональному рівнях врядування. Необхідні подальші зусилля для уточнення повноважень та оптимізації структури Державного агентства відновлення та розвитку інфраструктури в системі управління публічними інвестиціями, підкріплені передбачуваною моделлю середньострокового фінансування, щоб забезпечити ефективне визначення пріоритетності проєктів і довгострокове планування.

Щодо **адміністративної спроможності** необхідні зусилля для інвестування в утримання персоналу шляхом належної оплати праці, кар'єрного розвитку та можливостей безперервного навчання з питань управління, моніторингу, оцінювання, комунікації та контролю коштів ЄС, зокрема у сфері публічних закупівель. Реорганізація міністерства у два адміністративні органи створила додаткові виклики для обмежених адміністративних ресурсів і зумовила потребу в додатковій координації між обома органами. Цільових заходів із підготовки та утримання персоналу не виявлено ні на національному, ні на субнаціональному рівні.

Щодо **програмування** протягом звітного періоду досягнуто обмеженого прогресу у створенні системи управління регіональною політикою; основні зрушення відбулися в програмах територіального співробітництва з державами-членами. Для визначення потреб розвитку, пріоритетів, цілей та очікуваних результатів і окреслення національних та, за потреби, регіональних програм усе ще необхідний документ стратегічного планування політики згуртованості. Зберігаються прогалини між національними, регіональними й місцевими планувальними документами та слабка узгодженість між потребами відбудови, цілями територіального розвитку й галузевими пріоритетами. Програмування залишається недостатньо інтегрованим і ще не повністю ґрунтується на послідовній середньостроковій інвестиційній логіці. Розроблення кожної програми має спиратися на портфель проєктів із використанням повного спектра інструментів політики згуртованості, зокрема інвестиційних проєктів, фінансових інструментів та інструментів територіального розвитку. Україна продовжує участь у програмах співробітництва Interreg та Стратегії ЄС для Дунайського регіону.

Щодо **моніторингу та оцінювання** для майбутніх програм політики згуртованості слід створити систему моніторингу й оцінювання, узгоджену з вимогами ЄС і принципом партнерства. Ця система має забезпечувати систематичне оцінювання поступу до цілей програм та очікуваних результатів і ефективне залучення відповідних національних, регіональних і місцевих заінтересованих сторін протягом усього програмного циклу.

Щодо **фінансового управління, контролю та аудиту** Україна досягла певного прогресу завдяки змінам до законодавства про державний фінансовий контроль та вдосконаленню внутрішнього контролю. Однак ефективність системи державного внутрішнього фінансового контролю залишається обмеженою через фрагментарність впровадження, неоднорідну адміністративну спроможність і слабку координацію, зокрема на місцевому рівні. Необхідні подальші зусилля для посилення ризик-орієнтованого управління, підвищення якості внутрішнього аудиту та забезпечення ефективного функціонування органів аудиту. Слід запровадити окремі механізми обліку та звітності щодо коштів ЄС для забезпечення надійного аудиторського сліду та фінансової прозорості.

Щодо **боротьби з корупцією** практичний вплив антикорупційних програм, ухвалених на субнаціональному рівні, залишається обмеженим, а ефективність систем контролю й надалі є неоднорідною, особливо на місцевому рівні через обмежені спроможності та ресурси. Водночас випробувано кілька інструментів доброчесності, зокрема процедури забезпечення доброчесності в закупівлях, плани доброчесності та

внутрішні аудити в муніципалітетах. Необхідно й надалі розширювати функціональність системи управління публічними інвестиціями DREAM як інструменту прозорості та протидії корупції.

Розділ 33 – Фінансові та бюджетні положення

Цей розділ охоплює правила фінансування бюджету ЄС («власні ресурси»). Ці ресурси переважно складаються з: (i) внесків, що базуються на валовому національному доході кожної держави-члена; (ii) митних платежів; (iii) ресурсу на основі неперероблено пластику та (iv) ресурсу на основі податку на додану вартість. Держави-члени повинні мати належну адміністративну спроможність для належної координації та забезпечення правильного розрахунку, стягнення, сплати й контролю власних ресурсів.

Щодо **традиційних власних ресурсів** Україна вже впровадила більшість основоположних принципів, що впливають на систему власних ресурсів. Міністерство фінансів розробило дорожню карту. Міністерство також підготувало Методичні рекомендації з упровадження системи власних ресурсів Європейського Союзу для сприяння створенню адміністративних і процедурних рамок, необхідних для управління системою власних ресурсів ЄС в Україні.

Необхідно розробити систему розрахунку **власного ресурсу на основі ПДВ**.

Питання, пов'язані з **національними рахунками та даними про валовий національний дохід (ВНД)**, розглядаються в розділі 18 – Статистика. Питання власних ресурсів розглядаються в розділі 16 – Оподаткування, розділі 29 – Митний союз та розділі 32 – Фінансовий контроль, тоді як власний ресурс на основі непереоблених пластикових відходів пов'язаний із розділом 27 – Довкілля та зміна клімату.

Кластер 6: Зовнішні відносини

Цей кластер охоплює: зовнішні відносини (розділ 30); зовнішню політику та політику безпеки і оборони (розділ 31).

Розділ 30 – Зовнішні відносини

ЄС здійснює спільну торговельну політику щодо третіх країн на основі багатосторонніх і двосторонніх угод та автономних заходів. Існують також правила ЄС щодо гуманітарної допомоги та політики розвитку.

Щодо **спільної торговельної політики** Україна продовжила координувати свої позиції та тісно узгоджувати їх із ЄС, зокрема в межах СОТ та її Органу врегулювання спорів. Україна продовжила виконувати свої зобов'язання щодо прозорості в межах СОТ; останнє повідомлення про внутрішні заходи було подано в червні 2026 року.

У сфері **товарів подвійного використання** Україна ще має досягти повного наближення до останніх положень *acquis ЄС*, зокрема щорічних оновлень переліку предметів подвійного використання. Україна є членом Австралійської групи, Групи ядерних постачальників та Вассенаарської домовленості та ухвалила й підтримує актуальний зведений перелік товарів і технологій подвійного використання на основі *acquis ЄС*. Україна перебуває в процесі наближення до *acquis ЄС* щодо перевірки прямих іноземних інвестицій (ПІІ).

Щодо **двосторонніх угод із третіми країнами** Україна повідомила СОТ про преференційні двосторонні торговельні угоди з 18 партнерами, вісім із яких не мають преференційної торговельної угоди з ЄС. Україна веде переговори про подальші преференційні торговельні угоди з кількома партнерами, а також активно модернізує чинні угоди. Протягом звітного періоду Україна ратифікувала преференційну торговельну угоду з Об'єднаними Арабськими Еміратами та угоду про вільну торгівлю з Туреччиною, яка очікувала на ратифікацію з моменту підписання у 2023 році.

Водночас очікується ратифікація зміненої угоди про вільну торгівлю з Чорногорією та модернізованої угоди про вільну торгівлю з ЄАВТ. Україні слід і надалі тісно координувати з ЄС міжнародні торговельні переговори, зокрема для забезпечення сумісності своїх зобов'язань із зобов'язаннями ЄС на момент вступу. Вона також має забезпечити включення до положень двосторонніх угод про вільну торгівлю та інвестиції застереження про припинення їх дії у зв'язку зі вступом до ЄС.

Щодо **двосторонніх інвестиційних договорів** зрушень, про які можна було б повідомити, немає.

В Україні сформовано нормативно-правову базу для надання **гуманітарної допомоги** іншим країнам. Україна долучилася до надання допомоги з метою розвитку, роблячи внесок у глобальні зусилля із забезпечення продовольчої безпеки. Водночас їй ще належить розробити власну **політику співробітництва** у сфері розвитку відповідно до засад ЄС у цій сфері.

Розділ 31 – Зовнішня політика та політика безпеки і оборони

Держави-члени повинні бути спроможними вести політичний діалог у межах зовнішньої політики та політики безпеки і оборони ЄС, приєднуватися до заяв ЄС, брати участь у заходах ЄС та застосовувати узгоджені обмежувальні заходи.

Україна продовжила інтенсивний **політичний діалог** із ЄС з питань зовнішньої та безпекової політики. Під час цього діалогу Україна послідовно демонструвала узгодженість зі стратегічними позиціями та інтересами ЄС. У березні 2026 року Україна приймала зустріч міністрів закордонних справ ЄС та України. Президента України, міністрів закордонних справ та оборони й інших високопосадовців регулярно запрошували виступати на засіданнях Європейської ради та Ради. ЄС та Україна продовжили проводити офіційні зустрічі в межах Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Спільні безпекові зобов'язання між Україною та ЄС продовжують виконуватися та слугують керівним документом для підтримки України з боку ЄС і держав-членів, доповнюючи двосторонні зобов'язання держав-членів перед Україною.

Інституційні рамки, що уможливлюють участь України у спільній зовнішній та безпековій політиці (СЗБП) і спільній політиці безпеки та оборони (СПБО), створено.

Щодо **спільної зовнішньої та безпекової політики ЄС (СЗБП)** рівень приєднання України до заяв Високого представника від імені ЄС та рішень Ради ЄС щодо обмежувальних заходів становив 99% станом на 1 вересня 2026 року і залишився таким самим, як у 2025 році. Україна поступово наближається до *acquis ЄС* щодо **обмежувальних заходів**. Вона має механізми для забезпечення ефективного виконання санкцій ЄС. До Кримінального кодексу все ще необхідно внести зміни, оскільки обхід санкцій в Україні досі не є кримінальним правопорушенням. Україні слід і надалі посилювати впровадження та забезпечення виконання санкцій ЄС відповідно до *acquis ЄС*.

Україна є членом великої кількості **міжнародних організацій**, *із якими підтримує* усталену співпрацю, зокрема ООН, Ради Європи, Організації з безпеки і співробітництва в Європі та Організації Чорноморського економічного співробітництва. Україна продовжила регулярно приєднуватися до позицій ЄС в Організації Об'єднаних Націй, зокрема підтримувати ініціативи ЄС у Раді ООН з прав людини. У контексті дипломатичної взаємодії з глобальними партнерами на підтримку справедливого та тривалого миру Україна за підтримки ЄС ініціювала в Генеральній Асамблеї ООН резолюцію «Підтримка тривалого миру в Україні» в лютому 2026 року, приурочену до четвертої річниці повномасштабного вторгнення Росії в Україну. ЄС та Україна разом із Канадою ініціювали резолюцію Генеральної Асамблеї ООН «Повернення українських дітей», яку було успішно ухвалено в грудні

2025 року. Україна також є членом Економічної і соціальної ради ООН (ЕКОСОР) на період 2026–2028 років та Комісії з наркотичних засобів до 2029 року. У листопаді 2025 року Україну було обрано до Виконавчої ради ЮНЕСКО на 2025–2029 роки; вона є активним членом ЮНЕСКО у сфері захисту культурної спадщини.

Україна є стороною Римського статуту **Міжнародного кримінального суду** (МКС). Україна продовжує поглиблювати співпрацю з Офісом прокурора МКС для посилення розслідування міжнародних злочинів, учинених у контексті агресії Росії проти України. Україні необхідно й надалі наближати своє законодавство до положень Римського статуту та пов'язаних із ним інструментів. У травні 2026 року Україна разом із 35 іншими країнами та ЄС ухвалила Розширену часткову угоду про Керівний комітет **Спеціального трибуналу щодо злочину агресії проти України**. У травні Україна також ратифікувала **Конвенцію про створення Міжнародної комісії з розгляду заяв для України**.

У лютому 2026 року Україна ухвалила новий Національний план дій (НПД) з виконання **резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека»** на період до 2030 року разом із дорожньою картою реалізації. У червні 2026 року Україна ухвалила підзаконні акти для впровадження Закону про правовий та соціальний захист осіб, постраждалих від сексуального насильства, пов'язаного зі збройною агресією Росії проти України, проте механізм компенсації досі не реалізовано на практиці, а фінансування компенсацій постраждалим відсутнє. Жінки недостатньо представлені в ухваленні рішень, пов'язаних із мирним процесом, попри заклики Урядової уповноваженої з питань гендерної політики та громадянського суспільства.

Щодо **нерозповсюдження та роззброєння** протягом звітного періоду Україна регулярно приєднувалася до позицій ЄС на більшості міжнародних форумів із питань нерозповсюдження. Україна дотримується своїх міжнародних зобов'язань за міжнародними режимами експортного контролю. Україну закликають ратифікувати Договір про торгівлю зброєю для наближення своєї правової бази у сфері контролю над озброєннями до Спільної позиції 2008/944/СЗБП, а також завершити розроблення й ухвалити національну стратегію протидії та запобігання незаконному обігу стрілецької зброї та легких озброєнь.

Щодо **заходів безпеки** (інформації з обмеженим доступом) Україна продовжила виконувати угоду з ЄС про безпеку інформації щодо процедур обміну інформацією з обмеженим доступом. Україні слід і надалі наближати своє законодавство до *acquis ЄС* щодо захисту інформації з обмеженим доступом і адаптувати свої фізичні та криптографічні заходи в цій сфері, щоб мати змогу здійснювати електронний обмін інформацією з вищими ступенями секретності.

Щодо **спільної політики безпеки та оборони** (**СПБО)** співпраця України з ЄС та його державами-членами з питань безпеки й оборони суттєво посилилася. Україна тісно співпрацювала з місіями ЄС у межах СПБО та отримувала користь від підготовки, яку забезпечувала EUMAM, а також дорадчої підтримки EUAM.

Україна розвинула значні інституційні спроможності та набула досвіду протидії безперервним гібридним атакам, зокрема кібернетичним атакам та іноземним інформаційним маніпуляціям і втручанню (FIMI), з боку Росії та інших зловмисних суб'єктів. Україна продовжила співпрацю з ЄС у сфері протидії **гібридним загрозам** (зокрема кіберзагрозам і FIMI) на основі спільних безпекових зобов'язань від червня 2024 року. Україна провела регулярний кібердіалог між Україною та ЄС і просунула співпрацю у протидії гібридним загрозам шляхом проведення семінару з обміну набутим досвідом. У контексті міжнародної безпеки Україна активно долучилася до переговорів щодо підсумкового звіту Робочої групи ООН відкритого складу з питань безпеки інформаційно-комунікаційних технологій та їх використання на 2021–2025 роки, зокрема шляхом приєднання до заяв ЄС і подання національних позицій.

Україні слід продовжувати поступове наближення до політик і законодавства ЄС у сфері протидії гібридним загрозам, зокрема кіберзагрозам і FIMI, та й надалі зміцнювати свою стратегічну, правову й інституційну основу, а також стійкість суспільства до таких загроз. Боротьба з FIMI та дезінформацією має особливо важливе значення в менш розвинених регіонах, а також серед уразливих груп населення.

Додаток I – Відносини між ЄС та Україною

Україна подала заявку на членство в ЄС 28 лютого 2022 року. У червні 2022 року було визнано її європейську перспективу та надано статус країни-кандидата. На виконання рішення Європейської ради від грудня 2023 року 25 червня 2024 року відбулася перша міжурядова конференція, яка започаткувала переговори про вступ. Аналітичний огляд рівня відповідності законодавства України праву ЄС (скринінг) завершено у вересні 2025 року. На другій міжурядовій конференції 15 червня 2026 року відкрито переговори за кластером 1, на третій міжурядовій конференції 14 липня 2026 року – за кластером 6, а на четвертій міжурядовій конференції 13 жовтня – за кластером 2 «Внутрішній ринок» і кластером 3 «Конкурентоспроможність та інклюзивне зростання». Триває робота над якнайшвидшим відкриттям переговорів за всіма кластерами.

Основою співпраці між ЄС та Україною є Угода про асоціацію, зокрема її положення про Поглиблену та всеохоплюючу зону вільної торгівлі (ПВЗВТ).

Засідання Комітету асоціації у торговельному складі, який здійснює нагляд за реалізацією положень про ПВЗВТ, відбулося 2 грудня 2025 року.

14 жовтня 2025 року Європейська комісія та Україна офіційно ухвалили рішення про перегляд умов ПВЗВТ, яке набрало чинності 29 жовтня 2025 року. Досягнуті домовленості забезпечують передбачувані, справедливі та збалансовані умови торгівлі й передбачають додаткову взаємну лібералізацію, дієве захисне застереження та зобов'язання України привести свої виробничі стандарти у відповідність до окремих стандартів ЄС.

Відповідно до спільного рішення Комітету асоціації у торговельному складі № 2/2025 з 1 січня 2026 року набуло чинності взаємне надання ЄС та Україною режиму внутрішнього ринку у сфері роумінгу. Триває підготовка до початку переговорів щодо Угоди про оцінку відповідності та прийнятність промислової продукції (ACAA).

Низка проблемних питань у торговельних відносинах залишається невирішеною. Серед них – заборона на експорт деревини, експортні мита на окремі олійні культури, заборона на експорт металобрухту, а також нещодавня тенденція до запровадження бар'єрів у фармацевтичному секторі. Зберігаються окремі дискримінаційні норми щодо участі суб'єктів ЄС у публічно-приватних партнерствах і концесіях. Призупинення контролю за державною допомогою, як видається, не узгоджується з цілями ПВЗВТ. Ці проблеми негативно впливають на компанії ЄС, які прагнуть інвестувати в Україну.

Щодо **двосторонньої фінансової допомоги** з моменту російського вторгнення ЄС, його держави-члени та європейські фінансові установи посилили підтримку в межах підходу «Команда Європи», мобілізувавши 231.6 млрд євро для забезпечення загальної економічної, соціальної та фінансової стійкості України у формі екстреної макрофінансової допомоги, бюджетної підтримки, екстреної допомоги, реагування на кризи, гуманітарної та військової допомоги, а також підтримки людей, які рятуються від війни.

Інструмент підтримки України (Ukraine Facility) діє з 1 березня 2024 року. Його створено для надання стабільної, передбачуваної та гнучкої підтримки обсягом до 50 млрд євро протягом 2024–2027 років шляхом поєднання бюджетної підтримки

(компонент I), стимулювання інвестицій (компонент II) і технічної допомоги, пов'язаної зі вступом до ЄС (компонент III). У 2026 році фінансування в межах Ukraine Facility збільшено на 8,35 млрд євро додаткової бюджетної підтримки за рахунок позики на підтримку України, спрямованої через компонент I. Обсяг коштів компонента I додатково збільшено завдяки двом внескам Швеції на загальну суму 253 млн євро, і наразі він становить 46,9 млрд євро. План України, що фінансується в межах компонента I, є основним інструментом забезпечення відновлення, відбудови та модернізації України з одночасним проведенням реформ, покликаних підтримати процес її вступу до ЄС. Станом на жовтень 2026 року на реалізацію Плану виплачено 32,5 млрд євро у формі бюджетної підтримки. Крім того, у межах компонента II виділено 8,5 млрд євро, або 88 % від загального обсягу доступного фінансування в розмірі 9,6 млрд євро, на гарантії та комбіноване фінансування – 6,8 млрд євро та 1,7 млрд євро відповідно. Очікується, що ці кошти сприятимуть залученню понад 25,7 млрд євро інвестицій. У межах компонента III ЄС уже мобілізував понад 848 млн євро допомоги для реалізації проєктів[7]. «Команда Європи» продовжує відігравати ключову роль у наданні допомоги ЄС Україні: 15 держав-членів реалізують та/або співфінансують загалом 19 проєктів, що фінансуються ЄС, загальною вартістю 370,9 млн євро.

Від початку повномасштабного вторгнення Росії ЄС та його держави-члени мобілізували понад 4,8 млрд євро гуманітарної допомоги Україні. Лише Європейська комісія надала понад 1,4 млрд євро.

На виконання зобов'язання лідерів ЄС, взятого в жовтні 2025 року, щодо підтримки найнагальніших бюджетних та оборонних потреб України Європейська рада 18 грудня 2025 року погодила надання Україні позики в розмірі 90 млрд євро на 2026–2027 роки. Її фінансування здійснюватиметься за рахунок запозичень ЄС на ринках капіталу, забезпечених доступним резервом бюджету ЄС. Орієнтовно 30 млрд євро позики передбачено на бюджетну підтримку, а 60 млрд євро – на зміцнення оборонних спроможностей України та закупівлю оборонної продукції, що доповнює військову допомогу ЄС Україні.

Держави-члени ЄС також мобілізували 77,9 млрд євро військової підтримки України, зокрема 6,4 млрд євро в межах Європейського фонду миру.

Паралельно Європейська програма оборонної промисловості (EDIP), ухвалена у 2025 році, передбачає Інструмент підтримки України (USI) обсягом 300 млн євро, який зміцнює співпрацю між європейською та українською оборонними галузями. Водночас інструмент «Безпекові дії для Європи» (SAFE), створений у 2025 році та розрахований на надання державам-членам позик обсягом до 150 млрд євро, підтримує спільні оборонні закупівлі, зокрема за участю українських суб'єктів.

Україна є асоційованою учасницею 17 програм ЄС: «Горизонт Європа»; Програми досліджень і навчання Євратому; «Цифрова Європа»; Fiscalis; «Митниця»; «Креативна Європа»; EU4Health; LIFE; Програми єдиного ринку; Механізму цивільного захисту ЄС; Механізму «Сполучення Європи»; Програми ЄС із боротьби з шахрайством; «Правосуддя»; «Громадяни, рівність, права та цінності»; окремих компонентів Космічної програми — компонента Copernicus і підкомпонентів «Явища космічної погоди» та «Навколоземні об'єкти» компонента «Ситуаційна обізнаність у космосі»; напряму «Зайнятість та соціальні інновації» (EaSI) Європейського соціального фонду+ (ESF+); а також Європейського оборонного фонду. Виконання фінансових зобов'язань України щодо участі у програмах ЄС призупинено у зв'язку з агресивною війною Росії.

[7] Слід зазначити, що ця сума включає внески держав-членів і третіх країн, отримані як зовнішні цільові надходження, а також частину надзвичайних доходів від знерухомлених суверенних активів Росії.

Додаток II – Статистичний додаток

СТАТИСТИЧНІ ДАНІ (станом на 14/09/2026)

Україна

Основні дані	Примітка	2013	2021	2022	2023	2024	2025
Населення (тис. осіб)		45 373 i	41 419 iw	40 998 i	:	:	:
Загальна площа країни (км²)	1)	603 549 w	603 549 w	603 549 w	603 549 w	603 549 w	603 549 w

Національні рахунки	Примітка	2013	2021	2022	2023	2024	2025
Валовий внутрішній продукт (ВВП) (млн одиниць національної валюти)	2)	1 465 198	5 450 849	5 239 114	6 627 961	7 662 376	8 931 194 pw
Валовий внутрішній продукт (ВВП) (млн євро)	2)	138 021	168 960	154 006	167 632	176 270	189 769 pw
ВВП на душу населення (євро)	2) 3)	3 154 w	4 077 w	:	:	:	:
ВВП на душу населення (у стандартах купівельної спроможності (СКС)		:	:	:	:	:	:
ВВП на душу населення (у СКС) відносно середнього показника ЄС (ЄС-27 = 100)		:	:	:	:	:	:
Темп зростання реального ВВП: зміна фізичного обсягу ВВП порівняно з попереднім роком (%)	3)	0.0	3.4	- 28.8	5.5	3.2	:
Зростання зайнятості (дані національних рахунків) порівняно з попереднім роком (%)	2) 4)	0 iw	- 2 iw	:	:	:	:
Зростання продуктивності праці: зростання ВВП (у фізичному обсязі) на одного зайнятого порівняно з попереднім роком (%)	2) 3)	0 w	6 w	:	:	:	:
Зростання питомих витрат на оплату праці порівняно з попереднім роком (%)		:	:	:	:	:	:
Індекс номінальних питомих витрат на оплату праці в розрахунку на зайняту особу (зміна за 3 роки, %)		:	:	:	:	:	:
Продуктивність праці одного зайнятого: ВВП (у СКС) на одного зайнятого відносно середнього показника ЄС (ЄС-27 = 100)		:	:	:	:	:	:
Валова додана вартість за основними секторами							
Сільське, лісове та рибне господарство (%)	2)	10.0	12.7	9.7	8.6	8.4	:
Промисловість (%)	2)	23.0	23.7	18.9	19.9	20.0	:
Будівництво (%)	2)	2.9	3.2	1.5	1.8	2.0	:
Послуги (%)	2)	64.1 i	60.5 i	69.9 i	69.7 i	69.6 i	:
Витрати на кінцеве споживання як частка ВВП (%)	2)	90.7	86.9	104.4	102.8	101.1	:
Валове нагромадження основного капіталу як частка ВВП (%)	2)	16.9	13.2	11.9	19.9	18.5	:
Експорт товарів і послуг відносно ВВП (%)	2)	43.0	40.7	35.4	28.3	29.7	:
Імпорт товарів і послуг відносно ВВП (%)	2)	52.2	42.0	52.0	49.2	50.0	:
Валове нагромадження основного капіталу сектору загального державного управління як частка ВВП (%)	2) 3)	:	3 w	:	:	:	:

Підприємництво	Примітка	2013	2021	2022	2023	2024	2025
Індекс фізичного обсягу промислового виробництва (2015 = 100)	2)	:	100.0	63.4	67.6	70.7	69.7
Кількість діючих підприємств (одиниць)	2)	1 524 961 w	1 719 536 w	1 532 287 w	1 675 194 w	1 695 178 w	:
Коефіцієнт створення підприємств: кількість підприємств, створених у звітному періоді (t), поділена на кількість підприємств, що діяли в періоді t (%)	2) 5)	9.4 w	9.4 w	7.9 w	:	:	:
Коефіцієнт припинення підприємств: кількість підприємств, що припинили діяльність у звітному періоді (t), поділена на кількість підприємств, що діяли в періоді t (%)	2) 5)	6.9 w	16.1 w	14.8 w	:	:	:
Частка зайнятих на МСП у загальній кількості зайнятих (у нефінансовому секторі підприємництва) (%)	2)	57.1 iw	64.3 iw	63.9 iw	67.0 iw	:	:
Додана вартість, створена МСП (у нефінансовому секторі підприємництва) (млн євро)	2)	:	59 859 iw	57 871 iw	60 679 iw	:	:
Загальна додана вартість (у нефінансовому секторі підприємництва) (млн євро)	2)	86 782 w	113 149 w	93 313 w	99 288 w	81 643 w	:

Рівень інфляції та ціни на житло	Примітка	2013	2021	2022	2023	2024	2025
Індекс споживчих цін (ІСЦ), зміна порівняно з попереднім роком (%)	2) 6)	- 0.3 w	9.4 w	20.2 w	12.9 w	6.5 w	12.7 w

Платіжний баланс	Примітка	2013	2021	2022	2023	2024	2025
Платіжний баланс: сальдо поточного рахунку (млн євро)	2) 3)	- 12 441.3 w	- 4 706.9 w	5 935.7 w	- 9 971.6 w	- 15 532.9 w	- 30 255.3 w
Поточний рахунок платіжного балансу: торговельне сальдо (млн євро)	2)	- 16 666.7 w	- 7 026.2 w	- 14 751.1 w	- 28 053.1 w	- 30 534.9 w	- 45 241.5 w
Поточний рахунок платіжного балансу: сальдо послуг (млн євро)	2) 3)	4 891.2 w	3 368.9 w	- 12 064.4 w	- 8 090.3 w	- 6 941.5 w	- 7 003.5 w
Поточний рахунок платіжного балансу: сальдо первинних доходів (млн євро)	2)	- 2 284.4 w	- 4 961.0 w	8 481.6 w	4 676.6 w	482.9 w	- 1 589.7 w
Поточний рахунок платіжного балансу: сальдо вторинних доходів (млн євро)	2)	1 618.6 w	3 911.4 w	24 269.7 w	21 495.2 w	21 460.6 w	23 579.4 w
Сальдо первинних і вторинних доходів: з них державні трансферти (млн євро)	2)	- 666.6 w	- 1 271.2 w	15 756.1 w	11 835.4 w	11 431.9 w	14 304.0 w
*Ковзне середнє сальдо поточного рахунку за попередні 3 роки відносно ВВП (%)	2)	- 7.5 iw	- 0.4 iw	2.2 iw	- 0.7 iw	- 2.7 iw	:
*Зміна частки у світовому експорті товарів і послуг за п’ять років (%)	2)	:	31.3 w	- 22.3 w	- 29.5 w	:	:
Сальдо прямих іноземних інвестицій (ПІІ) (вхідні мінус вихідні) (млн євро)	2) 3)	3 072.3 w	6 391.6 w	60.6 w	4 037.3 w	3 393.4 w	2 215.4 w
Прямі іноземні інвестиції (ПІІ) за кордон (млн євро)	2) 3)	316.3 w	- 171.0 w	336.4 w	28.4 w	- 147.6 w	96.5 w
з них ПІІ економіки, що звітує, у країни ЄС-27 (млн євро)	2) 3)	306.8 w	- 165.3 w	- 102.2 w	13.8 w	- 62.0 w	117.2 w
Прямі іноземні інвестиції (ПІІ) в економіку, що звітує (млн євро)	2) 3)	3 388.6 w	6 220.6 w	397.0 w	4 065.7 w	3 245.8 w	2 311.9 w
з них ПІІ країн ЄС-27 в економіку, що звітує (млн євро)	2) 3)	536.4 w	4 609.4 w	- 146.2 w	3 242.3 w	2 478.8 w	1 604.0 w
*Чиста міжнародна інвестиційна позиція відносно ВВП (%)	2) 3)	- 35.1 w	- 18.4 w	- 12.9 w	- 22.0 w	- 21.9 w	- 33.5 w
Річний темп зміни валових надходжень грошових переказів (у національній валюті) від трудових мігрантів (%)	2)	0.8 iw	1.0 iw	1.0 iw	1.0 iw	:	:

Державні фінанси	Примітка	2013	2021	2022	2023	2024	2025
Дефіцит / профіцит сектору загального державного управління відносно ВВП (%)	2) 7)	- 4.1 w	- 3.3 w	- 15.6 w	- 19.5 w	- 17.7 w	- 17.6 pw
Валовий борг сектору загального державного управління відносно ВВП (%)	2) 8)	38.4 w	49.0 w	77.8 w	83.3 w	91.1 w	101.2 w
Загальні доходи сектору загального державного управління як частка ВВП (%)	2) 7)	41.7 w	37.0 w	49.8 w	54.0 w	54.0 w	56.5 pw
Загальні видатки сектору загального державного управління як частка ВВП (%)	2) 7)	45.8 w	40.3 w	65.4 w	73.5 w	71.6 w	74.1 pw

Фінансові показники	Примітка	2013	2021	2022	2023	2024	2025
Валовий зовнішній борг усієї економіки відносно ВВП (%)	2) 9)	71.7 iw	67.8 iw	79.7 iw	86.8 iw	:	:
Валовий зовнішній борг усієї економіки відносно загального експорту (%)	2) 3) 9)	167.1 w	164.6 w	225.6 w	303.8 w	330.5 w	419.5 w
Грошова маса: M1 (банкноти, монети, депозити овернайт, млн євро)		34 761.6 w	41 433.7 w	40 342.0 w	44 143.0 w	48 473.6 w	50 634.4 w
Загальний обсяг кредитів монетарних фінансових установ резидентам (консолідований) (млн євро)		:	:	:	:	:	:
*Річна зміна зобов'язань фінансового сектору (%)		:	:	:	:	:	:
*Консолідований борг приватного сектору відносно ВВП (%)		:	:	:	:	:	:
Процентні ставки: ставка за одноденними міжбанківськими кредитами, річних (%)		3.79 w	6.78 w	11.11 w	12.29 w	5.24 w	6.18 w
Курси євро: середні за період (1 євро = … одиниць національної валюти)		10.616	32.261	34.019	39.539	43.469	47.093
Зважений за обсягами торгівлі індекс ефективного обмінного курсу, 42 країни (2015 = 100)		142.6 w	91.5 w	88.5 w	78.5 w	73.4 w	69.6 w
*Зміна зваженого за обсягами торгівлі індексу ефективного обмінного курсу за 3 роки (T/T-3), 42 країни (2015 = 100)		0.1 iw	0.1 iw	- 0.1 iw	- 0.2 iw	- 0.2 iw	- 0.2 iw
Вартість резервних активів (зокрема золота) (млн євро)	2) 9)	14 779.2 w	27 294.4 w	26 751.2 w	36 459.0 w	41 913.1 w	48 717.9 w

Зовнішня торгівля товарами	Примітка	2013	2021	2022	2023	2024	2025
Вартість імпорту: усі товари, усі партнери (млн євро)	2)	57 100 iw	61 824 w	52 595 w	63 764 w	70 771 w	:
Вартість експорту: усі товари, усі партнери (млн євро)	2)	46 914 iw	57 718 w	41 752 w	34 758 iw	38 556 iw	:
Торговельне сальдо: усі товари, усі партнери (млн євро)	2)	- 10 187 iw	- 4 106 iw	- 10 843 iw	- 29 005 iw	- 32 214 iw	:
Умови торгівлі (індекс експортних цін / індекс імпортних цін * 100) (число)		99.7 iw	118.9 iw	78.8 iw	79.9 iw	95.4 iw	:
Частка експорту до країн ЄС-27 у загальній вартості експорту (%)	2)	25.7 iw	39.3 iw	63.6 iw	71.1 iw	64.4 iw	:
Частка імпорту з країн ЄС-27 у загальній вартості імпорту (%)	2)	33.8 iw	39.7 iw	49.1 iw	51.2 iw	50.5 iw	:

Демографія	Примітка	2013	2021	2022	2023	2024	2025
Загальний коефіцієнт природної зміни населення (природного приросту): кількість народжених мінус кількість померлих (на тисячу жителів)		- 3.5	:	:	:	:	:

Коефіцієнт смертності немовлят: кількість померлих дітей віком до одного року (на тисячу живонароджених)		8.0	7.2	:	:	:	:
Очікувана тривалість життя при народженні: чоловіки (років)		:	:	:	:	:	:
Очікувана тривалість життя при народженні: жінки (років)		:	:	:	:	:	:

Ринок праці	Примітка	2013	2021	2022	2023	2024	2025
Рівень економічної активності осіб віком 20–64 роки: частка населення віком 20–64 роки, що є економічно активним (%)	2) 3)	72.5 w	71.9 w	:	:	:	:
Рівень зайнятості осіб віком 20–64 роки: частка населення віком 20–64 роки, що є зайнятим (%)	2) 3)	67.4 w	64.8 w	:	:	:	:
Рівень зайнятості чоловіків віком 20–64 роки (%)	2) 3)	73.3 w	70.8 w	:	:	:	:
Рівень зайнятості жінок віком 20–64 роки (%)	2) 3)	62.0 w	59.3 w	:	:	:	:
Рівень зайнятості осіб віком 55–64 роки: частка населення віком 55–64 роки, що є зайнятим (%)	2) 3)	40.8 w	41.1 w	:	:	:	:
Зайнятість за основними секторами							
Сільське, лісове та рибне господарство (%)	2) 3)	20.0 w	14.1 w	:	:	:	:
Промисловість (%)	2) 3)	18.7 w	18.2 w	:	:	:	:
Будівництво (%)	2) 3)	6.1 w	7.0 w	:	:	:	:
Послуги (%)	2) 3)	55.2 w	60.7 w	:	:	:	:
Частка зайнятих у державному секторі в загальній зайнятості, особи віком 20–64 роки (%)		:	:	:	:	:	:
Частка зайнятих у приватному секторі в загальній зайнятості, особи віком 20–64 роки (%)		:	:	:	:	:	:
Рівень безробіття: частка безробітних у складі робочої сили (%)	2) 3)	7.2 w	9.8 w	:	:	:	:
Рівень безробіття серед чоловіків (%)	2) 3)	8.0 w	9.5 w	:	:	:	:
Рівень безробіття серед жінок (%)	2) 3)	6.2 w	10.1 w	:	:	:	:
Рівень безробіття серед молоді: частка безробітних у складі робочої сили віком 15–24 роки (%)	2) 3)	17.4 w	19.1 w	:	:	:	:
Рівень довготривалого безробіття: частка робочої сили, що перебуває в стані безробіття протягом 12 місяців або довше (%)	2) 3)	1.5 w	2.4 w	:	:	:	:
Рівень безробіття серед осіб (віком 25–64 роки), що мають освіту не вище базової середньої освіти (рівні МСКО 0–2) (%)	2) 3)	7.6 w	15.3 w	:	:	:	:
Рівень безробіття серед осіб (віком 25–64 роки), що здобули вищу освіту (рівні МСКО 5–8) (%)	2) 3)	5.6 w	8.5 w	:	:	:	:

Соціальна згуртованість	Примітка	2013	2021	2022	2023	2024	2025
Середня номінальна місячна заробітна плата (у національній валюті)	2) 3) 10)	3 265 w	14 014 w	14 847 w	17 442 w	21 473 w	25 946 w
Індекс реальної заробітної плати (індекс номінальної заробітної плати, поділений на індекс інфляції) (2016 = 100)	3) 10)	:	117 w	:	:	:	:
Коефіцієнт Джині	2) 3) 5)	24 w	24 w	:	:	:	:
Глибина бідності	2) 3)	20.9 w	21.7 w	:	:	:	:

Рівень життя	Примітка	2013	2021	2022	2023	2024	2025
Кількість легкових автомобілів відносно чисельності населення (одиниць на тисячу осіб)		:	:	:	:	:	:

Інфраструктура	Примітка	2013	2021	2022	2023	2024	2025
Щільність залізничної мережі (експлуатаційна довжина ліній на тисячу км²)	1)	35.8 iw	32.7 iw	32.8 iw	32.7 iw	:	:
Довжина автомагістралей (кілометрів)	2)	:	15	15	15	:	:

Освіта, інновації та дослідження	Примітка	2013	2021	2022	2023	2024	2025
Частка осіб віком 30–34 роки з вищою освітою (рівні МСКО 2011 від 5 до 8)	2) 3)	53.0 w	58.0 w	:	:	:	:
Частка осіб віком 30–34 роки з вищою освітою (рівні МСКО 2011 від 5 до 8), чоловіки	2) 3)	46.5 w	51.4 w	:	:	:	:
Частка осіб віком 30–34 роки з вищою освітою (рівні МСКО 2011 від 5 до 8), жінки	2) 3)	59.7 w	64.8 w	:	:	:	:
Охоплення дошкільною освітою (діти віком від 3 років)	2)	84.4 w	85.8 w	88.5 w	87.1 w	87.1 w	:
Охоплення дошкільною освітою (діти віком від 3 років), хлопчики	2)	84.4 w	86.0 w	88.7 w	87.3 w	87.3 w	:
Охоплення дошкільною освітою (діти віком від 3 років), дівчатка	2)	84.5 w	85.6 w	88.4 w	86.9 w	86.0 w	:
Частка 15-річних із низькими результатами з читання (%)	2)	:	:	41.0 w	:	:	:
Частка 15-річних із низькими результатами з математики (%)	2)	:	:	42.4 w	:	:	:
Частка 15-річних із низькими результатами з природничих наук (%)	2)	:	:	34.0 w	:	:	:
Особи, які передчасно залишили освіту та навчання: частка осіб віком 18–24 роки з освітою не вище базової середньої (не вище рівня МСКО 2011 2), які не продовжують освіту або навчання		:	:	:	:	:	:
Особи, які передчасно залишили освіту та навчання: частка чоловіків віком 18–24 роки з освітою не вище базової середньої (не вище рівня МСКО 2011 2), які не продовжують освіту або навчання		:	:	:	:	:	:
Особи, які передчасно залишили освіту та навчання: частка жінок віком 18–24 роки з освітою не вище базової середньої (не вище рівня МСКО 2011 2), які не продовжують освіту або навчання		:	:	:	:	:	:

Частка осіб віком 25–64 роки, які брали участь в освіті та навчанні (за останні 4 тижні)	2)	:	0.5 w	:	:	:	:
Частка осіб віком 25–64 роки, які брали участь в освіті та навчанні (за останні 4 тижні), чоловіки	2)	:	0.5 w	:	:	:	:
Частка осіб віком 25–64 роки, які брали участь в освіті та навчанні (за останні 4 тижні), жінки	2)	:	0.4 w	:	:	:	:
Охоплення випускників професійної освіти та навчання навчанням на робочому місці (% населення віком 20–34 роки)		:	:	:	:	:	:
Частка осіб, які мають щонайменше базові цифрові навички (% населення віком 16–74 роки)		:	:	:	:	:	:
Частка осіб, які мають щонайменше базові цифрові навички (% населення віком 16–74 роки), чоловіки		:	:	:	:	:	:
Частка осіб, які мають щонайменше базові цифрові навички (% населення віком 16–74 роки), жінки		:	:	:	:	:	:
Державні видатки на освіту відносно ВВП (%)	2)	6.4 iw	5.1 iw	:	:	:	:
Валові внутрішні витрати на дослідження та розробки відносно ВВП (%)	2)	0.73 iw	0.38 iw	0.33 iw	0.32 iw	:	:
Бюджетні асигнування або видатки на дослідження та розробки (GBAORD) як частка ВВП (%)	2) 11)	0.32 w	0.16 w	0.21 w	0.12 w	0.10 w	:
Частка домогосподарств, які мають доступ до інтернету вдома (%)	2) 3) 12)	41.6 w	82.7 w	:	:	:	:

Довкілля	Примітка	2013	2021	2022	2023	2024	2025
Індекс викидів парникових газів, в еквіваленті CO_2 (1990 = 100)		45.6 ew	35.8 ew	24.4 ew	19.7 ew	:	:
Енергоємність економіки (кг нафтового еквівалента на 1 000 євро ВВП у постійних цінах 2015 року)	2)	203.0 dw	:	:	:	:	:
Виробництво електроенергії з відновлюваних джерел відносно валового споживання електроенергії (%)		8.9 ew	10.6 w	:	:	:	:
Частка автомобільного транспорту у внутрішніх вантажних перевезеннях (на основі тонно-кілометрів) (%)	2) 3)	33.6 w	39.3 w	47.6 w	49.9 w	55.3 w	59.0 w

Енергетика	Примітка	2013	2021	2022	2023	2024	2025
Первинне виробництво всіх енергетичних продуктів (тис. т н. е.)		83 964	:	:	:	:	:
Первинне виробництво сирої нафти (тис. т н. е.)		3 167	:	:	:	:	:
Первинне виробництво твердого палива (тис. т н. е.)		38 213	:	:	:	:	:
Первинне виробництво газу (тис. т н. е.)		16 032	:	:	:	:	:
Чистий імпорт усіх енергетичних продуктів (тис. т н. е.)		31 400 i	:	:	:	:	:
Валове внутрішнє споживання енергії (тис. т н. е.)		116 383	:	:	:	:	:
Валове виробництво електроенергії (ГВт·год)		194 377	:	:	:	:	:

Сільське господарство	Примітка	2013	2021	2022	2023	2024	2025
Індекс фізичного обсягу сільськогосподарської продукції (у цінах виробників) (2015 = 100)	2)	102.7 w	119.4 w	89.2 w	99.1 w	92.9 w	86.0 w
Використовувана площа сільськогосподарських угідь (тис. гектарів)	1)	41 282.8 w	41 144.2 w	41 144.2 w	41 144.2 w	41 144.2 w	41 144.2 w
Поголів'я худоби: жива велика рогата худоба (тис. голів, на кінець періоду)		:	:	:	:	:	1 804.1
Поголів'я худоби: живі свині (тис. голів, на кінець періоду)		:	:	:	:	:	4 642.4
Поголів'я худоби: живі вівці та кози (тис. голів, на кінець періоду)		:	:	:	:	:	761.1 i
Сире молоко, наявне в господарствах (тис. тонн)	2)	11 488.2 w	8 713.9 w	7 762.7 w	7 441.1 w	7 248.6 w	6 856.8 w
Валовий збір сільськогосподарських культур: зернові (зокрема рис) (тис. тонн)	2)	62 679.8 iw	85 329.9 iw	53 529.6 iw	59 311.7 iw	55 648.3 iw	:
Валовий збір сільськогосподарських культур: цукровий буряк (тис. тонн)	2)	10 789.0 w	10 853.9 w	9 941.5 w	13 175.8 w	12 798.2 w	11 689.3 w
Валовий збір сільськогосподарських культур: овочі (тис. тонн)	2)	10 026.7 w	10 038.3 w	7 579.4 w	8 356.0 w	8 093.9 w	8 230.9 w

Джерело: Євростат та/або органи статистики України

: = дані відсутні

d = відмінне визначення

e = оцінка

p = попередні дані

i = оцінка Євростату

w= дані надано національним органом статистики під його відповідальність та опубліковано в тому вигляді, в якому їх отримано, без будь-яких запевнень щодо їхньої якості й відповідності статистичній методології ЄС

* = показник процедури макроекономічних дисбалансів (MIP)

Виноски:

1) Дані Державної служби України з питань геодезії, картографії та кадастру відповідно до нової Класифікації видів земельних угідь.

2) З 2014 року дані щодо України зазвичай не охоплюють незаконно анексовані Автономну Республіку Крим і місто Севастополь та території, які не перебувають під контролем уряду України.

3) Дані щодо України починаючи з 2022 року є обмеженими у зв'язку зі звільненням від обов'язкового подання даних до Державної служби статистики України в умовах воєнного стану, яке діє з 3 березня 2022 року після початку агресивної війни Росії проти України.

4) Особи віком від 15 років.

5) Без урахування даних про фізичних осіб – підприємців.

6) Інфляція споживчих цін

7) Дані за касовим методом (Керівництво зі статистики державних фінансів 2014 року, МВФ).

8) Державний та гарантований державою борг.

9) Активи та борг перераховано з доларів США в євро за крос-курсами на кінець звітного року.

10) Дані стосуються підприємств та їхніх відокремлених підрозділів із 10 або більше працівниками.

11) Частка видатків державного бюджету на дослідження та розробки у ВВП.

12) Частка осіб, які користувалися інтернетом удома.